Heden: 8 Bladen — Zaterdag 5 Februari 1938 43e Jaargang — Eerste Blad No. 28

Verschijnt dagelijks. Zonn- en feestdagen uitgezond. Abonnementen per kwartaal (Stad) ƒ 7.50, N.-Indië (p. post) „ 9.—, Buitenland „ 12.50, Met „d'Orient" resp. ƒ 10.—, ƒ 12.—, ƒ 16.—

HET NIEUWS VAN DEN DAG
VOOR NEDERLANDSCH-INDIË

Advertentiën: Per 5 woorden of gedeelte daarvan ƒ 0.75; minimum ƒ 3.75 per plaatsing; Regel-tarief, per regel ƒ 0.50; minimum ƒ 4.— per plaatsing.

Advertentie-kosten bij vooruitbet. Tel. adres: „Dagnieuws Batavia".

Uitgeefster N. V. HANDEL MIJ. ALBRECHT & CO. — Directeur W. G. N. DE KEIZER — Hoofdredacteur W. A. VAN GOUDOEVER

Kort en Bondig

Zegt U Dat Wel!

In het wekelijksche bulletin van de Imperial Airways, de groote Britsche luchtvaartmaatschappij, staat een beschouwing over het enorme kwantum werk en moeite, dat aan de opening van een nieuwe luchtlijn voorafgaat. De leekengedachte, dat men eenvoudig een vliegtuig laat opstijgen en daarmee naar de nieuwe bestemming vliegt, is eenigszins van naïeven aard.

Neen, dan is de werkelijkheid anders, zegt het nieuws-bulletin, en het neemt als voorbeeld de verbinding Hongkong-Bangkok als aansluiting op de Engeland-Australië-lijn: „before political questions arising could be settled to the satisfaction of all concerned, and the necessary aerial „rights of way" obtained, it was a matter not of months but of years of patient negotiation."

Goed gebruld, luchtvaart-leeuw. Daar kunnen wij Hollanders-in-Indië van meepraten. De verbinding met Indo-China, met de Philippijnen, met Australië, zijn drie voorbeelden van eindeloos gerekte, noodeloos ingewikkeld gemaakte, opzettelijk tegengewerkte luchtvaart-projecten. *Years of patient negotiation*, — zegt u dat wel. Wij weggen dat ook vaak, en dan met een diepen en ongeduldigen zucht...

— □ □ —

De Pacific-Vulkaan

Toen Sir Cecil Clement, oud-gouverneur van de Straits en van Hongkong in zijn rede voor de Royal Empire Society te London op innige samenwerking aandrong o. m. tusschen de Britsche autoriteiten in de Maleische staten en *our Dutch friends* in Ned.-Indië, sprak hij de volgende woorden uit, die wel waard zijn hier letterlijk herhaald te worden: *in my judgment there never has been a more hazardous situation in the Far East than to-day.*

Wij denken aan deze waarschuwing terug, nu de Volksraad in het teeken der defensie-debatten staat en zelfs een niet-politieke figuur als de majoor Sol het noodig vindt, een bepaalden vorm van financiering der defensie-versterking te moeten terugwijzen, indien „Nederland verhoudingsgewijs minder aan de defensie ten koste legt dan Nederlandsch-Indië." Dan, zegt de militaire deskundige Sol, „zou èèrst de juiste verhouding moeten worden verkregen."

Wel, wij hebben al zoo vaak gepleit voor een juister moederlandsch inzicht in de dringende noodzaak van meer, vèèl meer voor onze defensie, dat wij dit bekend kunnen veronderstellen. Doch majoor Sol zouden wij toch terdege de waarschuwing van Sir Cecil in herinnering willen brengen. Indië is van den ernst der situatie te diep overtuigd, dan dat het zou dansen op een vulkaan. Maar kibbelen op een vulkaan komt op hetzelfde neer, — dit levert uiteindelijk ook geen resultaat op. En dien aard van het kibbelen gaat het hard op, tot leedvermaak van zekere lieden in den Pacific die *niet* kibbelen, maar *doen*!

— □ □ —

Vergeten Kinderen

In de *Koerier* is een klacht gepubliceerd uit Ambarawa. Bij de verdeeling van gelden voor de schooljeugd, ter viering van de blijde gebeurtenis, zijn vele gesubsidieerde en gelijkgestelde scholen overgeslagen. De desa-scholen komen trouwens bij feestelijkheden van het Koninklijk Huis nooit aan de beurt. Betalen de ouders dezer kinderen geen belasting? — vraagt de schrijver. En moet bij die overgeslagen scholen geen liefde voor ons Vorstenhuis worden aangekweekt en verlevendigd?

Het is erg goedkoop, royaler distributie van financieele hartelijkheid te propageeren, vooral in een tijd dat overdaad nog niet bepaald aan bod is. Niettemin bevelen wij deze klacht in de aandacht der betrokken autoriteiten aan. Wij hebben de afgeloopen dagen allen gezien, welk een verkwikking deze eenheidsbeleving is geweest. Ook, welk een onvergetelijk feest de schooljeugd heeft gevierd. Een oranje-muts, een sjerp, een glaasje limoen en een groote dosis gratis pret, — een kinderhand is gauw gevuld, ... is het wel juist, er zoo vele l e e g te laten?

Dit is geld dat zijn rente opbrengt. Wie duizenden opzettelijk buiten de viering van onze nationale feestdagen sluit, betracht een financieele zuinigheid die de opvoedkundige wijsheid bedriegt.

v. G.

Mr. Hart's Komst

In aansluiting op hetgeen gisteren gemeld werd omtrent de komst van mr. G. H. C. H a r t, die naar men weet na zijn aftreden als directeur van E. Z. benoemd werd tot hoofd der achtste afdeeling van het departement van Koloniën, vernemen wij nog het volgende:

De heer Hart zal waarschijnlijk in de tweede helft van dit jaar hier te lande arriveeren en vergezeld zijn van den heer J. d e W a a r d, hoofdambtenaar bij het ministerie van Economische Zaken te Den Haag.

Aan het bezoek van beide heeren, dat reeds geruimen tijd in de pen was, doch door de drukke werkzaamheden van mr. Hart in verband met de handelsbesprekingen met Duitschland en de vergaderingen van het I. R. R. C. moest worden uitgesteld, hecht men in regeerings- en handelskringen groote aandacht.

Men mag hieruit afleiden het streven tot versteviging van het persoonlijk contact tusschen het departement van E. Z. alhier en de ministeries van Koloniën en Economische Zaken betreffende de economische samenwerking tusschen Nederland en Indië en tevens een gelijktijdige poging om enkele meeningsverschillen over bepaalde punten van binnenlandsche en buitenlandsche handelspolitiek uit den weg te ruimen.

Mogen wij in mr. Hart den man zien, die als directe raadgever en medewerker van minister W e l t e r, met de betrokken autoriteiten hier in Indië besprekingen voert over de verschillende richtlijnen van de I n d i s c h e handelspolitiek, den heer J. d e W a a r d kunnen wij beschouwen als den advocaat, die specifieke Nederlandsche wenschen komt verdedigen, wanneer zooals het o. a. bij de contingenteeringen vaak voorkomt, tegenover Indische belangen die van het moederland kunnen worden gesteld.

In dit kader van besprekingen, waarvan de voornaamste onderwerpen reeds uitgewisseld zijn, passen verder enkele plannen voor de naaste toekomst, waarin de gemeenschappelijke belangen van Nederland en Indië samengaan.

Kolonisatie in N.-Guinea

Naar wij vernemen, zal de heer K r i e s f e l d, landbouwkundig inspecteur bij den Kolonisatieraad, morgen naar Nieuw-Guinea vertrekken op een inspectiereis, welke ruim 2 maanden zal duren.

Hij zal de nederzettingen van Manokwari, Hollandia en Oransbaai bezoeken en in een uitvoerig rapport zijn bevindingen omtrent den landbouwkundigen toestand van deze kolonisatie-terreinen neerleggen.

MENSCHEN IN INDIË (II)

Schuitje varen over de baren
Dat is het zilte zeemansbestaan...
Twee mooie kruisers, die komen daar aan...
Eén van staal en één van leer,
gaan ze tesamen den vijand tekeer!
Een handvol duikers, wat mijnenleggers,
en dan nog wat jagers en een stuk of wat dreggers....
een flink stel Dorniers...en een vlootcommandant
en als wàar zeeman aan land schuw het land!

Ongevallen-Verzekering

De regeling van de ongevallenverzekering, die het departement van Justitie heeft verlaten en thans de laatste advies-instanties passeert, alvorens bij den Volksraad te worden ingediend, zal waarschijnlijk nog in de hoofdzitting kunnen worden behandeld.

Het ontwerp is in twee deelen gesplitst in verband met het feit dat Nederland onderteekenaar is van een internationaal tractaat terzake, hetgeen regeling bij koninklijk besluit noodig maakt. Deswege bestaat de regeling uit een ontwerp-K. B., dat de principes bevat, en een ontwerp-ordonnantie, die de uitwerking dezer principes geeft.

De ordonnantie regelt de ongevallenverzekering voor gevaarlijke bedrijven, die gespecificeerd worden opgesomd. Alle daar werkzame arbeiders vallen onder de werking van de ordonnantie, die echter geen v e z e k e r i n g splicht in het leven roept (omdat statistische gegevens, op de practijk gebaseerd, voor een verzekeringst a r i e f ontbreken) doch wel een u i t k e e r i n g splicht, den werkgever in gevaarlijke bedrijven op te leggen.

De ordonnantie bevat voor de vastlegging van dien uitkeeringsplicht volledige tarieven: uitkeering bij overlijden aan de nagelaten betrekkingen; uitkeering bij blijvende invaliditeit; uitkeering en periode van uitkeering bij gedeeltelijke invaliditeit, enz.

Bij de vaststelling dezer tarieven is er rekening mee gehouden, dat het hier een begin van regeeringsbemoeiïng op dit gebied geldt, dat straks aan de hand van de practijk voor verderen uithouw mogelijkheid laat.

Rondom de P. G.-functie

In verband met het aanstaand vertrek van mr. G. V o n k, die naar wij elders in dit blad gemeld hebben, met ingang van 23 Februari als procureur-generaal aftreedt, zal het Hooggerechtshof binnenkort de voordracht opmaken betreffende zijn opvolger aan het Hoofd-parket.

Mr. H. M a r c e l l a zal, naar wij van bevoegde zijde vernemen, de plaats van mr. Vonk innemen.

Tegelijkertijd zal het Hooggerechtshof de voordracht samenstellen voor de benoeming van een advocaat-generaal, waarop zeer waarschijnlijk zullen voorkomen de namen van mr. H. B e k k e r i n g, Officier van Justitie te Soerabaja, mr. J. A. J o n k m a n, O. v. J. te Makassar en mr. A. M i e r e m e t, O. v. J. te Semarang.

Als gevolg van deze hooge rechterlijke mutaties zal de benoeming van een Officier van Justitie te Batavia eenigszins vertraagd worden, aangezien de voordracht hiervan ongetwijfeld gewijzigd zal moeten worden.

De Bestuurshervorming

Gisteren is per vliegtuig aangekomen de heer A. I. S p i t s, regeeringscommissaris voor de bestuurshervorming van Sumatra.

De heer Spits zal gedurende zijn kort verblijf hier ter stede eenige hangende kwesties betreffende de instelling der groepsgemeenschappen bespreken.

In dit verband kunnen wij nog mededeelen, dat de voorstellen betreffende de regeling der financieele verhouding tusschen Land en locale ressorten voor de buitengewesten, welke thans bij de Regeering berusten, binnen niet al te langen tijd den Volksraad zullen bereiken.

Het Voornaamste Nieuws van Heden

Mr. G. Vonk treedt af als procureur-generaal met ingang van 23 Februari.

*

Binnenkort wordt een officieele bekendmaking inzake belangrijke wijzigingen in het Duitsche kabinet, de legerleiding en het ministerie van Buitenlandsche Zaken verwacht; Hitler wordt Hoofd van de Nationale Defensie.

*

Engeland heeft Japan zijn „goede diensten" aangeboden voor een gemeenschappelijke bemiddeling van de Europeesche mogendheden en Amerika in het Chineesch-Japansche conflict.

*

In Canton heeft hevige spanning geheerscht als gevolg van een beraamden staatsgreep, welke ten doel had de regeering van Kwangtung omvèr te werpen.

Een Zegetocht

De Toestand van de Prinses blijft goed

Uit Baarn seint Aneta:

De autotocht van H. M. de Koningin en Prins Bernhard — die blootshoofds was en een anjer in het knoopsgat droeg —, en in de tweede Prinses Armgard en Prins Aschwin, door de gemeenten Baarn en Soest is een ware zegetocht geworden.

De wensch van Hare Majesteit om af te zien van officieel huldebetoon werd geëerbiedigd. Niettemin hadden telkens opnieuw spontane betuigingen van sympathie plaats, die vaak op stormachtige wijze uitdrukking vonden.

Voor het Raadhuis te Baarn, waar langzaam werd gereden, stond het publiek dicht opeen gepakt.

In Soest wenschte de burgemeester de vorstelijke personen geluk.

Uit Soestdijk seint Aneta:

Prinses Armgard is voornemens om 6 Februari te vertrekken.

Dr. J. de Groot deelt mede, dat de algemeene toestand van Prinses Juliana bij voortduring goed blijft.

Het A. N. P. verneemt van bevoegde zijde dat, zooals bij de officieele aangifte der geboorte is gebleken, het Prinselijk Paar wenscht dat de klemtoon van den naam Beatrix op de e wordt gelegd, dus op de eerste lettergreep.

Het departement van Defensie te Den Haag meldt, dat het eerste saluutschot na de geboorte van Prinses Beatrix gelost werd te Baarn om 9 uur 55, te Den Haag om 9 uur 57 min. 15 sec. (vijftien seconden nadat het bericht Den Haag bereikte), te Breda om 9 uur 59 min. 30 sec., te Amsterdam en Arnhem om 10 uur 1 min., te Amersfoort om 10 uur 2 min. en te Den Helder om 10 uur 3 min.

Nog steeds komen berichten over feestelijkheden binnen, o. a. uit Nice, Kopenhagen, Stockholm, Berlijn en Duisburg, waar de Nederlandsche kolonies feestvierden. In de City van Londen werd in de oude Hollandsche kerk op Austin Friars een plechtige dankdienst gehouden.

Ten Paleize Soestdijk blijven de cadeaux aanstroomen. Zoo werd onder meer een ouderwetsche Veluwsche mand met versterkende middelen voor een kraamvrouw gebracht. Een delegatie uit Almelo bracht een Twentsche krentenwegge van 1 meter 20.

Gloeidraad-contingenteering

De gloeidraad-contingenteering, welke 1 Februari expireert, zal naar wij vernemen niet verlengd worden.

Het verband, dat bestaat tusschen deze en de gloeilampen-contingenteering, welke naar men weet, wèl verlengd is, heeft indertijd tot herhaald overleg met Nederland geleid. Aangezien echter de invloed van den vrijen invoer van gloeidraad ten behoeve van de Indische gloeilampen-industrie, op de gloeilampen-contingenteering althans voor de eerste jaren gering mag worden genoemd, heeft de Regeering tot opheffing van deze invoerbeperking besloten.

Aan den anderen kant zijn, naar wij vernemen, toch maatregelen getroffen, om een wellicht ongewenschte situatie in de gloeilampen-industrie te voorkomen door een regeling te treffen, waarbij de invoer van gloeidraad, zij het niet beperkt, dan toch wel gecontroleerd wordt.

Mr. G. Vonk

Treedt af als Procureur-Generaal bij Hooggerechtshof

Officieel wordt uit Buitenzorg gemeld:

Op verzoek is met ingang van 23 Februari 1938 eervol uit 's Lands dienst ontslagen, mr. G. Vonk, Procureur-Generaal bij het Hooggerechtshof van Ned.-Indië, onder dankbetuiging voor de gewichtige diensten door hem aan den Lande bewezen.

De scheidende Procureur-Generaal werd 14 Maart 1889 te Wijk bij Duurstede geboren.

Mr. G. Vonk.

In October 1913 kwam hij naar Indië als ambtenaar ter beschikking van den voorzitter van den Landraad te Soekaboemi.

20 Nov. 1915 werd mr. Vonk benoemd tot substituut-Officier bij den Raad van Justitie te Padang, terwijl hij 12 Augustus 1920 benoemd werd tot lid van den Raad van Justitie te Medan.

5 Juni 1921 volgde de benoeming tot Officier van Justitie te Makasser, waarna hij 26 Mei 1926 ter beschikking werd gesteld van den Procureur-Generaal bij het Hooggerechtshof.

5 April 1928 werd mr. Vonk benoemd tot Advocaat-Generaal bij het Hooggerechtshof en 14 April 1934 volgde zijn benoeming tot Procureur-Generaal.

Bewonderingsvolle Gast

Uit Genève seint Aneta:

In de winterzitting van den Raad van Beheer van het Internationale Arbeidsbureau heeft de heer Buttler rapport uitgebracht over zijn reis naar het Verre Oosten. Dank zij den heer Den Hamer was de voorbereiding voortreffelijk en kon het reisplan over Java en Sumatra in verwonderlijke regelmaat worden uitgevoerd. Even volmaakt waren de waarlijk goede zorgen en de beminlijkheid van de autoriteiten. Dank zij de grondige kennis van arbeidsvraagstukken van den heer Den Hamer had de reis een maximum belang. Ook bracht de heer Butler warmen dank aan de gastvrijheid en de hulp van den Gouverneur-Generaal.

De reis gaf gelegenheid tot bewondering van den scherpzinnigen arbeid ter vermeerdering van de landbouwproductie voor de onophoudelijk aangroeiende bevolking van Java.

Het bezoek aan de plantages in de omgeving van Medan verwekte bewondering voor de organisatie der productie en de hygiënische sociale maatregelen, alsmede de doeltreffendheid van de arbeidsinspectie en het pathologisch laboratorium te Medan.

De heer Butler sprak zijn waardeering uit voor de begeleiding door den heer Martens en de hulp van den heer Woudstra en hij sprak zijn dank uit aan de plantersvereeniging, in het bizonder aan den heer Visser.

Iedere bezoeker moet bewondering hebben voor de Nederlandsch-Indische kolonisatie en de heer Butler was buitengewoon dankbaar voor de uitnoodiging van de Nederlandsche regeering, waardoor hem de gelegenheid was verschaft kennis te maken met de toestanden.

In April zal door den heer Buttler een uitvoeriger rapport worden uitgebracht.

Bij de bespreking van de reis van den heer Butler meende de heer Kupers, dat Butler slechts zonzijden had gezien en niet de schaduwzijden, zooals de loonsverlaging, de poenale sanctie en de zwakke vakbeweging.

Onze Vliegvelden

Afgerond Werkplan kan nog niet Gemaakt worden

De Regeeringsgemachtigde voor Verkeer en Waterstaat, de heer Hillen, heeft in den Volksraad eenige vragen betreffende zijn departement beantwoord.

Naar aanleiding van een vraag van den heer Verboom met betrekking tot de burgerlijke luchtvaart deelt spr. het volgende mede:

De berichten over onze vliegvelden teekenen vaak den toestand somberder af dan hij in werkelijkheid is. Dit neemt niet weg, dat ook naar het inzicht der Regeering nog vele verbeteringen wenschelijk moeten worden geacht. Het tempo, waarin daaraan uitvoering wordt gegeven, moet evenwel worden aangepast aan de middelen, die voor dit onderdeel van de landszorg beschikbaar kunnen worden gesteld.

Bij de verbetering en uitbreiding van de vliegvelden, waarbij ook aandacht wordt besteed aan de gebouwen de kunstverlichting en de radiobeveiliging, wordt een werkplan gevolgd, dat rekening houdt met de ontwikkeling van het luchtverkeer. De voorstellen op luchtvaartgebied, waarvoor in de aanvullende begrooting voor 1938 een som van ruim *f* 800.000 wordt aangevraagd, maken een deel van dit plan uit. *)

Een afgerond werkplan, dat rekening houdt met in de toekomst te verwachten nieuwe lijnen, is in verband met de op dit punt bestaande onzekerheden nog niet op te stellen.

Bij het ontwerpen der vliegterreinen wordt rekening gehouden met de internationale eischen, waaraan vliegtuigen moeten voldoen, alsmede met de internationale eischen inzake de inrichting van vliegvelden, terwijl bij het geven van toestemming tot het gebruik van vliegtuigen de internationale luchtwaardigheidseischen in acht worden genomen.

De noodige coördinatie tusschen de eischen, waarvan bij het ontwerpen van vliegterreinen wordt uitgegaan en de eischen, welke aan te gebruiken vliegtuigen worden gesteld, is derhalve verzekerd.

Ten aanzien van de personeelsbezetting van de afdeeling Luchtvaart van het departement van Verkeer en Waterstaat kan spr. ten slotte den heer Verboom mededeelen, dat in verband met de vermeerdering der werkzaamheden, bij de thans aanhangige aanvullende begrooting voor 1938 voorgesteld is de formatie van het technisch personeel van deze afdeeling met een civiel ingenieur te versterken. Gezocht wordt naar een persoon, die reeds ervaring heeft opgedaan bij den aanleg van vliegvelden.

De heer Verboom is met het antwoord op zijn vraag niet geheel tevreden. Vele vliegvelden zijn ondanks alles nog te klein en niet voldoende voor het huidige luchtverkeer. Spr. herinnert aan Soerabaja, Semarang en Medan. Overigens is hij nog in het geheel niet gerust omtrent de veiligheid van het luchtverkeer. Een bepaald werkplan schijnt de Regeering nog niet te hebben. Aan de grondorganisatie ontbreekt nog het een en ander.

De Reg. Gem. verklaart, dat de Regeering uiteraard alles in het werk zal stellen om te zorgen, dat de grondorganisatie niet achter blijft bij de ontwikkeling van het luchtverkeer.

*) Deze aanvullende begrooting is bereids bij den Volksraad ingediend. — Red.

Textielprobleem

Wij schreven reeds, dat de situatie in de Indische textielnijverheid de aandacht der departementen van Economische Zaken en Binnenlandsch Bestuur heeft.

Zoo is thans, naar wij vernemen, aan de hier op Java gevestigde nijverheidsconsulenten opgedragen een nauwkeurig onderzoek in te stellen naar de productie-capaciteiten der groote en kleine weverijen en naar de marktsituatie van de Inheemsche textiel.

Deze rapporten worden in den loop van Februari bij de leiding der afdeeling Nijverheid verwacht, waarna de heer Sitsen op een inspectie-reis verschillende kleine en groote weverijen zal bezoeken.

Uit de verschillende gegevens welke over den huidigen toestand in de weefnijverheid binnengekomen zijn, blijkt, dat naast de duidelijk waarneembare overproductie, ook een even merkbare onderconsumptie bestaat, als gevolg van een vrijwel steeds terugkomende seizoensverbruiksvermindering op Java en de geslonken koopkracht in de Buitengewesten.

Een 31-Januari Drieling

In het ziekenhuis van het Leger des Heils te Malang is den 31sten Januari een Inlandsche moeder bevallen van een gezonde drieling. Moeder en kinderen maken het goed.

Nu en Morgen.

Coen's Naam

Was tot voor kort Coen's graf onbekend — het is nu dank zij de volharding van mr. Bloys van Treslong Prins gevonden en krijgt dank zij de offervaardigheid van een aantal particuliere lichamen en van Indië's burgerij een waardige omgeving — ook Coen's handteekening was in Indië niet meer aanwezig. Naar wij hooren, wordt ook hierin voorzien; zij zal eerlang in de bekende collectie van jhr. mr. Feith haar plaats krijgen.

De Schneider-Cup

In Indië vertoeft op dit oogenblik mr. Schneider. Het is maar een kort bezoek, maar de aandacht waard. Want mr. Schneider is de groote man van de „Schneider-Cup", en de „Schneider-Cup" is de beroemde trophee, welke geschonken wordt als hoogste prijs in de snelheidswedstrijden voor vliegtuigen, waarbij de snelheden van 300 tot 400, daarna tot ver over de 500 kilometer per uur geklommen zijn, terwijl nu al over de 600 kilometer per uur gevlogen werd.

Vooral bij den Marinevliegdienst, waar men vergeefs uitziet naar de beloofde uitzending van nieuw modern materieel, hoopt men dat het bezoek van mr. Schneider een *omen* is voor een andere versnelling..... versnelling in de uitbreiding onzer luchtmacht!

De Dwaze Dwaling

In het *Alg. Prot. Kerkblad* schrijft ds. Tichelaar, of met „zegeningen der Westersche beschaving" misschien bedoeld is, dat het Westen aan Japan geleerd heeft andere landen binnen te dringen en te „gappen"...

Het is merkwaardig, dat men zelfs een Nederlandsch predikant in Indië dergelijke dwaasheden hoort verkondigen. Gelooft nu waarlijk hier nog iemand, dat veroveringen, oorlog, annexatie èn oorlogswreedheden typisch „Westersch" of „Oostersch" zijn? Weten nu waarlijk menschen als ds. Tichelaar niet, dat duizenden jaren geleden, voordat van een „Westersche" beschaving ook maar gedroomd werd, er in het Nabije, Midden en Verre Oosten de geweldigste oorlogen gevoerd werden, de grootste veldtochten ondernomen en veroveringen volbracht? Vonden eerst de Romeinen, later de Portugeezen, de Spanjaarden, de Engelschen, de Nederlanders, ongeacht of zij in Amerika of in Azië kwamen, ooit iets anders dan elkaar heftig bestrijdende stammen en volken?

Laat men toch eens begrijpen, hoe dwaas dergelijke beweringen zijn! En laat het cultureele défaitisme, waarin deze dwalingen opgeld doen, niet in Indië geïmporteerd worden...

Hollywood Spreekt....

Joan Blondell: „Als een man begint te zeggen, dat je een Raadsel voor hem bent, wil hij je opgeven."

* * *

Rochelle Hudson: „The bonds of matrimony aren't worth much, unless the interest is kept up."

* * *

Adolphe Menjou: „Sommige mannen hebben succes in hun leven; anderen trouwen jong."

* * *

Glenda Farrell: „Woman's grief is very short. If she loses her husband, she pines only for a second."

F. P. A.-Nieuws-Journaal

De windhond Ballyhennessy won in de White City-hondenrennen den hoofdprijs van 10.000 dollar... De race duurde 29,39 seconden, zoodat de hond ruim 340 dollar per seconde verdiende... Mrs. Betty Grose te Oakland in Californië heeft een week lang ononderbroken gehikt... De doctoren waren machteloos het hikken te stoppen; zij hikte om de 20 seconden en heeft, naar men berekent, ruim 200.000 keer gehikt voordat zij, uitgeput en bewusteloos, in het hospitaal genas. Het aantal werkloozen in Nederland, dat einde November 385.583 bedroeg, was einde December 1937 tot 437.469 gestegen, een stijging met 51.500 in één maand... Een alscholver, die bij St. Paul, Minnesota, U. S. A., geschoten werd, droeg een ring, welke in 1928 in Lekkerkerk, Holland, bevestigd was... In 1937 hebben de vrouwen in Groot-Brittannië aan schoonheidsmiddelen ruim 900 millioen gulden uitgegeven, hetgeen maar weinig minder is dan de totale bewapeningsuitgaven in dat jaar...

F. P. A.

Verhouding van Klimaat tot Ras

Waarom Roodvonk als Ziektebeeld verdwijnt wanneer Men naar de Tropen toe komt

De Hoeveelheden Zweetkliertjes en ons Gestel

Prof. De Langen over Maagzweren en Bloeddruk

Voor de Koninklijke Vereeniging Oost en West, afd. Utrecht, sprak onlangs prof. dr. C. D. de Langen over „klimaat en ras".

Aan het verslag in de „N. R. C." ontleenen wij het volgende:

Het woord ras kan een klank hebben die aanstoot geeft, maar ook vroeger sprak men reeds in verband met het kolonisatievraagstuk over de klimatologische factoren en het ras, of zooals men dat tegenwoordig zegt: de rassenphysiologie en het klimaat. Niet alleen de blanke, maar ook de Japanner vraagt zich af: „is blijvende kolonisatie in tropische gebieden mogelijk?"

Anders gezegd — en dat is voor spr. het hoofdpunt — „is kolonisatie van West-Europeanen naar de tropen ook medisch verantwoord?" Op deze vraag heeft men reeds meermalen een bevestigend antwoord gegeven, maar de voorbeelden, die men als bewijsgronden gebruikte, waren geenszins steekhoudend. Want noch de Kissareezen, noch de Perkeniers van Banda, noch ook de geschiedenis van de kolonisatie van Queensland of de kolonisatie der Duitschers in Esperito, in Brazilië, leverden in dit opzicht voldoend bewijs, al valt niet te ontkennen, dat het — medisch althans — mogelijk moet worden geacht. Dit is een geheel andere vraag dan die, of het ook sociaal-economisch mogelijk is.

Prof. Nocht, een der grootste deskundigen op dit gebied zegt, dat wèl blijvende overplanting mogelijk was naar Esperito van de Duitschers die daar ook betrekkelijk overmengd zijn gebleven; maar het volk veranderde. Tot hetzelfde resultaat komt spr. ten opzichte van kolonisaties der Belgen in Katanga in den Congo. Na enkele generaties van onafgebroken verblijf zullen dat ook geen Belgen meer zijn, maar zij zullen een nieuw volk zijn geworden, dat met het moedervolk alleen de taal gemeen heeft.

Wat den mensch in de tropen bedreigt zijn vooral de infectieziekten, waarvan evenwel moet worden vastgesteld, dat het geen andere ziekten zijn dan in Noordelijke streken. Zijn er nu bepaalde factoren in de tropen, ten opzichte waarvan de rassen verschillen?, mag men vragen. Kan men verschillen aanwijzen ten opzichte van de levensprocessen die zich bij het eene ras anders zouden voltrekken dan bij het andere?

Hierop moet geantwoord worden, dat eigenlijk het eenige verschil, dat niet kan worden teruggebracht op klimaat of voeding, maar met het ras zou samenhangen, de samenstelling en de verhouding der bloedgroepen is.

Verhouden zich bij ons de bloedgroepen A en B. als 3 : 1, in Indië is de verhouding 0.9 : 1 en bij de Turken bijv. 1,8 : 1. Welke beteekenis de bloedgroep heeft voor karakter en gestel is echter onbekend.

Wel treden bij immigratie in de tropen veranderingen op: een sneller hart-rhythme; een iets hooger temperatuur, een verandering in de koolzuurspanning, maar al deze veranderingen hangen samen met het klimaat en bewijzen geenszins, dat de geïmporteerde rassen in de tropen minder zouden kunnen gedijen.

Is er nu een verschil in de pathologie der verschillende rassen te vinden in dien zin dat het ééne ras meer ziek wordt dan het andere?

Beheerschen in West-Europa meer de constitutioneele ziekten het beeld der pathologen, zoo zijn het in de tropen in hoofdzaak de infectieziekten.

Dat is evenwel historisch te verklaren, omdat men hier de infectieziekten mettertijd meer heeft kunnen terugdringen. Spr. behandelt dan enkele speciale vragen zooals die van het roodvonk, waarbij hij de bekende gevallen van het Insulinde-roodvonk in herinnering roept.

Het roodvonk als ziektebeeld verdwijnt naar de tropen toe en de verklaring daarvan is, dat de huidcapillairen zich in die streken anders instellen dan in onze streken. M.a.w. de huid reageert ginds anders op de bacteriën dan hier. Dat komt bij iedereen voor en is niet aan ras gebonden.

De huid biedt andere verschillen. Een Inlander heeft per oppervlakte-eenheid tweemaal zooveel zweetkliertjes als de pas geïmporteerde Europeaan en eveneens meer vetkliertjes, maar dit verschil zou afnemen, zoo niet verdwijnen na langer verblijf. Ook zegt men wel: het zenuwstelsel lijdt in de tropen zoo veel en wijst op de tropenneurasthenieën, doch het is wel merkwaardig dat deze juist ten nauwste verband houden met den tijdsduur die tusschen twee verloven ligt en afhankelijk is van het besef dat men weer weg zal kunnen en van den angst of men het verlof wel haalt.

Bij hen die geen recht op verlof hebben, komt deze neurasthenie nagenoeg niet voor. Daarnaast levert het verblijf in de tropen voordeelen. Spr. zag in Batavia maar eens in de 4 jaar een maagzweer, tegen hier 400 per jaar. Gevallen van hoogen bloeddruk zijn in Indië uiterst zeldzaam. Suikerziekte en maagkanker ziet men in Indië hoogst zelden bij de Inheemsche bevolking.

Zijn nu deze verschillen op ras of klimaat, dan wel op voeding als onderdeel van het klimaat terug te brengen?

Op het ras niet, daar ook in Afrika dezelfde omstandigheden worden aangetroffen en ook reeds in Italië de omstandigheden bij dezelfde menschen anders liggen dan hier te lande. De tropenbewoners blijven vrij van vele ziekten, die men hier onder de rubriek „cultuurziekten" kan samenbrengen.

Ook heeft men de endocriene klieren als beheerschers van het rassenvraagstuk willen zien en rasverschillen willen terugbrengen op verschillen in interne secretie. Nu kunnen deze klieren inderdaad veel doen en hebben zoowel schild- als geslachtsklieren invloed op gestel, maar uit proeven op dieren is gebleken, dat zoowel klimatologische als voedingsveranderingen veranderingen in de functie der edrocriene klieren teweeg kunnen brengen, die volkomen parallel gaan met wat men bij menschen onder tropische in vergelijking met die onder West-Europeesche omstandigheden vindt.

Er blijft uiterst weinig over van genotypische verschillen tusschen de rassen. Is nu kolonisatie mogelijk? Ja, alleen dàn, als men de keus heeft tusschen doorwerken en doodgaan. Theoretisch kan men in de tropen elk gebied geschikt maken voor kolonisatie, maar het vraagstuk is niet alleen medisch, doch ook economisch. Wie koloniseeren wil, zal doodarm moeten zijn en niet in de omstandigheid moeten verkeeren, dat de sociale voorzieningen zoodanig zijn, dat hij ginds hard moet werken voor een bedrag dat minder is dan de steun hier.

Wie jarenlang werkloos is geweest, is medisch ten eenenmale ongeschikt geworden voor kolonisatie naar de tropen. Daar zijn alleen de besten te gebruiken. Het koloniseeren is niet een probleem van ras, maar van de omstandigheden waaronder het ras leeft en de omstandigheden waarin de mensch wordt gebracht.

Verkeerscoördinatie

Volksraadsvraag van Verboom

Volgens „Het Motorverkeer" van den 12den Januari 1938 No. 3 zouden in de gehectografeerde leveringsvoorwaarden van den Indischen Centralen Aanschaffingsdienst de volgende bepalingen voorkomen:

„Den leverancier wordt verzocht offerte te maken voor levering met vervoer per spoor, waarbij rekening is te houden, dat de leverancier verplicht is het vervoer naar de plaats van aflevering zooveel mogelijk uitsluitend per S. S. te doen bewerkstelligen. In gevallen waarin, en voorzoover overlandvervoer aldus niet per S. S. mogelijk is, behoort op overeenkomstige wijze als voormeld vervoer bij voorkeur te worden bewerkstelligd door de daarvoor in aanmerking komende andere spoor- en tramwegen. In gevallen, waarbij het niet mogelijk is per spoor te verzenden, kan vervoer per vrachtauto plaats hebben, hetgeen afzonderlijk is te vermelden".

Steller zou gaarne van de Regeering vernemen of bovenstaand bericht juist is en zoo ja, of Zij het niet met hem eens is, dat door de betreffende bepaling — en vooral in verband met de zeer algemeene bewoording daarvan — inbreuk wordt gemaakt op het beginsel van coördinatie van spoor- en wegverkeer, neergelegd in de Wegverkeersordonnantie.

Korteberichten

Particuliere Landerijen

Door de N. V. werd aangekocht het particuliere land Prioekbong, zoodat deze semi-officieele maatschappij thans in het bezit is van de landen Kampong Melajoe, Kedawoeng-West, Batoetjeper, Tanah-Tinggi, Tjawang, Tjikoko en Prioekbong.

Mededeeling aan Luchtvaarders

Op 22 t/m 26 Februari 1938 van 7.00 uur v. m. tot 12.00 uur v. m. zullen aan de Noordkust van het eiland Madoera schietoefeningen worden gehouden.

Het gebied in den rechthoek begrensd door de parallellen 6°52' ZB en 7°4' Zb en de meridianen 112°37' OL en 112°45' OL zal onveilig zijn tot op een hoogte van 5.000 m.

Voorzitter Islamietisch Hof

Men schrijft ons van Inheemsche zijde uit Bantam:

Met belangstelling heeft Bantam kennis genomen van de benoeming van R. H. Moehamad Isa R. O. N., hoofdpenghoeloe van Serang, tot voorzitter van het Hof voor Islamietische Zaken.

De heer Moeh. Isa is dus de eerste dienaar van de „pasantren" die het hoogste heeft bereikt wat voor hem bereikbaar is.

Hij heeft een scherpen geest en een scherpe pen. Hij is een jaar ouder dan de minister-president dr. H. Colijn en gedurende den tijd dat hij als penghoeloe gewerkt heeft, namelijk 43 jaar, heeft hij als gewaardeerd adviseur der Regeering voor Bantam-aangelegenheden, veel wenschen in vervulling zien gaan.

Instede dat de heer Moeh. Isa op zijn ouden dag van een rustige „rust" gaat genieten, spant hij nog al zijn krachten in om zich te wijden aan de hem toevertrouwde belangen.

De heer Moeh. Isa is een warm vereerder van het Oranjehuis.

R. H. Moehamad Isa.

De Ramp met de „Ooievaar"

De procureur-generaal bij den Hoogen Raad te Den Haag, mr. Besier, heeft conclusie genomen in de zaak van mevr. D. Young, wed. van ir. Ch. A. A. Baudart, tegen de Kon. Luchtvaart Maatschappij.

Bij de ramp met de „Ooievaar" op 6 Dec. 1931 te Bangkok was ir. Baudart om het leven gekomen. Zijn nabestaanden (wed. Baudart en de twee zoons) spraken de K. L. M. in rechte aan ter verkrijging van schadevergoeding, doch rechtbank en Hof te 's-Gravenhage wezen deze actie af voornamelijk op grond, dat ir. Baudart bij het koopen van zijn passagebiljet van elke actie tot schadevergoeding had afgezien. De nabestaanden stelden daarop cassatieberoep in, dat mr. D. J. Veegens voor den Hoogen Raad op 14 Januari j.l. toelichtte en waarbij hij o.a. betoogde, dat hoewel iemand afstand kan doen van een hem door de wet toegekend recht, hij niet kan beschikken over zelfstandige aanspraken van zijn nabestaanden.

De procureur-generaal oordeelde o.a. dat, nu tusschen partijen onbetwist vast staat, dat op de vervoerovereenkomst en dus ook op de ontheffing daarbij in het aangehaalde beding van de aansprakelijkheid der K.L.M., Nederlandsch recht toepasselijk is, het beginsel van art. 1351 Burg. Wetb., hetwelk wel niet van openbare orde maar dan toch dwingend recht is, medebrengt, dat de overledene daarmede niet anderen dan zichzelven kon binden en derhalve ook niet na zijn overlijden zijn weduwe en kinderen, die — gelijk zij stelden — door zijn arbeid plachten te worden onderhouden en dan krachtens art. 1406 B. W. een zelfstandig recht op schadevergoeding zouden verkrijgen, zoodat aan dit beding ook niet na het overlijden tegenover hen gevolgen kunnen worden verbonden, zooals het Hof doet, daardoor art. 1351 B. W. schendend.

Dat iemand bij zijn leven een beschikking zou kunnen maken bestemd om na zijn overlijden in werking te treden, over zijn arbeidsvermogen, dat juist door zijn overlijden verloren zal gaan, is een maar het oordeel van mr. Besier, al te fantastische stelling, welke slechts bewijst, hoe kromme sprongen noodig zijn om het gewenschte resultaat te bereiken, m.a.w. hoe onbereikbaar dit resultaat is.

Mr. Besier concludeerde tot vernietiging van het interlocutoir arrest en van het daarop steunende eindarrest en tot terugverwijzing van het geding naar het Gerechtshof.

Het Laatste Nieuws

De Strijd bij Hongkong

Reuter seint uit Hongkong:

Volgens buitenlandsche waarnemers aan de Chineesch-Britsche grens hebben de Japansche vliegtuigen hun activiteit hervat aan de Chineesche grens van het gebied Hongkong. Negen toestellen hebben intensieve verkenningsvluchten verricht, terwijl het dorp Namtau opnieuw gebombardeerd werd door vliegtuigen en van zee uit door oorlogsschepen werd beschoten.

Britsche waarnemers hebben de aanvallende vliegtuigen duidelijk onderscheiden. Zij vlogen echter evenwijdig aan de grenslijn en vermeden zorgvuldig Britsch gebied.

ENGELAND

Maatregelen in Middellandsche Zee

Londen, 4 Febr. (Reuter): In gezaghebbende kringen wordt te kennen gegeven, dat Engeland het plan heeft de patrouille welke bij de conferentie te Nyon is vastgesteld, uit de breiden en te versterken, ongeacht de stappen van andere deelnemende mogendheden.

Minister Eden zal op 7 dezer in verband hiermee een verklaring in het Lagerhuis afleggen.

K. L. M.-POST

Thuisreis

De „Ibis" is gisteren te Rangoon gearriveerd.

EN NU EEN GOEDE Raad!

ZEISS

Uw oogen zijn Uw Kostbaarste bezit!

Deskundig onderzoek moet samengaan met levering van het beste materiaal, zoowel voor glazen als montuur

Dus:

GAAT HET OM UW OOGEN

GA NAAR

GOLDBERG

Noordwijk 31 — Oog-onderzoek gratis

THE OCEAN
AUTO-POLISSEN
ZIJN DE BESTE
TELEFOON BATAVIA 265

Den 8sten Februari a.s. hopen onze ouders
JOHAN, ADOLF, GERRIT, CHRISTIAAN, WILLEM, MOOJEN
en
SUZANE, WILHELMINA BAKKER.
hun 25jarige Echtvereeniging te herdenken.
Hun dankbare kinderen
ALBERTINE en FREDDIE
Tj badak, 4 Februari 1938
1267

In plaats van kaarten
Ondertrouwd:
W. W. SIMON
en
JUDITH ANTHONIO.
Cheribon

Bandoeng, Tjitjadas 124.
Huwelijksvoltrekking 10 Febr. 1938 9 u. v.m. te Bandoeng.

Getrouwd:
DICK DEKKER
en
ANNEKE KIM.
De Heer en Mevr. DEKKER-Kim bedanken voor de vele bewijzen van belangstelling, bij hun huwelijk ondervonden.
Bandoeng 4 Febr. '38.
Nijlandweg 9 pav.

Getrouwd:
J.D. ARENDSEN de WOLFF
en
J.M. BECKER.
Bandoeng 4—2—'38
die mede namens hun wederzijdsche ouders hun dank betuigen voor de vele blijken van belangstelling bij hun huwelijk ondervonden.

170

TE HUUR
GEMEUBILEERD HUIS. Zeer geschikt voor groot gezin. Vanaf 16 Maart voor 10 maanden. Bevragen Laan Wiechert 1 B.C. Tel. Wl. 2880.
1269

Er is EEN plek op de aarde
de Parel van Insulinde, het mooie
JAVA en MEGAMENDOENG
is een PARADIJS.
sl. 5/4 v. Bvia, geen mist, echt RIVIERA klimaat, vriendelijke bevolking; een echt ONTSPANNINGSOORD v.d. HERSENARBEIDERS
BUNGALOWS
v. elke beurs op z. gem. bet. voorw. adsp. koopers gr. weekenden en zwemmen. inl. POLONIA 18 M.C.556

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK, N.V.

- AAN- EN VERKOOP VAN EFFECTEN
- EFFECTEN-BELEENINGEN
- BELEGGINGEN

WEKELIJKSCH EFFECTENBERICHT WORDT OP AANVRAAG TOEGEZONDEN

65

MEDEDEELING
aan H.H. Leden der
SOCIETEIT de HARMONIE — Batavia —
De ALGEMEENE JAARLIJKSCHE LEDENVERGADERING zal worden gehouden op Maandag 14 Februari 1938 te 9.30 uur 's avonds.
Punten van behandeling:
1. Notulen vorige vergadering.
2. Verslag van de Directie, waarin opgenomen de rekening en verantwoording van den Secretaris-Thesaurier.
3. Rondvraag.

DE DIRECTIE.

GROOTE INSTELLING
heeft vacature voor geroutineerde
(Steno) Typiste
op de hoogte met administratieve werkzaamheden.
Brieven onder Nr. 282 Reclamebedrijf PRECIOSA N.V. Batavia-C.

1270

N.V. CULTUUR MAATSCHAPPIJ DJOENGKARE
Ingevolge Art. 13 sub. 2 zal **op Donderdag 24 Februari a.s** des voormiddags ten **10 ure** een **Buitengewone Algemeene Vergadering** worden gehouden in de **Directeurswoning** op de **Suikerfabriek Karang-Anom.**
Het Bestuur
Batavia-C, 4 Februari 1938.

1271

OPENBARE VERKOOPING
op **Zaterdag 5 Maart 1938** des voormiddags om tien uur ten overstaan van het Vendukantoor te Batavia in het vendulocaal aan de Binnennieuwpoortstraat No. 20 aldaar van de perceelen recht van eigendom verpondingsnummers 13964, 13965 en 15462, gelegen in de provincie West-Java, Residentie Batavia, regentschap en district Meester Cornelis, kampong Bali, kadastrale afdeeling Meester Cornelis sectie A/negen No. 1911, sectie A/tien No. 1917 en sectie A/negen No. 2357.

De drie perceelen tezamen zijn bebouwd met twee gekoppelde steenen woonhuizen met pannen gedekt, gelegen aan de Lammerslaan nos 10 en 12 te Meester-Cornelis en verhuurd voor respectievelijk f 35 — en f 37 50 's maands.

Blijkens acten van eigendom ddo. 18 October 1932 nos 1591, 1592 en 1593 staan de perceelen ten name van Sech Ali bin Saleh bin Amir bin Abdulazis Alkatiri.

De verkoop geschiedt krachtens onherroepelijke volmacht verleend aan den eersten hypotheekhouder.

Namens dezen:
Mr. Th. J. F. A. TER HAAR

1265

Zwembad „Batavia"
TJIKINI 45A Tel Wl 1068
Zondagmorgen 8.30 u. precies
WATERPOLO — WEDSTRIJDEN
voor de B. Z. B. Competitie
Watergeuzen I — Triton I
Watergeuzen II — Triton II
Watergeuzen III — Triton III
Tijdens deze wedstrijden zullen spelers en toeschouwers ter kennismaking wederom worden onthaald op
Roggebrood van:
„DE FRIESCHE BOERIN"
11 uur precies aanvang
DANSMUZIEK door
„THE MUSICAL RHYTHMICS"
Knipkaarten 10 X f 5.—
Kinderen f 4.—
Deze kaarten zijn niet persoonlijk.

300

IMPORTFIRMA vraagt
ERVAREN BOEKHOUDER
niet ouder dan 30 jaar, volbloed Hollander Sollicitaties met volledige inlichtingen omtrent schoolopleiding, laatste werkkring enz. te richten onder No. 1271 aan het Bureau van dit blad.

LEVENSPOSITIE
In druk hotel — koel klimaat — **ECHTPAAR GEVRAAGD** voor beheer. Dame moet goede kookster zijn en linnenkamer kunnen beheeren. Echtgenoot beschaafd figuur Borgstelling en prima referenties vereischt. Onmiddellijke indiensttreding. Brieven No. 1260 Bureau N. v. d. D.

STADSSCHOUWBURG
Gez. Cor Ruys
ZATERDAG 5 en ZONDAG 6 FEBRUARI 9 UUR
Het kostelijk Weensche blijspel in 3 bedr.
Mr. ROSENFELD,
ADVOCAAT & PROCUREUR
Cor Ruys speelt de titelrol,
honderden malen door hem in Holland vervuld.
Prijzen: F 1.50 zaal | F 1.— front-balcon | F 0.75 zij balcon | Excl. bel.
1257

DE MAINTIENDRAI
HOTEL DER NEDERLANDEN
HEDEN 7.30 UUR N.M.
GROOT VOORAVOND CONCERT
gevolgd door
GRANDE SOIRÉE DANSANTE
Prof. GEORGE SETET
en zijn orkest
Een Zondagmiddag in de „Nederlanden" is goed besteed.

Importeurs: ELLINGER & Co. Soerabaia — Batavia-C.

INGENIEURS.
Bij den **Post-, Telegraaf- en Telefoondienst** zal binnenkort gelegenheid bestaan tot plaatsing van **twee** academisch gevormde electro-technische ingenieurs (zwakstroom), beschikkende over een vóórpractijk hetzij op telefoongebied, hetzij op radiogebied van minstens 3 jaren.
Ongezegelde sollicitaties, vergezeld van **afschrift** diploma's en **afschriften** van getuigschriften c.q. besluiten, betrekking hebbende op vorige werkzaamheden, zijn **uitsluitend schriftelijk** te richten aan het Hoofdbestuur van genoemden dienst te Bandoeng, waar zij uiterlijk 28 Februari a.s. moeten zijn ontvangen.

61

MODERN, MAAR OOK VOORDEELIG
ZIJN ONZE
KINDERWAGENS
(indien gewenscht, ook in huurkoop)
VERZENDHUIS
Herman Koch
CITADELWEG 19, Bat.-C. — Tel. 5492 Wl.

MUROLA
stelt U nooit teleur, en
maakt 't gezelligst interieur
MUROLA,
de reukelooze muurverf in 44 tinten
van
LINDETEVES PIETER SCHOEN & ZN N.V.
Zij UWE kamers reeds gemuroleerd?

Schepen met Brievenbussen Achter

Het Vlaggeschip, Peetekind van den Vader van Frankrijks Moderne Oorlogsmarine

Fransch Kruisereskader Loopt Haven Binnen

Het „Neusje van den Zalm" op Kruisergebied

Vanmorgen om zeven uur verschenen voor de haven van Priok de drie prachtige, nieuwe Fransche kruisers „Georges Leygues", „Montcalm" en „Gloire", die in eskaderverband onder bevel van den schout-bij-nacht Godfroy een oefenreis maken.

Toen de saluutschoten met den wal waren gewisseld liep als eerste het vlaggeschip van den contre-amiral Godfroy, de „Georges Leygues" de buitenhaven binnen en kwam met assistentie van de N. I. S. H. M.-sleepbooten op de boeien.

Hoog gezeten op het havenlicht sloegen wij het binnenloopen gade en hadden een prachtig overzicht over dezen modernen kruiser van 7.600 ton, die afgeladen een waterverplaatsing van 9.000 ton haalt.

Het eskader komt van Singapore, daarvóór van Colombo, Djibouti, Port-Said en Algiers en het was dan ook niet te verwonderen dat men het de schepen kon aanzien, dat zij een lange reis achter den rug hebben.

Dat het Fransche schepen zijn, is direct te zien aan de merkwaardige zwarte hoedjes op de schoorsteenen, die, hoewel ze ook wel eens elders in gebruik zijn, toch iets heel typisch voor de Fransche marine hebben, evenals de roode „pompon" op de matrozenmuts.

In overeenstemming met de algemeene opvatting betreffende kruiser-bewapening van den allerlaatsten tijd, bestaat de zware batterij uit drie drielingtorens van 15 cm. Twee torens vormen de boeg-, en één de hek-batterij. Wij zien verder een zeer sterke luchtafweer-batterij, bestaande uit 8 kanons van 7 cm en 3 mitrailleurs van 13 mm. Er zijn voorts vier torpedo-lanceerbuizen aan boord.

Maar terwijl wij zoo de artilleristische capaciteit van de „Georges Leygues" in oogenschouw nemen, wordt onze aandacht getrokken naar den wonderlijk afgehakten achtersteven. Het lijkt wel of het schip in zijn vrijen tijd mijnenlegger is!

Dat is echter niet het geval. Die vreemdsoortige achtersteven met de brievenbusachtige dwarsgleuf is een nieuw snufje op het gebied van het aan boord nemen van vliegtuigen. De kruisers van de „Georges Leygues"-klasse hebben namelijk op het achterdek twee hangars en een groote vliegtuigkraan en kunnen vier vliegtuigen aan boord bergen.

De brievenbus aan den achtersteven komt nu in werking wanneer de kruiser, zonder te stoppen, een vliegtuig weer aan boord wil nemen.

Het Vliegtuig

Uit de gleuf glijdt dan namelijk een lange, zwaar-zeildoeksche reep, welke een soort landingsbaan vormt voor het vliegtuig. Het vliegtuig taxiet over de baan tot vlak achter het schip, zonder gevaar voor schroefwater, en kan al varende door de kraan binnenboord worden gebracht.

Behalve bij de Fransche Marine is deze methode, een Duitsche uitvinding van Heinkel, nog slechts in gebruik bij de Deutsche Lufthansa op het traject naar Zuid-Amerika.

Zooals alle moderne kruisers, vertoonen de drie Fransche oorlogsschepen een zwaren gevechtsmast vooruit. Afstandsmeters, zoeklichten, enz. enz. vormen een grauwstalen toren van waar martiaal effect.

De officieele snelheid van alle drie deze kruisers is 32,5 mijl, doch zij hebben gedurende de proefvaart van acht uur, over de 35 mijl geloopen. Het is ons echter niet bekend, welke blasting tijdens deze proeven aan boord was. Het vermogen van de machinekamer is 88.000 pk.

Een zeer moderne nieuwigheid van deze kruisers is tenslotte een pantserdek, dat naar men zegt, granaten van 15 cm volledig weerstand kan bieden. Het is wel het beste waarmee de Fransche Marine thans een bezoek aan het Verre Oosten brengt. In 1936 liep de „Georges Leygues" van stapel en in 1935 de beide andere schepen. De serie bestaat behalve uit dit eskader uit nog een aantal geheel gelijke schepen.

Georges Leygues

Wij mogen ons bericht over de aankomst van dit eskader niet beëindigen, zonder met een enkel woord te reppen, over den grooten peetvaêr van het vlaggeschip. Georges Leygues was de vader van de moderne Fransche marine. Gedurende den grooten oorlog, was alle aandacht van Frankrijk gericht op de geweldige worsteling te land en de vloot kwam daardoor onvermijdelijk in het gedrang.

Materieel was dit het geval, maar ook de geest zakte bedenkelijk.

In '18 voeren de Fransche kruisers met de roode vlag in top in de Zwarte Zee. Een donkere bladzijde welke iedere groote Marine kent.

Toen kwam Georges Leygues, hij streed met inzetting van zijn geheele leven en zijn geheele persoonlijkheid om verbetering. Het was hem niet beschoren om vloten naar de roemrijke overwinning te voeren, maar in kabinet en parlement streed hij tegen défaitisme en laksheid.

En minister Georges Leygues zegevierde. Er groeide een nieuwe marine en Frankrijk werd weer een der eerste zeemogendheden ter wereld. Georges Leygues werkte, hij overwerkte zich zelfs en het staat vrijwel vast dat het de gevolgen van zijn bovenmenschelijke arbeidsprestaties waren die hem in 1936 ontijdig aan zijn vaderland ontrukten.

Een van „zijn" geesteskinderen, een moderne kruiser van groote snelheid, een uit een machtige serie, stond juist op stapel. „Chauteaurenault" zou het schip heeten. Toen kwam het bericht van het overlijden van Georges Leygues en het was een typisch gebaar van Fransche loyaliteit en spontaneïteit om onmiddellijk het op stapel staande schip naar den grooten strijder voor Frankrijk's marine te noemen.

Bezoeken etc.

De luitenant ter zee 1e klasse P. Rouwenhorst wordt als verbindings-officier toegevoegd aan den commandant van het Fransche eskader. Als officier van piket van den wal begaf zich aan boord de luitenant ter zee 2e klasse C. ter Poorten terwijl ook de in de buitenhaven liggende divisie torpedobootjagers, Hr. Ms. „Piet Hein" en „Evertsen" een officier van piket naar de „Georges Leygues" zonden.

Omstreeks acht uur bracht de consul-generaal van Frankrijk, de heer Delage een bezoek bij schout-bij-nacht Godfroy en werd begroet met sauutschoten van het vlaggeschip. Kort daarop ging de Fransche eskader-commandant aan wal om een bezoek te brengen aan den Commandant der Zeemacht en de andere autoriteiten en werd op den betonsteiger afgewacht door een eerewacht van het Xe bataljon en den waarnemend garnizoenscommandant, luitenant-kolonel Van der Steen. Omstreeks 12 uur zou de vice-admiraal een contra-bezoek brengen.

Hedenavond heeft ten Paleize op het Koningsplein een diner plaats ter gelegenheid van de aankomst van het Fransche eskader, 7 Februari een diner ten huize van den Commandant Zeemacht en 8 Februari een lunch in Hotel des Indes aangeboden door den Commandant Zeemacht aan de subalterne officieren van het Fransche eskader.

Rookende Schoorsteenen

Naar wij vernemen, zal de suikerfabriek Karang Soewoeng in het Cheribonsche dit jaar een aanplant in den grond brengen van voorloopig 1.000 bouw. Waarschijnlijk zal nader besloten worden, om het rietareaal uit te breiden.

Met Karang Soewoeng, die onder de directie van Kooy en Co. staat, zullen dus in 1939 malen Nieuw Tersana, Sindang Laoet, Gempol, Kadipaten en Djatiwangi.

Ten aanzien van het eventueel in bedrijf stellen van de suikerfabriek Remboen der Nederlandsch-Indische Landbouw Mij. in het Bagelensche, kunnen wij melden, dat hiervan geen sprake is.

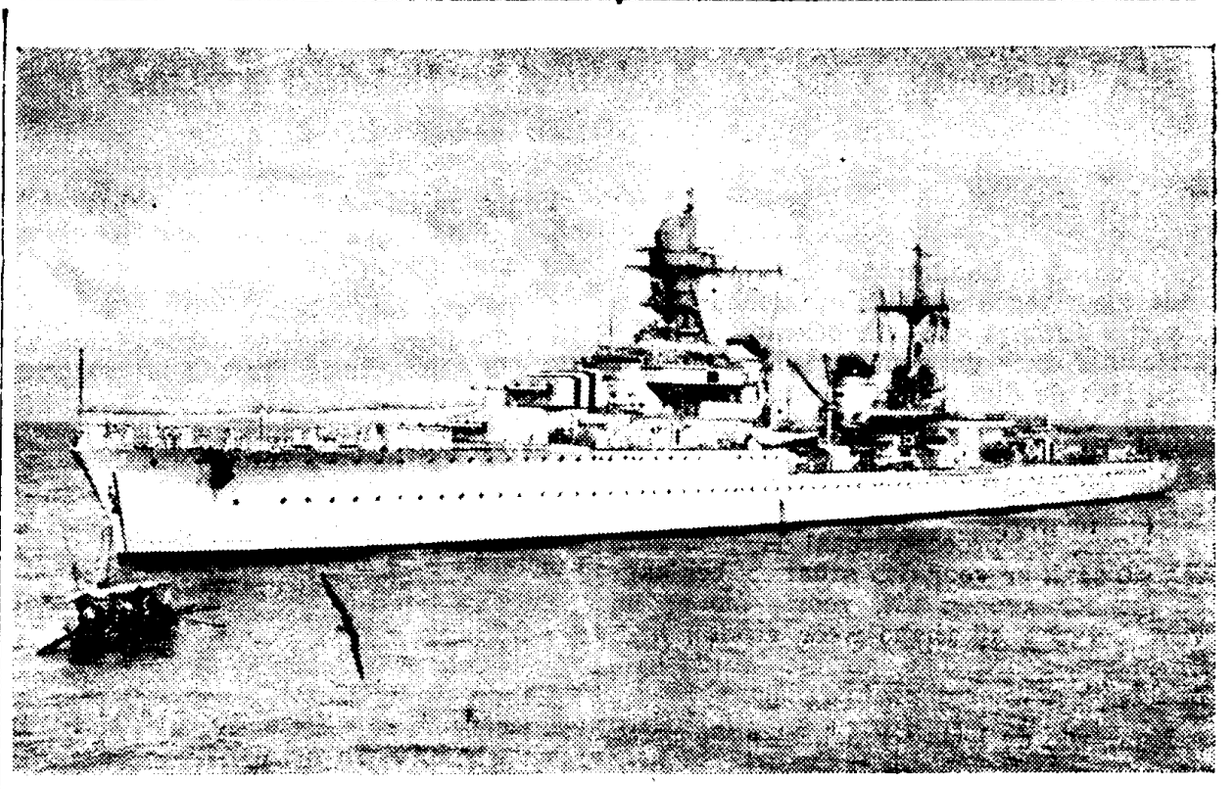

De „Georges Leygues" loopt de haven van Priok binnen. Tegen eventueele „vergissingen" vanuit de lucht zijn duidelijk zichtbaar vanuit de lucht de kleuren van de Fransche vlag over een der drie lingtorens geschilderd.

Ernstig Ongeluk te Priok

Lichter Gekapseisd door Gevallen Suikerrol

Gistermiddag omstreeks 1 uur is te Priok een ernstig ongeluk gebeurd, dat het leven heeft gekost aan den serang van een lichter van het Trio-veer.

Het ongeluk geschiedde bij het overladen van zware suikerrollers van 15 ton van den lichter op het vrachtschip „Moena" van de Stoomvaart Mij. „Nederland", welk schip aan de N. I. S. H. M.-kade lag, teneinde daar tegelijkertijd kolen te laden.

Door een tot dusver nog niet verklaarde oorzaak liep de winch op het oogenblik dat een suikerroller ongeveer 5 meter boven den lichter was geheschen, terug, met het gevolg, dat de zware suikerroller op een kant van den lichter viel.

Op hetzelfde oogenblik kapseisde de lichter en zonk, twee man met zich mee nemend. Vier anderen, die eveneens deel uitmaakten van de bemanning van den lichter, zagen het ongeval tijdig aankomen en wisten zich door overboord te springen te redden. Zwemmend bereikten zij de kade.

Reeds had men de twee met den lichter in de diepte verdwenen Inlanders opgegeven, toen tot ieders verbazing een van hen al proestend boven kwam.

Hem mankeerde niets. Na door den havenarts onderzocht te zijn, kon de man rustig wegwandelen.

Hij had ongeveer drie kwartier onder water doorgebracht. Dat de man nog in leven was, had hij te danken aan de omstandigheid, dat het kapseizen van den lichter zóó snel was gebeurd, dat in den lichter onder water een luchtruimte was gebleven. In deze luchtruimte heeft de man ongeveer drie kwartier gezeten.

Den ander heeft men tot dusver niet kunnen vinden. Alle hoop op zijn behoud moest reeds gisteravond worden opgegeven, aangezien duikers de luchtruimte in den lichter gisteren nog hebben onderzocht. De verongelukte was daar echter niet. Vermoedelijk is hij onder een tweeden suikerroller geraakt, welke zich op het oogenblik van het ongeluk nog aan boord van den lichter bevond.

Hedenmorgen heeft men gepoogd den gevallen suikerroller, die nog in den sling was blijven hangen, doordat de werkers aan de lier de tegenwoordigheid van geest hadden haar af te remmen, op te halen met behulp van een bok.

Daarbij brak echter de sling, zoodat het gevaarte in het water stortte, naast den gezonken lichter neerkwam en in de modder wegzonk. Nieuwe ongelukken kwamen daarbij gelukkig niet voor.

Hedenmiddag was men nog bezig met het treffen van voorbereidingen voor het lichten van de gezonken prauw en de rollers.

Inmiddels heeft de heer Clignett van het Veiligheidstoezicht hedenmorgen de winch aan een nauwkeurig onderzoek onderworpen.

Daarbij is gebleken dat de as van de winch door een verkeerde constructie of door slijtage en wellicht door beide oorzaken, een zijdelingsche speling had van 4 cm. Doordat de as gisteren bij het laden van den roller plotseling verschoof, raakte de clutch, waarmede de as aangekoppeld is, los en liep de winch terug.

Het wekt verbazing, dat met deze winch niet eerder een ongeluk is gebeurd, doch de bemanning van de „Moena" verklaarde tot dusver nooit eenigen last met het apparaat te hebben gehad.

De vraag, of hier gesproken kan worden van een schuldkwestie, zal eerst na verder onderzoek beantwoord kunnen worden.

De „Centaurus"

Inspectievlucht een Succes

Zooals wij reeds meldden, is de Britsche vliegboot „Centaurus" gistermiddag op zijn terugreis van Australië naar Engeland te Priok aangekomen.

Het vliegtuig zal morgen naar Singapore doorvliegen en vandaar Woensdag a. s. naar Karachi en Southampton. Gistermorgen arriveerde het toestel uit Bima te Soerabaja, waar benzine werd bijgeladen. Den afstand van Soerabaja naar Batavia legde het vliegtuig in drie uur af.

De heer Ivan Palmer, staf-reporter van de „Straits Times", die de vlucht naar Australië en terug heeft meegemaakt, vertelde ons over het verblijf in Australië en de retourvlucht het volgende:

Overal waar de „Centaurus" in Australië en in Nieuw-Zeeland landde, werd de bemanning met groot enthousiasme ontvangen. In elke groote stad waren duizenden bij de aankomst van de reuzenvliegboot aanwezig.

Zooals men weet, heeft de „Centaurus" bij het overvliegen van de Tasman-Zee, een afstand van 1330 mijl over water, een record gevestigd. De „Centaurus" was de eerste vliegboot, welke de Tasman-Zee overstak. Met landvliegtuigen is deze zee echter reeds eerder overgestoken en wel door miss Jean Batten en wijlen Kingsford Smith en Ulm.

Na het vertrek uit Sydney op 27 Januari jl. werd de vlucht in gemakkelijke étappes gemaakt, teneinde nog verdere waarnemingen te doen langs de nieuwe vliegboot-route. Daarbij werd de Oostkust van Australië geïnspecteerd over de Golf van Carpentaria tot Port Darwin. De bestaande luchtdienst van de Qantas gaat niet langs de kust doch over land van Port Darwin naar Brisbane, zoodat de bemanning van de „Cantaurus" een nieuwe route te bestudeeren kreeg.

Donderdagmorgen vertrok de vliegboot van Port Darwin en zette haar vlucht, na te Koepang benzine te hebben bijgeladen naar de Baai van Bima voort, waar een nieuwe vliegbootbasis wordt opgericht.

De vlucht van Bima naar Soerabaja op Vrijdagmorgen verliep uitstekend. Vliegend op een hoogte van 10.000 voet volgde men de kust van Soembawa tot Tambora en vandaar rechtstreeks naar Soerabaja.

Over het resultaat van deze inspectievlucht met de „Centaurus" verklaarde de gezagvoerder, Captain J. W. Burgess:

„De vlucht is in elk opzicht een succes geweest. Zij heeft de geschiktheid van vliegbooten op de route naar Australië en Nieuw-Zeeland aangetoond."

De gezagvoerder sprak voorts in waardeerende woorden over de hulp die de vliegers ondervonden hadden van de zijde der Indische autoriteiten tijdens het overvliegen van Nederlandsch-Indisch gebied.

Zooals wij reeds zeiden, vertrekt de „Centaurus" mogen naar Singapore. Behalve de bemanning en de heer Palmer bevindt zich nog aan boord de heer R. M. Hilary, een official van de Imperial Airways, die de nieuwe route tot Koepang heeft geïnspecteerd.

Sultans naar Holland

De sultan van Deli vertrekt met zijn beide zoons in April naar Holland, vermoedelijk a.b. van de „Baloeran", terwijl de sultan van Langkat met zijn jongeren broer eind April a.b. van de „Marnix" naar Holland gaat, ter bijwoning van de plechtigheden in verband met het veertigjarig regeeringsjubileum van de Koningin.

Het Wakershuisje op Gg. Saharie

Hoe de Vlugge Architect in Botsing kwam met de Langzame Gemeente

Sterke Arm kwam er aan te Pas

Voor den Landrechter Batavia diende de zaak tegen een Europeeschen architect, firmant van een bekende associatie, die door de gemeente Batavia, ten rechte: de dienst van de stadsontwikkeling en volkshuisvesting der gemeente, was voorgebracht wegens overtreding van de Bouw- en Woningverordening.

Volgens het proces-verbaal der gemeente zag de zaak er voor den architect-beklaagde somber genoeg uit, vooral omdat hij voor hetgeen hij thans weer gedaan had, in andere, soortgelijke gevallen reeds herhaaldelijk gewaarschuwd zou zijn.

Maar wie de lezing van beklaagde hoorde, kon er, vooropstellend dat beklaagde natuurlijk altijd in gebreke blijft, toch wel toe komen, eenige sympathie te gevoelen voor de motieven, welke hem hadden gedreven tot zijn overtreding: het alvast beginnen met den bouw van een wakerswoning achter het transformatorhuisje van de Gas Maatschappij op Goenoeng Sahari Djembatan Merah, terwijl hij nog niet in het bezit was geweest van de definitieve bouwvergunning der gemeente, doch slechts beschikte over een schrijven van den directeur der Stavo, waarin deze namens het College van B. en W. meedeelde, dat er tegen den bouw van de wakerswoning volgens de ingediende teekeningen „geen principieele bezwaren" bestonden.

Formeel was hij Fout

Beklaagde erkende, formeel in ieder geval fout te zijn geweest. Hij had inderdaad niet zoo lang moeten wachten, totdat de gemeente hem de definitieve bouwvergunning had uitgereikt, maar..... hij had reeds zoo lang gewacht, en toen er maar niets kwam van de gemeente, had hij order gegeven, maar alvast met den bouw te beginnen, waartegen z.i. te minder bezwaren konden bestaan, aangezien immers de principieele toestemming reeds was verleend.

Wanneer was de (definitieve) bouwvergunning aangevraagd?, wilde de Landrechter weten. Beklaagde zette precies uiteen, hoe het gegaan was: op 7 Juni had hij een aanvraag ingediend, onder overlegging van de teekeningen, met verzoek om een principieele beslissing; op 30 Juli was de mededeeling afgekomen: geen principieele bezwaren; op 8 September had beklaagde zijn definitieve aanvrage ingediend, met teekeningen, precies gelijk aan die van 7 Juni; er niets meer van hoorend, was hij in de tweede helft van October maar alvast begonnen; op 28 October was er een brief van de gemeente gekomen met een suggestie voor een principieel te noemen wijziging van de situatie: het zou toch veel beter zijn, meende de gemeente, als het front der wakerswoning verlegd zou worden; op 29 October had beklaagde prompt meegedeeld, dat er zijnerzijds bezwaar tegen was, om bedrijfstechnische redenen, van den oorspronkelijken, principieel goedgekeurden, opzet af te wijken en dat hij dus daaraan moest vasthouden.

De Landrechter merkte direct reeds op, dat als beklaagde meende, de gemeente gebrek aan diligentie en activiteit te kunnen verwijten, hij er zelf toch ook geen spoed achter gezet had: want van 30 Juli tot 8 September had hij gewacht met het indienen der definitieve aanvraag.

Beklaagde wilde dat, sportief en fair, wel erkennen, maar hij bleef er tegenover stellen, dat het toch niet aangaat dat een termijn van 5 tot 6 maanden ontoereikend zou zijn voor definitieve afdoening van een zoozeer luttele en simpele bouwaanvraag.

„Geen Principeele Bezwaren"

De Landrechter interesseerde zich zeer voor de beteekenis der woorden „geen principieele bezwaren". Als dat beteekende, dat er tegen het bouwen op zichzelf op de aangevraagde plaats geen bezwaar bestond, zou dat alleen zin hebben indien de aanvrager had willen bouwen op een stuk grond, dat niet voor bouwdoeleinden was bestemd.

Dat was hier geenszins het geval geweest. Op den grond, waarom het hier was gegaan, mocht stellig gebouwd worden. En dus kon hier de clausule „geen principieele bezwaren" enkel en alleen beteekend hebben, dat de gemeente, aan de hand der ingediende teekeningen, zich met den opzet in groote lijnen kon vereenigen, zich het recht voorbehoudend om later eventueel wijziging aan te brengen, welke dan echter slechts op punten van ondergeschikt belang betrekking mochten hebben.

Een conclusie, tegen welke de heer Abdoel Rachman, hoofdrooimeester der gemeente, weinig had in te brengen.

Overigens bleek beklaagde ook op ander gebied een steekje te hebben laten vallen. Hij scheen namelijk minder soepel te zijn geweest, want hij had geen gevolg gegeven aan de uitnoodiging van den Burgemeester, om eens over de zaak te komen praten.

„Waarom hebt u het niet gedaan?, verwonderde zich de Landrechter. De heer Voorneman is toch een zeer beminnelijk man, en misschien had de gemeente er dan niet eens een zaak van gemaakt.

Beklaagde wilde de beminnelijkheid van den burgemeester heelemaal niet betwisten. Maar geen enkele ambtenaar kreeg graag een katje. Als hij nu met den burgemeester was gaan praten, zou de Stavo misschien een katje gekregen hebben en vermoedelijk zou hij, beklaagde, daar den last van gehad hebben.....

De Landrechter betwijfelde, of men bij de gemeente nu maar zoo direct klaar staat, om katjes aan ondergeschikten uit te deelen. Gesteld al, dat dezen fouten hadden gemaakt: een ieder doet dat weleens, en een beminnelijk mensch als de burgemeester... Bovendien: nu had beklaagde de gemeente, en zichzelf bovendien, toch ook last bezorgd.....

Tegen deze logica had bekl. niets in te brengen.

Hij viel toen weer terug op de oude defensie: het had zoo ontzettend lang geduurd, er was reeds een principieele vergunning afgekomen, en wie kon nu verwachten, dat de gemeente zoo laat (in feite te laat, want bekl. was toen immers reeds met den bouw begonnen) nog aan zou komen met een principieele, frontale verandering? Bekl. beriep er zich zelfs op, dat de gemeente z.i. de overtreding in de hand gewerkt had, door niet, zooals in het rooireglement is voorgeschreven, deze eenvoudige bouwaanvraag binnen een maand af te doen, zulks te meer, daar principieel geen bezwaren aanwezig waren geoordeeld.

Het Staken van het Werk

De werkzaamheden aan het verboden wakershuisje zijn inmiddels beëindigd, hetgeen echter, volgens de lezing der gemeente, heel wat voeten in de aarde had gehad. Want op het terrein had men, naar getuige Abdoel Rachman meedeelde, geweigerd, op aanzeggingen van gemeentezijde de werkzaamheden te staken. En toen had de gemeente er de echte politie maar bij gehaald, en toen had men op Djembatan Merah eindelijk gezegd: Vooruit dan maar, vi coactus, we scheiden er mee uit.....

Beklaagde wist er niets van, dat de sterke arm er aan te pas had moeten komen. Mogelijk had men op het terrein de aanzeggingen der gemeente niet goed begrepen; op het werk zitten natuurlijk zeer eenvoudige krachten. Waarom had de gemeente zich dan ook niet met de firmanten verstaan? De hoofdrooimeester beweerde, dat gepoogd te hebben: hij had zelf een brief bij bekl. op kantoor gebracht, maar bekl. was toen naar huis om te lunchen en toen had getuige den brief maar aan de typiste afgegeven. Een weinig zakelijke manier van zaken doen; in ieder geval, de brief scheen bekl. als firmant niet bereikt te hebben ...

De Landrechter wilde wel precies weten, hoe dat met het staken der werkzaamheden was gegaan, en het kostte de noodige moeite om te weten te komen, onder wiens leiding de politie hier gemanoeuvreerd had.

De behandeling werd tenslotte uitgesteld, teneinde hoofdinspecteur Polak nog te hooren.

Bloemenhandel Geteerd

Een bloemenhandel op Menteng ontdekte Zaterdagmorgen bij het openen van de zaak, dat er een plas teer onder de deur, die toegang geeft tot de voor- en middengalerij, lag.

De politie werd hiermede in kennis gesteld.

Het bleek dat ook de muur met een hoeveelheid teer was besmeurd. Een blik met het restant van de gebruikte teer werd door de politie in beslag genomen.

De bloemenhandelaar gaf aan de politie als vermoedelijke reden hiervan op concurrentie, omdat hij naar zijn bewering, eenige dagen geleden, nadat zijn zaak den eersten prijs had behaald in de versierde auto-karavaan, anonieme brieven en valsche bestellingen heeft ontvangen.

De politie stelt een onderzoek naar deze kwestie in.

De twee Civo's

De Vakbewegingsoperette voor Meester's Residentierechter

Maar de Bi's waren er Niet

Voor mr. L. C. de Regt als Residentierechter te Mr.-Cornelis diende het civiele proces tusschen de twee Civo's, die wij voor het goede onderscheid zullen blijven aanduiden als Ro- en Bi-Civo, naar de eerste lettergrepen der namen van de voorzitters.

Wij meldden reeds in het kort, dat dit proces gaat om een aantal bescheiden, welke aan de C.I.V.O. toebehooren. Deze bescheiden berusten bij den heer A. R. Warlicht in diens kwaliteit van dienstdoend secretaris der Ro-Civo (dit Ro-Civo-bestuur is, naar men weet, het oudste: het bestond reeds geruimen tijd, voordat het Bi-Civo-blok tot de ontdekking kwam, dat het Ro-Civo-bestuur onwettig was, waarop, na een reeks van semi-opwindende gebeurtenissen, het Bi-Civo-bestuur het levenslicht aanschouwde).

Nu had de Bi-Civo zich tot den Residentierechter te Mr.-Cornelis gewend (immers, de heer Warlicht woont te Meester), meedeelend dat ze een rechtsvordering wenschte in te stellen tegen den heer A. R. Warlicht, zonder meer.

In haar rekest stelde requestrante (het Bi-Civo-bestuur dus), dat ze eigenares is van diverse roerende goederen, zijnde brieven, notulen enz., welke aan haar toebehooren, doch sedert geruimen tijd in handen zijn van gedaagde (den heer Warlicht), „die deze goederen zonder eenig recht of eenigen titel onder zich houdt".

In dit rekest is, naar men ziet, de affaire dus inderdaad wel bizonder simplistisch gesteld.

Het Bi-rekest stelde dan verder, dat gedaagde, ondanks herhaalde minnelijke aanmaningen, weigerachtig was gebleven om de litigieuse goederen af te geven, en dat requestrante alzoo het recht en het belang had, om die goederen terug te vorderen. Ze wenschte dus gebruik te maken van het recht van een ieder — die recht heeft tot revindicatie van roerend goed — om dit goed in beslag te doen nemen.

Op daartoe strekkend verzoek van requestrante-eischeresse is danook, blijkens het proces-verbaal van 4 Januari 1938, bereids revindicatoir beslag gelegd. Ter toelichting diene, dat dit uiteraard niets om het lijf heeft, zoolang de Residentierechter het gelegde beslag nog niet „goed en van waarde heeft verklaard", zooals de wettelijke term luidt.

De Bi-Civo verzocht dus den Residentierechter te Mr.-Cornelis, om bij vonnis, uitvoerbaar bij voorraad, het op 4 Januari gelegde revindicatoire beslag goed en van waarde te verklaren; voor recht te verklaren, dat eischeres eigenares is van de litigieuze goederen; gedaagde te veroordeelen „om te geheugen en te gedoogen, dat onderwerpelijke goederen aan eischeresse worden afgegeven; en tenslotte gedaagde te veroordeelen in de kosten des gedings, waarin die, op het revindicatoir beslag gevallen.

Voorstelling ging niet Door

Zoo scheen alles gereed, om den strijd tusschen de Bi- en de Ro-Civo voor de groene tafel te doen ontbranden, in alle vernuft en élan.

Helaas, de voorstelling kon bij gebrek aan medespelenden geen voortgang hebben. Dat viel niet aan de Ro-Civo toe te schrijven. Deze was vertegenwoordigd door den gedaagde en zijn procureur, mr. Soerjadi. Oorspronkelijk zou namelijk mr. Lie Tjong Tie voor de Ro-Civo optreden, doch daar hij wegens ziekte verhinderd was, had hij de zaak aan mr. Soeriadi overgedragen.

Toen de zaak dus aan de beurt was en de deurwaarder met luid-inviteerende stem de partijen afriep, zaten gedaagde en zijn procureur in een wip voor de groene tafel. Maar het stentorstemgeroep des deurwaarders om de eischende partij bleek dat eens roependen in de gerechtelijke vakbewegingswoestijn te zijn. De Bi-Civo antwoordde niet, want ze was er niet.

Nu trof men het, dat de Residentierechter in een clemente bui besliste, dat de behandeling dan maar zou worden uitgesteld. De Residentierechter wilde niet thans reeds op grond der niet-verschijning, tot niet-ontvankelijkheid van den eisch concludeeren.

Overigens is dit volgens de Ro-Civo slechts „uitstel van executie".

De Residentierechter maakte echter van de gelegenheid, dat de heeren er toch zaten, gebruik om zich alvast een beetje in te werken in deze vakbewegingsoperette.

Hij stelde gedaagde de vraag: „U bent zeker secretaris of zoo van de Civo geweest?", waarop gedaagde, zeer slagvaardig, antwoordde met: „Hoe bedoelt U dat? Ik ben nòg secretaris van de Civo!"

De Residentierechter merkte toen op, dat dan de zaak zich zeker in tweeën gesplitst had, waarop gedaagde reageerde met de vlotte mededeeling: „Dat wil zeggen, zij beweren dat zij de Civo zijn en ze noemen zich ook Civo".

De Residentierechter meende, dat hun zulks vrij stond.

Gedaagde wilde dat niet in het geding brengen, maar hij betwijfelde, of men het recht heeft, te handelen alsof men de Civo was.

De Residentierechter scheen toen wel reeds begrepen te hebben, dat het een vrij ingewikkelde en doornige operette zou worden. En op zijn uitnoodiging legde gedaagde maar alvast eenige stukken over, nl. een aantal bescheiden van de Ro-Civo, waarin deze aan de Commissie voor Georganiseerd Overleg een volledige uiteenzetting van den gang van zaken heeft gegeven.

Wij releveeren in dit verband, dat de Ro-Civo immer door de officieele instanties als de echte en wettige Civo is erkend geworden. De heeren A. R. Warlicht en A. de Rozario hebben dan ook, als gedelegeerde en plaatsvervangend gedelegeerde der Cico, nog steeds zitting in de commissie voor georganiseerd overleg.

G. Molenaar

Woensdag 3 Februari was het 25 jaar geleden dat de directeur van het „Bat. Nieuwsblad", de heer G. Molenaar, in Indië aankwam. Hij was uitgezonden vanwege het „Bataviaasch Nieuwsblad"; daaraan is hij zonder andere onderbreking dan het normale verlof die kwart eeuw verbonden geweest.

De heer Molenaar kwam als journalist naar Indië. Hij had de gewone leerschool der Nederlandsche journalisten van omstreeks een kwart eeuw geleden doorloopen: het vak geleerd bij een klein plaatselijk blaadje, daarna verder ervaring opgedaan aan de provinciale pers, en tenslotte was hij verbonden aan de „Haagsche Courant"; van daar ging hij naar Indië.

Nog een Feestavond

Vrijdagavond hebben de officieren, onderofficieren en manschappen van de 1ste Compagnie van het 10e Bataljon Infanterie in de Militaire Sociëteit te Batavia-Centrum een feestavond gegeven ter viering van de geboorte van Prinses Beatrix.

Deze avond is een groot succes geworden. De divisie-commandant, generaalmajoor Bakker, en vrijwel alle hoofdofficieren waren, met hunne dames, aanwezig.

De avond werd geopend met een korte toespraak van kapitein Van 't Riet, die aan het slot een driewerf hoera uitbracht op Prinses Beatrix, waarmede alle aanwezigen van harte instemden en staande het „Wilhelmus" uit volle borst meezongen. Het eerste nummer van het programma, een tableau, symbolisch voorstellend de bescherming van het Oranjehuis door het leger, bracht al direct sfeer in de zaal. Op het tooneel was, voor een smaakvol gegroepeerden achtergrond, waarin het portret van het Prinselijk Paar, omgeven door oranje en de Nederlandsche vlag, een Oranje-wieg opgesteld, waaromheen manschappen van de compagnie stonden opgesteld.

Ook het overige deel van het programma, dat met inbegrip van de muziek geheel werd verzorgd door militairen van de 1ste Compagnie, werd vlot afgewerkt en viel zeer in den smaak der aanwezigen.

Aan het slot van het tooneelprogramma hield generaal Bakker nog een korte toespraak, waarop een driewerf hoera werd uitgebracht op het Koninklijk Huis.

Om ongeveer 11 uur werd een aanvang gemaakt met het bal dat eveneens buitengewoon goed is verloopen en de aanwezigen nog tot diep in den nacht bijeenhield.

Korte Berichten

Landvoogdelijke Gift

De Landvoogd verblijdde hedenmorgen kommandant De Groot met een belangrijke gift ten behoeve van den arbeid van het Leger des Heils.

Amsterdamsche Klanken in Batavia

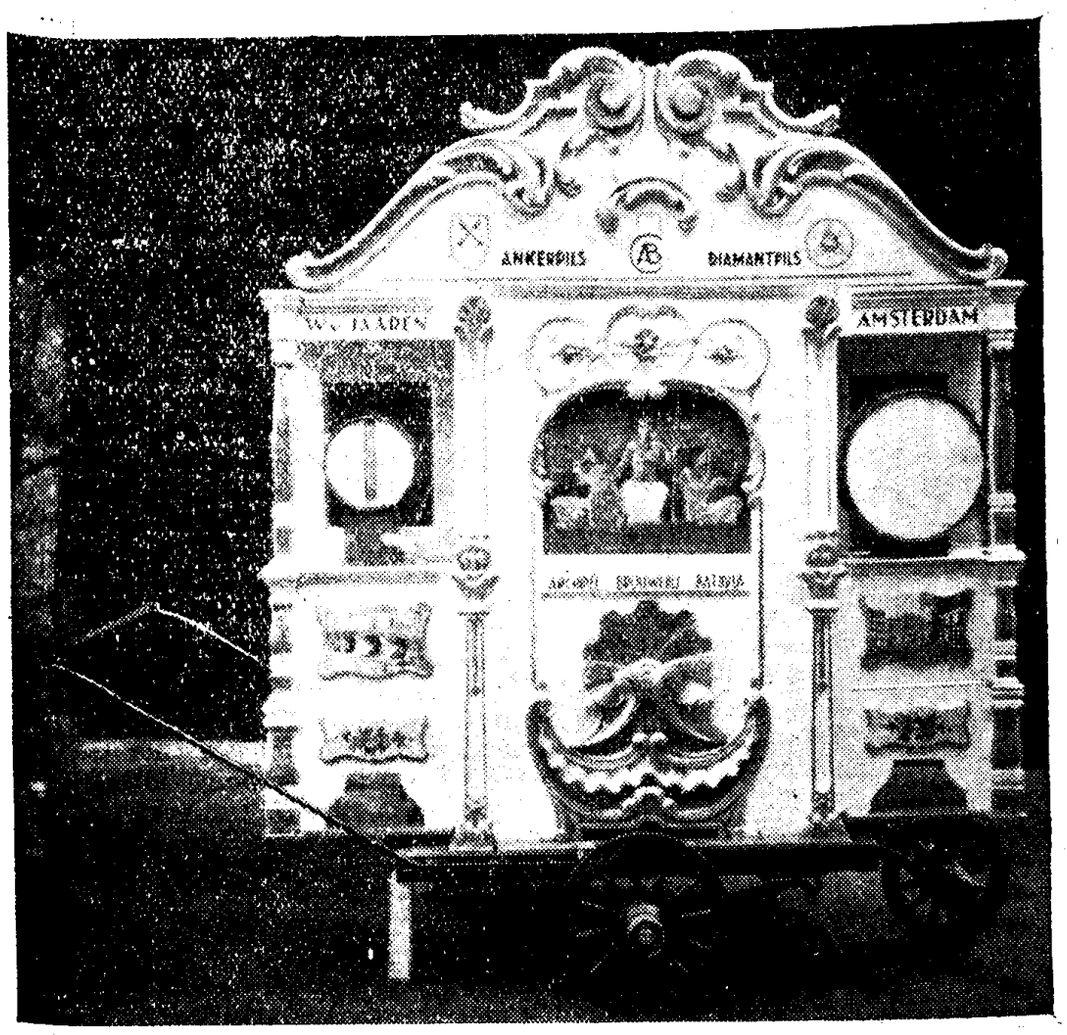

Een groote attractie gedurende de onvergetelijke Oranjedagen die achter ons liggen, is wel het echt-Amsterdamsche draaiorgel geweest.

Het was een zeer geslaagd idee van de N. V. Archipel Brouwerij Cie., de burgerij onzer veste te vergasten op muziek, die terug deed denken aan het Moederland, daardoor nóg intenser de vreugde over het heuglijk gebeuren deed uitleven.....

In heel de stad heeft het orgel vroolijkheid gebracht. Des Indes, de Perroquet, Capitol, de Militaire Sociëteit en vele andere gelegenheden werden brandpunten van uitbundige vreugde-uitingen, opgewekt door de lustige tonen van deze Vaderlandsche muziek. Er werd gedanst, gehost en gezongen, en vele Batavianen hebben blijk gegeven buitengewone orgeldraaiers-capaciteiten te bezitten!

Velen, die zich in één der gelegenheden hadden neergezet met het vaste voornemen „nu eindelijk eens wat te rusten", vlogen weer overeind toen de eerste strophen van een onzer Vaderlandsche liederen tot hen doordrongen, en zij werden opgenomen in de vreugdeketen rond het orgel, waar hun moeheid als bij toeverslag verdween, en zij nieuwe kracht opdeden bij deze door hen nog niet vergeten klanken.

Het draaiorgel heeft een niet onbelangrijk steentje bijgedragen tot de algemeene feestvreugde, en velen zullen het ongetwijfeld op prijs stellen, indien de brouwers van het heerlijke Anker- en Diamantpils hun nog vele malen in de gelegenheid zullen stellen van dit onvervalschte Amsterdamsche „pierement" te genieten.

BILJARTEN

Club-poolwedstrijden

De eerste wedstrijd van het programma der plaatselijke biljartvereeniging, nl. het concours om den Houdt Baan-wisselbeker, zal worden gespeeld in de biljartzaal van de Sociëteit Concordia alhier, en wel op 7 en 9 Februari a.s., telkens aanvangende te 7 uur n.m. Dit eerste concours belooft zeer interessant te worden, immers de allerbeste spelers van de biljartclubs Harmonie, Concordia en Entre Nous zullen worden afgevaardigd en de spelers van Entre Nous zullen zich moeten inspannen, om den beker ditmaal definitief te kunnen bemachtigen.

Voor Entre Nous komen uit de heeren Kesseler, Coelijn, Sommer, Heymans en Roth (reserve de heeren Kick, Kolvers en Heyl); voor de Harmonie zullen spelen de heeren Venink, Rientsma, Schilling, Frölich, en Koudijs, terwijl voor Concordia zijn genoteerd de heeren Schlüter, v.d. Coolwijk, Linssen, van Deun en Soetekouw (reserve de heeren Hees en Koster).

Van belang is de mededeeling van den wedstrijdleider, dat voor de eerste maal zal worden gespeeld met inachtneming van de nieuwe bepalingen voor club- en eerste klasse wedstrijden.

Volgens deze nieuwe atoeran dient elke speler tevoren te annonceeren, op welken bal hij speelt en in welken zak deze bal zal worden gestopt; komt de bal dus in een anderen zak terecht of wordt toevallig een andere bal gestopt, dan wordt er niets geteld. De uitvinders van deze methode beoogen daarmede paal en perk te stellen aan het z.g. „zwijgen".

Ook zal de nieuwe matchpunten-telling worden toegepast, zoodat hooge scores zullen worden beloond met ½ matchpunt per 25 punten of gedeelte daarvan boven de 75, terwijl scores beneden 75 worden bestraft met aftrek van ½ matchpunt voor elke 25 punten of gedeelte daarvan.

FANCY-FAIR INHEEMSCHE PADVINDERS

De Inheemsche padvinders-organisatie „K.B.I." te Batavia, zal Zondag 6 Februari a. s. een fancy-fair organiseeren op het erf en in het gebouw van de Pergoeroean Rajat-school, Kramat 174.

Door de padvinders zullen demonstraties van padvinderskundigheden worden gegeven, terwijl verschillende wedstrijden, waaraan ook door bezoekers kan worden deelgenomen, zullen worden georganiseerd. Prijzen zijn hiervoor beschikbaar gesteld.

De fancy-fair zal om 8 uur voormiddag beginnen.

Een deel van de netto-opbrengst zal worden afgedragen aan de kas van de Taman-Siswa, de Pergoeroean Rajat en liefdadige instellingen.

„DEVIL'S PLAYGROUND"

Binnenkort zal in het Capitol-Theater de spannende film „Devil's Playground" worden vertoond, waarin Richard Dix, Dolores del Rio en Chester Morris de hoofdrollen vervullen.

Dix en Morris zijn twee zee-officieren, eens onafscheidelijke vrienden, doch later van elkaar gegaan doordat zij beiden een meiske naliepen van nogal vlotte zeden, dat in geen van beiden veel interesse stelde.

De rolprent bereikt een sensationeelen climax bij een aanvaring tusschen een groot passagiersschip en een onderzeeboot.

Met een groot gat midscheeps zinkt de boot en blijft op een diepte van vijftig vadem op den bodem liggen. De bemanning zit gevangen in een kleine ruimte; alle pogingen van duikers om een verbinding met de gezonken boot tot stand te brengen falen.

Dix, de kampioenduiker van de vloot, is misschien de eenige, die de gezonken boot zou kunnen bereiken, doch hij weigert zulks te probeeren.

De gebeurtenissen, welke tot deze dramatische situatie leiden, volgen elkaar in zeer snel tempo op.

AANKOKNDIGINGEN

Boedapester Strijkkwartet

Het tweede concert van het Boedapester Strijkkwartet voor leden van den Bataviaschen Kunstkring dat op 1 dezer was vastgesteld, kon in verband met de blijde gebeurtenis in ons Vorstenhuis niet plaats hebben.

Het is uitgesteld tot 8 dezer.

Op 11 dezer zal het Boedapester Strijkkwartet een derde concert geven.

HOTEL DER NEDERLANDEN

Het programma van het klassiek concert, dat hedenavond om 7 uur 30 in Hotel der Nederlanden wordt gespeeld, is als volgt:

1. „Kaiserwalzer" — J. Strauss
2. „Peter Schmoll" — Ouverture — C. M. v. Weber
3. „Madame Butterfly" — Fantaisie — G. Puccini
4. „Der Teufelsreiter" — Operette — E. Kalman

Pauze

5. „Der Zephir" Violin-solo Setét George — J. Hubay
6. „5 Uhr Tee bei Robert Stolz" Potpourri — N. Dostal
7. „Paganini" — Operette — F. Lehar
8. „Baci at buio" — G. Michaeli

De B. K. V. B.

Politie — Ned. van 1845: 4—1

Donderdagmiddag wisten de Politiemenschen een volkomen verdiende overwinning te behalen op de Nederlanders. Beide ploegen waren voltallig.

De eerste aanvallen waren voor Politie en reeds spoedig kreeg de midvoor een kans om te scoren doch het schot ging naast. De strijd ging hierna gelijk op en ook de Nederlanders wisten hierna enkele tegenaanvallen te ondernemen, doch de Politiekeeper was op zijn post. Gaandeweg werden de Politie-menschen sterker en kort voor de rust scoorde de midvoor het eerste doelpunt, 1—0.

Ook na de hervatting was Politie sterker, doch door het slechte schieten werd er voorloopig niet gedoelpunt. De druk werd echter te zwaar en na een kwartier bracht Jans den stand op 2—0, terwijl hij kort hierop het derde doelpunt voor zijn rekening nam, 3—0. Dit vonden de Nederlanders wel te bar. Met man en macht trokken ze ten aanval en eindelijk werd hun zwoegen beloond toen de Politie-spil een voorzet van rechts in eigen doel schoot, 3—1. De strijd ging hierna gelijk op en kort voor tijd gelukte het den Politie-rechtsbinnen na goed doorzetten den stand op 4—1 te brengen, waarmede ook inrukken werd geblazen.

Internatio — Singer: 1—1

Wisten de Importeurs bij den eersten wedstrijd een 5—0 overwinning te behalen, gistermiddag wisten ze het niet verder te brengen dan tot een gelijk spel, hoewel ze met een beetje geluk best hadden kunnen winnen.

Van meet af aan waren de Importeurs in den aanval, doch door het te korte spel der voorhoede en door het slechte schieten werd er niet gedoelpunt. Het was juist Singer, dat bij een onverwachtschen aanval door Moenir de leiding wist te nemen, 0—1. Rust kwam met onveranderden stand.

Na de hervatting ging de strijd volkomen gelijk op. Na tien minuten kopte Ouwehand den gelijkmaker in het Singer-doel, 1—1. Hard werd er thans om den winnenden goal gestreden, doch tot doelpunten kwam het niet. Het einde kwam alzoo met een puntenverdeeling: 1—1.

Het Prijs- en Loonpeil

Het comité ter bewaking van het prijs- en loonpeil publiceert de volgende cijfers over het prijsverloop voor de vier salarisgroepen te Batavia tot en met Januari jl.:

Aug./Sept. '36	100.—	100.—	100.—	100.—
Jan./Febr. '37	106.7	106.5	104.9	104.8
Maart	„ 109.5	108.9	106.7	106.5
April	„ 110.—	109.7	106.9	106.7
Mei	„ 111.5	111.—	107.9	107.6
Juni	„ 111.5	111.—	107.9	107.6
Juli	„ 112.—	111.5	108.3	107.9
Aug.	„ 113.2	112.8	109.4	109.1
Sept.	„ 113.8	113.3	109.8	109.5
Oct.	„ 113.9	113.5	109.4	109.—
Nov.	„ 114.8	113.9	109.9	109.5
Dec.	„ 115.5	114.5	110.3	109.7
Jan.	'38 115.6	114.5	110.1	109.6

BURGERLIJKE STAND BATAVIA

Vestigingen ddo. 31 Jan.

J. G. Sissingh, Tjikini 61.
J. Blaenink, Schoolweg 9.
A. J. v. Boven, Kon. plein Z. 10.
J. Raaymakers, Gen. Staallaan 7.

Geboorten

K. F. W. Prommenschenkel — Th. J. v. d. Vooren (z)
G. E. Bos — H. L. Soeterik (d)
W. v. Hulsteyn — H. M. Ch. Fetter (d)
C. R. Kaesemann (z).
W. E. v. Wisselingh — N. C. Kramer (d)
H. Delwel — U. Bontje (z)
Dr. A. J. B. Kempers — A. M. Lievegoed (z)
H. Ch. Curiel — F. H. Boom (d)

DE APOTHEKEN

Op Zondag 6 Februari

De volgende apotheken zullen morgen den geheelen dag geopend zijn:

Batavia-Centrum:
Rathkamp & Co., Rijswijkstraat;
Kramat Apotheek;
Goenoeng Saharie Apotheek, Schoolweg.
Batavia-Stad:
Rathkamp & Co.
Mr.-Cornelis:
Bavosta, Matramanweg.

BOND VAN KUNSTKRINGEN

In 1937 stuurde de Bond vijf collecties rond, die door vijf-en-vijftig Kringen werden geëxposeerd. In 1936 haalden zes Bondscollecties, w.o. de interessante „Salon Comique" en de zeer mooie Tsjecho-Slowaaksche Kunstnijverheid, toch slechts 35 tentoonstellingen. Een merkbare vooruitgang is dus te bespeuren.

post — maat — wapen.

BATAVIASCHE VERKEERS MAATSCHAPPIJ

De bruto-opbrengsten van den tramdienst van de N. V. Bataviasche Verkeers Mij. over Januari 1938 bedroegen: *f* 35.354.34 tegen *f* 35.235.42½ in Januari 1937.

Kerk-Berichten.

Zondag 6 Februari 1938

KATHOLIEKE KERKEN

Kathedraal.

Om 5.45 Stille H. Mis. — 7 u. Kindermis. — 8 u. Hoogmis. — 9.30 Stille H. Mis. — Om 6 u. n.m. Lof.

Theresiakerk.

5.45 H. Mis, 7 uur Kindermis, 8.15 Hoogmis. 's Avonds om 6 uur Lof.

Parochiekerk van den H. Jozef.

Om 6 uur stille H. Mis. Om half 8 Hoogmis. Om 9 uur stille H. Mis. Om half 6 Lof.

Kerk van het H. Hart.

Om 6 u. H. Mis met instructie — Om 7 u. Kindermis met toespraak — Om 8.15 Hoogmis met preek. 's Middags om halfzes Lof.

PROTESTANTSCHE KERK.

Hollandsche Diensten.

Willemskerk 9.30 u. vm.: Ds. Jansen. Radio. — Nassaukerk 8.30 u. n.m.: Ds. Tichelaar. — Rangkasbetoeng 9.30 u. v.m.: Ds. Lindeijer. — Serang 6.30 u. n.m.: Ds. Lindeijer.

Maleische Diensten

Haantjeskerk 10 u. v.m.: Hr. Moendoeng. Radio. — Tangerang 9 u. v.m.: Hr. Aijal.

CLASSIS DER EVANGELISCHE CHIN. GEMEENTEN W. JAVA.

Tiong Hoa Kie Tok Kauw Tong, Patekoan Batavia:
9 u. v.m. Hokkiandienst Evang. Gouw Bo Tjay. — 10 u. v.m. Maleische dienst Ind. Leeraar A. Latumahina.
Tiong Hoa Kie Tok Kauw Hwee Batavia: Tanah Abang 9 u. v.m. Afscheidsdienst Rev. Pouw Peng Hong.
Prinsenlaan 10.30 u. v.m. Afscheidsdienst Rev. Pouw Peng Hong.
Buitenzorg, Handelsstr. 116, 10 u. v.m. Hr. Lee Teng San.
Bandoeng, Kebondjatiweg 10 u. v.m. Ds. Tan Goan Tjong.
Ps. Senen binnen B. 35 9.30 u. v.m. Evang. Tjan Hong Yauw.
Cheribon, Talang 11. 10 u. v.m. Evang. The Tee Bie.
Indramajoe 9 u. v.m. Evang. Kho Tjoe Sien.

VRIJE KATHOLIEKE KERK.

St. Willebrordskerk, Tanah Abang Oost 67.
Zondag, 6 Februari 1938. 8 u. v.m. Hoogmis.
Donderdag, 10 Febr. 1938. 6.30 u. n.m. Lof.

GEREF. KERK.

Hollandsche Diensten

Batavia (Kwitang 28). 9.30 u. v.m.: Ds. M. v. d. Bosch. Radio B. R. V. — 6.30 u. n.m.: Ds. J. Ubels. Jeugdsamenkomst (Kunstkring). — 8 u. v.m.: Ds. M. v. d. Bosch.
Buitenzorg (Loge Hospitaalweg). 10 u. v.m.: Ds. J. Ubels.

Maleische Diensten

Batavia (Kwitang 28). 7.30 u. v.m.: Pandita I. Siagian. — 4.30 u. n.m.: Pandita I. Siagian.

CHRISTIAN SCIENCE SOCIETY.

Laan Raden Saleh No. 17.
Geregelde Zondagsdiensten.
Zondag, 6 Februari 1938.
Hollandsche Dienst 9.45 u. v.m.
Onderwerp: Geest. Gulden Tekst: Efeziërs 4 : 30.
Zondagsschool 8.15 u. v.m.
Regular Service on Sunday.
English service 11 a.m.
Sunday, February 6.
Subject: Spirit. Golden Text: Ephesians 4 : 30.

BRITISH CHURCH

Service for Sunday, Februari 16th.
7.30 a.m. Morning Prayer. — 8.0 a.m. Holy Communion. — 9.45 a.m. Childrens Service. — 6.30 p.m. Evensong & Sermon.

JUBILEUM RECLAMEBEDRIJF PRECIOSA

Het Reclamebedrijf Preciosa Rijswijk 18A zal a.s. Maandag den 7den dezer zijn 12½-jarig jubileum vieren.

Opgericht door wijlen den heer R. H. R. van Beek op 7 Augustus 1925, is dit service-bureau het oudste in Nederlandsch-Indië.

Na het overlijden van den oprichter werd de leiding overgenomen door den tegenwoordigen directeur den heer R. H. Hendrix. Het bedrijf onderging gedurende de laatste jaren aanzienlijke uitbreidingen, waardoor het zich volkomen heeft kunnen aanpassen aan de verhoogde eischen, welke men aan een modern reclame-bureau is gaan stellen.

Wij vernemen nog, dat het Reclamebedrijf Preciosa zijn vrienden en relaties gaarne zal ontvangen op Maandagmorgen a.s. tusschen 11 en 12 uur.

Om den hoek

Luister ook altijd naar de andere zijde, zegt een opvoedkundig schrijver. Vooral, zeggen wij, wanneer ge gramofoonplaten koopt.

Rd. Adang Djajawiredja
Ind. Tandarts
Spreek-uren: 8 — 11 v. m. / 5 — 7 n. m.
RADEN SALEHLAAN 23
Telefoon Welt. 4092

K. D. LIEM
CHIRURG-VROUWENARTS
Specialist voor neus- en oorcorrecties, gezichthuidspanning, borstplastiek etc.
Compagnieweg 16, Batavia
Tel. **257** Batavia. 333%
Spreekuur alleen volgens afspraak per tel. of Brief.

SOEPARNO
Ar's
Algem. Praktijk
Spreekuren: 5 — 6.30 u. n.m.
Maandag en Woensdag 6—7 u. n.m.
LAAN HOLLE 38, tel. 5689 Welt.

GLOBE Spoedig!

WHY did ocean liners sink mysteriously at sea?

WHAT mystery was behind the murder in the wax museum?

WHO directed the death-ray against a nation's air fleet?

Every answer is a thrill in the amazing adventure of a daring girl spy!

Dokter G. L. H. NELWAN
Krekot 20 t/o Cinema Palace
Telefoon Welt. 543.
ALGEMEENE PRAKTIJK
Genees-, Heel- en Verloskunde. Ook voor tandheelkunde. Spreekuren op alle werkdagen van 8 — 9 uur v.m. en 5 — 7 uur n.m. 127z

---

JUIST IN DEN REGENTIJD
ZWEMT U IN „MANGGARAI"
het aangenaamst!
DE TEMPERATUUR
van ons water is dan zelfs voor **rheumatisch** aangelegde personen een **weldaad!**
ZWEMT IN MANGGARAI
Voor Uw GEZONDHEID!

Op het land,
In de lucht,
En op de boot,
Eet men
BOLLE BAKKERS BROOD
Tel. 3025 Welt.

Orchideeënkweekerij en Bloemenhandel
MADOJO
Eig. Mevr. M. JACOMETTI — v. Dijk.
Menterg 42, Batavia-C.
Onze telefoonnummers zijn
2040 en 4080 Welt.

John Pryce & Co

VENDUTIE
op Maandag 7 Februari '38
KIJKAVOND
Zondag 5 — 8 uur
ten huize v/d WelEdG Heer
H. BROEKSTRA
Djocjaweg 61.
Specificatie:
Fraai heerenkamerameublement (Eur. Fabr.), Eet en Slaapkamers, Tapijten, Olieverfschilderijen, Babytafel en bedjes, Mooi eetservies, Senkingfornuis, enz.

BLINDEN-INSTITUUT
BANDOENG
Telefoon 237
Nieuwe Kerkhofweg 10
Het beste adres voor:
Borstels, Manden Matten, Goalnetten, Tennisnetten, Korfbalmanden en andere sportartikelen
Prijscourant op aanvraag
Zendt geen verkoopers rond

TE HUUR:

WOONHUIZEN:
Bontiusweg 15 Gemeubileerd,
Probolinggow. 5 Verdiepingshuis
Pangeranggoweg 7,
Javaweg 42,
Batoetoelis 52,
Kartiniweg 5, 7,
Kebon Sirihpark 22,
Gang Kinsbergen 4,
Raden Saleblaan 62,
Laan de Riemer 18,
Van der Houtlaan 14,
Lammerslaan 22,

vervolg Woonhuizen:
Van Heutszboulevard 40 Pavilj.,
Tjikini 11 Paviljoen.

WINKELPANDEN:
Noordw. 31 C hoek Thibaultweg,
Sluisbrugstraat 46.

Kantoor- en Pakhuisruimten Tandjong Priok, Benedenstad, Noordwijk en Senen.

Te bevragen bij: **N.V. Administratiekantoor Klaasen & Co. Rijswijk 18**
Telefoon Wl. 4444 Buiten Kantoortijd Wl. 3425.
Volledige Woninggids gratis op aanvraag.

HERSTELLEN VAN
ELECTR.-MOTOREN — DYNAMO'S
TRANSFORMATOREN en INSTRUMENTEN,
WIKKEL-, DRAAI- en BANKWERK
ELECTRO-TECHN. ING. BUREAU
A. VAN HATTEM & Co.
Molenvliet West 18 — Telefoon 2305 Wl.

Restaurant „YUN NAN"
Glodokplein Batavia naast Orion Bioscoop — Telf. Bat. 533.
Het moderne Chineesche Restaurant,
3 verdiepingen met schitterend uitzicht.
Exquise Chineesche gerechten — Gewone tarieven.

UWE TEVREDENHEID IS ONS SUCCES
Het feit dat wij onszelf uitsluitend wijden aan het wetenschappelijk onderzoeken van het oog en het vaststellen van de voor het oog benoodigde brillenglazen, volgens moderne methode, in een perfect ingerichte onderzoekkamer, met de nieuwste instrumenten, tegen de billijkste prijs, geeft voor U „TEVREDENHEID" en voor ons het synoniem „SUCCES".
C. FIELIEN, O. D. Gedipl. Opticien.
Pasar Baroe No. 83, — Batavia-C. — Telf. 159 Welt.

FAILLISSEMENTEN

Raad van Justitie: Batavia. Curatrice: Weeskamer Batavia

UITGESPROKEN bij vonnis 4 Febr. '38 (R. Cs. Mr. D.N.A. de Langen) Ch. Loupias, monteur Telefoondienst Batavia-Stad, wonende Mr. C. Tjiong Joek Hem handelende o/h merk „Tjiong Ie Fo", Batavia-C. Tjan Thauw Seng, koopman handelende o/d naam „Toko Kroepoek", Bd. F. Munster, gepensionneerd Douane Commies, Batavia C.

Uitoefening Reclame- en/of Preferentierecht: Regeling Consignatiegoederen in den failliseten boedel der nalatenschap Lay Soek Thoeng merk Ven Thoeng gewoond hebbende Tjimahi, ten kantore van den Vertegenwoordiger der Weeskamer, Groote Lengkongweg 9 te Bandoeng op **Dinsdag 15 Februari 1938 van 9 tot 12 u. v.m.** Vorderingen enz., met bewijsstukken in te dienen bij den Vertegenwoordiger der Weeskamer te Bandoeng uiterlijk op **Zaterdag 12 Februari 1938**

INDIENING SCHULDVORDERINGEN uiterlijk op
28 Mrt. '38 Liem Sauw Tjoeng merk Lian Tong & Co., Pemangkat

VERIFICATIE VERGADERING 10 u. v.m. gebouw R.v.J. Batavia ddo.
13 Apr. '38 Liem Sauw Tjoeng merk Lian Tong & Co. vd.

NEDERLEGGING UITDEELINGSLIJST ter inzage ter Griffie R.v.J. Afschrift bij de Weeskamer vanaf 8 Februari 1938 gedurende
2 weken A. C. de Witt, firmant v/d „Ice-Cream- en Zuivelbedrijf Frezo", Batavia (1e tev. slot 0%
2 weken J. W. de Witt, idem idem (idem 0%
2 weken „Ice Cream- en Zuivelbedrijf Frezo", Bt. (idem 0%
3 weken Tjia Kim Siang merk Goean Siang, Moeara Enim (idem, conc. 20, 68%

BEEINDIGING door opheffing bij besch. R.v.J. ddo.
26 Jan. '38 Mevr. de wed. F. J. Willemsen — Leon, Bandoeng.

DER HERRSCHER-DE HEERSCHER.
(Het Testament van den Staalkoning)
Bewerkt naar het bekende boek van Gerhart Hauptmann:
„VOR SONNENUNTERGANG"

In de Hoofdrollen:
EMIL JANNINGS, MARIA KOPPENHöFER, MARIANNE HOPPE e.v.a.
Klein egoisme tegenover een groote figuur; schriele en schrale geesten tegenover een karakter; hyena's tegen een leeuw. **En hoe speelt JANNINGS den leeuw!**

Een sterk bewogen speelfilm en een groote rol voor JANNINGS in een prachtig ensemble.
Het is een film, waarbij ge koud en warm wordt.

Unaniem door de Hollandsche pers geprezen als de beste speelfilm van dit seizoen.

VANAF DINSDAG 8 Februari IN **REGINA.**
EEN TOBIS-SONORA-SCHLAGER.

KLANTEN VAN HET GOEDE SOORT

„Van de noodzaak van adverteeren in couranten ben ik absoluut overtuigd. Het is mij opgevallen, dat het bijna altijd goede klanten zijn, die ik met mijn advertenties in de courant heb gewonnen. En dit is niet slechts een vermoeden, doch telkens bleek mij dit bij controle der resultaten van mijn reclame".

Zoo liet de heer J., de chef van een Middenstandsbedrijf in een onzer provinciesteden zich onlangs uit.

REX THEATER SPOEDIGST **SAN QUENTIN** met PAT O'BRIEN en ANN SHERIDAN

Hitler Hoofd der Nationale Defensie

Adolf Hitler.

Wijzigingen in Duitsch Kabinet

Von Ribbentrop Minister van Buitenlandsche Zaken; Göring de Groote Man

Geheime Kabinetsraad Ingesteld

Berlijn, 4 Febr. (Transocean): De officieele bekendmaking inzake belangrijke wijzigingen in het Duitsche kabinet, de legerleiding en het ministerie van Buitenlandsche Zaken is aanstaande.

Van gezaghebbende zijde wordt vernomen, dat Hitler de aanvrage om ontslag in verband met gezondheidsredenen van Von Blomberg en Von Fritsch heeft aanvaard. Hitler zal zelf de functie van Hoofd van de Nationale Defensie overnemen.

Generaal H. Göring zal worden benoemd tot veldmaarschalk en blijft opperbevelhebber van de Luchtmacht.

Generaal-majoor Van Brauchitsch zal tot generaal bevorderd worden en benoemd tot opperbevelhebber van het Duitsche leger als opvolger van Von Fritsch.

Voorts zal een „Opperbevel van de Weermacht" worden ingesteld, dat in handen van generaal Wilhelm von Keitel zal worden gelegd.

Generaal Walter von Reichenau zal van München naar Leipzig worden overgeplaatst, waar hij het Groepcommando Vier overneemt.

Dr. J. Göbbels.

Von Blomberg.

Voorts wordt een geheime Kabinetsraad ingesteld onder voorzitterschap van den gewezen minister van Buitenlandsche Zaken, Baron von Neurath, die als minister zal worden opgevolgd door Von Ribbentrop. De geheime Kabinetsraad, wiens taak zal zijn den kanselier ten aanzien van de buitenlandsche politieke vraagstukken te adviseeren, zal behalve uit Von Neurath bestaan uit Von Ribbentrop, generaal Göring, dr. Göbbels Von Brauschitsch en admiraal Raider.

De ambassadeur te Weenen, Von Papen, de ambassadeur in Rome, Von Hassell en die te Tokio, Von Dirksen, zijn teruggeroepen.

Voorts wordt vernomen, dat de Rijksdag op 20 dezer bijeengeroepen zal worden. Naar men meldt, zal een officieel communiqué de gedétailleerde verklaring bevatten van deze wijzigingen, waartoe heden na een langdurige conferentie op de kanselarij besloten is.

Nader meldt Transocean uit Berlijn, hoe uit betrouwbare bron wordt vernomen, dat de voornaamste reden van de bijeenroeping van den Rijksdag op 20 dezer is, dat de regeering gelegenheid zal worden gegeven een belangrijke verklaring aan het volk af te leggen.

Hitler zal tevens een samenvatting geven van de prestaties in vijf jaar Nationaal-socialistisch bewind.

Von Ribbentrop

Hieronder volgt thans een korte levensbeschouwing van Von Ribbentrop, den man die van soldaat, wijnhandelaar diplomaat werd en tenslotte minister van Buitenlandsche Zaken zal worden:

Zijn geboorteplaats is Wesel, dicht bij den Rijn en de Nederlandsche grens. Zijn eerste jaren bracht hij door in Metz, dan ging hij naar Engeland. Vervolgens woonde hij in Zwitserland, waar hij van een Engelsch gouverneur perfect Engelsch leerde. Toen hij achttien was, trok hij naar Canada. Vier jaren bleef hij er. Toen brak de wereldoorlog uit. Von Ribbentrop zag kans uit de handen van de politie te blijven, die de Duitschers interneerde, en wist aan boord van een Nederlandsch schip te komen. Veilig kwam hij in Duitschland aan. Eerst diende hij als cavalerie-officier aan het front, maar al gauw werd hij om zijn talenkennis naar het ministerie van Oorlog te Berlijn geroepen. Bij het sluiten van den vrede was hij staf-officier in Constantinopel. Hij verlaat het leger en begint een wijnhandel, waardoor hij veel met Frankrijk in aanraking kwam.

Een jaar of zeven kon Von Ribbentrop zich ongestoord en met succes aan zijn onderneming wijden. Totdat er in 1928 verandering komt. In Berlijn hoort hij Hitler spreken en al dadelijk voelt hij zich aangetrokken tot dezen. Als raadgever met veel buitenlandsche ervaring kreeg hij al gauw een bizondere beteekenis voor de nieuwe beweging in Duitschland, die nog versterkt werd, toen Hitler aan het bewind kwam.

De adviezen van Von Ribbentrop kwamen nu nog meer van pas, daar de verhouding tegenover het buitenland voor het nieuwe rijk van zeer veel belang bleek. In politieke kringen geldt Von Ribbentrop als een der voorstanders van nauwe betrekkingen tusschen Duitschland eenerzijds en Frankrijk en Engeland anderzijds. Hij is de man geweest, die met Groot-Brittannië het verdrag wist af te sluiten, waarbij Duitschland de Britsche suprematie ter zee aanvaardde. Bij vele gelegenheden heeft oVn Ribbentrop uitdrukking gegeven aan de overtuiging welke ook die van zijn Leider is, dat oorlogen niet in staat zijn om eenig probleem op te lossen. Vol overtuiging komt hij op voor de rechten van zijn vaderland, maar is met zijn heele persoonlijkheid het symbool van de vredelievende gezindheid van het Duitsche volk.

Herman Göring

Herman Göring werd geboren op 12 Januari 1893 in Rosenheim in Ober Bayern.

Nadat hij het gymnasium in Fürth en Ansbach had bezocht, kwam hij op de kadettenschool in Karlsruhe.

In 1912 werd hij luitenant in het 112de regiment infanterie in Mülhausen in den Elzas.

Vanaf October 1914 was hij waarnemer van den vliegdienst bij de A. O. K. V., en van 1915 af bestuurde hij zelf de vliegtuigen.

De komende en de gaande man; Von Ribbentrop en Von Neurath.

Herman Göring.

Na den oorlog, in 1919 werd hij piloot en raadgever bij het vliegwezen in Denemarken.

In den herfst van 1923 werd hij bij den Hitler-Putsch licht gewond en vluchtte hij over de Oostenrijksche grens naar Tirol.

In de jaren 1924 en 1925 was hij in Rome, waar hij de politieke verhoudingen van dien tijd bestudeerde.

In 1927 keerde hij, nadat hij amnestie had verkregen, naar Duitschland terug. Bij de verkiezingen van den Rijksdag in 1928 werd hij gekozen tot lid van de nationaal-socialistische Duitsche arbeiderspartij.

Bij de verkiezingen van 1930 werd hij weer in den Rijksdag gekozen.

In 1932 werd hij gekozen tot president van den Rijksdag, evenals in 1933.

In dat jaar wist hij op te klimmen tot president van den Rijksdag.

Na zich bij den Luchtdienst zeer verdienstelijk gemaakt te hebben werd Göring minister van Luchtvaart, welke functie hij ook in het nieuwe kabinet zal bekleeden.

Staatsgreep in Canton

Losscheuring van Hankow-regeering Japan's wensch

Hongkong, 4 Febr. (Reuter): Volgens geruchten, waarvan echter geen bevestiging kan worden verkregen is de spanning in Canton een gevolg van een staatsgreep, welke beraamd werd om de regeering in het gewest Kwantung omver te werpen. De staatsgreep is mogelijk op touw gezet door volgelingen van den vroegeren oorlogsheer, maarschalk Chen Chi Tang, die in den zomer van 1936 tegen Chiang Kai Shek in opstand kwam.

Naar men meldt, broeide reeds eenigen tijd onderlinge oneenigheid onder de leiders van Canton en in de afgeloopen weken is een groot aantal Formosanen in Canton binnengekomen als agenten van Japan om de situatie uit te buiten.

De Japanners trachten niet te verhelen, dat zij hopen, dat Canton zich zal losscheuren van het Hankow-regiem en een onafhankelijke regeering zal vormen. Wanneer dit geschiedt, zal de toekomst van China hierdoor in belangrijke mate beïnvloed worden, terwijl de Japansche politiek zeer zal worden vergemakkelijkt.

De gouverneur van Kwangtung, Wu Teh Chen, heeft hedenmiddag verklaard, dat de berichten omtrent tweedracht in Canton onjuist zijn. Hij voegde hieraan toe, dat voorzorgsmaatregelen worden genomen in verband met berichten, dat de Japanners intensiever zullen bombardeeren.

De strenge krijgswet wordt nog gehandhaafd.

Te Fatsan zijn tijdens een luchtbombardement van de Japanners 50 dooden gevallen en velen gewond. De forten van Boccatigris zijn driemaal gebombardeerd.

Reuter meldt uit Shanghai, dat niettegenstaande de officieele tegenspraken men algemeen meent, dat het complot van de zijde der ontevreden elementen om het bestaande regiem omver te werpen dat door de Japanners gesteund werd, de ware reden is geweest voor de spanning in Canton.

Chineesche kringen zijn ten zeerste opgelucht over de mislukking van het complot, waarvan zij meenen, dat het slagen hiervan een bijna doodelijke slag voor den krachtdadigen Chineeschen tegenstand beteekend zou hebben.

Uit Canton seint Reuter nog, hoe de officieele woordvoerder verkaarde, dat terwijl de Japanners mogelijk getracht hebben bandieten en verraders aan te stoken om moeilijkheden te scheppen, men in Chineesche kringen vertrouwt, dat hun intriges nooit zullen slagen.

Aan het Spaansche Volk

Nimmer afstand van Spaansch Grondgebied

Salamanca, 3 Februari (Transocean): De eerste Ministerraad van de nieuwe nationalistische regeering, welke gisteren plaatshad, bepaalde zijn activiteit tot het bespreken van de reorganisatie van het bestuur en het opstellen van een proclamatie aan het Spaansche volk.

Voorts werd besloten, dat voortaan elken Dinsdagmiddag om half vijf een Ministerraad zal plaatshebben.

De proclamatie, welke gisteravond te Salamanca werd gepubliceerd, vangt aan met het uitspreken van de vaste overtuiging in een uiteindelijke nationalistische overwinning.

Vervolgens wordt een beschrijving gegeven van de taak, welke de nieuwe regeering zich heeft gesteld, nl. het opstellen van een werkprogramma, de reorganisatie van de pers, reorganisatie van de gemeentebesturen, reorganisatie van het onderwijsstelsel, het steunen van openbare werken en het uitvoeren van een programma voor het herstel van de door den oorlog veroorzaakte schade.

Met nadruk wordt in de proclamatie verklaard, dat de nationalistische regeering nimmer zal toestemmen in een afstand van Spaansch grondgebied of Spaansche bodemrijkdommen en verklaart, dat al de door de regeering te Barcelona genomen maatregelen van nul en geener waarde zijn.

Wat de buitenlandsche betrekkingen aangaat, zegt de proclamatie, dat het nationalistische Spanje de vooraanstaande plaats in de wereld voor zich opeischt, waarop het recht heeft op grond van zijn roemrijk verleden en wenscht samen te werken ter bevordering van den Europeeschen vrede, „evenwel zonder zijn vrienden uit moeilijke tijden te vergeten".

Hevig Zeegevecht in Chineesche Zee

Donderend ronkend strijden Bommenwerpers en Gevechtsvliegtuigen een Strijd op Leven en Dood

Nachtelijke Aanval op Singapore

Naar aanleiding van de reusachtige manoeuvres welke momenteel te Singapore plaats hebben en waarover de telegrammen reeds uitvoerig berichten, lezen wij nog nader in de „Str. Times":

Ofschoon aan de gecombineerde manoeuvres, welke Woensdag jl. aanvingen, 10.000 manschappen deelnemen, benevens 40 gevechtsvliegtuigen en 25 oorlogsbodems, zal het publiek hiervan toch weinig waarnemen.

Wanneer de vijand een landing weet te bewerkstelligen in de eind-fase der manoeuvres, bestaat er een kans, dat de toeschouwers iets te zien zullen krijgen. Doch zelfs dàt is niet zeer waarschijnlijk.

De landing zal vermoedelijk 's nachts worden uitgevoerd in de een of andere betrekkelijk ontoegankelijke baai van het eiland.

Tot aan de eind-fase der manoeuvres, zal er vlak voor de haven van Singapore niet veel activiteit ten toon worden gespreid.

De manoeuvres zullen plaats hebben over een gebied — meerendeels zee — van ongeveer 40.000 vierkante mijlen.

Niet vóórdat er een treffen plaats heeft in de wateren van Singapore, zal, — uitgezonderd de Generale Staf in fort Canning —, niemand er eenig idee van hebben, hoe ver de strijd is gevorderd.

Wanneer dan de draadlooze telegrammen binnenstroomen, zullen de mannen achter de schermen, in Fort Canning met kleine vlaggetjes op een groote kaart goochelen, als de vijand haar doel nadert.

Onmiddellijk na ontvangst van het bericht, dat een vijand op komst is, zal een escadrille der zware Singapore III vliegbooten van de R. A. F.-basis te Seletar opstijgen en een vlucht maken boven de Chineesche Zee tot een afstand van een 200 mijl of meer, of daarheen, waar vermoed wordt dat de aanvaller zich bevindt.

Zoo gauw men den vijand in de gaten heeft gekregen, wordt zijn positie onmiddellijk naar Fort Canning doorgegeven.

Daarna zullen de vloot, in samenwerking met de R. A. F. eerst in ernst aan den slag gaan.

Daar Singapore het meest een lucht-aanval te duchten heeft, zal het hoofddoel van de verdediging vermoedelijk zijn, de afweer der vijandelijke vliegtuig-moederschepen.

Wanneer nl. een vliegtuig-moederschip op een afstand van 200 mijl van de kust af ligt, kan een vliegtuig daar opstijgen en gemakkelijk de stad bombardeeren, wanneer het door de verdediging weet heen te dringen.

Als men nu ten naasten bij de positie weet van het vliegtuig-moederschip, stijgen er escadrilles bommenwerpers en torpedowerpers op met het doel te voorkomen dat het groote vliegtuig-moederschip binnen schots-afstand van het fort komt.

Er zal dan vermoedelijk een treffen plaats hebben tusschen de vliegtuigen van Seletar en de gevechtsvliegtuigen welke zullen opstijgen van het enorme dek van het vliegtuig-moederschip.

Nauwe samenwerking tusschen de R. A. F. en de vloot zal, tenminste in theorie, resulteeren, dat als de vijand Singapore bereikt, hij ook zwaar gehavend is.

Om echter uit deze manoeuvres zooveel mogelijk leering te trekken, zullen de scheidsrechters vermoedelijk den vijand in de gelegenheid stellen ergens te landen.

Nader meldt het blad, dat de kruisers „Norfolk" en „Emerald" van het vierde kruiser-eskader in de Britsch Indische wateren en de, ,sloops" „Hindustan", „Indus" en „Investigator" van de Royal Indian Navy, de haven van Singapore hebben verlaten en vertrokken zijn naar een punt een goed eind de Chineesche Zee in.

Naar verluidt, zullen de twee kruisers den aanval op Singapore leiden. „Norfolk" in het vlaggeschip van vice-admiraal the Hon. Sir Alexander Ramsay.

Luchtaanvallen op Vliegvelden

Omtrent de groote manoeuvres die momenteel in de omgeving van Singapore gehouden worden meldt Reuter dd. 4 Febr. nog uit Singapore, dat gisteravond verscheidene luchtaanvallen op R. A. F.-vliegvelden werden ondernomen, doch in alle gevallen werden de vliegtuigen door de verdedigers verdreven. Des morgens om vier uur stegen verkenningsvliegtuigen van de „blauwen" op, onmiddellijk gevolgd door gevechtsvliegtuigen, om den vijand aan te vallen voor het geval hij gelocaliseerd mocht worden.

Het was ongeveer half twee 's nachts toen een onderzeeër van de verdedigende partij melding maakte een kruiser in de nabijheid van Johore gezien te hebben, die echter te ver af was om met een torpedo beschoten te kunnen worden. De aanwezigheid van den kruiser veroorzaakte eenige bezorgdheid in het hoofdkwartier van de verdedigende partij, daar de mogelijkheid bestond dat de kruiser zou trachten troepen te landen. Derhalve werden onmiddellijk vliegtuigen naar de aangeduide plaats gezonden om naar den vijandelijken kruiser te zoeken. Lichtkogels werden uitgeworpen zoodat het geheele strand helder beschenen werd, doch van vijandelijke troepen was niets te bespeuren. Gemeend wordt dat de kruiser er achter gekomen is dat een onderzeeër in de nabijheid was en om die reden weer naar volle zee koerste.

Gedurende de nachtelijke uren waren alle oorlogsschepen verplicht alle lichten te dooven, hetgeen een groote vaardigheid eischte van de piloten der marinevliegtuigen, die bij de verschillende aanvallen op Singapore genoodzaakt zijn in complete duisternis van de vliegkampschepen op te stijgen en weer te landen.

Van het hoofdkwartier der verdedigende partij werd hedenmorgen vernomen, dat hedenavond en morgenochtend tusschen 2 en 4 uur nieuwe pogingen kunnen worden verwacht voor het aan land zetten van vijandelijke troepen, en wel in de meest Westelijk gelegen Straten van Johore bij de monding van de twee rivieren Berin en Kranji, welke dicht bij den hoofdweg naar Johore gelegen zijn.

Na de mislukte aanvallen van gisteren en hedenmorgen meent het hoofdkwartier dat, wanneer deze aanvallen inderdaad uitgevoerd worden, dit met groot materiaal zal geschieden.

Transocean meldt terzake uit Londen: Volgens de berichten die hedenavond uit Singapore ontvangen werden, blijken de groote gecombineerde manoeuvres een volledig succes te zijn. De oefeningen hebben thans reeds onomstootelijk bewezen dat de fortificaties en defensiemiddelen te Singapore zoo doelmatig zijn als kan worden verlangd.

Ofschoon het vliegkampschip „Eagle" en verscheidene torpedobootjagers van de „vijandelijke vloot" er in slaagden onder dekking van de duisternis tot dicht bij het schiereiland te naderen, werden de schepen buiten gevecht gesteld door een effectieve beschieting door de kustbatterijen en de torpedo's die door de vliegbooten van de verdedigende partij geworpen werden.

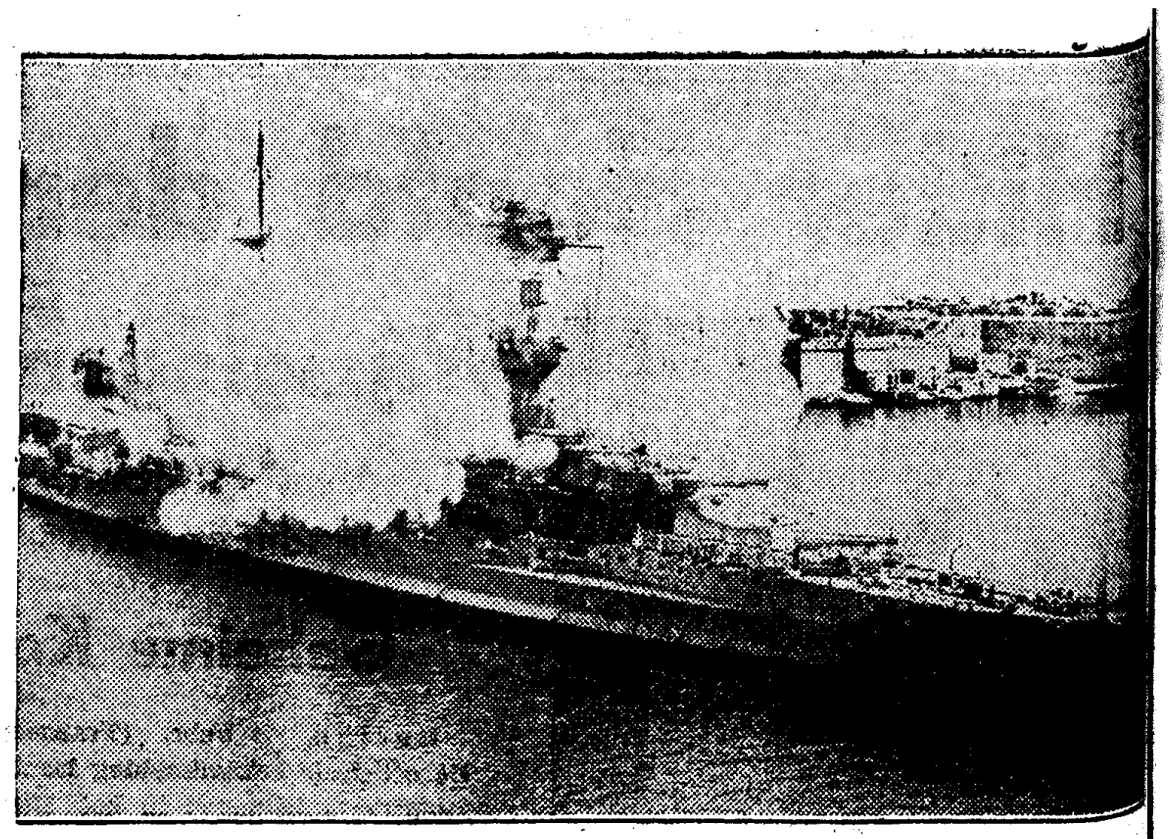

Het machtige Britsche slagschip „Valiant".

ENGELAND

Spionnage te Woolwich

Ontvreemding uit Arsenaal

Londen, 3 Febr. (Reuter): Verbazingwekkende beschuldigingen omtrent spionnage in het arsenaal te Woolwich en contact met een buitenlandsche mogendheid werden heden op het politiebureau in Bow Street geuit toen vier mannen, Glading, Williams, George Whomack en Charles Walter Munday, werden voorgeleid, beschuldigd van overtreding van de Official Secrets Act.

De ambtenaar O. M. noemde het geval ernstig en noemde Glading een verrader van zijn land, die erin was geslaagd de drie andere beklaagden te overreden hun plicht en hun trouw jegens den troon te verzaken.

De ambtenaar O. M. verklaarde, dat Glading zijn drie medebeklaagden ertoe had gebracht documenten van vertrouwelijken en geheimen aard uit het arsenaal te Woolwich mede te nemen om deze te copieeren door middel van een apparaat, dat hij (Glading) had gereedgemaakt.

Hij deelde mede, dat het plan van Glading verijdeld was door zekere „Miss X.", werkzaam bij den inlichtingendienst van het departement van Oorlog en belast met het in observatie houden van bepaalde personen.

Miss X. werd met medeweten van het departement van Oorlog lid van een organisatie, Vrienden van de Sovjet-Unie geheeten, en later typiste van een andere organisatie, de Anti-Oorlogsbeweging. Glading was bestuurslid van laatstgenoemde organisatie.

Later huurde Miss X. op voorstel van Glading een flat, waar een fototoestel werd geïnstalleerd, waarmede een plan, hetwelk later dat bleek te zijn van het nieuwste en zeer geheime type 35 cm-geschut, werd gefotografeerd.

Toen Glading op het Charing Cross-station werd gearresteerd, werd hij in het bezit gevonden van een pakje, dat blauwdrukken bevatte van speciale apparaten in het arsenaal.

De vier beklaagden werden naar de openbare rechtszitting op 7 dezer verwezen. De betaling van borgtocht werd niet toegestaan.

SOVJET-RUSLAND

Rusland uit den Volkenbond?

Warschau, 3 Februari (Transocean): Dat Sovjet-Rusland uit den Volkenbond zal treden wordt in conservatieve kringen als mogelijk en zelfs waarschijnlijk aangenomen, aangezien het den volkscommissaris voor Buitenlandsche Zaken, Litwinoff niet heeft mogen gelukken om Genève, als vertegenwoordiger van de Westersche mogendheden, te bewegen een anti-Japansch front te vormen onder leiding van Sovjet-Rusland. Volgens de „Kurjer Warszawski", het orgaan van de Poolsche conservatieve partij, zijn de Sovjetleiders ten zeerste verbolgen over het mislukken van hun plan, en zij overwegen thans of het voor Rusland eenige waarde heeft om nog langer het lidmaatschap van den Volkenbond te handhaven.

De laatste ontwikkelingen op internationaal politiek gebied hebben Sovjet-Rusland alle hoop doen verliezen steun te zullen vinden en zijn anti-Japansche politiek van zijde van bepaalde buitenlandsche mogendheden. Volgens het genoemde dagblad heeft Rusland besloten tot een voor de hand liggende maatregel, namelijk het zenden van nog meer troepenversterkingen naar de meest Oostelijke gebieden.

ZUID-AFRIKA

Hevige Ontploffing

Kaapstad, 4 Febr. (Reuter): Gemeld wordt, dat tijdens een ontploffing in de dynamietfabriek te Somerset West, 48 km van Kaapstad, 9 personen zijn gedood.

GRIEKENLAND

Grieksche Omroepstations

Athene, 3 Febr. (Transocean) Griekenland is het laatste Europeesche land dat omroepstations gaat bouwen. Een overeenkomst is tot stand gekomen tusschen de Grieksche regeering en Telefunken, waarbij de Duitsche firma zich verbindt een net werk van moderne radiozenders in Griekenland te bouwen, waaronder een 100 KW-station en een kortegolf-station te Athene, alsmede twee kleinere stations te Saloniki en op Korfu.

De kortegolfzender zal ook programma's naar Australië en de Vereenigde Staten uitzenden, waar vele Grieken wonen.

Bij voltooiing worden de stations het eigendom van den Griekschen staat, in ruil waarvoor aan de Telefunken-maatschappij het recht wordt verleend het netwerk gedurende 25 jaar te beheeren en te gebruiken.

Engelsch Koningspaar Naar Britsch-Indië?

Londen, 3 Februari (Transocean). De bladen bespreken weder het a. s. bezoek van Koning George aan Britsch-Indië, hoofdzakelijk als gevolg van de geruststellender berichten uit dit Dominion.

Volgens een telegram uit Bombay aan het „Evening News" heeft Gandhi de houding van de Congres-partij, welke propaganda voert voor het boycotten van het koninklijk bezoek, veroordeeld.

Het wordt vrij zeker geacht, dat Gandhi's pogingen in deze richting zullen slagen, in welk geval de voornaamste hinderpaal voor een bezoek van het koninklijke paar aan Britsch-Indië uit den weg zou zijn geruimd.

Algemeen wordt gemeend, dat het koninklijk bezoek nog dit jaar zal plaatshebben, vooropgesteld dat de gebeurtenissen in het Verre Oosten niet zulk een wending zullen nemen, dat de reis van het koningspaar niet raadzaam zal worden geacht.

STADSNIEUWS

De Man die in het Donker Trapte

Raakte een Inlander in zijn Buik, doch beweert niet van zijn Plaats te zijn Opgestaan

Onschuldige of Aartsgokker?

Wee den wolf, die in een kwaad gerucht staat. En ook: wee den beklaagde, die al eerder het twijfelachtige voorrecht heeft gehad, met politie en Justitie in aanraking te komen. Het is nooit een recommandatie, dat is vast. En dat men er in zulke gevallen verreweg het best aan doet, maar ronduit en precies te erkennen waar het op staat, is ook wel zeker. Want de man aan den anderen kant der groote tafel komt het uit de stukken toch wel te weten.

Dat ondervond de Europeesche jongeman van 25 jaar, die hetgeen hij in de lengte te kort kwam, meer dan ruimschoots compenseerde in den omvang en de breedte van zijn lichaam. Want op de vraag van den Landrechter (een stereotiepe vraag overigens, in elke rechtszaal) of hij den jongen man niet al eens eerder gezien had, haastte deze zich te antwoorden, dat hij inderdaad reeds het genoegen had gehad. Den eersten keer als getuige in een door hemzelf aanhangig gemaakte zaak, de tweede maal vanwege het niet bezitten van een fietsbelasting-tjap.

Neen, peinsde de Landrechter, het was iets anders. Uw gezicht komt me zeer bekend voor.

De jonge man hielp meedenken, maar kon het al evenmin vinden. Later, toen de stukken te hulp kwamen, bleek de Landrechter gelijk te hebben. Een boete van ƒ 15 wegens mishandeling, dat was het geweest. Maar er stond nog meer op de strafljst: in 1925 diefstal, als jongen van 13, met een troep andere knapen. En later een boete van ƒ 60 wegens het bezit van clandestiene morphine. En beschaamd naar de pers kijkend, erkende de jonge man, die echter geen ongunstigen indruk maakte, toen maar vlot, er tot zijn verontschuldiging bijvoegend, dat hij bij zijn eerste zaakje was meegesleept door oudere jongens en dat hij er niet voor veroordeeld was.

En nu had de jonge man aan den eenen kant stellig gelijk: al ben je de grootste morphine-smokkelaar tusschen Harbin en Batavia geweest, en al heb je drie menschen vermoord en er zeven zonder catch as catch can een arm uitgedraaid en een been gebroken, dan hoef je nog niet schuldig te staan aan hetgeen je thans aangewreven wordt.

„Blijf van mijn Lijf"

De jonge man ontkende hardnekkig, halsstarrig en frenetiek. Hij begreep er heelemaal niets van, waarom men hem er op aanzag. Hij had in de bioscoop gezeten, echt van de film genoten en was zich van niets kwaads bewust geweest, toen plotseling een Chineesche geëmployeerde hem bij den arm had gegrepen, zooiets zeggend van dat-ie er nou uit moest. Wat?, was de jonge man verontwaardigd opgestoven. Blijf van m'n lijf. Ik ben hier betalend publiek, begrepen, en jij hebt als bioscoop-employé me niet aan te raken.

Maar toen had de Chinees de politie erbij gehaald en de jonge man was vervolgens maar meegegaan, er dus nog zijn film bij inschietend ook, om buiten te hooren dat hij een Inlandschen bioscoop-bediende zoo'n trap tegen diens buikje had gegeven, dat de man de eerste minuten niet meer had geweten waar hij was en met kajoepoetih en andere nuttige zaken moest worden bijgewerkt.

De jonge man hield zich stijf en strak aan zijn refrein: hoe kwam men er toch toe, hem te verdenken? Hij had niet met den getrapten Inlander gesproken, was gedurende de voorstelling niet eens van zijn plaats opgestaan. Hoe kon hij dan, bij den theater-ingang, voor trapper gefungeerd hebben?

De hinderlijke Lamp

De getrapte Inlander was overigens zeer positief in zijn bezwarende verklaringen. Beklaagde was bij hem gekomen, om te vragen of die lamp bij het projectietoestel niet gedoofd kon worden, omdat hij er last van had.

Op het antwoord van den Inlander, dat die lamp nu eenmaal voor de projectiekamer noodig was en dus wel moest blijven branden, had bekl. hem pardoes een flinken trap tegen den onderbuik gegeven. Neen, er was geen vergissing mogelijk: hij had den toean bij het licht van de lamp, welke boven de ingangsdeur brandde, duidelijk gezien.

De Landrechter probeerde, den beklaagde langs den weg der logica te overtuigen. Kijk eens, zei mr. Evers, de man is getrapt geworden, en aangezien dat niet door een karbouw is geschied, want anders zou hij dat wel direct gezegd hebben, moet het een mensch geweest zijn.

Ja, dat gaf beklaagde direct toe. Maar hij was die mensch niet geweest. Men moest een ander voor hem aangezien hebben. Bij de K.P.M. werkte iemand, nou, Mijnheer de Landrechter, als U hem ziet, zou U onmiddellijk zeggen dat ik het ben. Waarmede bekl. natuurlijk niet wilde beweren, dat de man van de K.P.M. het gedaan had of zelfs ook maar kon hebben, maar alleen dat vergissingen toch geenszins uitgesloten waren.

Maar de getrapte Inlander legde vlot en zeker den eed af in de handen van den heer Kardan, agent-deurwaarder bij het Landgerecht, in voorkomende gevallen tijdelijk belast met de uitoefening der functie van penghoeloe buiten bezwaar van den Lande.

En een Inlandsche getuige had weliswaar niets van den trapper of den trap gezien, maar hij kon verklaren, dat de getrapte, na door den stank der kajoepoetih-olie wakker te zijn geworden, onmiddellijk gezegd had, door dien toean geschopt te zijn. Dat was inderdaad een zeer sterk tegenpunt, deze zoo spontane verklaring. Onder zulke omstandigheden heeft een normaal mensch geen gelegenheid om te liegen of te fantaseeren.

Onbekende Getuigen

De Landrechter probeerde het nog eens, op haast vaderlijken toon: als je dien man nu getrapt hebt, beken het dan maar. Want dit moet je duidelijk zijn: als straks blijkt, dat je hardnekkig gelogen hebt, dan wordt dat je geducht ingepeperd, begrepen?

Beklaagde begreep het. Hij is onschuldig, doodonschuldig, of hij speelt zijn spel zooals alleen een aartsgokker het kan doen. Hij bood tot tweemaal toe den eed aan, dat hij heusch niets gedaan had, alleen maar van de film genieten waarvoor hij eerlijk betaald had. En dan had hij nog twee getuigen, die konden bevestigen dat-ie niet van zijn plaats weg was geweest, totdat de Chinees zich aan hem, als „betalend publiek", had pogen te vergrijpen. En nu had hij tegen de politie weliswaar niet over die twee getuigen gerept, maar dat zat 'm hierin dat die twee andere jongelui gezegd hadden, niets met de politie te doen te willen hebben, zelfs niet als getuigen; en ook kende hij ze niet bij naam en adres, maar hij zou ze wel weten te vinden.

Beklaagde kreeg van den Landrechter de volle maat. Hij mag over 14 dagen met zijn twee getuigen terugkomen. Maar als het ook met deze bewijsvoering mocht misloopen, wordt het een heel duur bioscoopje, dat staat ook wel vast.....

Uit Borneo Terug

Van zijn reis naar de Wester-afdeeling van Borneo is teruggekeerd dr. E. de Vries, hoofd der afdeeling Algemeene Economische Aangelegenheden en Coöperatie van het departement E. Z.

De heer De Vries heeft behalve met resident Oberman besprekingen gevoerd met den landbouwconsulent en andere autoriteiten, welke voornamelijk liepen over den toestand van den binnenlandschen handel.

Deze staat, vooral in de laatste maanden, sterk onder den invloed van de dalende conjunctuur, waardoor in vrijwel alle geledingen de prijzen niet onbelangrijk gedaald zijn.

Het sterkst spreekt dit bij den handel in rubber en copra, welke beide de voornaamste export-producten van dit gewest zijn.

Kotte Berichten

Nieuwe P. T. T.-ingenieurs.

Bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst zal binnenkort gelegenheid bestaan tot plaatsing van twee academisch gevormde electro-technische ingenieur (zwakstroom), beschikkende over een vóórpractijk hetzij op telefoongebied, hetzij op radiogebied van minstens 3 jaren.

VADEMECUM
MONDWATER EN TANDPASTA
het beste voor mondverzorging
Importeurs: JACOBERG

346

Europeesche Vrijwilligers

In een rondschrijven aan de Inspecteurs en Hoofden van Wapens en Diensten, Divisie- en Regimentscommandanten en aan de Gewestelijk Militaire Commandanten en (fgd.) Plaatselijk (Militaire) Commandanten op Java maakte het Legercommando bekend, dat bij het Wapen der Cavalerie, bij het Wapen der Artillerie, bij het Wapen der Genie en bij den Hospitaaldienst respectievelijk 2, 30, 16 en 15 Europeanen, die hunne militieplichten goed hebben vervuld, den leeftijd van 25 jaar nog niet hebben bereikt en overigens voldoen aan de voor dienstneming gestelde eischen, kunnen worden toegelaten tot een vrijwillige verbintenis. De 30 Europeanen voor de Artillerie zijn bestemd voor de Kustartillerie en de 16 Europeanen voor de Genie voor het Technisch Bataljon (6 voor de zoeklichtcompagnie, 5 voor de radiocompagnie en 5 voor de telefooncompagnie).

Voor het Wapen der Cavalerie zal de voorkeur worden gegeven aan jongelieden, die in het bezit zijn van een automobielrijbewijs (bij voorkeur voor vrachtauto's).

Tot een verbintenis bij het Wapen der Artillerie kunnen slechts worden toegelaten jongelieden met een krachtigen lichaamsbouw, geschikt voor het tillen van zware lasten en met een lichaamslengte van minstens 1.65 m.

Tot een verbintenis bij het Wapen der Genie kunnen slechts worden toegelaten, jongelieden die de lagere school met ruim voldoende gevolg hebben doorloopen, speciaal voor wat betreft de vakken rekenen, Nederlandsche taal, lezen en schrijven, terwijl een verdere opleiding aan eenige inrichting van meer uitgebreid lager of middelbaar onderwijs tot aanbeveling strekt. Voorkeur zal voorts worden gegeven aan hen, die reeds in de richting van hun toekomstigen dienst of in aanverwante vakken zijn opgeleid of werkzaam geweest.

De voor de zoeklichtcompagnie aan te nemen militairen moeten bovendien een lichaamslengte van minstens 1.70 m bezitten; bij buitengewoon goede algemeene en technische ontwikkeling en bekwaamheid, zal als uitzondering met een minimum lengte van 1.65 m genoegen worden genomen.

Gegadigden voor dienstneming, ook zij die thans voor eerste oefening of bij wijze van werkverschaffing als militieplichtige onder de wapenen zijn, (met uitzondering nochtans van degenen, die op 17 November en 17 December jl. voor eerste oefening zijn opgekomen), moeten zich daartoe aanmelden bij den (fgd.) Plaatselijk (Militairen) Commandant van hunne plaats van inwoning dan wel van het dichtstbijgelegen garnizoen.

Moordzaak-Mandagi

Woensdag 9 Februari zal de Krijgsraad te Tjimahi in behandeling nemen de moordzaak-Mandagi.

Rudolf Mandagi, oud 21 jaar, werd geboren te Toembohon (Menado). Laatstelijk diende hij als Menadoneesch fuselier bij het XIIIe bataljon infanterie te Malang. Hij kwam 18 Januari 1935 in het leger en is thans nog als fuselier bij de Landmacht in Nederlandsch-Indië verbonden.

Beklaagde was van 8 October tot 2 November l.l. in voorloopig arrest. Sedert de verwijzing van zijn zaak naar den Krijgsraad op 2 November 1937, bevindt hij zich in arrest.

De telastlegging luidt als volgt:

Primair: Dat hij op 7 October 1937 te Malang, des avonds omstreeks 9 uur, buiten dienst opzettelijk zijn meerdere in rang, den Menadoneeschen korporaal Pesak, van het leven heeft beroofd na daartoe tevoren in kalm beraad het voornemen te hebben opgevat en, ter uitvoering van dit voornemen, genoemden meerdere, met het oogmerk hem te dooden, met een mes een steek in de linkerbuikzijde, even onder den linkerribbenboog, te hebben toegebracht, waardoor een levensgevaarlijke buikwond is ontstaan, inwendige bloeding veroorzakende, tengevolge waarvan Pesak voornoemd korten tijd later, op denzelfden datum, is overleden.

Subsidiair: dat hij op datum en plaats, vooromschreven, buiten dienst opzettelijk zijn meerdere in rang, den Menadoneeschen korporaal Pesak, zwaar lichamelijk letsel heeft toegebracht, na daartoe tevoren in kalm beraad het voornemen te hebben opgevat en ter uitvoering van dit voornemen door genoemden meerdere met een mes, met het oogmerk hem levensgevaarlijk te verwonden, een steek in de linker-buikzijde, even onder den linkerribbenboog, te hebben toegebracht, waardoor een levensgevaarlijke buikwond is ontstaan, inwendige bloeding veroorzakende, tengevolge waarvan Pesak voornoemd korten tijd later, op denzelfden datum, is overleden.

Meer subsidiair: dat hij op datum en plaats, vooromschreven, buiten dienst opzettelijk zijn meerdere in rang, den Menadoneeschen korporaal Pesak, heeft mishandeld na daartoe tevoren in kalm beraad het plan te hebben opgevat en ter uitvoering van dit voornemen door genoemden meerdere met een mes een steek in de linker-buikzijde, even onder den linker-ribbenboog te hebben toegebracht, waardoor een levensgevaarlijke buikwond is ontstaan, inwendige bloeding veroorzakende, tengevolge waarvan Pesak voornoemd korten tijd later, op denzelfden datum, is overleden.

Passief Vrouwenkies-recht

De ontwerp-ordonnantie tot het verleenen van het passief kiesrecht aan vrouwen voor de stadsgemeenteraden en gemeenteraden is hedenmorgen door den Volksraad z.h.s. aangenomen, onder aanteekening dat de heer Soangkoepon geacht wordt tegengestemd te hebben.

Sporttelegrammen van A.N.I.P.-Aneta

BOKSEN

Ben Heeft Niet Genoeg Gehad

Londen, 3 Februari (Transocean): De Zuid-Afrikaansche bokser Ben Foord deelde hedenmorgen aan de vertegenwoordigers der Londensche pers mede, dat hij hoopt een revanche-match tegen Schmeling te Londen te kunnen hebben. Het is echter nog niet bekend of Schmeling hierin zal toestemmen.

De manager van Foord, Lou Walsch, verklaarde, dat Foord waarschijnlijk de volgende maand in de Wembley-Arena zal uitkomen tegen Jack Doyle en dan den Empire-titel hoopt terug te winnen. De Britsche sportbladen geven Foord een goede kans.

Onder de aanbiedingen, welke Foord uit de Vereenigde Staten heeft ontvangen, schijnt de belangrijkste wel te zijn die van Mike Jacobs, die Foord wil laten uitkomen tegen den winnaar van het gevecht tusschen Harry Thomas en Tony Galento.

WIELRENNEN

Van de Vijver Heeft Zijn Titel Terug

Het Bestuur van de U.C.I. heeft na een discussie van vier uur het besluit inzake Van de Vijver ingetrokken, zoodat deze zijn titel als amateur sprintkampioen terugkrijgt.

SCHAKEN

Aljechin naar Z.-Amerika

Aljechin is naar Montevideo vertrokken, om deel te nemen aan de Zuid-Amerikaansche kampioenschapswedstrijden tegen de kampioenen van Argentinië, Brazilië, Chili, Paraguay, Peru en Uruguay.

TENNIS

Davis-Cup-loting

De loting voor de wedstrijden om den Davis-Cup geschiedde door Hull. Het resultaat was dat in de Amerikaansche zône tegen elkaar komen: Japan—Canada, Mexico—Australië, in de Europeesche zône Frankrijk—Nederland, Polen—Denemarken, Ierland—Italië, Tsjechoslowakije—Joegoslavië, Engeland—Roemenië, Zweden—Zwitserland, Griekenland—België, Oostenrijk—Br.-Indië, Duitschland—Noorwegen, Nederland—Nieuw-Zeeland.

CENTRALE BIOSCOPE MR. CORNELIS

HEDEN- en MORGENAVOND - ZATERDAG en ZONDAG.
Voortzetting der succes - vertooningen van
20th Century Fox' grootsche, spectaculeuze filmwerk:

„SLAVE SHIP"

———(BLOEDSCHIP)———

MET WARNER BAXTER — WALLACE BEERY — ELIZABETH ALLAN — MICKEY ROONEY en andere bekende sterren.
Een machtig en aangrijpend avontuur van het laatste slavenschip.
HEDEN- en MORGENMIDDAG. 4.30 u.
GROOTE MATINÉE'S voor OUD en JONG.

„MARIE GALANTE"

MET SPENCER TRACY — KITTY GALLIAN — HELEN MORGAN
Maandag a. s. 7 Februari. **„RIMBOE JIM"** 2de Gedeelte tevens Slot.

REGINA

Heden- en morgenavond 7.15 en 9.45 v/h. laatst

de succesvolle Hollandsche LACHSCHLAGER:

AMSTERDAM BIJ NACHT

met
LOUIS DE BREE, GUSTA CHRISPIJN MULDER, PIET KOHLER, ANNIE VAN DUYN, CISSY VAN BENNEKOM.
Een kostelijk Hollandsch Blijspel
Oergeestig en romantisch. Lachsalvo's op Lachsalvo's.
Vooraf: Ons Vorstenkind geboren. Een keur van Hollandsche voorfilms GOEDGEKEURD voor alle leeftijden. Een Sonorafilm.

Matinée's morgen 4.30, Zondag 10.15 en 4.30 uur: EEN VROUW IN BOEIEN (DIE UNGLÜCKLICHE FRAU), met GUSTAV FRÖHLICH en DOROTHEA WIECK. Voor alle leeftijden.

Op algemeen verzoek: GROOTE REPRISE van de Hollandsche Schlager **„PYGMALION"** met LILY BOUWMEESTER slechts één avond!
Maandag 7 Februari. 355

GLOBE

Heden en volgende avonden:

United Artists' schitterend **gekleurd** meesterwerk:

VOGUES OF 1938

met **WARNER BAXTER — JOAN BENNETT**
Een uitstekende amusementsfilm, vol melodie en humor, en tevens een mode-extravaganza bij uitnemendheid.
EXTRA: PARAMOUNT NEWS. Voor alle leeftijden.

MATINÉE'S morgen 10.15 en 4.30 uur:
THE PLAINSMAN (DE TREK NAAR HET WESTEN), met **GARY COOPER** en **JEAN ARTHUR.** Voor alle leeftijden.

REX

Heden en volgende avonden:

UNIVERSAL'S DAVEREND WERELDSUCCES:

THE ROAD BACK (DE WEG TERUG)

het sensationeele vervolg op „Im Westen Nichts Neues", van
ERICH MARIA REMARQUE
met **BARBARA READ, MAURICE MURPHY, SLIM SUMMERVILLE, JOHN KING,** en een keur van speciaal geselecteerde sterren.
Mist dit filmwerk vooral niet! Vrijkaarten beslist niet geldig.
Niet voor kinderen.

MATINÉE'S morgen 10.15 en 4.30 uur: **FRED ASTAIRE EN GINGER ROGERS in „SWING TIME".** Voor alle leeftijden

---

DECA PARK en tegelijk CINEMA PALACE

7.15 en **10 u.** aanvang **7 u.** en **9.45**

Columbia-Gong's overweldigend grootsch filmwerk,

LOST HORIZON

met **RONALD COLMAN — JANE WYATT — EDW. EV. HORTON** e.a.
en onder de magistrale, fantastische regie van **FRANK CAPRA**

DECA PARK vooraf: Fox Nieuws (alle leeftijden)
CINEMA vooraf Metro's UITGEBREIDE PANAY — REPORTAGE

DECA PARK MATINÉE'S
Zaterdag en Zondag 4.30
„UNDER TWO FLAGS"
met Claudette Colbert, Ronald Colman en Victor McLaglen
(Niet voor kinderen)
GEEN ZONDAGOCHTEND — MATINÉE

CINEMA
Zaterdag en Zondag 4.30
Zondagmorgen 10 u
„THE GORGEOUS HUSSY"
met **Robert Taylor, Joan Crawford, Lionel Barrymore en Franchot Tone**
(Niet voor kinderen)

CAPITOL

Heden en volgende avonden aanvang 7.15 en 9.45

een spannend-amusante Gamisch-succes
HEINZ RÜHMANN en HANSALBERS in

SHERLOCK HOLMES

Spannende detective-avonturen en amusant door het brutaal-grappige optreden van den dwazen HEINZ RÜHMANN als Dr. WATSON
Vooraf het POLYGOON JOURNAAL (alle leeftijden)

Matinée's Zaterdag en Zondag 5 uur n.m.
„DER ZIGEUNERBARON" met ADOLF WOHLBRÜCK
HANSI KNOTECK en FRITZ KAMPERS (alle leeftijden)

MAXIM * PLANTEN- EN DIERENTUIN

Van 5 uur n. m. tot . . . . . ? Heden en morgen

TWEE LAATSTE AVONDEN van de GROOTE KERMIS

Heden Zaterdag 5.30 n.m. Dansmuziek in de Bioscoopzaal
8 uur n.m. Militair concert op het Kermis-terrein; 9 uur n.m. Groot Bal in de Bioscoopzaal
Zondagmorgen 10 uur Militair concert op het Kermis-terrein; 6 uur n.m. Grootsluitings-concert op het Kermis-terrein van het Militair'muziek van Mr. Cornelis.
Entrée Europeanen en Vr. Oost. f —.25, Inheemschen f —.15 Kinderen 10 cent
(Voor Tuinleden entrée 10 cent Kinderen 5 cent)

Vanaf Maandag: WILLY FRITSCH en PAUL KEMP in
„BOCCACCIO" met CAROLA HÖHN en ALBR. SCHOENHALS

Vleeft U wel eens een fooi gehad?

Goddank niet, zegt ge. Ge hebt nog geen werkelijke armoe gekend.

Help dan ook anderer armoede lenigen. Steunt het Plaatselijk Comité voor Werkloozen. Bel even op, we sturen graag onzen looper om Uw gift, hoe klein ook, af te halen.

Telefoon 2733, toestel 26

BROADWAY MELODY 1938

HET WIE — WAT en WAAROM
Metro's nieuwe sensatie zoo'n succes is

ELEANOR POWELL zingt met ROBERT TAYLOR en danst met GEORG MURPHY
ROBERT WILDHACK, de nies-expert en de losbeenige BUDDY EBSEN
SOPHIE TUCKER, Amerika's beroemde chansonnière en de nieuwe ontdekking JUDY GARLAND
zijn slechts enkele van de tientallen beroemdheden die in dit wonderwerk optreden, waarin directeur ROY DEL RUTH nog tal van nouveauté's bracht zooals EEN NEGEN-TON ZWAAR GLASGORDIJN voor de grandioze finale

POEDIG **DECA PARK en CINEMA PALACE** SPOEDIG

HANDEL, CULTURES EN FINANCIEN.

Beurskalmte Na den Oranje-Jubel

Op het Damrak trok de Beleggingsmarkt de meeste Aandacht als Gevolg van Conversie-Succes

Albion's Buitenlandsche Leeningspolitiek

(Door onzen financieelen medewerker).

Batavia, 3 Febr. 1938.

De beurs te Batavia was deze periode practisch uitgeschakeld, wegens de vele vrije dagen. Veel is hiermede niet verloren gegaan. Overal blijft het zakenloos en stil.

Dezelfde oorzaken, reeds meermalen genoemd, blijven een overwegende rol spelen.

Toch was hier en daar iets te bespeuren, dat tot mogelijke wijziging in de situatie kan leiden.

De Politieke Situatie

Hoewel men in het algemeen weinig waarde hecht aan hetgeen uit Genève geseind wordt, zal men goed doen daaraan thans meer aandacht te hechten.

In den strijd tusschen Volkenbond en Italië hebben de Groote Mogendheden geleerd hoe het niet moet. Trouwens, het bleek indertijd reeds moeilijk tegen Italië sancties toe te passen. Tegenover Japan zou dit nog moeilijker worden, omdat Duitschland en Italië zich van dergelijke afspraken niets zouden aantrekken. Men schijnt daarom thans efficienter maatregelen te willen treffen door China materieelen steun te verleenen. Engeland, Frankrijk en Rusland schijnen hierin eenzelfde houding aan te nemen. Men hoopt ook Amerika hierin te betrekken. Of dit laatste lukken zal?

In elk geval zou China met buitenlandsche hulp een geduchten tegenstand kunnen bieden. Zelfs werd uit Londen gemeld, dat Rusland zich bereid verklaard heeft in het Verre Oosten te interveniëeren, mits Engeland en Frankrijk de Russische Westgrenzen zouden garandeeren. Wij gelooven niet, dat de besprekingen reeds in een zoover gevorderd stadium zijn. Engeland is steeds huiverig geweest verplichtingen ten Oosten van den Rijn op zich te nemen. Doch de tendentie, die eruit spreekt, is duidelijk. Hoe langer hoe meer blijkt, dat Engeland betrokken wordt in het Fransch-Russische bondgenootschap. Velen in Engeland zullen dezen gang der historie betreuren. Het is natuurlijk nog mogelijk, dat Engeland zich op het laatste moment aan zijn verplichtingen kan onttrekken. Maar dat waarschijnlijk communistische hulp aan China geboden zal worden om zich tegen den aanvaller staande te houden, wijst op mogelijkheden in het Verre Oosten, die van enorme beteekenis kunnen zijn.

Na enkele dagen van rust, kon Nippon eenige militaire successen boeken. Van veel beteekenis waren deze echter nog niet.

Spanje vroeg deze periode weer eens de aandacht. Ten eerste werd een Engelsch schip getorpedeerd, hetgeen beantwoord werd met verdere versterkingen van de Middellandsche Zee-vloot.

Voorts trachten Engeland en Frankrijk een einde te maken aan de vliegtuigaanvallen op diverse Spaansche steden, welke ver achter de frontlinie liggen. Rood Spanje, dat blijkbaar momenteel een tekort aan vliegtuigen heeft, voelt voor deze interventie veel. Generaal Franco heeft op dit verzoek nog niet geantwoord.

De Fransche Valuta

kon deze week iets monteeren op baissedekkingen. Hoe slecht de financieele situatie in Frankrijk is, blijkt uit de leeningsvoorwaarden van het „Credit National". Dit semi-officieele lichaam emitteert een 6% leening, aflosbaar in 40 jaar, tegen 94%. Om de voorwaarden nog aantrekkelijker te maken, zal voor 1941 geen versterkte aflossing mogen plaats hebben. Ziehier het resultaat van enkele jaren Volksfront-politiek in eenmaal het rijkste land van Europa.

Een zwevende valuta en een zwevende Regeering zijn zeker niet geschikt het vertrouwen te herstellen. En eerst als een Regeering de teugels in handen krijgt, die, tegen rood in, een aanpassingspolitiek aandurft en militair sterk genoeg is, eventueelen tegenstand hardhandig den kop in te drukken, mag beterschap verwacht worden.

Amerika

Ook hier speelt gebrek aan vertrouwen een groote rol. Met toezeggingen alleen en zelfs met groote bewapeningsplannen komt Roosevelt er niet.

Wallstreet begon in een flauwe stemming. Van alle kanten kwamen ongunstige berichten over het bedrijfsleven binnen. Chrysler werkte slechts 2 dagen van de week. Diverse maatschappijen passeerden het dividend. De koperprijs liep tot 10 dollarcent terug. De spoorwegen moesten een verderen teruggang der wagonladingen berichten. Het aantal werkloozen bedroeg eind December bijna 9 millioen man en was 1.200.000 meer dan het vorig jaar. De activiteit der staalconcerns liep terug van 32,7% tot 31%.

Nu en dan trad een licht herstel in. De directies der spoorwegen rekenen erop, dat hun aanvraag om tariefsverhooging gunstig zal worden beantwoord. De staalindustrie hoopt, dat als gevolg hiervan de bestellingen der spoorwegen zullen toenemen. Ook het bericht, dat de Senaat de wet op woningbouw goedgekeurd heeft, gaf aan staalwaarden eenigen steun.

De U. S. Steel heeft, nu de Regeering geweigerd heeft mede te werken, een eigen oplossing gevonden voor het arbeidersprobleem. Er zal voorloopig slechts 5 dagen per week gewerkt worden, waardoor 9% loon bespaard wordt.

Per saldo waren de verschillen van Wallstreet niet groot. De omzetten liepen geleidelijk verder terug, zoodat ook in Europa de belangstelling met den dag luwde. Het slot was echter opnieuw flauw.

Belegging

De beleggingsmarkt trok nog de meeste aandacht. Zooals te voorzien was, werd de enorme conversieleening van het Moederland een groot succes. Vermoedelijk zal slechts 2½% der vrije inschrijvingen worden toegewezen. Als gevolg hiervan ging het publiek weer op zoek naar nieuwe objecten en de beide 3% Indische leeningen konden hiervan ten volle profiteeren. De oudste 3% leening begint den parikoers te naderen. Ook de 2½% obligaties N. W. S. waren vast en kwamen op 86%.

Onder deze omstandigheden was het een prettig verschijnsel, dat de Robaver, die elk jaar het eerste is met haar jaarverslag, het dividend van 5½% tot 6% kon verhoogen. Op den huidigen koers geven deze aandeelen ruim 4% rendement. Alle bank-aandeelen konden van deze eerste zwaluw eenigszins profiteeren. Toch blijkt het de laatste weken duidelijk, dat vele beleggers weer meer gereserveerd staan tegenover de aandeelenmarkt en liever 3% rendement genieten op goede obligaties, dan 4% op goede aandeelen.

Deze gereserveerdheid moet o. i. geheel verklaard worden uit de groote onzekerheid, waarin zich de wereld nog altijd bevindt. Het vertrouwen in eigen valuta is thans geschokt. Tegenover dollar en franc staat men veel afwijzender.

Dat Engeland zijn plaats als internationale bankier wil hernemen, is de aandacht waard. Als wij erop letten hoe de laatste Belgische en Canadeesche leeningen mislukt zijn, is het niet duidelijk, welken kant men uit wil. Tenzij deze verzachting der restricties op den export van kapitaal door de buitenlandsche politiek wordt ingegeven. Wij beschikken nog niet over voldoende gegevens om hierop te antwoorden.

Locale Markt

Te Amsterdam was van handel in de locale fondsen practisch geen sprake. Er kwam geleidelijk iets meer aanbod in de hoofdfondsen. De verwachting, dat Januari 1938 toch nog een lichte Nieuwjaarshausse zou te zien geven, werd beschaamd.

Niets heeft dan ook meegewerkt, hoewel de technische marktpositie gunstig was.

Om te beginnen de politiek, hierover schreven wij reeds. Uit dien hoek ontbrak alle animo. Dan het economisch gedeelte. Daarover kunnen wij kort zijn. Amerika gaf geen enkele aanwijzing, eerder het tegendeel. En Europa? Wie ziet kans uit dit werelddeel opwekkende economische berichten te peuren?

De produetenmarkt was evenmin een opgewekte barometer. Suiker was flauw. Rubber liep ondanks de verscherpte restrictie iets terug. Tarwe en katoen konden het precies tot prijshoudend brengen. Alleen voor tin kwam ten slotte een lichte verbetering. Thee maakt nog steeds een gunstige uitzondering, maar wie waagt zich in deze incourante groep?

De reactie der hoofdfondsen, welke door gebrek aan zaken vrij gevoelig was, werd weer ingeloopen. Doch ook dit herstel ging zonder zaken gepaard. De laatste dag onder verslag kwam opnieuw aanbod, waardoor, wegens totaal gebrek aan kooplust, een scherpe daling inzette. Het Damrak kon zich ten volle overgeven aan de feestvreugde.

Zuid-Bantam en ook Bengkalis trokken eenige belangstelling. Vooral aandeelen Zuid-Bantam waren te Amsterdam goed gevraagd, doch Indië maakten van de gelegenheid gebruik naar het Moederland te spuien.

De laatste beursdag was Batavia weer geopend. Zonder eenige animo zijn wij weer begonnen. Januari was slecht. De verwachtingen voor Februari zijn zóó, dat het alleen maar kan meevallen.

VANDAAG:

AMSTERDAM: Flauw.
NEW-YORK: Onregelmatig.
LONDEN: Loom.
BATAVIA: Beter.
RUBBER: Afflauwend.
COPRA: Verdere daling.
TIN: Prijshoudend.

Het Goede Voorbeeld

Birmingham, 4 Februari (Reuter):

Neville Chamberlain heeft in een redevoering, welke hij te Birmingham gehouden heeft, verklaard, dat Engeland het bewijs geleverd heeft van vertrouwen in de toekomst.

Dit blijkt uit de onlangs getroffen maatregelen, waardoor de strenge bepalingen betreffende de emissie van buitenlandsche leeningen op de Londensche geldmarkt verzacht werden.

De Engelsche premier gaf als zijn meening, dat de internationale handel hierdoor gestimuleerd zal worden.

Het streven van de Britsche Regeering is, om van 1938 het uitgangspunt te maken van een periode van vertrouwen en veiligheid voor de geheele wereld.

Kort Geld Gevraagd

Washington, 4 Februari (Havas):

De minister van Financiën, Morgenthau heeft bekend gemaakt, dat met ingang van 28 Februari wekelijks $ 50.000.000 aan schatkistbiljetten op korten termijn zal worden uitgegeven.

De totale emissie bedraagt 200 à 300 millioen dollar.

Nederlandsche Ford

Amsterdam, 4 Februari (Aneta):

Op de vergadering van den Raad van Beheer der N. V. Nederlandsche Ford werd besloten een slotdividend vast te stellen van 14%, zoodat het totaal-dividend over 1937 20% bedraagt.

Standard Brands

New-York, 4 Februari (Aneta):

De Standard Brands heeft haar kwartaalsdividend verlaagd van 20 tot 15 dollar-cents.

Philips-Fabrieken

In de Nieuwjaarsrede van den voorzitter van de Kamer van Koophandel voor Oostelijk Noord-Brabant wordt o.a. het volgende opgemerkt over het bedrijf van Philips:

De gang van zaken in de Philips-bedrijven, die in het jaarverslag over de periode 1 Mei tot 30 April 1937 als gunstig kon worden gekenmerkt, heeft zich ook in de maanden Mei tot en met December gunstig ontwikkeld.

De terugslag, welke in de laatste maanden des jaars viel waar te nemen in de internationale conjunctuur, heeft ook eenigermate zijn invloed op de bedrijvigheid der vennootschap doen gelden. Desalniettemin mogen de verkregen resultaten, deze omstandigheden in aanmerking genomen, zeker niet onbevredigend worden genoemd, Men acht bij de thans bestaande onzekerheid en spanningen op politiek en financieel gebied, een zeer voorzichtig beleid uiteraard geboden.

De handelspolitieke moeilijkheden, welke deze industrie bij haar export ondervindt, bleven ook in het afgeloopen jaar, ondanks den steun, die op dit gebied van de zijde der Nederlandsche Regeeringsinstanties werd ondervonden, een erstige belemmering vormen voor de afzet-mogelijkheden harer producten.

Het aantal werknemers per einde December in de Eindhovensche bedrijven werkzaam, bedroeg 16.000 tegen 13.600 op het einde van 1936.

Het Jaar 1937 gaf Record-Tinproductie

De volgende uiteenzetting van de beslissingen, welke in de December-vergadering van het Internationaal Tin-Comité werden genomen, wordt gegeven in de Januari-uitgave van het statistisch Maandschrift van den International Tin Research and Development Council.

Op de vergadering van het Internationaal Tin-Comité stemden de delegaties van Bolivia, Belgisch Congo en Fransch Indo-China er in toe afstand te doen van den achterstand in hun productie, die zij naar 1938 zouden mogen overdragen, terwijl bovendien Bolivia afstand deed van een extra tonnage van 5,884 ton en Fransch Indo-China van 231 ton. Deze extra tonnage beteekent een afstand van „Standard tonnage" voor 1938 bij een quotum van 70 pct.

De totale afgestane hoeveelheid van 11,463 ton bij een quotum van 70 pct., wordt verdeeld tusschen Malakka, Nederlandsch-Indië en Nigeria in verhouding van hun „standard tonnages".

De bovenstaande overeenkomst is slechts geldig, zoolang de quota niet lager dan 70 pct. zullen zijn.

Het maandschrift bevat eveneens een tabel, waarin de „standard tonnages" voor 1938 en de toegestane exporten voor het eerste kwartaal van dit jaar worden vermeld. Deze laatste bedragen voor Nederlandsch-Indië 7,232 ton en voor de 7 aangesloten landen 36,102 ton.

Uit de voorloopige cijfers voor December 1937 blijkt, dat de wereldproductie van tin in die maand een hoogte van ongeveer 26,000 ton heeft bereikt, hetgeen het hoogste cijfer is dat ooit in een maand is behaald. De totale productie in 1937 komt hierdoor op 206,000 ton, tegen 180,000 ton in 1936. De record-productie van 1929 is thans met 7 pct. overtroffen.

Het wereld-tinverbruik in 1937 wordt, aan de hand van de thans ter beschikking staande gegevens, geschat op 181,500 ton, doch het is mogelijk, om redenen welke in het maandschrift worden vermeld, dat wanneer de volledige gegevens bekend zijn, het wereld-tinverbruik ongeveer 194,000 ton zal blijken te zijn.

Een groote procentueele toeneming kan in alle groote tinverbruikende landen worden geconstateerd, uitgezonderd in Frankrijk, waar het tin-verbruik een vermindering van bijna 9 pct. te zien gaf. In de Vereenigde Staten bedroeg de toeneming ongeveer 19 pct., in Engeland 21 pct. en in Rusland 32 pct. Een belangrijke vermeerdering kan ook worden geconstateerd in Duitschland en Japan, elk met ongeveer 29 pct. In Canada steeg het verbruik met 16,8 pct tot 2,536 ton.

CLEARINGKOERSEN

Den Haag, 5 Febr. (Aneta): De clearingkoersen bedragen heden op Duitschland 72.26, op Italië 11.30 en op Spanje 9.50.

Effecten-Markten.

AMSTERDAMSCHE BEURS.

Amsterdam, 4 Febr. [Anip-Aneta]:

Openingkoersen

	3 Febr.	4 Febr.
3% Indië 1937	99 1/2	99 3/4
Javacshe Bank	—	—
Cert. Handel Mij.	—	—
Deli-Batavia rubber Mij.	128	127
N. I. Handelsbank	135	130
Philips	297	291
Unilever	153 1/2	150 3/4
Kon. Olie	354 3/4	346 1/2
Tarakan	448	445
Scheepvaart Unie	114	111
H. V. A.	428	419
N. I. Spoor	93	90
Amsterdam Rubber	206	201
Deli Mij.	293	290 1/2
Alg. Exploratie Mij.	89	88 1/2
Union Pacific	57	55
Shell Union	11 3/4	11 1/8
United St. Steel	38 1/8	36 1/2
Gen. Motors	24 1/2	23 1/2
Kennecott	26	24 1/4
Anaconda	21 11/16	20 1/2
De markt was	flauw.	flauw.

Amsterdam, 3 Febr. (Anip-Aneta):

Slotkoersen:

	2 Febr.	3 Febr.
3% Indië 1937	99 3/4	99 7/8
3% Leening 1937 A	98 13/16	99 1/4
5 1/2% Young	31	30 1/4
Amsterdamsch Bank	159 7/8	160
Javasche Bank	—	289
Koloniale Bank	—	—
Ned. Bank Cert.	161	161
N. I. Escompto Cert.	107 1/2	105
N. I. Handelsbank	131 1/2	130
N. H. M. Cert.	159 3/4	157
A. K. U.	36 1/2	35 1/2
Calvé Cert.	88 1/2	89
Philips	297 1/2	292 1/2
Unilever	153	151 3/4
Cities Service	1 3/16	1 3/16
Shell Union	11 1/2	11 1/8
Sh. Un. 5 1/2% cum. pref.	73 3/4	73 1/4
U. S. A. Steel	38 1/4	36 1/2
Anaconda	21 9/16	20 9/16
Bethlehem	39 11/16	37 3/8
Montgomery Ward	22 3/4	21 1/2
International Nickel	35 1/8	34 3/8
General Electric	28 9/16	27 1/16
Standard Brands	6	5 5/8
General Motor	24 3/8	23 1/4
Kennecott Copper	26	24 5/8
Borsumij	183	182
Internatio	175	—
Lindeteves	155 3/4	—
Alg. Exploratie	89 3/4	87
Billiton 1e rubriek	499 1/2	488
Koninklijke Olie	353 1/4	347 5/8
Java-China-Japan-Lijn	81 1/2	81 1/2
Kon. Paketvaart Mij	170	162 3/4
Scheepvaart Unie	113 3/4	112 3/4
Sem. Stoomboot & Pr.	—	—
Zuid-Bantam	148	146
Vereen. Voorstenlanden	—	—
H. V. A. (Amsterdam)	425	420 1/2
Arendsburg	378	—
Deli Bat. Tabak	237	235 1/4
Deli Mij.	290 1/2	291
Oostkust	—	—
Senembah	291	291
Malabar Thee	—	310
Michiels Arnold	173	175
Amsterdam Rubber	206	202 1/4
Bandar Rubber	160	160
Sumatra Rubber	196	189
Malang Tram	—	—
Serajoedal Tram	—	—
N. I. Spoorweg Mij.	91 1)	—
Deli Spoor	—	113 1/2 1)
Sem. Cher. Stoomtram	—	—
Sem. Joana Stoomtram	—	21 1)
Nat. Bezit Gas Mij.	247 4)	245 4)
Nat. Bezit Aniem	317 1/2 1)	324 1/2 1)
Tarakan	—	—
Soerowinangoen	—	—
Basilam	118 1)	115 1)
Redjang Lebong	167 1)	171 1)
Besoeki Tabak	—	
N. . S. U.	128	126
4% Nederland	100 5/16	100 1/4
3% Nederland 1936	102 1/2	102 1/2
Robaver	150 1/4	151 1/2
Incassobank	135 1/4	135 1/4
Jav. Cult.	150	145 1/2
Wai-Sumatra	113	118 1/2
Vico	140 1/2	140
Gandasoli	—	—
Pangheotan	—	—
Pasir Nangka	—	—
Continental	20 3/16	19 5/8
Comm. Amer. Smelting	34 13/16	33 3/8
Chrysler Corp.	38 1/2	36 5/8
Bengkalis	96	93 1/2
Corporate Trust	—	—
Un. Pacific gew. aand.	—	55
Jasumij	—	—
Cities Service 6% cert.	19 1/2	19
Hudson Car cert.	5 11/16	5 5/8
Deli Bat. Rubber Mij.	126 1/4	123
Tidewater	10 7/16	10 1/8
Republic Steel	12 7/16	11 13/16
Prolongatie	1/2	
	flauw.	opnieuw lagere koersen.

1) = gedaan. 3) = biedkoers.
2) = nominaal. 4) = laatkoers.

REUTER'S DAGELIJKSCHE „U. K. STAPLE COMMODITY'S PRIJS-INDEX

Heden	147.8
Vorige	147.8
4 weken geleden	153.2
52 weken geleden	179.6

Basis: 18 Sept. 1931 = 100.

Beurstendens: Flauw en onregelmatig

Damrak weder onder invloed flauwe stemming New-York en Londen met groote terughoudendheid

Internationale Beurzen

AMSTERDAM: Flauw.

Amsterdam, 4 Febr. (A.N.I.P.-Aneta): De flauwe stemming op de beurzen te New-York en Londen, verwekten een groote terughoudendheid. Het aanbod was niet groot, doch moeilijk te plaatsen.

Het beurspubliek en de beroepshandel verkochten Kon. Olie. Het fonds was flauw, doch op een verlaagd niveau kwamen slechts geringe fluctuaties voor. Het slot kwam op het beste punt.

Unilever lag verwaarloosd en was iets luier.

Aku lag op een iets verlaagd niveau verlaten op de markt.

Philips opende zeer flauw op een lager peil. Tijdens middenbeurs zakte de koers nog iets in. Tegen het slot trad een licht herstel in.

Amsterdam Rubber werd ongunstig beinvloed door den lageren rubber-prijs te Londen. Het fonds was flauw. Incourante rubber-waarden lagen verdeeld. Bandar en V. I. C. O. waren prijshoudend, Hessa was zelfs vaster.

H. V. A. zakte in een nauwe markt in. Incourante suikerfondsen brokkelden af. Pradjekan kwam vijf punten lager te liggen.

Tabakken waren iets luier, doch boden vrij goeden weerstand, doordat de voorjaars-campagne niet pessimistisch werd beoordeeld.

Schepen brokkelden licht af doch Nievelt en K. P. M. kwamen gevoelig lager te liggen.

Amerikaansche waarden waren flauw, ofschoon zij boven New-York-pariteit lagen. De handel in deze fondsen was echter zeer gering.

Nederlandsch Werkelijke Schuld was meerendeels vast.

Beide 3% Indische leeningen liepen op.

Driemaands dollars en ponden sterling deden resp. pari tot 1/4 disagio en 1 1/2 tot 2 disagio.

Slotwisselkoersen:

Berlijn 72.23 — 72.26.
Londen 8.96 11/16 — 8.96 13/16.
New-York 1.78 7/8 — 1.78 15/16.
Parijs 5.86 1/2 — 5.87 1/2.
Praag 6.27 — 6.32.
Weenen 33.75 — 34.25.

NEW-YORK: Onregelmatig.

New-York, 4 Febr. (Aneta): Wallstreet opende weifelend en gedrukt met aanvankelijk beperkte, later in kalm tempo iets toenemende verliezen.

Auto's, Sporen en Stalen boden weerstand. Later trad over de geheele markt een licht herstel in, met een zeer kalmen en beperken handel, waarbij de verliezen werden ingehaald. Soms werd er winst geregistreerd.

De markt bleef echter onregelmatig en ondanks de oploopende koersen, weifelend en nerveus, zonder stimuleerend nieuws van de bedrijfswereld of uit Washington.

In het verder beurs-verloop hadden de koopers de overhand, zoodat het slot op een min of meer verhoogd niveau kwam, o.a. voor Stalen en auto's.

Ook sporen waren vast.

De omzet bedroeg 810.000 shares.

LONDEN Loom.

Londen, 4 Febr. (Reuter): Op de Stock Exchange trokken de Goudgeranden weer de grootste aandacht. Er werden goede winsten geboekt, hoewel het slot beneden den besten koers van den dag kwam, in verband met de rescontre.

De andere afdeelingen waren meerendeels loom, in sympathie met Wallstreet, doch de internationale waarden herstelden later eenigszins.

Op de producten-markten gaven rubber en metalen een weerspiegeling van New-York, welke markt gistermiddag weer zwak was. Tegen het slot herstelden beide artikelen ten deele.

Wallstreet was prijshoudend, doch werd later onregelmatig.

PARIJS: Minder nerveus.

Parijs, 4 Febr. (Havas): De markt was minder nerveus. Er bestond een betere weerstand voor Fransche waarden. De daling der buitenlandsche fondsen duurde echter voort.

Geld lag hooger.

BERLIJN: Flauwer.

Berlijn, 4 Febr. (Transocean): De aandeelen-markt was nog flauwer dan den derden dezer. De prijzen zakten snel in.

Op de obligatie-markt was de omzet minimaal. De vraag verminderde.

Call money 2 3/4 tot 3.

BATAVIA: Beter

Zaterdag, 5 Februari 1938.

De markt was heden beter gedisponeerd, hoewel de omzetten nog zeer gering waren. In de locale fondsen kwamen bij de meeste rubrieken geen noteeringen tot stand. De biedkoers was over het algemeen echter hooger.

Van de hoofdfondsen werden alleen Olies verhandeld, welke 5 punten beter waren. Scheepvaart passeerde zonder handel, evenals de rubriek der sporen en trammen. Ook de mijnbouw-afdeeling trok geen belangstelling.

Op de Amerikaansche afdeeling waren de koersen aanmerkelijk hooger en kwamen boven pariteit, waardoor de koersverschillen ten opzichte van gisteren, vooral bij de staalwaarden, belangrijk waren.

U.S. Steel was 1 1/2 punt beter en Bethleham Steel 1 punt. Ook kopers konden 1 punt monteeren.

De beleggingsmarkt was prijshoudend.

NEW YORKSCHE BEURS.

New-York, 4 Febr. [Reuter-Eastern]:

	3/2	4/2
Slot-noteeringen van		
Cities Service	1 3/4	1 5/8
Shell Union	15	15 1/8
U. S. Steel	50	50 5/8
Anaconda Copper	28 1/4	29 1/8
Bethlehem Steel	51 1/8	51 7/8
Corp. Trust	2.32	2.36
Intern. Nickel	47	47 3/8
Union Pacific	73 1/2	73 1/8
General Electric	37 1/8	37 5/8
Standard Brands	8	8
General Motors	31 3/4	32 7/8
Montgom. Ward	29 1/2	31 1/8
Kennecott	33 1/8	34 1/4
St. Oil of N. Y.	47	47 3/8
Hudson Motor	7 1/2	7 3/4
Tidewater	13 1/2	13 3/4
Republ. Steel	16	16 5/8
De markt was	gedrukt.	vast.

LONDENSCHE BEURS.

Londen, 4 Febr. '37 [Reuter-Eastern]:

	3/2	4/2
Rubber Plantations Investment	26/9	26/3
War Loan 3 1/2%	103 1/4	103 1/4

NOTEERINGEN TE BATAVIA.

Batavia, 5 Februari 1938.

(Nadruk Verboden.)

	Gedaan	Vraag	Aanbod
Javasche Bank	286	—	—
Certif. N. H. M.	—	155	—
" " (250)	—	—	—
Handelsbank	—	128 1/2	132
Koloniale Bank	—	121 3/4	123
Amsterd. Bank	—	157	163
Amsterd. Bank (200)	—	—	—
Escompto	—	104 1/2	106
Escompto à f 200	—	—	—
Cultures en Handelsinst.:			
H. V. A	—	418	425
A'dam Rubber	—	201 1/4	205
Philips (R. II)	293	—	—
Ver. Vorst. Cult. Mij.	68 1/2-69	—	—
Vorstenlanden	-	—	—
Internatio	172 3/4-173	—	—
Lindeteves	—	152	157
Band. Kinine	—	—	—
Schepen:			
Scheepv. Unie	—	112 1/4	114
Japanlijn	—	80	—
Rott. Lloyd	—	-	—
K. P. M.	—	164	169
S. M. Nederland	—	—	—
Trammen en Spoor			
N. I. Spoor	—	90	92
Deli Spoor	—	113	115
Sem. Cher. Tr.	—	32	34
Sem. Joana Tram	19 1/2	—	—

OLVEH. 1879
BATAVIA
LEVENSVERZEKERING

Kediri Tram	—	—	83
Serajoedal-Tram	—	—	—
Bat. Ver. Mij.	—	—	—
Malang Tram	—	67	—
Mijnbouw:			
Simau	—	—	630
Simau à f 100	—	—	628
Emni	—	77 1/2	90
Emni à f 100	—	—	—
Redjang	—	168	—
Redjang à f 100	—	—	—
M. Sipongi	—	—	—
M. Sipongi à f 100	—	—	—
Aimem	—	140	150
Aimem à f 200	—	—	—
Bengkalis	—	—	96
Zuid-Bantam	—	144	147
Zuid-Bantam à f 100	—	—	—
Billiton-B.	—	—	—
Tarakan	—	—	—
Kon. Olie	348	—	—
Kon. Olie à f 100	—	—	—
Alg. Expl. Mij.	—	85	88
Amerikanen:			
Cities Service	$	1 3/8-1 3/16	— —
Cities Service pref.	"	—	— 20
Shell Union	"	11 1/4-11 1/2	— —
Shell Union pref.	"	—	— —
Corp. Tr. Sh. distr.	"	—	— —
Corp. Tr. Sh. acc.	"	—	— —
United St. Steel	"	37 1/4-37 1/2	— —
Beth. Steel	"	38 1/4-38 1/2	— —
Gen. Mot.	"	24-24 1/8	— —
Gen. Elec.	"	—	27 —
Standard Brands	"	5 15/16-6	— —
Kenn. Copp. C.	"	25-25 1/4	— —
Int. Nickel	"	—	34 1/4 35
Anaconda Copp.	"	21 1/4-21 3/8	— —
Hudson Motor Coy.	"	5 15/16	— —
Mont. Ward	"	—	— —
Lichtmaatschappijen:			
Gas Mij.	—	—	—
Gas Mij. n. b.	—	—	—
Aniem	—	—	—
Aniem n. b.	—	—	—
Solosche Elec.	—	—	—
Gebeo	—	225	—
Banjoemas Elec.	—	—	—
Sumatra Elec.	—	—	—
Bali & Lombok Elec.	—	—	—
Rembang Elec.	—	—	10 1/4
Leeningen:			
3 1/2% I. L. 35	—	—	—
3 1/2% I. L. '35 (500)	—	—	—
3 1/2% I. L. '35 (100)	—	—	—
Leening '37	99 1/8-99 1/4	—	—
Leening '37 à f 500	—	—	—
Leening '37 à f 100	—	—	—
" '37 A	98 5/8	—	—
" '37 A à f 500	—	—	—
" '37 A à f 100	—	—	—
3 1/2% Gem. Bat. '37 B	—	—	—
idem [500]	—	—	—
3 1/2% Gem. Bat. '37 C	—	—	—
idem [500]	—	—	—
4% Gem. Batavia '37 A	—	103 1/4	—
4% Gem. Bandoeng	—	—	—
4% Gem. Semarang	—	—	104
4% Gem. Soerabaia	—	103 1/4	—
4% Gem. Buitenzorg	—	103	—
3 1/2% Gem. S'baia	—	-	—
4% Jv. Hyp. Bk.	—	—	103 1/2
4 1/2% Jv. Hyp. Bk.	—		—
4% N. I. Hyp. Bk.	—	100	—
4% N.I. Hyp. Bk. [500]	—	—	—
4% Gem. Cr. Bk.	—	—	—
4 1/2 Gem. Cr. Bk.	—	—	—
4% Hot. des Indes	—	—	—
7% Pasir Randoe	—	-	—
4% Oost-Java	—	103	-
5% Java Hotel	—	96	100
Sem. Stoomboot	—	250	260
Tag. Pr. Veer	—	260	280
Verg. Pr. Veren	—	115	—
Stroohoeden Veem	—	72 1/2	—
Batavia Veem	—	—	—
Java Veem	—	-	—
Ind. Blauwvr. Veem	—	—	—
Nillmij B/C	—	160 1/2	—
Brandverz. Mercurius	—	118	—
Ned. Lloyd	—	118	—
Hotel des Indes	—	—	—
Preanger Hotel	—	—	—
Hotel Homann	—	-	—
Woning Mij.	—	—	—
Incassobankrubr. II	—	134	135
5% Solosche Elec.	—	101	—
4 1/2% Kolff	—	102 1/2	104
Cultures:			
Ardjoena	—	—	—
Bagelen	—	—	—
Basilam	—	—	—
Bodj. Datar gew.	—	—	—
Bodj. Datar à f 100	—	—	—
Bodj. Datar pref.	—	—	—
Boek. Lawang	—	—	—
Boemikasso	—	—	-
Daj. Manggoeng gew.	—	—	—
Daj. Manggoeng pref	—	—	—
Gandasoli	—	—	—
Gedeh	—	130	-
Goen. Hedjo	—	—	—
Juliana	—	—	—
Juliana pref.	-	—	—
Malabar	—	—	—
Mandaling	—	—	—
Mich. Arnold	—	—	—
Pangheotan	—	—	—
Papandajan pref.	—	—	—
Pasir Randoe	—	—	—
Pasir-Salam	—	—	—
Perbawatie	—	—	—
Radjamandala	—	127 1/2	—
Rantjabolang	—	—	—
Sindangsari	—	—	—
Siti-Ardja	—	—	130
Soemadra	—	—	—
Soerowinangoen	—		—
Sumatra-Rubber	—	185	—

Producten-Markten

BATAVIA-MARKT.

Opgave voor de Producten Noteeringen der Handelsvereeniging te Batavia en de Ned. Ind. Vereeniging voor den Rubberhandel, loopende van 4 Febr. 1938 12.— u. n.m. tot 5 Febr. 1938, 12.— u. n.m.

Rubber [p. 1/2 kg.] marktprijs om 12 u. 15:
Java-Std.-Sheets: 22 1/2
Java-Std.-Crêpe: 22 3/4

	Gedaan Gisteren	Heden	Laatste Vraag	Aanbod
Palembang Robusta koffie [p. 100 kg.]				
E.K. Batavia, Ready	—	—	—	—
Maart/Mei	—	—	13.15	nom
Zwarte Lampong peper [per 100 kg.]				
E.K. Batavia, Ready	—	—	—	—
Febr./Maart	—	—	13.90	14 1/4
E.K. T. Betong Ready	—	—	—	—
Febr./Maart	—	—	13.60	14
Maart/Mei	—	—	13.75	14.10
Witte Muntok peper [per 100 kg.]				
F.O.B. Banka, Ready	—	—	—	—
Febr./Maart	—	—	25	nom.

uitvoerrecht voor koopers rekening.

Citronella-olie A. (per kg. incl. drum)				
Febr.	1.15	1.15	1.15	1.17 1/2
Febr./Maart	1.15	1.15	1.15	1.17 1/2
April/Juni	—	1.12 1/2	1.12 1/2	1.15
Febr./Juni	—	—	1.12 1/2	1.15
Juli/Dec.	—	—	1.10	1.12 1/2
Jan./Dec.	—	—	1.10	1.15
Citronella-Olie C.				
Febr.	—	—	1.10	—

ZILVER-MARKT.

Bombay, 4 Febr. (Reuter-Eastern):
Zilver ready 50.02
Verrekening 25/2: 50.03
Verrekening 28/3: 50.13

Londen, 4 Febr. (Reuter-Eastern): Zilver cash noteerde 20 1/4, forward 19 15/16.

TARWE-MARKT.

Chicago, 4 Febr. (Reuter-Eastern): Tarwe voor Mei-verscheping noteerde 95 1/8 dollar-cents per bushel.

KATOEN-MARKT.

New-York, 4 Februari (Reuter-Eastern):
American Middling, Maart-verscheping 8.50—8.51.

COPRA-MARKT

Amsterdam, 4 Febr. (A.N.I.P.-Aneta): Copra Ned.-Indië (F. M. S. cif n.u.g. basishavens per 100 kg). Febr.-verscheping 11 1/8. Mrt.-verscheping 11 3/16.

Londen, 4 Febr. (Reuter-Eastern): Februari-verscheping Straits F. M. S. basis havens: 12/13/9 aanb.

TIN-MARKT

Londen, 4 Febr. (Reuter-Eastern):
Tin Prompt 180 1/4 midpr.
Tin voor 3 mnd. 180 1/4 ged./midpr.

Taloen	—	—	—
Telaga Patengan	—	—	—
Tjilentab	—	—	—
Tjimonteh	—	—	—
Tjisampora	—	—	—
Tjisaroeni	—	—	—
Wanasoeka	—	—	—

BATAVIA CALL

Slotkoersen tot 12.00 uur m.

Ind. L. '37 A	98 5/8-98 3/4
" (à 100)	99
Ind. L. '37 (à 500)	99 1/4
S. C. S.	33 1/4-33 1/2
Verg. Vorst. C. M.	68 3/4-69
Sem. Joana Tram	19 3/4-20
Beth. Steel	38 1/4
Gen. Motors	24 1/8
St. Brands	5 15/16
Hudson	5 15/16
Remb. Electr.	9 1/2
Japanlijn	81
Gebeo	230

Slotkoersen na 12.00 uur m.

Kol. Bank	122 1/2
Verg. Vorst. C. M.	69 1/2
Amst. Rubber	202
S. C. S.	33 3/4
Redjang Lebong	169 1/2
Basilam	110
Anaconda	21 3/8

Wereldrol der Koninklijke Petroleum

Weinigen vermoeden de groote Beteekenis dezer Maatschappij voor ons Land en Volk

De Koninklijke Petroleum Mij. heeft de aardige gedachte gehad om in een klein zeer overzichtelijk boekje voor de Nederlanders een beeld te geven van de groote cultureele en financieele beteekenis, welke het bedrijf der Koninklijke Shell voor ons land heeft. Door middel van fotomontages en enkele sprekende cijfers wordt in het beknopte werkje gewezen op het belang van de „Koninklijke" voor het Nederlandsche bedrijfsleven, dat door het meerendeel der Nederlanders verre wordt onderschat. Allererst wordt er op gewezen, dat in 1910 het motorschip „Vulcanus" van stapel liep voor de Koninklijke Shell. Dit was het eerste motortankschip dat de wereldzeeën bevoer en door welks bouw de Koninklijke-Shell den stoot gaf aan de motoriseering der Nederlandsche koopvaardijvloot.

Na 25 Jaar

in 1935/36, het crisisjaar bij uitstek voor de Nederlandsche werven, werden door de „Koninklijke-Shell" 13 motortankschepen op stapel gezet bij de Ned. Scheepsbouw Mij., Wilton-Fijenoord, de Rotterdamsche Droogdok Mij., „De Schelde", de Scheepswerf Van der Giessen en de firma P. Smit Jr. Hierdoor werd een dreigende sluiting der werven voorkomen. In deze kwart eeuw liep regelmatig elk kwartaal gemiddeld één zeeschip voor rekening der Koninklijke Shell van een Nederlandsche werf van stapel en gemiddeld per maand een kleiner vaartuig. In totaal werden van 1918 tot medio 1936 78 groote zeeschepen gebouwd. De totale eigen en gecharterde tankervloot van de Koninklijke Shell bedraagt thans 1.600.000 bruto registerton, terwijl de totale koopvaardijvloot onder Nederlandsche vlag 2.558.000 br. reg. ton bedraagt en de totale tankervloot der wereld 8.896.000 br. reg. ton.

Wat beteekent de Koninklijke?

In dezelfde kwarteeuw vloeiden door de activiteit van de Koninklijke-Shellgroep aan de Nederlandsche bevolking honderden millioenen toe in den vorm van bestellingen, vrachten, loonen, dividenden etc., waaruit wel ten duidelijkste blijkt, hoe nauw het welvaartspeil van het Nederlandsche volk met de activiteit en de resultaten der Koninklijke-Shell verbonden is. Niettegenstaande de malaise werd gedurende de laatste twee jaren bij verschillende takken van bedrijf in Nederland voor f 29 millioen aan orders geplaatst. Gedurende de laatste 10 jaren werd door de Koninklijke-Shell met Nederlandsche schepen bijna twee milliard kg goederen verzonden, waarvoor een bedrag van ruim zeven-en-veertig millioen gulden vracht aan Nederlandsche reederijen werd betaald.

Gedurende de laatste 15 jaren bracht het bedrijf der „Koninklijke Shell" een bedrag van ruim f 600 millioen op aan diverse belastingen in Nederland en Ned.-Indië.

Het aantal Nederlandsche en Ned.-Indische employé's en werklieden in Nederland en in Ned. Oost- en West-Indië bedraagt in totaal 30.000. De totale productie aan ruwe olie van Ned.-Indië bedroeg in 1935 6.06 millioen kilogram, waarvan geproduceerd werd door de Koninklijke Shel 4.271,4 millioen kg. De totale productie van andere mijen in Ned.-Indië aan ruwe olie beliep in 1935 1.789.600.000 kg.

Door de hoofdinstallaties der „Koninklijke Shell" in Amsterdam, Rotterdam, Pernis, en Vlaardingen wordt jaarlijks een hoeveelheid van 2 1/4 milliard kg. aardolieproducten behandeld. Deze hoeveelheid zou voldoende zijn om meer dan 150.000 tankwagens te vullen. Achter elkaar geplaatst zouden dezen een lengte hebben gelijk aan den afstand van Amsterdam naar Rome.

Verre echter boven het financieel belang, dat Nederland heeft bij het welvaren der Koninklijke Shell, aldus lezen wij in genoemd werkje, staat de cultureele beteekenis dezer wereld-onderneming voor ons land.

Het is slechts aan weinigen in den lande bekend, dat de Koninklijke Shell Nederlanders in haar dienst heeft in nagenoeg alle streken der aarde, van Scandinavië tot China, van Venezuela tot Zuid-Afrika en in de meest gevarieerde betrekkingen, als geologen, chemici, ingenieurs, zeelieden, kooplieden, etc. Door den aard der werkzaamheden, de onmetelijke variatie in verschillende takken van haar bedrijf, de geografische verdeeling over de geheele wereld, vormt het bedrijf der Koninklijke Shell de meest ideale internationale leerschool voor duizenden jonge Nederlanders.

De Nederlander in den vreemde, die op de hooge Alpenpassen of in de binnenlanden van Sumatra aan een Shell-benzinepomp tankt, of zij, die per K. L. M. in Bagdad, Allahabad, Rangoon of elders op de Indië-route een eersten groet ontvangen van „Shell" in rood op geel, herkennen in deze bekende kleuren het symbool van Nederlandsche energie en dadendrang, welke ons volk als zee- en luchtvarende natie groot maakten.

Aldus eindigt dit korte, interessante en pakkende boekje, dat de „Koninklijke" heeft laten publiceeren om den Nederlanders een beteren indruk van den omvang en de beteekenis van dit wereldconcern voor ons land en volk te geven. Ongetwijfeld zal zij hiermede haar doel bereiken.

Bethlehem Steel

Het bestuur der Bethlehem Steel Corp. heeft besloten het dividend te passeeren. In de op 9 December jl. gehouden speciale vergadering werd besloten een dividend van $ 1 te declareeren op de gewone aandeelen, waardoor de totale uitkeering over 1937 $ 5 bedroeg.

De maatschappij boekte over het vierde kwartaal van 1937 een netto-winst van $ 4.253.000 (v. j. $ 5.291.000), overeenkomende met $ 0.75 (v. j. $ 1.08) per aandeel.

Over het geheele jaar 1937 beloopt de netto-winst $ 31.819.596 gelijk aan $ 7.64 per aandeel tegen $ 13.901.006 gelijk aan $ 2.09 over 1936.

De bruto-ontvangsten beliepen over 1937 $ 417.538.000 (v. j. $ 287.108.000).

De onuitgevoerde orders bedroegen op 31 December $ 93.470.000 (v. j. $ 123.690.000).

De maatschappij werkt momenteel op 32% der capaciteit. Over het vierde kwartaal werd gemiddeld op 45.7% der capaciteit gewerkt.

De uitgaven voor bouwwerkzaamheden beliepen in het afgeloopen jaar $ 45.000.000 (v. j. $ 16.194.000).

President Grace verklaarde, dat de orders, die de maatschappij momenteel ontvangt, overeenkomen met een productie op 26% der capaciteit.

Het verklaarde, dat hij geen aanwijzingen zag, dat de vraag zich in den eerstkomenden tijd belangrijk zal herstellen.

Hij zag echter geen werkelijken druk op de prijsstructuur en hoopte, dat de arbeidsloonen onveranderd zouden blijven.

In antwoord op een vraag verklaarde Grace van meening te zijn, dat het feit, dat de vraag zoo klein is, in geen geval aan het prijsniveau is toe te schrijven.

De post „kas en staatsfondsen" bedroeg op de balans per 31 December jl. $ 49.475.000 (v. j. $ 36.891.000).

JAVA-THEE TE LONDEN

(Opgave van John Peet & Co.)

De standaardnoteeringen in de Java-theeveiling, op 3 dezer te Londen gehouden, zijn als volgt:

			27/1-'38	3/2-'38	verschil
Gewone middensoort	Dust		11 1/4 d.	11 1/4 d.	—
idem	P.F.	1sh.		11 3/4 d.	— 1/4 d.
Ordinaire	B.T.		11 d.	11 d.	—
"	P.S.		11 d.	11 d.	—
"	P.		11 d.	11 d.	—
"	B.P.		11 d.	11 d.	—
Gewone middensoort	B.T.		11 3/4 d.	11 3/4 d.	—
idem	P.S.		11 3/4 d.	11 1/2 d.	— 1/4 d.
idem	P.		11 1/4 d.	11 1/2 d.	+ 1/4 d.
idem	B.P.		11 3/4 d.	11 1/2 d.	— 1/4 d.
idem	O.P.		11 3/4 d.	1sh. 1/4 d.	+ 1/2 d.
idem	B.O.P.		11 3/4 d.	11 1/2 d.	— 1/4 d.
Goede middensoort	B.O.P.	1sh.		1sh.	—
Goede tippy	B.O.P.	1sh. 4 d.		1sh. 4 d.	—

PEPER-MARKT

Londen, 4 Febr. (Reuter-Eastern): Zwarte Singapore cif. Londen Febr./Mrt. levering 2 15/16 aanb.

Witte Muntok cif. Londen Mrt./Mei levering 4 1/16 aanb.

Zwarte Lampong Londen Mrt./Mei-levering 2 5/8 aanb.

MAIS-MARKT

Buenos Aires, 4 Febr. (Reuter-Aneta):

Mais fair average suality: slotnoteering in papieren pesos per 100 kg Febr.-levering f 9.40.

De Postvluchten.

UITREIS BUIZERD	UITREIS REIGER	UITREIS EMOE		THUISREIS IBIS
			Amsterdam	
			Leipzig	
			Boedapest	
			Parijs	
			Marseille.	
			Rome	
3/2			Napels	
			Brindisie	
		2,2	Athene	
			Rhodos	
			Alexandrië	
			Mersa M	
			Cairo	
			Lydda	
			Rutbah	
			Bagdad	
			Basra	
			Bushire	
			Djask	
			Karachi	
			Haiderabad	
			Jodhpur	
			Jhansi	
			Allahabad	
3/2			Calcutta	
			Akyab	
			Rangoon	4/2
			Bangkok	
			Kolak	
			Victoria P	
			Alor Star	
			Penang	
			Singapore	
			Palembang	
			(Batavia	

Wisselkoersen

TE BATAVIA.

	5 Febr. FACT.	ESC.	N. I. H
T. T. Amsterdam	100 1/8	100 1/8	100
Zicht Amsterdam	100 1/8	100 1/8	100
T. T. Londen	8.97	8.97	8.97
Zicht Londen	8.97	8.97	8.97
T. T. Australië	7.18	7.18	7.18
Zicht Australië	7.18	7.18	7.18
T. T. Amerika	1.79	1.79	1.79
Zicht Amerika	1.79	1.79	1.79
T. T. Montreal	1.79	—	—
Zicht Montreal	1.79	—	—
T. T. Frankrijk	6	6	6
Zicht Frankrijk	6	6	6
Zicht België per Belga	30 5/8	30 1/2	30 5/8
T. T. Duitschland	72 1/2	72.50	72 1/2
Zicht Duitschland	72 1/2	72.50	72 1/2
Registermarken	50	40 1/2	—
Reismarken	—	50 1/2	50 1/2
Zicht Zwitserland	41 5/8	41 5/8	41 5/8
Zicht Italië	9 5/8	9 5/8	9 5/8
Zicht Stockholm	46 1/2	46 1/2	46 1/2
Zicht Oslo	45 1/4	45 1/4	45 1/4
Zicht Saigon	—	—	62
Zicht Kopenhagen	40 1/4	40 1/4	40 1/4
T. T. Bombay/Calcutta	67 3/4	67 3/4	67 3/4
T. T. Colombo	67 3/4	67 7/8	67 3/4
Hyderabad [Sind]	67 7/8	—	—
T. T. Japan	0.52 3/8	0.52 3/8	0.52 3/8
Zicht Japan	0.52 3/8	0.52 3/8	0.52 3/8
T. T. Singapore	1.05 1/8	1.05 1/4	1.05 1/8
Zicht Manilla	0.90	0 90	0.89 3/4
T. T. Shanghai Nat.	$ 53 3/8	$ 53 1/4	$ 53 1/4
T. T. Hongkong	56 1/4	56 1/4	56 1/8
T. T. Amoy	—	53 1/2	53 1/2
T. T. Swatow	—	—	—
T. T. Foochow	—	—	—
T. T. Praag	6 1/2	6 1/2	6 1/2
Zicht Weenen	34 1/4	—	34 3/8
Reislires	8.60	8.60	8.60

1) Per Frc. 100.
2) Per Lire 100.
3) Per R. M. 100.
4) Per Kr. 100.

TE AMSTERDAM.

Amsterdam, 4 Febr. [Anip-Aneta]:

		3 Febr.	4 Febr.
A'dam-B'via:	middenk.	100 1/4	100 1/4
a. idem	bieden	100 1/8	100 1/8
b. idem	laten	100 3/8	100 3/8
A'dam-Londen		8.96 3/4	8.96 3/4
" -New-York		1.79	1.78 15/16
" -Parijs		5.85 1/2	5.86 3/4
Amsterdam — Berlijn:			
Speciale clearing wisselnot.:		72.26	72.25

TE NEW-YORK.

New-York, 4 Febr. [Reuter-Eastern]:

	3 Feb.	4 Febr.
New-York—Londen	5.00 7/8	5.01 5/16
" —Parijs	3.27 5/8	3.29
" —Amsterdam	55.86	55.89 1/2

TE LONDEN.

Londen, 4 Febr. [Reuter-Eastern]:

	3 Febr.	4 Febr.
Londen—Parijs	152.81	152.84
" —Berlijn	12.40 7/8	12.41
" —Amsterdam	8.96 11/16	8.96 11/16
" —New-York	500.92	500.12
" —Shanghai	1/2 9/32	1/2 9/32
" —Bombay	1/6 9/64	1/6 9/64
" —Hongkong	1/3 1/16	1/3 1/16
" —Singapore	2/4 5/32	2/4 5/32
" —Japan	1/2	1/2

Duitsche Scheepsbouw

Onderhandelingen met Nederlandsche Werven voor het Bouwen en Repareeren van Binnenvaartschepen

De Duitsche werven, en in het bijzonder die, welke schepen voor de binnenvaart bouwen, zijn 1938 begonnen met een ongekende hoeveelheid opdrachten. Tengevolge van den sedert October gestadigen dalenden waterstand, is in een tijd waarin alle andere vervoermiddelen veelvuldig werden gebruikt, een groot tekort aan tonnage, voornamelijk in de Rijnvaart gebleken. Eerst in den laatsten tijd, nu de waterstand weer aanzienlijk is gestegen, is het aanbod ruimer. Voorts zullen ook meer opdrachten voor het Mittellandkanaal worden gegeven, hoofdzakelijk voor 1500 tons schepen voor transport van massagoederen op dat baanvak, dat aan het einde van het jaar in zijn geheel bevaarbaar zal zijn.

In hoofdzaak behoeft de Rijnvlootbehoefte uitbreiding en vernieuwing. De Duitsche werven zijn buitengewoon sterk bezet en vertragingen in de aflevering van materiaal hebben tengevolge, dat niet snel genoeg in het tekort van tonnage kan worden voorzien.

Daarom heeft men, aldus de „N.R.C.", in het najaar van 1937 onderhandelingen aangeknoopt met Nederlandsche werven om daar, met verrekening via de Duitsch-Nederlandsche clearing, orders tot ongeveer *f* 2.6 millioen voor het bouwen van nieuwe schepen en *f* 600.000 voor reparaties te bestemmen. Op het oogenblik is nog niet na te gaan of en in welke mate deze onderhandelingen succes hebben gehad. Enkele Rijnreederijen, die in Nederland zijn gevestigd, doch financieel haar belangen hoofdzakelijk in Duitschland hebben, hebben in Nederland uit de tweede hand materiaal gekocht tegen tamelijk hooge prijzen, zooals trouwens de geheele markt voor oude schepen vast is gestemd.

Voor motorschepen voor de kustvaart bestaat, voor zoover het Duitsche werven betreft, een zekere terughoudendheid. Ook voor kleine op eigen kracht varende booten bestaat betreffende verbouwing en nieuwen aanbouw niet zoo'n groote behoefte meer. Een groot gedeelte van het werkprogramma bestaat uit reparaties, wat nog sterker zal worden, zoodra op de vrachtenmarkt meer aanbod van tonnage komt en meer schepen voor herstelling uit de vaart kunnen worden genomen. Men rekent er trouwens op, dat met de voortgaande uitbreiding van de binnenvaartwegen ook de beperkingen in den nieuwen aanbouw geleidelijk zullen verminderen.

MIJNBOUW-RAPPORTEN

Simau

Volgens van Lebong Tandai ontvangen telegram dd. 3 dezer, werden gedurende December 1937 geproduceerd totaal ca. 2.910 ozs. goud en ca. 35.677 ozs. zilver, ter gezamenlijke waarde van ± *f* 211.000,—

Bovenstaande taxatie is gebaseerd op een zilverprijs van *f* 62.— per ounce v/h goud en *f* 0.70 per ounce v/h zilver.

De bedrijfskosten over Dec. j.l. bedroegen „ „ 108.000,—

terwijl voor montage werd uitgegeven „ „ 2.000,—

en voor prospecteeren der Vergunningsterreinen „ „ 2.000,—

De in het afgeloopen jaar gerealiseerde producties leverden een surplus op van ± *f* 90.000,— boven de vroeger door ons gepubliceerde taxaties.

Gedurende de week van 23 t/m 29 Jan. 1938 werden te Lebong Tandai 1795 ton erts vermalen van gemiddeld 9,1 dwts goud en 112,— dwts zilver per ton (1 dwt = 1.555 gram).

„Moeara Sipongi"

Volgens van Moeara Sipongi ontvangen telegram, dd. 3 dezer, werden gedurende December 1937 geproduceerd totaal ca. 16.621 gram goud en ca. 8.122 gram zilver, ter gezamenlijke edelmetaalwaarde van ± *f* 32.000,—

Bovenstaande taxatie is gebaseerd op een prijs van *f* 1.900,— per kg voor het goud en van *f* 24,— per kg voor het zilver. De koperwaarde werd buiten beschouwing gelaten.

De bedrijfskosten over Dec. jl. bedroegen „ „ 36.000,—

terwijl voor montage werd uitgegeven „ „ 5.000,—

De in het afgeloopen jaar gerealiseerde producties leverden een surplus van ± *f* 13.000,— boven de vroeger door ons gepubliceerde taxaties.

Gedurende de week van 23 t/m 29 Jan. 1938 werden te Pagaran Si Ajoe 721 ton erts vermalen van gemiddeld 6,4 gram goud per ton en 4,— gram zilver per ton.

De Ital. Koopvaardijvloot

De uitbreiding van de Italiaansche koopvaardijvloot, waartoe de regeering heeft besloten, voorziet in den aanbouw van 45 motorschepen met een gezamenlijken inhoud van meer dan 200.000 ton. Gebouwd zal worden een motorschip van ongeveer 16.500 ton voor den dienst op het Verre Oosten, dat het motorschip *Victoria* zal vervangen; twee motorschepen van elk 15.000 ton voor den dienst op Centraal Amerika en het Zuidelijk deel van den Stillen Oceaan, welke schepen de motorschepen *Orazio* en *Unio* zullen vervangen; twee motorschepen van elk 10.000 ton voor den dienst Thyrreensche Zee — Zuid-Amerika, welke schepen de mailschepen *Principessa Giovanna* en *Principessa Maria* zullen vervangen; een motorschip van 3.500 ton voor den dienst Italië—Egypte; een motorschip van 4.000 ton voor den dienst op Istanboel; elf motorvrachtschepen van elk 2.750 ton voor den dienst op Istanboel; elf motorvrachtschepen van elk 2.750 ton voor den dienst op Noord-Europa en de Baltische landen; 6 motorschepen van elk 1.600 ton, voor den dienst Adriatische Zee—Sicilië—Thyrreensche Zee; acht motorvrachtschepen met een gezamenlijken inhoud van 38.000 ton voor den dienst op Zuid-Afrika; 4 motorvrachtschepen van elk 6.000 ton voor den dienst op Britsch-Indië en het Verre Oosten; 5 motorvrachtschepen van elk 6.000 ton voor den dienst op Noord-Amerika en 3 motorvrachtschepen van elk 4.000 ton voor den dienst Adriatische Zee—Donau.

Het programma voorziet voorts in het verbouwen van twee groote Transatlantische schepen, de *Roma* en de *Augustus*.

Voor het uitvoeren van dit programma, dat over 4 jaar is verdeeld, is een bedrag uitgetrokken van 11½ milliard lire.

RUBBER-MARKT.

Londen, 4 Febr. (Reuter-Eastern):

Sheets	„spot" koop.	6⅞
	verk.	6¹⁵/₁₆
„	Maart koop.	6¹⁵/₁₆
„	April/Juni koop.	7
	verk.	7¹/₁₆
„	Juli/Sept. koop.	7¹/₁₆
	verk.	7⅛
„	Oct./Dec. koop.	7⅛
	verk.	7¼

De markt opende en sloot stil.

New-York, 4 Februari (Reuter-Eastern):

Vier-uur.		
Crêpe spot	14³/₁₆	vraag.
Sheets spot koop.	14¹/₁₆	
verk.	14³/₁₆	
„ Maart	14⅛	
„ April/Juni	14⁵/₁₆	
verk.	14⅜	

De markt was stil.

New-York, 4 Februari (Reuter-Eastern):

Slot.	
Sheets spot koop.	14¹/₁₆
verk.	14³/₁₆
„ April/Juni	14⁵/₁₆
verk.	14⅜

De markt was stil.

Singapore, 4 Februari (Reuter-Eastern):

Slot.	
Sheets spot koop.	22⅜
„ Febr./Mrt.	22¾
„ April/Juni	23⅛
„ Juli/Sept.	23⅜
„ fob. Februari	22½

De markt was zeer lusteloos.

SUIKER-MARKT

Londen, 4 Februari (Gijselman en Steup):

Mei 1938		5/7
Mei 1938		5/7
Aug. 1938		5/8
Dec. 1938		5/9¾
Raws. c. & f U. K.	verk.	5/5¼

New-York, 4 Febr. (Gijselman en Steup):

Contract No. 4.	
Maart 1938	1.04½
Mei 1938	1.07½
Juli 1938	1.09½
Sept. 1938	1.12
Maart 1939	1.18

KOFFIEMARKT.

New-York, 4 Febr. (Gijselman en Steup):

Maart 1938	4.47
Mei 1938	4.24
Juli 1938	4.05
Sept. 1938	4.05

GOUD-MARKT.

Londen, 4 Febr. (Reuter-Eastern): Goud in staven fijn, per ons troy, open marktprijs 6/19/9.

MAANDAG EN DONDERDAG
NIEUWTJES
TELEFOON BATAVIA 1821—1826

Scheepsberichten

PASSAGIERSLIJST

Passagierslijst van het s.s. *Nieuw Zeeland*, ddo. 9 dezer uit Australië te Tg.-Priok:

Mevr. M. Arnold en dochter, C. Arnott, mevr. C. Arnott, mevr. M. Barton, mej. R. M. Barton, L. Bendit, mevr. L. Bendit, J. Blott, mevr. J. Blott, kapt. J. W. Bridges, mevr. A. Burton, mevr. K. J. Byrnes en baby, F. S. Cable, kapt. J. P. Castle, R. A. S. Castle, N. Chrisander, mevr. M. R. Clarke, C. C. T. Clausen, mevr. C. C. T. Clausen, J. Clumeck, mevr. J. Clumeck, Hon. Harold Cohen, C. M. G., C. B. E., D. S. O., V. D., M. L. A., mevr. H. Cohen, mevr D. Colbjornsen, dr. J. W. Coulter, J. Tilston Crump, mevr. J. Tilston Crump, S. C. Currier, mevr. S. C. Currier, mej. K. Currier, mej. M. D'Arcy, rechter R. J. Douglas, F. R. R. van Esveld, mevr. F. R. R. van Esveld, R. van Esveld, mevr. A. Grant Ferguson, A. M. Ferguson, mevr. A. M. Ferguson, mevr. E. Goldman, A. Gorrie, W. L. Grieve, mevr. W. L. Grieve en baby, jongeh. B. Grieve, mevr. E. G. Griffin, mej. M. Gysin, mevr. V. L. B. Haigh, dr. H. T. Harris, mevr. H. T. Harris, J. M. Harrison, J. A. Harvey, mej. A. Hickson, B. W. Hunt, mevr. B. W. Hunt, G. Huntington, F. Jaeger, mevr. F. Jaeger, H. J. John, J. B. Johnston, mevr. J. B. Johnston, H. W. Jones, mevr. H. W. Jones, T. Katayama, mevr. M. A. Kelly, mej. S. Kelly, G. Kino, A. Kishimato, J. H. Knox, comm. C. H. S. Lapage, mevr. C. H. S. Lapage, mevr. D. Lee en baby, mevr. J. A. McDonald, N. H. McIntyre, mevr. N. H. McIntyre, J. R. McMillan, mevr. J. R. McMillan, hr. Dalavoy Madan Gopal Rajurs, J. Mavie, mevr. J. Mavie, majoor D. D. Milne, mevr. D. D. Milne, H. Miesch, mevr. H. Miesch, F. C. Moore, mevr. F. C. Moore, mej. H. Moore, mevr. H. R. Munro, H. L. Murray, J. B. Myles, mevr. J. B. Myles, Prinses Chennajammanni van Mysore, S. A. Pascoe, F. P. Howell-Price, W. S. Reid, mevr. W. S. Reid, mej. B. Reid, V. E. H. Rhodes, mevr. V. E. H. Rhodes, mej. Dudley Salt, mevr. E. Salter, H. Schmidt, F. S. Shaffer, mevr. F. S. Shaffer, jongeh. F. S. Shaffer, mej. P. M. Shaffer, dr. S. H. Sheldon, mevr. S. H. Sheldon, The Hon. Mr. Justice D. G. Smith, mevr. D. G. Smith, mej. M. G. Smith, mevr. M. F. Smith, mevr. E. Straub, E. J. T. Sullivan, de Douarière Lady Swaythling, J. Tait, R. Tishler, mevr. R. Tishler, J. O. Tucker, mevr. J. O. Tucker, mevr. F. Turner, F. Wagner, mevr. I. C. C. Watson, mevr. L. M. Whitehead, J. M. Whitehead, mej. M. Whitehead, mej. J. Williams, mej. L. A. Wilmington.

Passagierslijst van het s.s. *Swartenhondt*, ddo. 14 dezer van Australië te Tg. Priok:

H. D. Bruce, B. Cooper, S. Daniloff, A. F. Delamore, J. Dubet, mej. S. Dubet, mej. J. Dubet, W. Janssen, mevr. W. Janssen, mevr. F. I. Kain, mej. R. Lowick, G. E. W. Ramsden, C. G. Smith, mevr. C. G. Smith.

S. S. „LAOMEDON"

Het s.s. *Laomedon* op weg van Europa naar Ned.-Indië, is den 2den Februari van Suez vertrokken en kan den 17 dezer te Padang worden verwacht.

HAVEN VAN TANDJONG PRIOK

Aangekomen, 4 Febr. 1938.

Het N.I. s.s. *Berouw*, gez. Henskens, van Palembang en Pk.-Brandan, agt. K.P.M.

Het N.I. s.s. *Gen. v. Geen*, gez. Van Zeggeren, van Palembang en Toboali, agt. K.P.M.

Het Panameesche m.s. *Granville*, gez. Hessel, van Bombay en Singapore, agt. Colvill.

Het Eng. s.s. *Nam Yong*, gez. Butler, van Singapore, agt. K. Gwan.

Het Ned. s.s. *Moena*, gez. v. Rees Vellinga, van Amsterdam en P. Swettenham, agt. S.M.N.

*

Vertrokken, 4 Febr. 1938.

Het Ned. m.s. *Chr. Huygens*, gez. Bakker, naar Semarang en Soerabaja.

Het N.I. s.s. *v. Waerwijck*, gez. Crone, naar Soemenep.

Het N.I. m.s. *Mijer*, gez. Dierendonck, naar Tg.-Pandan, Koba, Pk.-Pinang, Blinjoe, Djeboes, Riouw en Singapore.

Het Panameesche m.s. *Granville*, gez. Hessel, naar Semarang, Soerabaja, Manila, Hongkong, Los Angeles en San Francisco.

Het Eng. s.s. *Nam Yong*, gez. Butler, naar Cheribon en Semarang.

Het N.I. s.s. *Ombilin*, gez. Dopheide, naar Haiphong, Saigon en Bandon.

S. M. „NEDERLAND"

Het s.s. *Soemba* vertr. 31 Jan. van Priok, thuisreis.

Het m.s. *Poelau Roebiah* vertr. 2 dezer van Singapore, thuisreis.

Het m.s. *Marnix van St. Aldegonde* vertr. 2 dezer van Colombo, thuisreis.

Het s.s. *Sembilan* vertr. 30 Jan. van Suez, uitreis.

Het s.s. *Tajandoen* arr. 1 dezer te Priok, uitreis.

Het s.s. *Moena* vertr. 2 dezer van Port Swettenham, uitreis.

Het m.s. *Christiaan Huygens* arr. 3 dezer te Priok, uitreis.

Het m.s. *Poelau Laut* vertr. 2 dezer van Priok, kustreis.

Het s.s. *Tajandoen* vertr. 3 dezer van Priok, kustreis.

JAVA-NEW YORK-LIJN

Het s.s. *Tanimbar* pass. 28 Jan. Kaap de Goede Hoop.

Het s.s. *Talisse* vertr. 28 Jan. van Colombo.

Het m.s. *Mapia* arr. 30 Jan. te Priok.

PACIFIC-JAVA-BENGALEN LIJN

Het s.s. *Tosari* vertr. 28 Jan. van Priok.

Mutatie

Dept. van B. B.

Met ingang van een dag in de maand bruari 1938 waarop hij zijn nieuwe bet zal hebben aanvaard tijdelijk belast waarneming der betrekking van adj ferendaris bij het Departement van landsch Bestuur mr. G. J. A. VELING, gediplomeerd gezaghebber bij het landsch Bestuur.

Gepl. in de residentie Zuider- en Oo deeling van Borneo de controleur b/h landsch Bestuur mr. H. J. G. D'AN thans gepl. i/d residentie Westerafdee Borneo.

Gepl. i/d residentie Zuider- en Ooste ling van Borneo, de controleur bij het landsch Bestuur J. A. M. PLASMAN, gepl. in de residentie Palembang.

Gepl. onderscheidenlijk in de pr West- en Midden-Java en in de Lampongsche districten, de wd. in van politie en de hoofdagenten (hoofd cheurs van politie) G. HEERINGA, LAUTERBOOM en A. DE KLEYN, gepl. bij de Algemeene politie respec in de residentie Lampongsche Distric in het Gouvernements Oostkust van S

Verleend, wegens achtjarigen dien maanden verlof naar Europa aan den inspecteur van politie, gepl. in de re Zuider- en Oosterafdeeling van Borne SMITH, met bepaling, dat hij zijn betr zal nederleggen op den 16den April 19

D. V. G.

Ter beschikking gesteld van de pr Midden-Java, de bij de Gouvernements le Burgerlijke Ziekeninrichting te (residentie van dien naam der provincie Java) geplaatste Gouvernements arts bij den Dienst der Volksgezondheid J. P. PEETERS, thans te Tegal gedetac teneinde gedurende de ontstentenis ziekte van den geneesheer-directeur Provinciaal ziekenhuis aldaar, met werkzaamheden te worden belast.

Benoemd tot commies bij de afdeeli grooting, Comptabiliteit en Financiele van het Hoofdkantoor van den Dienst Volksgezondheid G. E. LOPULALAN, naar op wachtgeld, laatstelijk die betr bekleed hebbende.

Benoemd tot Gouvernements Indisch bij den Dienst der Volksgezondheid en plaatst te Semarang (residentie van naam der provincie Midden-Java) en toegevoegd aan den hoofd-gouvernem belast met de leiding van de leprabe aldaar J. F. MALAIHOLLO, thans beho de waarneming van die betrekking.

Wegens langdurigen dienst verleend jaar verlof naar Europa aan dr. R. SO inspecteur van den Dienst der Vo heid voor Zuid-Sumatra te Palembang, bepaling, dat hij zijn betrekking op het Hoofd van den Dienst der Volksg heid nader te bepalen datum in Augustus zal nederleggen.

Toegelaten tot de uitoefening der heel- en verloskundige praktijk in N S. GOSSES.

Toegelaten tot de uitoefening der kundige praktijk in Nederlandsch vroedvrouw SOETHIATI.

Landelijke Inkomsten

Met ingang van 1 Februari 1938 werkzaam gesteld bij den dienst der L te Inkomsten, teneinde in opleiding te genomen voor Controleur bij dien dienst VAN DER HEIJDEN, thans dd. klerk Bezoldigingsbureau te Batavia, wordt toegevoegd aan het Hoofd der 3de land afdeeling met standplaats Tegal (Pr Midden-Java).

Opium- en Zoutregie

Tijdelijk belast met de waarneming trekking van adjunct-controleur A. KEMAN en A. FASSE, thans dd. controleurs op maandgeld.

Dept. der Marine

Belast met de waarneming der betr van 1en klerk bij de Maritieme-inrich aan den wal (Bureau van den Chef Radiodienst der Marine) te Soerabaja H. E. VON HARRAS, daggeldster bij de inrichting.

Dept. van Justitie

Verleend wegens zevenjarigen dienst maanden verlof naar Europa aan A. A LIESTE, Opvoedend ambtenaar bij de werkinrichting voor Europeanen te met bepaling, dat hij zijne betrekking derleggen op 2 Mei 1938.

Verleend wegens zesjarigen dienst maanden verlof naar Europa aan L. D. TIAPON, griffier 1e kl. bij den Lan Djokjakarta, met bepaling, dat hij trekking zal nederleggen op 16 Augustus

Verleend wegens zesjarigen dienst maanden verlof naar Europa aan mr. GEURSEN, President van den Raad van titie te Padang, met bepaling, dat hij betrekking zal nederleggen op 2 Maart

Dept. van Koloniën.

Blijkens een bericht van het Depart van Koloniën zal de officier van Ge 2e kl. E. L. J. MOUWEN, met het s.s. po dat op 2 Februari a.s. vertrekt, ming naar Indië volgen.

HET NIEUWS VAN DEN DAG

VOOR NEDERLANDSCH-INDIË

Zaterdag 5 Februari 1938 No. 28 — 5de Blad

Captain Cunningham Reid Werd Als Maar Rijker

En Het Arme Vrouwtje Hield Ten Slotte maar 90.000 P. St. Per Jaar over

O, Zij Was Toch Zoo Verliefd Geweest

Mannie Moest Ook een Zakcentje Hebben

(Door een bizonderen medewerker.)

Londen's society heeft met toewijding en overtuiging genoten van het proces tusschen Captain Cunningham Reid, lid van het Lagerhuis en zijne weggeloopen gade, betreffende het vermogen, dat eertijds aan deze laatste heeft behoord, doch dat reeds in de loop der wittebroodsweken met bekwamen spoed naar de bankrekening des heeren Cunnigham begon te verhuizen.

Nu moet direct gezegd worden, mevrouw Cunningham Reid hoefde niet op een dubbeltje te kijken. Haar echtgenoot had weliswaar een jaarlijksch inkomen van om ende bij de twintig mille, maar in de rechtzaal kwam toch vast te staan dat hij *„arm was in verhouding tot zijn echtgenoote"*.

In prachtige limousines kwamen de kennissen van het gebrouilleerde echtpaar ter gerechtszitting.

Men zag prachtige bontjassen van sabel en bisam, die werden afgeven in de garderobe van de rechtszaal, danwel mee naarbinnengenomen om, tot een rolletje gedraaid als kussen op de harde banken te dienen.

Captain Cunningham-Reid.

Er traden belangstellende oude dames aan, links en rechts spiedend roor zwierige „face à mains" en er waren heeren met monocles en glanzige hooge zijdens op.

Mevrouw

De eene partij, mevrouw Cunningham Reid, was een schouwspel op zichzelf.

Zij droeg een prachtigen mink-jas en een hoedje in tulbandmodel. Voorts was zij heel eenvoudig en smaakvol gekleed. Slechts aan een prachtige diamanten gesp op haar hoed was te zien, dat zij millionaire moest zijn.

De gloed der enorme steenen, tegen haar weelderig kastanje-bruin haar, was oogverblindend. Verder droeg zij in haar ooren een paar groote paarlen.

Lady Mount Temple, de stiefmama van mevrouw Cunningham Reid, droeg een chocoladekleurige minkjas en een blauwen bril.....

Het publiek vond het geval blijkbaar nogal gezellig, want telkens moest om stilte verzocht worden, als het gepraat en gelach de stemmen van rechters en getuigen dreigde te overstemmen.

Meneer

In de getuigenbank vertelde captain Cunningham Reid, dat hij drie-en-veertig jaar oud is, en woont in Upper Brook street no. 12. Hij is sinds vijf jaar lid van het Lagerhuis voor Marylebone. Toen hij in het huwelijk trad, op 12 Mei 1927, was zijn vrouw 20 jaar oud en stond nog onder voogdij.

De Britsche kranten bevatten thans uitvoerige verslagen van de kruisverhooren waaraan de rampzalige captain Cunningham tijdens het proces werd onderworpen, door den eenen scherpzinnigen rechter na den anderen.

Door alle advocaten werd het uiterst interessant geacht, om te weten of het echtpaar indertijd erg verliefd op elkaar geweest was en zoo kwam dan vast te staan dat op dien blijden dag in Mei, de jonge bruid zoo verliefd was geweest als men het, gezien haar leeftijd en den tijd van het jaar maar zijn kan. En dat is heel erg.

Maar ook de echtgenoot, captain Cunningham Reid, verklaarde diep in Amor's strikken geweest te zijn, en niet slechts dat, hij verklaarde dat hij tot op heden zijn gade beminde!

Nu kan men veel *zeggen*, maar bij een proces trekt men zich daarvan gewoonlijk niet veel aan als er geen krachtige bewijzen in het vuur kunnen worden gebracht.

Je t'Aime!

Zoo kwam het dat de advocaten van de wederpartijen elkander triomfantelijk liefdebrieven begonnen voor te lezen, uit die voorbije periode van rozengeur en maneschijn.

Telkens als de eene advocaat uit een briefje van het jonge vrouwtje een uiterst honneponnige zinsnede ten gehoore bracht, dan haastte de ander zich om uit den stapel dokumenten een kattebelletje op te woelen, uit welks snoezepoezige bewoordingen bleek, dat de kapitein toch werkelijk ook totaal „weg" geweest was, waarop de tegenpartij dan ijlings verklaarde dat die brieven van den kapitein niet echt waren, en alleen maar geschreven om een goeden indruk te maken.

De opmerking van kapitein Cunningham, dat hij het na zijn huwelijk zoo druk had gehad, met het beheeren van het vermogen van zijn vrouw en met zijn lidmaatschap van het Parlement, dat hij geen kans had gezien, om voor zichzelf wat bij te verdienen, liet niet na een uitstekenden indruk te maken.

Natuurlijk werd het huwelijksleven van kapitein Cunningham Reid, tot in details nagegaan, tot groot jolijt der aanwezigen.

Zoo bleek dat op den avond van den 20en Mei 1937, dus juist acht dagen nadat

Mrs. Cunningham-Reid.

Mrs. Cunningham-Reid.

de tonen van de Hochzeitsmarsch hadden weerklonken, een soort van financieelen krijgsraad gehouden was.

Het jonge vrouwtje had op dien avond gelispeld: „Lieveling, ik vind het zoo naar dat ik zoo veel en jij zoo weinig geld hebt!" of woorden van die strekking, en men denke, om goed „im Bilde" te komen, even aan het inkomen van £ 2.000 van manlief.

Vrouwtje wilde alles doen wat zij kon, om aan dien toestand van ongelijkheid een einde te maken. En zoo doemde in haar niet slechts aanvallige, doch ook snoezige hoofdje het plan, om alles wat zij aan inkomsten zouden ontvangen, en wat zij niet zouden „opmaken", om te zetten in bezittingen op den naam van manlief.

Dit aardige plannetje, kwam bij haar op in de Villa te Mentone, waar de wittebroodsweken werden doorgebracht.

Naar Huis

Nog in de „Train Bleu", op weg terug zei mannie, hoe lief hij dit ideetje van haar vond, maar zij zeide dat het niet ging om het beetje geld, maar om het principe en dat als het aan haar, en niet aan haar voogd, had gelegen, reeds bij het huwelijk de helft van haar vermogen op zijn naam zou zijn vastgezet. Voorts zeide het lieve kind, dat het ten slotte nog altijd niet uitgesloten was, dat alle inkomsten schoon op zouden gaan, en dan kreeg hij niet eens wat. Tenslotte verklaarde zij, dat haar zuster, Lady Louis Mountbatten net zoo'n soort regeling had gemaakt met haar man.

Over huiselijke uitgaven sprekende, verklaarde captain Cunningham Reid, dat hij voor een passende koffer kleeren, welke hij van zijn echtgenoote ten geschenke had gekregen bij het trouwen, £ 1.200 had betaald. Voor de huwelijksreis had hij zoowat £ 9.000 neergeteld. Alle cadeautjes van man aan vrouw en van vrouw aan man werden steeds voor gezamelijke rekening betaald, onder het hoofd „Bewijzen van Vriendschap".

Dus eigenlijk, goed beschouwd, ten nadeele van manlief.....

De Advocaten!

Een pikante bizonderheid van dit proces is, dat de beide advocaten in dit zoo bij uitstek kapitalistische proces, leden zijn van de socialistische partij. Er bestaat echter geen vrees dat zij van de kennis, door deze processen opgedaan, misbruik zullen maken.

Zij halen partij-aangelegenheden en zaken nimmer dooreen en zeker niet zulke goede zaken als deze want Sir Patrick Hastings, de advocaat van het jonge vrouwtje, zal uit het echtelijke ongenoegen een aardig sommetje van £ 15.000 trekken.

Het inkomen van mevrouw Cunningham Reid varieerde tusschen de £ 70.000 en £ 90.000 per jaar en een groot gedeelte daarvan werd door den kapitein netjes belegd onder eigen naam. In tien jaar tijd wist hij op deze wijze wat men noemt in goeden doen te komen, en zijn vrouw beweert dat zij door zijn sluwe manipulaties thans nog slechts haar juweelen, haar kleeren, een paar hondjes, en een inkomen van £ 90.000 per jaar uit haar vermogen bezit.

De rest, zijnde inmiddels aangekochte huizen, meubilair etc. is van manlief. Toen dit in de rechtszaal te berde kwam, merkte de kapitein op dat er menige vrouw wel tevreden zou zijn met een en ander, waarop Sir Patrick snedig opmerkte, dat dat erg van de man afhangt.

Het allergrappigste van het proces is het einde, waaromtrent wij in de „Telegraaf" van 28 Januari het volgende lezen:

Het proces tusschen kapitein Cunningham Reid en zijn echtgenoote is heden in minnelijke schikking tusschen partijen bijgelegd.

Hiermede is een eind gekomen aan een geding, dat de rechter „een betreurenswaardige zaak" noemde.

Toen hedenmorgen het proces zou worden voortgezet, trokken de advocaten der partijen zich in een aangrenzend vertrek terug, terwijl de rechter in zijn kamer wachtte. Na de conferentie tusschen de advocaten had een verdere bespreking tusschen hen en den rechter plaats.

Toen de openbare zitting werd hervat, deelde Sir Patrick Hastings, de advocaat van mevrouw Cunningham Reid, mede, dat het onnoodig was, het geding voort te zetten, daar een schikking was bereikt en beide partijen er mede instemden, dat alle acties en tegenacties worden opgeschort. Hij zeide voorts volkomen in te stemmen met de verklaring, gisteren door een der advocaten van Cunningham Reid afgelegd, nl. dat in geen enkel opzicht beweringen naar voren zijn gebracht, welke een verdenking van fraude of oneerlijkheid voor hem zouden kunnen inhouden.

In het proces zijn ook persoonlijk financieele regelingen tusschen lord en lady Mountbatten, welke laatste een zuster is van mevrouw Cunningham Reid, ter sprake gebracht. Sir Patrick Hastings zeide, dat hem verzocht was mede te deelen, dat de verklaringen hieromtrent afgelegd (door kapitein Cunningham Reid) geheel ongegrond waren. De advocaat van den kapitein, sir Stafford Cripps, stond hierna op en zeide, dat hij het geheel met de verklaring van sir Patrick Hastings eens was. De rechter wenschte hierna beiden partijen geluk met deze minnelijke schikking, waarna het proces geëindigd was. De voorwaarden, op de basis waarvan een schikking is bereikt, zijn niet bekendgemaakt.

Dr. ANNA OETIKER

te Berlijn-Wilhelmshagen nam in Januari 1933 tijdens de griep-epidemie met groot succes in de kindertehuizen proeven met kinine als voorbehoed-middel tegen griep. Van de 117 werden er 109 in het geheel niet ziek.

N. V. Bandoengsche Kininefabriek

Godsdienstige Gevoelens Gekrenkt

Op Zalvenden Toon Maakte Hij in den Trein het Wonder Belachelijk

Opzet of Domheid?

Amsterdam, 27 Jan. — Het was het Oud-Testamentisch verhaal van Mozes, die in het paleis van den Egyptischen Farao zijn staf op den grond wierp, die toen in een slang veranderde, dat het onderwerp had uitgemaakt van een treingesprek, waarmee sommige reizigers zich hadden geamuseerd en waaraan anderen zich hadden gestooten.

Een 32-jarige koopman, K., had het belachelijk genoemd, dat 20 eeuwen na Christus er nog menschen zijn, die aan dat wonderverhaal geloofden. En ook had hij het „belachelijk als het niet zoo treurig was" geoordeeld, dat velen eveneens geloofden aan de Nieuw-Testamentische beschrijvingen der opwekking van dooden ten leven door de wondermacht van Jezus: „Er is", meende K., „nog nooit iemand uit den dood opgestaan."

Er was om zijn uitingen gelachen. Maar eenige reizigers hadden aan een rijksveldwachter, die in den trein zat, geërgerd gevraagd, of men dat maar moest aanhooren? En daar ook deze veldwachter zich gekrenkt had gevoeld in zijn godsdienstige overtuiging, was een proces-verbaal gevolgd, dat K. voor de Amsterdamsche rechtbank bracht. Deze had hem ontslagen van rechtsvervolging. In hooger beroep kwam de zaak voor het Gerechtshof, dat op verzoek van den procureur-generaal nog eenige getuigen had opgeroepen.

De veldwachter kwam bovengenoemde feiten bevestigen. Toen hij zich met het geval ging bemoeien, had hij niet gemerkt, dat de verd. zijn houding veranderde. Wel had deze hem toegevoegd: „Ik heb er toch niets aan miszegd?" en later betuigd, dat hij niemand had willen kwetsen.

Ook een onderwijzer betuigde, dat hij zich door verd.'s uitingen in zijn godsdienstige gevoelens gekrenkt had gevoeld.

Verdachtes raadsman, mr. F. Pauwels, stelt dezen getuige de vraag, of hij niet getracht heeft K. tot andere gedachten te brengen. De onderwijzer had dat niet zijn taak geacht.

Verdediger: Heeft u ook gehoord, dat K. zijn spijt betuigde?

Getuige had dit niet gehoord, maar wel dien indruk gekregen.

Verdediger: Een soort fluïdaal inzicht?

Get.: Bij intuïtie.

In Concreto

De procureur-generaal, mr. dr. Reidingh, wijst er op, dat deze zaak te behandelen is geheel buiten het persoonlijk geloofsstandpunt van de rechters. Vaststaat, dat deze uitingen in 't openbaar zijn gedaan. De vraag is of er sprake is van krenking van godsdienstige gevoelens en van smadelijke Godslastering.

Zoowel uit de geschiedenis als uit den inhoud van het artikel, dat deze materie regelt, blijkt, dat niet behoeft gebleken te zijn, dat in concreto godsdienstige gevoelens gekrenkt zijn, maar slechts, dat de uitingen daartoe geschikt waren. Hier staat trouwens ook het concrete feit vast, want vier personen van drie verschillende Protestantsche gezindten hebben verklaard, zich inderdaad gekwetst te hebben gevoeld.

Het is algemeen bekend betoogt de proc.-gen., dat een deel der Christenheid den Bijbel als Gods woord beschouwt en de leer der Drieëenheid belijdt, d. w. z. ook Christus als goddelijk Persoon erkent. Dit geloof is door verd. belachelijk gemaakt, en daarin zijn de elementen hoon en smaad aanwezig. Dit werd nog versterkt door den zalvenden toon waarop verd. sprak, alsof hij een prediker imiteerde, zoodat hij den lachlust opwekte.

De spijtbetuiging van verd. heeft weinig beteekenis, daar het opzet om te krenken niet aanwezig behoeft te zijn. Niet alleen geloovige menschen, ook ernstige ongeloovigen zullen de houding van verd. afkeuren.

Het feit als „zeer ergerlijk" qualificeerend vordert de proc.-generaal vernietiging van de uitspraak der rechtbank en veroordeeling van verd. tot één maand gevangenisstraf.

„Domheid"

In zijn zeer uitvoerig pleidooi stelt de verdediger, mr. Pauwels, zich op het standpunt van den wetgever, in casu minister Donner, want inderdaad moeten de gevoelens op dit délicate en intieme gebied ontzien worden.

Pl. herinnert aan de voorgeschiedenis dezer wetsbepaling, die vooral werd uitgelokt door weerzinwekkende teekeningen en artikelen in het communistische dagblad „De Tribune"! Men wilde aan de pers en aan politieke redenaars een breidel aanleggen, het verbod nl. van smalen en hoonen. Naar pl.'s meening, welke hij grondt op de uitingen van den minister in de Memorie van Toelichting op het wetsontwerp, moet er echter sprake zijn van het „opzettelijk smalen van den Persoon van God" en vallen onbedacht geuite woorden, zelfs ergerlijke vloeken, niet onder déze strafbepaling. Volgens den verdediger zou dan ook met deze vervolging kennelijk gehandeld zijn tegen die nadrukkelijk omschreven bedoeling van den minister.

Het is trouwens, betoogt pl., alleen domheid, die met het mysterie spot: hoe wijzer en rijper in kennis men is, des te voorzichtiger zal men zich over dieper liggende dingen zooals het wonder uiten.

Onontwikkelde menschen laten zich echter door de populariseering van ongeloofstheorieën gemakkelijk van de wijs brengen en komen dan tot dwaze uitingen als van verd., uitingen waardoor noch Mozes, noch de Evangeliën gedeerd kunnen worden.

In geen geval echter is hier, betoogt pl., sprake van smadelijke godslastering. Twijfel of ongeloof aan wonderen uit te spreken is niet het hoonen van den goddelijken Persoon: verd. vindt de menschen belachelijk, die daaraan gelooven, en de minister heeft er juist den nadruk op gelegd, dat de uitingen „niet op menschen, maar op God" betrekking moeten hebben. Pl. citeert een artikel van den orthodoxen theoloog prof. Hugo Visscher, die met de betrekking tot juist dit geval tot eenzelfde conclusie komt.

De „koffiehuis-mentaliteit" van een onontwikkeld man kan, als „grober Unfug" verontwaardiging wekken, pl. betwist, dat men zich hier op het terrein der godslastering beweegt.

Mocht het Hof echter een andere zienswijze zijn toegedaan, dan wil pl. de aandacht vestigen op het feit ,dat het hier een betrekkelijk nieuwe wetsbepaling betreft, die nog niet in het volksbewustzijn leeft en ook aan verd. niet voor oogen stond, zoodat de straf buiten verhouding zou staan tot het delict.

De verdediger bepleit tenslotte handhaving van het vonnis der Rechtbank, subsidiair vrijspraak, dan wel het opleggen van een lichte geldboete.

Na repliek van den proc.-generaal en de verklaring van den verdachte, dat hij zijn uitlatingen betreurt en niet de bedoeling heeft gehad iemand te kwetsen, bepaalt het Hof de uitspraak op 10 Februari.

Spaansch prinsje te Rome gedoopt. — Door kardinaal Pacelli is met groote plechtigheid in de kapel der Malteezer Ridders te Rome de doop verricht van het eerste zoontje van don Juan en Maria van Bourbon, prins en prinses van Asturië. De grootmoeder, ex-koningin Ena van Spanje, was hierbij petemoei. — De gelukkige grootmoeder met de baby dadelijk na de plechtigheid. Links van haar koningin Helena van Italië.

Als Men te Oud Wordt voor Films

Tante Cissy is een Lastige Tante en Freddie is de Ware Josef Niet Meer

Probeer een Kansje met Uw Spruitje

Hij Kweekte een Buikje en een Maantje

Hollywood, Januari 1938.

Eenige jaren geleden zag het er naar uit, alsof de directeuren der film-maatschappijen zwaarmoedig zouden moeten worden. Geen film, of het verhaal nu op de Broadway, in Londen, Parijs of Weenen speelde, bracht succes. Zelfs de schoonste oogopslag van de slankste star scheen de bezoekers van de bioscopen te vervelen. Maar als er eens toevallig een haas over het doek huppelde, ontwaakten de toeschouwers.

En wanneer het toen nog niet bijster goed werkende geluidsapparaat het „gekraai" van een zuigeling liet hooren, werd het publiek zelfs enthousiast.

Op zekeren dag verschenen toen de witte paarden, de gedresseerde honden, de geleerde raven en zelfs intelligente papegaaien op het witte doek. Na hen kwamen de kinderen aan de beurt. Zelfs in de hoofdrollen. Eerst waren het vijf kleine Amerikaansche deugnieten, een vuile, een met veel zomersproeten en een negerjongetje met een lange broek, die voortdurend afzakte. Van daar voerde de weg langzamerhand naar het echte filmkind, de kleine filmstar, zooals wij hem op het oogenblik kennen.

Jackie Coogan met een Buikje

Men had intusschen vroeger ook wel eens pogingen ondernomen, kinderen voor de film te laten spelen, maar dan moesten zij meestal met de rol van een medelijdenwekkend [illegible] of andere sentimenteele film genoegen nemen. Vele jaren geleden bouwde men zijn hoop op Cozette Parker, een dertienjarig meisje. Men zag Cozette ook tweemaal in de stomme film. Maar daarna was zij weer vergeten.

De eerste, die als jeugdig filmstar veel roem oogstte, was Jackie Coogan. Op het oogenblik is Jackie echter reeds lang volwassen en zelfs getrouwd. Nog een jaar geleden koesterde men de hoop, dat hij nog eens naar de film zou terugkeeren. Maar hij moet in de laatste jaren niet bepaald in zijn voordeel veranderd zijn. Naar beweerd wordt, heeft hij aanleg voor kaalhoofdigheid en... een buikje. Deze Jackie Coogan zal zoo spoedig niet door een filmmaatschappij geëngageerd worden.

Shirley is te Oud geworden

En wederom trokken vaders en moeders met hun zonen en dochters ,zoodra dezen een gedicht uit het hoofd konden opzeggen, naar Hollywood om daar hun spruiten te laten onderzoeken. Af en toe experimenteerde men eens. Vele teleurstellingen deden zich daarbij voor. En zoo bleven er slechts drie over: Shirley Temple, Freddy Bartholomew en de kleine Cooper. Shirley Temple was van het begin af aan het aardige kleine meisje met het naïeve gezicht, niet nerveus, zelfs zeer evenwichtig van karakter, misschien af en toe een weinig capricieus, maar geen tyran. Zoo vond Shirley Temple haar weg, ging door groote en kleine films en door de advertenties der dagbladen en tijdschriften — totdat men nu in eens in Hollywood ontdekt heeft, dat het publiek er nu zoo langzamerhand genoeg van krijgt. Bovendien zou zij voor zekere rollen te oud geworden zijn. Men heeft behoefte aan nieuw bloed.

Ook Freddy Bartholomew's filmloopbaan schijnt het einde te naderen. Deze nerveuze jongen uit Harlesden bij Londen, die door zijn tante Cissy zoo handig naar voren geschoven is, wordt op de filmbeurzen te Los Angeles in den laatsten tijd met onaangename geschiedenissen in verband gebracht. Tante Cissy — zijn manager — kon n.l. de door haar gewenschte gages niet meer bedingen. Bovendien maakten de ouders van de kleine filmstar aanspraak op een hoogere uitkeering. Tante Cissy maakte het daarom den film-machtigen in Los Angeles zoo lastig, dat men er al over sprak een plaatsvervanger voor Freddie te zoeken. Dat hielp. Tante Cissy kroop in haar schulp en gaf toe. En zoo is haar Freddie tenminste voor dit seizoen nog eens gered. Maar of dit de volgende maal weer het geval zal zijn, blijft de vraag.

Veel had men ook eens van den kleinen Cooper verwacht. De jongen heeft echter teleurgesteld, wijl hij zich niet ontwikkeld heeft. Hij is op een zeker punt blijven staan en zijn mimiek voldoet niet aan de eischen, welke de rollen aan hem stellen.

Nu een Kleurlingetje?

Jeugdige filmstars zijn inderdaad een zeer lastig probleem. Maar ondanks vele teleurstellingen laten de Amerikaansche filmlieden er zich niet van weerhouden, steeds opnieuw naar wonderkinderen te zoeken. In den laatsten tijd is het exotische nu zeer in de mode. Zoo vond men Tora Thomas, een klein meiske uit Trinidad en overigens een echt halfbloedje. De vader zou half Indiaan, half Japanner zijn, de moeder een Spaansche. Op het oogenblik worden de eerste proeven in Hollywood gedraaid. Zal Tora Thomas de nieuwe beroemde kinderfilmstar der toekomst worden?

(Nadruk verboden).

De levensgroote buste van den alom in Indië, maar speciaal in Ambon bekenden dominee Thenu. Het beeld is ontworpen door den beeldhouwer Ingenhous en bestemd voor Kota Radja.

Dát had U moeten Hooren!

Populair-Technische Radio-Rubriek van het „Nieuws van den Dag voor Ned.-Indië"

(Door een bijzonderen Medewerker).

Wij hebben gedurende de afgeloopen week, den tijd van het jaar in aanmerking genomen, over de radio-ontvangst op de korte golf niet te klagen gehad.

Het feit van deze week was uiteraard de voor ons Nederlanders zoo verheugende tijding der geboorte van H. K. H. Prinses Beatrix, waarvan wij via de telegraaf niet alleen zonder meer in kennis werden gesteld, doch ook een deel van de geestdrift en groote vreugde in het moederland mochten beluisteren en op die wijze meeleven met hen die het geluk hebben, zooveel dichter bij de plaats der Blijde Gebeurtenis te vertoeven dan wij.

Onze radio-ontvangers, mits selectief, tooverden ons een beeld voor oogen van juichende en hossende menigten in Den Haag, Amsterdam, Baarn, waar stands- en rangverschillen een oogenblik werden vergeten, omdat men zich allen tezamen één Volk voelde, dat in zijn midden één Vorstenhuis heeft, waarin vreugde en geluk heerschen door de geboorte der jongste telg uit het Vorstenhuis, waaraan het Nederlandsche Volk zoo onnoemelijk veel heeft te danken.

Het stemde tot voldoening, dat uit binnen- noch buitenland eenige wanklank werd vernomen.

En zoo heeft bij deze nationale gebeurtenis van groote staatkundige beteekenis de radio weer gezorgd voor verinniging van den band tusschen de verschillende deelen van Groot-Nederland.

Overigens hebben zich geen bijzondere gebeurtenissen in den aether voorgedaan; de rede van minister Goebbels voor de Hitler-jeugd kwam ook hier uitstekend door, Daventry en Radio Paris Coloniale gaven mooie concerten en voordrachten, ernstige, dramatische en comische; vol animo gaan wij de komende week tegemoet.

Komende Uitzendingen

Non-stop voordracht door de beste Duitsche musici, gedurende een vol uur, geeft ons Zeesen op 8 dezer om 22 uur 15 Java-tijd ook zangers en zangeressen, en humoristen zullen gedurende dat uur hun auditorium aangenaam bezig houden.

Een andere uitzending welke men niet mag missen is ongetwijfeld die om 20 uur 45 Java-tijd van den 8sten dezer, de Duitsche kortegolf-omroep zendt dan gedichten van den grooten Duitschen Klassiker Johann Wolfgang von Goethe.

Deze uitzending welke niet minder dan 45 minuten zal duren, zal worden verzorgd door een der beste Duitsche declamators.

Denzelfden avond om 22 uur 45 wordt ons een blik gegund in het wezen en werkzaamheden van de Berliner Friedrich Wilhelms Universität.

Op 11 dezer om 22 uur 45 maken wij met een Zeesen-medewerker als gids, een wandeling door de „Messe-Stadt" Leipzig.

Ook Daventry komt met eenige interessante uitzendingen, zoo spreekt op 8 dezer om 18 uur 55 Java-tijd de „theatrical agent" Bert Aza voor de B. B. C.-microfoon over zijn ervaringen in dit rijk aan afwisseling en typische momenten zijnd vak.

Overigens is het B. B. C.-programma gedurende de komende week weer rijk aan amusements- en serieuze muziek en voordrachten, welke het beluisteren ten volle waard zijn.

Propaganda door de Radio

(Van een correspondent in Amerika)

Wanneer. de klok in New York het middaguur aangeeft, is het tien minuten voor half zes in Den Haag en nadert het etensuur. Maar in San Francisco gaat dan de schoolbel van negen uur in den morgen en beginnen de lessen. Dit tijdsverschil in verhouding tot de plaatselijke ligging is iets, dat zelfs de knapste koppen niet zullen kunnen overbruggen, zooals zij het met afstand gedaan hebben. De Oude en de Nieuwe Wereld mogen nu vijf dagen varens van elkaar af liggen en het volgend jaar misschien één dag per vliegtuig, maar de onmiddellijke verbinding door electriciteit — hoorbaar en binnenkort zichtbaar, draadloos of per draad — zal ten eeuwigen dage aan dit euvel moeten lijden. Want om zijn toekomstig orkest te kunnen beluisteren, moet Toscanini de laatste weken 's morgens om vier uur in Milaan opgestaan zijn, terwijl het in New York van ten tot elf uur des avonds speelde. Het zou zooveel gemakkelijker zijn in dit opzicht, als wij over de geheele wereld tegelijk naar bed gingen en tegelijk opstonden.

Gemakkelijk vooral voor de buitenlandsche propagandisten, die tegenwoordig Amerika met een vloedgolf van sterk gekleurd nieuws via de korte golf overstroomen. Onlangs stond er een berichtje in een radio-tijdschrift, dat de Engelsche regeering zich ernstig bezorgd maakte over dergelijke uitzendingen, terwijl aan deze zijde van den Oceaan bekend is, hoe men in Canada klaagt over betere kortegolf-ontvangst uit andere Europeesche hoofdsteden dan uit Londen zelf. Draai in de avonduren eens de naald van de radio over de kortegolf-stations en wat krijgt men te hooren? Een serie stemmen, die in het keurige Oxford-Engelsch een programma verzorgen. Zelfs is er een dame onder, de beroemde vrouwelijke „announcer" van 2 RO uit Rome, die eenige weken geleden hier was en algemeene bewondering afdwong om haar keurige Engelsche uitspraak. Iemand, die niet geheel zeker is van zijn zaak op de nummerplaat, denkt natuurlijk dadelijk contact met Londen gemaakt te hebben!

In dat geval zal de Romeinsche mezzosopraan of de Russische bas evenmin herkend worden als het staccato-geluid uit Japan, dat praat van: „Chineesch militarisme ... gesteund door communistisch imperialisme ... viel Japan aan ... Japan sloeg uit zelfbehoud terug.... dit is de naakte waarheid."

* * *

Spanje laat zich evenmin onbetuigd. Station EA 9 AH, bijgenaamd „Generaal Franco's eigen station" en gelegen in Spaansch Marokko, bombardeert Amerika elken Zondagmiddag gedurende twee volle uren. In den laatsten tijd besteedt de spreker het grootste deel van zijn tijd aan aanvallen op Frankrijk, dat den dood van weerlooze vrouwen en kinderen op zijn geweten heeft, door Fransche aviateurs toestemming te geven aan den kant van Madrid mede te vechten. Deze uitzendingen zijn echter zoo in volume en hoedanigheid toegenomen, dat de Amerikaansche voorlichtingsdienst er hoe langer hoe grooter belangstelling voor is gaan toonen. Majoor Ernest Dupuy van dezen dienst heeft een boek geschreven, „If War Comes", dat zoo juist verschenen is en waarin hij de noodige aandacht aan dit onderwerp besteedt.

Hij wijst er o. a. op, hoe deze Europeesche stations in hun moederland naar Amerika zenden met het kennelijk doel in persoonlijk contact te komen met voormalige landgenooten. Dan wordt hun gevraagd terug te schrijven en op die manier kan een buitenlandsche regeering, onder wier direct toezicht zulk een radio-uitzending staat, allerlei informatie krijgen, die in tijd van oorlog van de grootste waarde zou kunnen zijn. Het oordeel van dezen officier komt er in het kort op neer, dat eventueele voordeelen op het gebied van spionnage door dit radiocontact al zeer gering zullen zijn, maar dat de indruk van zulke uitzendingen op het publiek en masse van zeer groot belang kon zijn. Laat men zich een oogenblik een oorlogstoestand indenken, waarin de bevolking thuis in haar eigen taal berichten over verpletterende nederlagen krijgt! In den vorigen oorlog waakte de censor over het krantennieuws, maar wat zal de radio in den volgenden voor een rol spelen?

De Russen houden er bijv. een aardigen truc op na om Amerikaansche bezoekers met communistische gevoelens voor de microfoon te plaatsen en naar Amerika te laten spreken. John P. Davis, voorzitter van het National Negro Congress, zei o. a. bij een derg. gelegenheid: „Ik heb hier met mijn eigen oogen gezien, dat de nieuwe Grondwet van de Sovjet niet de dingen uitdrukt, zooals de menschen het gaarne zouden willen hebben, maar zooals de dingen werkelijk zijn!" Japan heeft niet alleen met tijdsverschil, maar ook met den afstand te kampen en het is maar zeer zelden, dat Japansche uitzendingen goed doorkomen, zelfs bij gunstige omstandigheden in de atmosfeer. Japan heeft het nuttelooze van deze programma's ingezien en is daarom begonnen in Amerika zelf een intensieve propaganda te beginnen, die door een zoogenaamde Japansche Kamer van Koophandel, gevestigd op de Fifth Avenue te New-York, behandeld wordt. De hoeveelheid literatuur, die dit bureau aan de pers over geheel Amerika, zoowel aan dagbladen als aan periodieken, moet toesturen, zal qua hoeveelheid aan inhoud evenredig zijn aan hetgeen de andere landen via de radio doen.

Het is een axioma, dat Amerika voornamelijk in de avonduren naar de radio zit te luisteren, maar bovendien moet men bedenken, dat er een tijdsverschil van drie uur tusschen Oost- en Westkust bestaat. M.a.w., wanneer het acht uur in New-York is, gaat men in Californië pas van zijn kantoor. De Europeesche stations, die speciale berichten naar Amerika willen uitzenden, moeten dus al beginnen met omstreeks middernacht te gaan zenden en om geheel Amerika 's avonds „thuis" te treffen, moeten zij minstens den geheelen nacht doorgaan. Hetgeen zij dan ook getrouwelijk doen! In hoeverre de groote massa van Amerikaansche luisteraars, die geen banden met het buitenland hebben, naar deze uitzendingen luistert, staat nog te bezien. Mijn persoonlijke ondervinding, die zich uiteraard tot een kleinen kring beperkt, heeft mij geleerd, dat dit buitengewoon tegenvalt om een zeer eenvoudige reden. De Europeesche programma's vallen over het algemeen niet in den smaak en zeker niet in die mate, dat men er de programma's van eigen land voor zou willen missen.

Pers en Periodiek

Onze Kostelijkste Goederen

Jules Sauerwein schreef enkele dagen vóór de geboorte van Prinses Beatrix in de *Paris Soir:*

Een Fransch toerist vroeg me gisteravond: „Waarom maken de menschen zich eigenlijk zoo druk? Ten slotte betreft het toch slechts de geboorte van een prins of prinses, die naar alle waarschijnlijkheid niet aan de regeering zal komen, voor er ten minste een kwart eeuw zal zijn verloopen!" Deze toerist vergat één ding: dat hij in Nederland was. Niets ter wereld is te vergelijken met datgene, wat voor een Nederlandsch hart vertegenwoordigd wordt door den nauwen band tusschen het Oranjehuis en het land, dat door dit Huis wordt geregeerd. De kostelijkste goederen die een volk kan bezitten: de onafhankelijkheid van zijn grondgebied en de vrijheid van zijn burgers, zijn en worden sinds vierhonderd jaar door de Oranjes gewaarborgd. Nederland heeft het besef, dat het zonder het Oranjehuis niet zou bestaan en dat het, als dit zou verdwijnen, gevaar zou loopen ten onder te gaan. Onder Oranje is Nederland vrij geworden, heeft het allen bedreigingen het hoofd geboden en een prachtig en rijk koloniaal imperium verworven. Het is een land waar men goed leeft, op een peil van welzijn en algemeene cultuur, dat ongetwijfeld het hoogste is van Europa. Kan men zich dan nog verbazen over de blijde verwachting en de diepe ontroering, die thans het geheele volk bezielen?

Nationale Figuur

Het *Soer. Handelsblad* noemt aardig en typeerend het berichtje over de jubelende schare scholieren, die een ovatie heeft gebracht voor het huis van minister Colijn en voor het departement van Algemeene Zaken die huldebetuiging nog eens stevig heeft overgedaan.

Formeel heeft immers een minister-president met de blijde gebeurtenis die vóór alles den band versterkt tusschen de personen van ons Vorstenhuis en ons Volk, heel weinig van doen.

Doch die jonge menschen moeten toch een vage notie gehad hebben, dat Colijn op een of andere wijze nauw bij hun spontane vreugde betrokken was.

Zij moeten, misschien wel onbewust, Colijn gezien hebben als een van onze nationale symbolen, als de personificatie van de nationale gevoelens en de nationale saamhoorigheid.

En dat is heel merkwaardig. Het bewijst hoezeer de figuur Colijn spreekt tot de volksfantasie, hoezeer zij is vergroeid met de nationale gedachte.

Colijn mag als staatsman groote fouten maken, hij mag de nederlaag geleden hebben in de worsteling om de gouden munt, zijn pogingen om de veelkoppige monsters crisis en werkloosheid te verslaan mogen falen, hij kan zelfs een deel van zijn eigen breede nationale denkbeelden ten offer brengen op het altaar van de partijpolitiek: hij blijft in de harten geworteld als de verpersoonlijking van den nationaal voelenden Nederlandschen burger met al diens goede eigenschappen en misschien ook wel... gebreken.

En dat bewijst dat hij, ondanks alle bezwaren en oppositie tegen zijn beleid, een man is van een zoo groot formaat als een klein volk maar kan voortbrengen.

FEUILLETON

ONDER DE APPELBOOMEN

DOOR

JOE LEDERER

UIT HET DUITSCH VERTAALD DOOR E. RAEDT DE CANTER

Ik was nog nooit verliefd geweest. „Neen!" zei ik en plotseling ergerde ik mij en wist niet waar om. „Ik wil ook nooit verliefd worden!"

„Zij wil niet!" riep Tinka. „Neen, dat is toch..... En waarom niet?"

Ik kon geen antwoord geven. De heldhaftige jongelingen die ik nastreefde en de amazonen, Alexander, Achilles en Aristogeiton, — had men ooit van hen gehoord dat zij hadden gesmacht naar kussen en een zacht geluk? Hun liefde was de roem geweest, de strijd en de onsterfelijkheid.

„Omdat ik nu eenmaal niet wil!" zei ik koppig. Zoo. Als Tinka nu beleedigd was, kon ik er ook niets aan veranderen. Maar zij was niet beleedigd. Zij boog zich naar voren en streek mijn haar van het voorhoofd terug en zei geen woord.

Het was laat geworden, zonder dat wij het gemerkt hadden. De zonnestralen vielen, al schuin over de stoelen en den vloer. Tinka floot zachtjes voor zich heen, haar wangen en haar ronde voorhoofd glansden goudig in het laatste zonlicht.

Wij moesten naar huis. Op straat rook het naar avond. Uit de schoorsteen steeg overal rook op. Toen wij langs de hoeve kwamen, sloeg ons de warme stallucht tegemoet. Een koe loeide dof en werd weer stil.

Tinka bracht ons tot huis. „Neen, niet bedanken!" zei zij „Het was een prachtige middag. Dus, — tot morgen!"

Sofia liep snel vooruit. Het was de hoogste tijd om ons voor het eten te verkleeden.

Ik bleef nog een oogenblik in de huisdeur staan en keek Tinka na. Zij liep de straat uit met zwaaiende armen, rechtuit de ondergaande zon tegemoet.

„Waar blijf je toch?" riep Sofia van boven.

Ik haastte me haar te volgen, zwijgend repten wij ons de donkere treden op. Van boven klonk het gerinkel van aardewerk.

„Tante Marie zegt, dat Tinka lichtzinnig is."

„Ja", mompelde Sofia, „dat zegt zij".

Lichtzinnig, en dat beteekende toch licht van zinnen? De houten trap kraakte onder onze snelle stappen. Musschen, vossen en ringslangen leefde ook licht van zinnen. Den menschen was het verboden.

„Zal ik mijn batisten jurk aantrekken?" vroeg Sofia buiten adem. „Ik ben vandaag zoo blij, ik zal de batisten jurk maar nemen."

Wij waren boven en renden door de gang.

In mijn kamer lag een brief van moeder. „Geef tante Marie geen reden tot klachten", schreef zij, „en vergeet niet elken avond een kwartier je haar te borstelen. Je moet veel melk drinken. De zijden kousen, waarom je gevraagd hebt, heb ik vandaag gezonden en....."

Ik gooide den brief weer neer en nu ontdekte ik ook het pakje, wit en smetteloos lag het op de tafel. Ik scheurde het papier stuk en opende de doos. Daar lagen ze, de zijden kousen, erg lang en glanzend. Het waren zes paar, twee beige, drie bruine en een paar duifgrijze. Ik bekeek ze en streek met de vingertoppen over het dunne weefsel. Daarna borg ik ze vlug in de kast. Sofia mocht ze niet zien, neen, misschien zou zij me uitlachen.

Tante Marie kwam binnen om me te halen. Het was al erg laat en ik kon me niet meer verkleeden. Moeders brief liet ik liggen. Eerst den volgenden dag las ik hem uit.

Maar er stond niets bijzonders in.

„Ik zit dikwijls in je kamer", schreef zij. „Mijn gedachten vergezellen je overal. Als het regent moet je een wollen sjaal omslaan.

Je liefhebbende moeder."

Wat hadden wij eraan, dat Tinka alleen 's avonds vrij was? Niets hadden wij eraan. Want inmiddels had oom Gustaaf iets uitgevonden, een prachtige instelling om alles te bederven: na het avondeten werden wij iederen avond naar hem toe gestuurd, om twee uur lang, tot precies tien uur, uit de drama's van Schiller voor te lezen.

Wij hadden al vier avonden lang Fiesko afgedraaid, daarop volgde de Bruid van Messina, en nu waren wij aan de Maagd van Orleans. Ja, lieve buren, vandaag zijn wij nog Franschen, vrije burgers.....

Sofia las voor, zonder klemtoon, aan haar stem was te hooren hoe zij zich verveelde. Ik geeuwde door den neus en verveelde me ook. Mijn kapotte knie brandde als vuur. Dien namiddag had ik willen probeeren of de kogenappels al rijp waren, zij waren al zoo groot, ik dacht: misschien zijn zij dit jaar vóór het koren rijp. Maar ik was drie takken hoog gevallen, bijna had ik mij niet meer kunnen vastgrijpen, en Sofia stond onder den boom en schreeuwde. Tenslotte was het mijn eigen knie die ik kapotgestooten had, maar Sofia zwaaide met haar armen en gilde als een fabrieksfluit.

Nu hield zij haar voorhoofd ernstig over het boek gebogen en las:

„Ich sehe dich in Jugendfülle prangen,
Dein Lenz ist da, es ist die Zeit der Hoffnung".

Nachtvlinders fladderden om de lamp, door het open raam keek de maan de kamer in. Af en toe keek ik tersluiks naar oom Gustaaf, zijn hoofd was op zijn borst gevallen, en zijn mond bewoog geluidloos, alsof hij ieder woord voor zichzelf herhaalde.

(Wordt vervolgd)

Om den hoek

Nieuwe burgemeester: — En u bent dus onze oudste inwoner, Gerritsen?

Oude Gerritsen: — Jawel, burgemeester, dat ben ik, en ik heb geen enkelen vijand in het heele dorp!

Nieuwe burgemeester: — Ik ben bijzonder verheugd dat te hooren.

Oude Gerritsen: — Geen een, burgemeester. Ik heb ze alle overleefd.

JO TEK TJOE
Kwitang 2, Senen Telef. 855.
BATAVIA-CENTRUM
Haarolie tegen roos f 0.25 p. flesch

Hinderlijke Transpiratie.

De narigheden van dat hinderlijk transpireeren worden volkomen ondervangen door een geregeld gebruik van Purolpoeder. Deze uitstekende bedak neemt de transpiratie op, houdt de huid koel en droog en tevens vrij van smetten, schrijnen, roode hond en eczeem. En wel, omdat zij in tegenstelling met andere bedaks geneeskrachtige stoffen bevat, welke voor een goede huidverzorging in de tropen onontbeerlijk zijn.
Wilt gij U volkomen fit voelen, met het aangename gevoel van U goed te hebben verzorgd, met een frissche, droge huid en gave voeten, maak dan geregeld gebruik van Purolpoeder. Bestrooi na het mandiën en alvorens U ter ruste te begeven de plaatsen, waar wrijving of knelling optreedt, de oksels, de liezen, voeten enz. met Purolpoeder. Houd steeds een bus in Uw mandikamer en slaapkamer bij de hand en wijs Uw huisgenooten of logés op het groote nut van het onovertreffelijke Purolpoeder.

PUROL poeder
om de huid gezond, koel en droog te houden
In bussen van 90 ct. en f 1.50
Bij Apothekers en Tokohouders

JAVA — NEW YORK — LIJN

Geregelde Sneldienst van Ned.-Indië via de Kaap-de-Goede-Hoop naar Boston, New-York en eventueel andere Atlantische en Gulfhavens. Gezamenlijke dienst der N.V. Stoomvaart Maatschappij „Nederland", N.V. Rotterdamsche Lloyd, N.V. Ned. Stoomvaart Mij. „Oceaan" en N.V. Ned.-Amerik. Stoomv. Mij. (Holland-Amerika Lijn).

EERSTVOLGENDE AFVAARTEN:

Schepen:		Van Batavia	Te New-York:	Te Montreal:	Te New-Orleans
RHEXENOR	1)5) N.S.M.O.	18 Feb.	5 Apr.	—	17 Apr.
SEMBILAN	1)2) S.M.N.	23 „	24 „	—	—
KOTA BAROE	1)2) R.L.	3 Mrt.	22 „	—	—
CITY of BEDFORD	3) N.S.M.O.	10 „	4 Mei	25 Mei	—
BRASTAGI	1)4)5) R.L.	16 „	5 „	—	17 Mei
TANIMBAR	1)2) S.M.N.	22 „	11 „	—	—
KOTA RADJA	1)5) R.L.	28 „	17 „	—	29 Mei
TAWALI	1)2)6) S.M.N.	3 Apr.	23 „	—	—
TROILUS	1)3)6) N.S.M.O.	9 „	29 „	10 Juni	—
SINGKEP	1) S.M.N.	15 „	15 Juni	—	—
SOEMBA	1) S.M.N.	21 „	21 „	—	—
WELTEVREDEN	1)2) R.L.	27 „	16 „	—	28 Juni

1) Via Colombo. 2) Laadt ook rechtstreeks voor Halifax. 3) Laadt ook rechtstreeks voor Montreal. 4) Laadt ook rechtstreeks voor Jacksonville/Savannah **in scheepskeuze**. 5) Laadt ook rechtstreeks voor New-Orleans. 6) Laadt ook rechtstreeks voor Norfolk.

Eerstvolgende Afvaarten van de Atlantic Kust en Golf van Mexico:

Schepen:	Van New-York:	Te Batavia:	Te Semarang:	Te Soerabaia:
PHEMIUS	N.S.M.O. 28 Dec.	11 Feb.	14 Feb.	15 Feb.
TANIMBAR	S.M.N. 6 Jan.	20 „	23 „	24 „

Veranderingen voorbehouden.

N.V. Stoomv. Mij „Nederland". | Voor R.L. en N.A.S.M. Agente: N.V. Int. Cred.- en Handels-Verg. „Rotterdam." | Voor de N.S.M.O. Maclaine Watson & Co.

P. & O. S. N. Co.

CALL AT SHANGHAI.

In view of reported improvement in conditions all P. & O. mail steamers will resume normal call at Shanghai as follows:

HOMEWARDS. Commencing with „Rajputana" which left Yokohama 30-11-'37

and

OUTWARDS. Commencing with „Chitral" leaving Marseilles 11-12-'37

11a Z

SMN RL

N.V. Stoomvaart Mij. „Nederland" — N.V. Rotterdamsche Lloyd

Eerstvolgende Afvaarten van Batavia:

9 Febr.	Kota Gede	RL. 2)	9 Mrt.	Johan van Oldenbarnevelt	N. 2)
12 „	Kertosono	RL. 3)	12 „	Kota Inten	RL. 3)
16 „	Christiaan Huygens	N. 2)	15 „	Kedoe	RL. 3)
19 „	Poelau Laut	N. 2)	16 „	Dempo	RL. 3)
23 „	Sibajak	RL. 3)	19 „	Sembilan	N. 3)
25 „	Tapanoeli	RL. 3)	23 „	Tarakan	N. 2)
25 „	Tajandoen	N. 3)	26 „	Buitenzorg	RL. 3)
2 Mrt.	Siantar	RL. 2)	30 „	Johan de Witt	N. 2)
			31 „	Enggano	N. 7)
			2 Apr.	Poelau Bras	N. 3)

2) via Genua. 3) via Marseille. 7) via Liverpool.

VOLKSBIBLIOTHEEK

Geopend op alle werkdagen

Geregelde aanvulling met de nieuwste werken der wereldliteratuur

Openbare Leeszaal — Toegang Vrij

Vrijmetselaarsweg 1

Contributie vanaf 50 cent per maand

18000 boeken in de Nederlandsche, Duitsche Engelsche en Fransche taal

N. V. KONINKLIJKE PAKETVAART MAATSCHAPPIJ

Vaarbeurten van Batavia.

FEBRUARI 1938

Zo.	6— 9 V.	Pontianak	Benkoelen
Zo.	6—12 M.	Semarang	Gen. van Geen
Zo.	6— 5 N.	Semarang en Soerabaja; overscheep aldaar naar Oost-Borneo, Bali en Lombok	Plancius
Ma.	7—12 M.	Singapore en Belawan-Deli	Reael
Ma.	7— 5 N.	Oosthaven en Merak	Rooseboom
Di.	8—12 M.	Soerabaja en de Kleine Soenda-eilanden	De Klerk
Di.	8— 4 N.	Semarang, Soerabaja, Boeleleng en Makasser; overscheep aldaar naar W. en N. Celebes, Tominibocht, Sangir-Talaud en Nanoesa-eilanden, Molukken en Noord Nw.-Guinea	Melchior Treub
Wo.	9— 8 V.	van Pasar Ikan (4 N. van Tandjong-Priok) naar Kalianda, Oosthaven en Kota-Agoeng	Majang
Wo.	9— 9 V.	Semarang, Pekalongan, Tegal en Cheribon	Siberg
Wo.	9—10 V.	Tandjong-Pandan en Pontianak	Van Diemen
Wo.	9—12 M.	Java's Noordkust, Soerabaja (met overscheep naar Oost-Borneo), Soemenep, Bandjermasin, Panaroekan en Probolinggo	Bengkalis
Wo.	9— 5 N.	Palembang en Pladjoe	Ophir
Do.	10— 9 V.	Semarang	Both
Do.	10— 9 V.	Kroë, Bintoehan, Benkoelen, Indrapoera, en Padang; overscheep aldaar naar Noordelijker gelegen havens	Van Rees
Do.	10— 5 N.	Singapore	Nieuw-Zeeland
Do.	10— 5 N.	Oosthaven en Merak	Patras
Za.	12— 8 V.	Pemangkat, Singkawang en Pontianak	Blinjoe
Za.	12—12 M.	Toboali, Muntok, Palembang en Soengei-Gerong; overscheep Palembang naar Moeara Saba, Djambi en Koeala Toengkal	Gen. van Geen
Za.	12— 5 N.	Muntok, Singapore en Belawan-Deli	Plancius

Telefoonnummers: voor Passage: Weltevreden No. 383
Batavia No. 633; Priok No. 323;
voor Vracht: Batavia No. 611; Priok No. 321
voor Inlichtingen: Weltevr. No. 1800, toestel 54.
(na kantoorsluiting en op Zon- en feestdagen Wl. 266).

Tarzan van de Apen *(Deel II) No. 7*

door Edgar R. Burroughs

Terwijl hij langzaam door de maanbeschenen straten van de Arabische wijk rijdt, wordt hij getroffen door een wild lawaai dat uit een van de ontelbare café's komt. Benieuwd wat daar aan de hand is, besluit hij binnen een kijkje te nemen. Vele Arabieren zitten daar te rooken en drinken er hun zwarte koffie. Samen met Abdoel, zijn bediende, vindt hij een plaatsje vlak bij de dansende Ouled-Nail-meisjes. Spoedig komt een der meisjes, die Tarzan had opgemerkt, dansend naar hem toe en windt haar zilveren sjaal om zijn schouders. Hij geeft haar een paar zilveren munten. Doch even tevoren hebben de scherpe oogen van Abdoel haar zien praten met twee Arabieren aan den anderen kant van het lokaal. Weer is het haar beurt om te dansen. Ze komt dicht naar Tarzan toe. Lieflijk glimlachend, in weerwil van het geschimp van de zonen der woestijn, draait zij in het rond, en buigt zich plotseling een weinig over hem heen. „Er zijn er twee buiten op de binnenplaats", zegt ze vlug in gebroken Fransch, „die monsieur kwaad willen doen. Ik beloofde hun U daarheen te lokken, maar ik kan het niet — monsieur is zoo vriendelijk voor me geweest. Ga dadelijk weg; het zijn booze mannen." Tarzan bedankt haar, maar maakt geen beweging om te vertrekken. Een norsch uitziende Arabier komt nu naderbij, klaarblijkelijk er op uit, moeilijkheden uit te lokken. Onder het spotgelach der omzittenden begint hij Tarzan te beleedigen, zeggend, dat hij het dansmeisje gekrenkt heeft. De aapman vindt het niet prettig om, in welke taal ook, uitgelachen te worden. Wat gaat er gebeuren?

Copyright „Nieuws van den Dag voor N. I."

Vreemde Beelden te Tokio

Japansche Arbeiders! Japansche Koelies! Japansche Lastdragers! — last not least — Japansche Bedelaars

Immigratie Proletariaat Mislukking

In aansluiting op den brief van den bizonderen „Nieuws"-correspondent over zijn reis van Mandsjoekwo naar Japan, en welken wij publiceerden in ons Vijfde Blad van 27 Januari jl., laten wij thans het vervolg van zijn belevenissen volgen:

Tegen 7 uur in den morgen klopt de Japansche slaapwagen-boy van den expres Nr. 7 aan de deur van mijn coupé, maakt een buiging en meldt in zijn schoonste Engelsch: „Tokio is comming". „Japansche" boy..... ook d a t is iets, waaraan de Europeaan, die jarenlang in Mantsjoerije onder Japanners geleefd heeft, bij het eerste bezoek aan het eigenlijke Nippon even moet wennen.

Hier vindt men dus — sancta simplicitas! — ook Japansche arbeiders! Japansche koelies, Japansche lastdragers en — last not least — Japansche bedelaars! Want in Mantsjoerije treedt de Japanners slechts als „heer" op. Dus als soldaat, ambtenaar, koopman, maar nimmer als ambachtsman of proletariër. Want handenarbeid laat men aan de Chineezen over en het idee, dat ook een Japanner een riksja zou kunnen trekken of als lastdrager zijn brood zou moeten verdienen, wil er bij den in Mantsjoerije levenden Europeaan dan ook niet goed in, wijl de Japanner daar nu eenmaal als heer en meester regeert en over 30 millioen Chineezen heerscht.

Weliswaar heeft men herhaaldelijk getracht, een deel van het Japansche protelariaat naar het vasteland over te brengen, maar al deze pogingen zijn mislukt, wijl de Japanner als eilandbewoner op den duur niet tegen het klimaat, de bijzonderheden van den bodem, de voeding kan en vooral niet in staat is tegen den nog veel goedkooper werkenden Chineeschen arbeider te concurreeren. Daarom is de Japansche kolonisatie in Mantsjoerije dan ook mislukt en — maar nu gaan wij ons weer te buiten aan beschouwingen, die hier niet op hun plaats zijn!

In ieder geval: precies op tijd rijdt expres-trein Nr. 7 het hoofdstation van Tokio binnen en wanneer men dan onmiddellijk daarop tamelijk hulpeloos en verblind door de onleesbare opschriften, alleen in de groote hal staat, werpt men onwillekeurig den eersten blik naar de dakconstructie om dan zoo spoedig mogelijk naar buiten te vluchten. Want

„Tokio en Aardbevingen"

dat is zoo ongeveer tot een en hetzelfde begrip geworden en ieder oogenblik verwacht de nieuweling, dat de bodem in rhythmische bewegingen zal gaan golven en de huizen in elkaar zullen storten. Want in dit opzicht weten de inwoners van Tokio — vooral wanneer zij eens een bezoek aan het vasteland brengen — de meest verschrikkelijke geschiedenissen te vertellen.

Bij een „echte aardbeving" — de kleine tellen niet mee, wijl zij een „alledaagsch" iets zijn — zouden de hooge huizen geheel schuin komen te staan. „Plotseling hangt de lamp scheef en begint als de klepel van een klok te slingeren" — vertellen de menschen — „en wie dan nog niet gemerkt heeft, wat er gaande is, wordt door het breken van glas- en aardewerk wel spoedig op de hoogte gebracht". Daarbij zou het in deze huizen, die in verband met de vele aardbevingen op een speciale wijze zijn geconstrueerd, veel veiliger zijn dan op straat. Want deze huizen bewegen met hun dik betonnen fundament enkel „heen en weer" en het stalen geraamte houdt het geheel tezamen. Hoogstens laat hier en daar eens een stuk cement los... en valt den voetgangers op het hoofd. . .

Zooals gezegd: wie dergelijke geschiedenissen bij tientallen gehoord heeft en zelf in andere streken eenige groote aardbevingen heeft meegemaakt, voelt zich reeds op het station te Tokio ietwat onbehaaglijk en zou het liefst te voet, op het midden van den rijweg, naar het als „aardbevingvrij" aanbevolen hotel ijlen.

Maar op den rijweg in Tokio te wandelen is klaarblijkelijk ook niet geheel ongevaarlijk, want in geen stad ter wereld bestaat er een grooter behoefte aan een verbetering van de regels voor het autoverkeer dan juist hier.

Nu — ook daarvoor is een verklaring: de gemotoriseerde oorlog heeft den autobestuurder aan het front tot een belangrijke persoonlijkheid gemaakt. De goede chauffeurs zijn naar China vertrokken en hun plaatsvervangers rijden zich nu langzaam „in" of elkaar „aan" of de voetgangers „over" — ook in dit opzicht zijn de groote Mantsjoerijsche steden er met hun uitstekende verkeersregeling beter aan toe.

Desondanks neemt men een taxi en stelt smartelijk bewogen vast, dat dit grapje in Tokio aanzienlijk duurder is dan in Mantsjoerije. De eerste aanslag begint met 50 sen of 45 cent, maar daarvoor belandt men dan ook veilig in zijn hotel, dat als „aardbevingvrij" geldt, wijl het als een van de weinige gebouwen tijdens de laatste groote aardbeving, toen alleen al op een plaats 40.000 menschen in de vlammen omkwamen, wist stand te houden.

Een Japansch Hotel

Den weg vinden in dit fantastische gebouw kan men eigenlijk slechts aan de hand van een gedrukten plattegrond, want dit hotel is eigenlijk een kleine stad. In de schitterende hallen kan men van de heerlijkste parels tot het goedkoopste kinderspeelgoed alles koopen, wat het hart begeert.

Een eigen post- en telegraafkantoor, reisbureaux, bars, restaurants, grills, winter- en daktuinen, baden, kappers, feest- en conferentiezalen, boekwinkels — aan alles en alles is gedacht, de hotel-ervaringen van een half werelddeel zijn hier benut. Daarbij zijn de prijzen volstrekt niet hoog: reeds voor 4 gulden heeft men een mooie kamer met bad en alles wat daarbij behoort.

Onder dit „alles wat daarbij behoort" spelen de vele, kleine, zeer schoone kamermeisjes, die onhoorbaar door de kamers loopen en den gast op zoo voorbeeldige wijze bedienen, als slechts de eenigszins melancholisch aandoende Japansche vrouw dit kan, de hoofdrol.

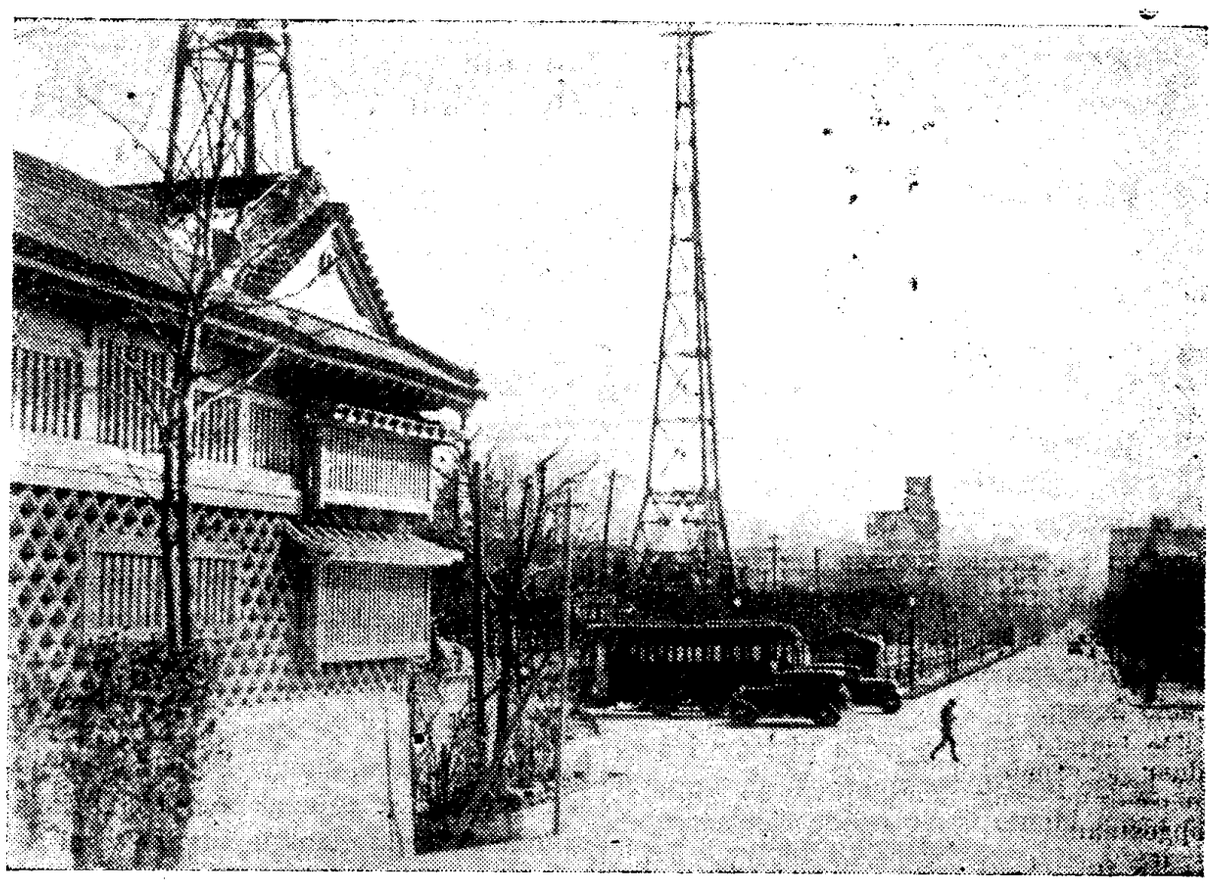

Het Ministerie van Buitenlandsche Zaken te Tokio

Overwinningsfeesten

Rattaratta-boem-boem!..... Muziek! Vensters worden geopend: buiten marcheert een meisjesschool voorbij. Alle meisjes even groot, allen in hetzelfde blauwe matrozenpakje, allen in het bezit van page-kopjes en van gezichten, waarvan het een als twee druppels water op het andere gelijkt..... De meisjes hebben een klein papieren vlaggetje met de rijzende zon in het midden in de hand en zwaaien daarmede precies op de maat van de muziek. Het zijn misschien duizend meisjes of meer — 1.000 vlaggetjes wippen heen en weer; het is een aardig tooneeltje.

„Nanking" — zegt op hetzelfde oogenblik de kleine, bonte kamerbloem en maakt een kleine buiging.

Ach ja, juist, dit is nog een feest ter gelegenheid van den val van Nanking.

„Nanking" is voor de Japanners het Chineesche „Parijs" en het is bijna onbegrijpelijk, dat het bericht van den val van deze stad in Japan zoo kalm opgenomen is. Zeker, er marcheeren duizend vlaggenzwaaiende meiskens voorbij, maar van de haastige voorbijgangers blijft er geen een staan, terwijl men toch als Europeaan verwacht zou hebben, dat duizenden en nog eens duizenden — maar waartoe dergelijke onnuttige overpeinzingen aan een hotelvenster? Vooruit, met de snelle lift naar beneden en dan naar buiten, onder de menschen!

Weinig Opwinding

Wanneer een met onze wereldgeschiedenis niet vertrouwd Marsbewoner eens plotseling in Tokio geland ware, zou hij moeilijk op de gedachte kunnen komen, zich in de hoofdstad van een land te bevinden, dat zich in een zwaren strijd om zijn bestaan bevindt.

Ook de étalages herinneren — in tegenstelling met Mantsjoerije — op geen enkele wijze aan den oorlog. Dat „er iets bijzonders aan de hand was", zag men enkel en alleen aan de fantastische decoraties van de beroemde Ginzah, de „Kalverstraat" van de Japansche 7-millioenen-stad. Vlaggen op alle daken, guirlandes in alle kleuren van venster tot venster en de lucht vol kleine ballonnen . . . .

Maar ondanks dit alles..... de zakelijkheid overheerscht en wanneer de Japanners over den val van Nanking niet zooveel vreugde betoond hebben, als verwacht had mogen worden, spruit dit wel voort uit het feit, dat de bladen er hem wel van overtuigd hebben, dat dit nog geenszins het einde van den oorlog beteekent.

(Nadruk verboden).

Amerika's Bewapening ter Zee

Als Symbolische Demonstraties der Angelsaksische Landen wordt beschouwd Bezoek Amerikaansche Kruisers aan Singapore

Wederopstanding „Big Navy Party"

New York, Januari 1938.

De „Nieuws"-correspondent te New-York schrijft:

De algemeene onzekerheid, die de politiek van de Vereenigde Staten kenmerkt, is sinds 1917 wel nimmer duidelijker geweest dan in de laatste weken en maanden en komt — dit zij onder eenig voorbehoud gezegd — ook in het nieuwe uitstel van de door Roosevelt aangekondigde boodschap aan het Congres over de bewapening tot uiting.

Toen president Roosevelt op 5 October 1937 te Chicago zijn beroemde rede hield, maakte zich voor de eerste maal het streven van de Amerikaansche regeering, met het oog op de vele problemen in de wereld in het algemeen en in het Verre Oosten in het bijzonder de Amerikaansche buitenlandsche politiek te activeeren, bemerkbaar.

In het licht van de gebeurtenissen der laatste weken gezien, schijnen de woorden van het Amerikaansche staatshoofd in de eerste plaats op Japan gemunt te zijn geweest.

Desalniettemin was het indertijd door Roosevelt uitgegeven parool, dat er in de moderne wereld geen gebeurtenis zou zijn, die niet middellijk of onmiddellijk ook de Amerikaansche belangen zou beroeren, in de daarop volgende maanden aan vele uitleggingen onderworpen, totdat tenslotte de aanval op de Amerikaansche kanonneerboot „Panay" op de Jangtze door Japansche vliegers tot een krachtproef in den verbitterden strijd tusschen interventionisten en isolationisten, die onlangs nog hun kracht bij de stemming over het voorstel-Ludlow bewezen, leidde.

Ondanks het feit, dat dit voorgevecht geen beslissend resultaat heeft gebracht, heeft het „Panay"-incident en de verdere actie der Japanners op het vasteland in ieder geval een deel van de lieden, die tot nog toe onder de leuze „Americans let's mind our own business" een algeheele terugtrekking van Amerika uit China geëischt hadden, in zijn opvatting aan het wankelen gebracht.

Sinds dien tijd liet de regeeringsgezinde Amerikaansche pers steeds weer de meening verkondigen, dat de Amerikaansche buitenlandsche politiek slechts dan met succes voor de „bescherming der beschaving" en de behartiging der Amerikaansche belangen in overzeesche gebieden — dit laatste werd slechts vaag omschreven — zou kunnen optreden, indien het gelukte, aan de langs den diplomatieken weg overgebrachte meeningen der Amerikaansche regeering ook den noodigen militairen nadruk te verleenen.

De Amerikaansche openbaarheid was er dus psychologisch reeds op voorbereid, toen de regeering eenige weken geleden voor de eerste maal liet doorschemeren, dat zij van plan was de vloot ook buiten de door de z.g. Vinson-wet getrokken grenzen te versterken.

Volgens de Vinson-wet zou de Amerikaansche vloot voor 1940 op de bij het afgeloopen Londensche verdrag bepaalde volle sterkte worden gebracht, zoodat dus thans, nadat de toestand principieel veranderd is, de wet zal moeten worden herzien.

Naar verluidt, hebben de competente instanties reeds een nieuw bouwprogramma uitgewerkt, dat alle scheepstypen zou omvatten en aan het Congres zal worden voorgelegd, zoodra Roosevelt — wat elk oogenblik kan worden verwacht — zijn boodschap over het vlootbouwprogramma zal hebben uitgesproken.

Voorzoover thans bekend is, zou het nieuwe voorstel voorzien in een bewapening, welke de bij de afgeloopen vlootverdragen bepaalde grenzen met 20% overschrijdt. Er wordt gesproken over den bouw van 3 slagschepen, 2 vliegtuigmoederschepen, 3 of 4 slagkruisers of 4 lichte kruisers, 20 torpedojagers en 6 duikbooten. Daarbij moet men bedenken, dat er reeds 2 nieuwe slagschepen op stapel staan. Anderzijds echter mag men niet over het hoofd zien, dat het jongste der zich in dienst bevindende Amerikaansche slagschepen reeds den eerbiedwaardigen leeftijd van 17 jaren heeft, zoodat de Amerikaansche marine, ook indien de internationale toestand gunstiger zou zijn geweest, met den bouw van nieuwe schepen had moeten beginnen.

Volkomen in de lijn der ontwikkeling liggen verdere gebeurtenissen, die er alle op wijzen, dat de Vereenigde Staten hun aandacht meer en meer op den Pacific gaan concentreeren. In politieke kringen noemt men het b. v. opvallend, dat niet minder dan 4 Amerikaansche kruisers ter gelegenheid van het Australische jubileum naar Sydney zijn gegaan.

Als een symbolische demonstratie der Angelsaksische landen tegen Japan beschouwt men ook het feit, dat drie van deze vier kruisers aan de openingsplechtigheid van de nieuwe oorlogshaven van Singapore zullen deelnemen. In hetzelfde kader valt de verrassende verklaring van Roosevelt, dat Amerika nog tot 1960 nauwe economische betrekkingen met de Philippijnen zal blijven onderhouden, in plaats van zich, zooals oorspronkelijk het plan was, zich reeds na eenige jaren terug te trekken.

Van den „Nieuws"-Redacteur in Nederland

In Sassenheim Gaat het Weer Goed

Nu is het Muntplein een Probleem en er is Twee Ton voor het Kind Bijeen

Dr. Heyermans aan het Snoek vangen

Nederland Wemelt van Romanschrijvers

28 Januari — Vóór de crisis werden tijdens de bloemententoonstelling te Sassenheim vaak zulke fantastische prijzen voor de bekroonde tulpen betaald, dat het tentoonstellingsgebouw den bijnaam van Monte Carlo kreeg.

De laatste jaren werden nimmer bizonder hooge prijzen verkregen, doch thans is de naam Monte Carlo op de bloemenshow herleefd.

De tentoonstelling van gebroeide tulpen welke de vorige week gehouden werd, is een succes geweest.

De als „de beste Oranje-tulp" bekroonde Orange Wonder werd verhandeld tegen een prijs van zevenhonderd gulden per kilogram. Een gelukkige bezitter verkocht 10 kg, een ander 5 kg tegen dezen prijs.

De rose Mendel —tulp Her Grace werd Dinsdag 18 Januari verkocht voor *f* 18 per kg, twee dagen later werd voor 100 kg twee-duizend gulden gegeven en Zaterdag noteerde deze variëteit *f* 25 per kilo.

✖

Begin Februari zullen de commissarissen van de Nederlandsche Spoorwegen een belangrijke beslissing nemen. Aan hen wordt dan voorgelegd een voorstel der directie om tot aanzienlijke uitbreiding van het materieel over te gaan.

Reeds eenigen tijd bestaan plannen om meer Diesel-electrische treinen te bouwen.

Het schijnt thans dat de directie overweegt een order uit te geven van meer dan een millioen gulden ter vervaardiging van gestroomlijnde treinstellen, die uit elk vijf wagens zullen bestaan.

De Diesels zullen tot 120 km per uur kunnen rijden en als het zoo doorgaat, behoort in 1945 de stoomlocomotief tot de bezienswaardigheden van het spoorwegbedrijf waarvoor men naar het museum zal moeten gaan.

✖

Het verkeer in het hart van Amsterdam, op het Muntplein, schreeuwt reeds geruimen tijd om verbetering en de oplossing van het vraagstuk hoe het beste de verkeersstroomen te leiden van Kalverstraat, Rokin, Vijzelstraat en Reguliersbreestraat is zeker niet eenvoudig.

Het plan is nu in het gebouw van de Munt, waarin thans een winkel van „De Porceleyne Fles" is gevestigd, een poort te bouwen ten behoeve van het voetgangersverkeer. Met lichtsignalen krijgen de voetgangersstroomen dan veilige oversteekpunten.

Het huidige trottoir wordt dan bij den rijweg getrokken, het middenplateau van het plein wordt verruimd; er komen daar dan vijf haltesporen, zoodat het tramverkeer sneller zal kunnen worden verwerkt, daar uit de richting Dam twee trams naast elkaar zullen kunnen oprijden.

Dit plan brengt geen oplossing voor de behoeften van een zeer verre toekomst, doch wordt voor een jaar of vijftien voldoende geacht.

✖

De weldadigheidszegels „Voor het Kind" hebben boven de frankeerwaarde opgebracht *f* 176.214, dit is ruim *f* 32.000 meer dan verleden jaar. Voorloopig is reeds *f* 165.000 uitgekeerd aan den Nederlandschen Bond tot Kinderbescherming.

De verkoop van de door het comité uitgegeven prentbriefkaarten heeft naar raming *f* 30.000 opgebracht, andere baten uit Avro-prijsvraag en legpuzzles in de bladen 17 à 20 duizend gulden. Zoodat de leuze „Twee ton voor het kind" ruimschoots werkelijkheid is geworden.

✖

Plannen om het uitgestrekte Peelgebied te ontginnen zijn niet nieuw. Reeds in 1930 heeft de Nederlandsche Heide Maatschappij een wegen- en ontginningsplan ontworpen.

Gedeeltelijk zijn deze plannen in latere jaren in werkverschaffing uitgevoerd. In het gebied van de gemeente Sevenum zal nu begonnen worden met de ontginning van een gebied van 400 hectare. De grond zal van 60 cm tot 1 meter diep worden omgewerkt; gedurende het eerste jaar zal kunstmest over den ontgonnen grond worden uitgestrooid, waarna de ontginningen worden ingezaaid. Op deze wijze hoopt men den grond in betrekkelijk korten tijd vruchtbaar te maken. De ontginning is vooral van belang voor de Limburgsche Peelranddorpen, waar tal van boerenzoons, wegens gebrek aan cultuurgrond, reeds jaren hebben gewacht om een eigen bedrijf te stichten. Aangenomen mag worden dat de gecultiveerde grond bij uitstek geschikt is om gemengde boerenbedrijven te vestigen.

✖

Dr. B. Havinga heeft een lezing gehouden over de fauna van het IJselmeer. In 1936 was in de voormalige Zuiderzee nagenoeg het minimum-zoutgehalte bereikt.

Voor vrijwel allé organismen van het zoete water was het zoet genoeg, zoodat op dat oogenblik het IJselmeer een braak terrein was dat bevolkt moest worden. De zoetwatermossel spande de kroon. De vischen hebben wel een groot verspreidingsvermogen, doch hun voortplantingsvermogen schiet nog te kort om de geheele Zuiderzee te bevolken, met uitzondering van de Pos, waarvan in 1937 1 millioen kilogram, overeenkomende met 90 millioen stuks, gevangen werd; 1937 werd er verder 70.000 kilo snoekbaars gevangen. Van de vroegere vischbewoners zijn de spiering en de aal overgebleven. De aal gaf in 1937 een record-vangst van 3½ millioen kilo, overeenkomend met tachtig millioen exemplaren.

✖

Verschillende malen is rondom het eiland Goeree en Overvlakkee uitgezien naar verruiming van de grenzen. Eenige uitgestrekte gorzen zijn bekeken en opgemeten.

Resultaat van het onderzoek is de conclusie, dat een oppervlakte van 63 hectare aan slikken en gorzen zeer goed zou kunnen worden ingepolderd en in rendabelen bouwgrond kan worden omgezet. De financiering, levert moeilijkheden, doch men hoopt op uitkeering uit het werkfonds voor dit productieve werk, dat 200 menschen gedurende negen maanden werk zal geven. En de winst van nieuw grondgebied.

✖

De minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen — de heer Slotemaker de Bruïne, pas te Praag benoemd tot doctor honoris causa en toegesproken in huldigende bewoordingen zooals in ons land jegens den professor met den baard nog nimmer gehoord werden — heeft bepaald, dat de naam van de stad Zutphen voortaan als Zutfen moet worden geschreven.

✖

De mensch en zijn liefhebberijen. Toen dr. Heyermans, de pas afgetreden chef van den Amsterdamschen geneeskundigen en gezondheidsdienst, nog niet gepensionneerd was, had hij weinig tijd voor ontspanning. Hij is nu onmiddellijk begonnen de schade in te halen en heeft zich ontpopt als een hartstochtelijk en fortuinlijk hengelaar. Op één dag drie snoeken, een van 18, een van 12 en een van 10 pond. Toen de hengelaar stadwaarts trok, bedacht hij dat veertig pond snoek voor een klein gezin toch wel wat overdadig is en het oud-hoofd van den Gezondheidsdienst liep even aan bij zijn vroegere buren op de Nieuwe Achtergracht, „De Joodsche Invalide", waar de snoeken werden afgegeven. Maar de koppen hield de hengelaar zelf; die worden geprepareerd!

✖

Het Nieuwsblad van den Boekhandel publiceerde een overzicht van alles wat er

Nog een foto uit dagen van verveling. Een persfotograaf kiekte maar een paar Spakenburgsche schoonen op den Soestdijker Straatweg, zoolang er niets anders was.

in het afgeloopen jaar is uitgegeven in Nederland. Het aantal romans blijft nog steeds schrikbarend groot. Alleen al in November bijvoorbeeld: een honderd drie en zestig .... Aan kinderboeken in November 230.

✖

Op 31 December jl. waren volgens de voorschriften op de postkantoren aangegeven 695.897 radio-ontvangtoestellen. Het aantal aangeslotenen op de radiodistributie bedroeg op dien datum 375.972.

✖

Einde November was ten name van inleggers bij de Rijkspostspaarbank ingeschreven *f* 584.351.000. Inlagen in December 18½ millioen, terugbetalingen 14½ millioen.

Het tegoed op spaarbankboekjes bedroeg op ultimo December 1937 zoodoende ruim 588 millioen tegen 532 millioen een jaar daarvóór.

✖

Meermalen bereikten den Keuringsdienst van vleesch en vleeschwaren klachten over het meenemen van honden in slagerwinkels. Hetgeen ongewenscht wordt geacht. Daarom bevat ook artikel 9 van het Koninklijk Besluit van 10 Juli 1926 ter uitvoering van artikel 19 der Vleeschkeuringswet het verbod om honden in vleeschwinkels aanwezig te hebben.

Aan dit verbod wordt nu herinnerd. Als er klanten bij den slager komen, die hun hond meenemen in den winkel, worden de slager en de klant gestraft.

✖

Het schuttersgilde van St. Petrus en Paulus te Arcen heeft zijn jaarfeest gevierd met het traditioneele worst-eten. In den vroegen ochtend van den feestdag trekken de jongste leden van het gilde er op uit om langs de huizen en aan de boerderijen worst in te zamelen. Een der jongelui draagt een houten gaffel waaraan de meters worst worden opgehangen.

Bij het vallen van den avond komen de jongelui in het stamcafé bijeen en de worst wordt dan over een vijftal herbergen in het dorp verdeeld om gebraden te worden. Ieder die na 7 uur 's avonds een der café's bezoekt, mag voor rekening en op de gezondheid van het gilde zooveel worst eten en zooveel bier drinken als hij belieft.

De inwoners van Arcen maken van deze gulheid van het gilde ruim gebruik en vooral de jongere generatie is bij het jaarlijksche worst-eten sterk vertegenwoordigd.

De leden van het gilde vieren feest in hun clublokaal en hier gaat het nog royaler toe, want het is traditie dat de pachtopbrengst van de landerijen welke het gilde in eigendom heeft, geheel wordt omgezet in bier, en zoolang de voorraad strekt, kan ieder lid van St. Petrus en Paulus in het clublokaal gratis bier drinken.

Zoo komt het dat niet enkel de eene dag doch ook de volgende dag voor vele Arcenaren een feestdag is...

✖

Het Oud-Testamentisch verhaal van Mozes die zijn staf op den grond wierp, welke toen in een slang veranderde, was het onderwerp van gesprek geweest van een treingesprek.

Er was iemand die het belachelijk noemde dat er twintig eeuwen na Christus nog menschen zijn die denken dat dit waar gebeurd is.

Andere reizigers ergerden zich en vroegen aan een veldwachter, ook in den trein: „Mag dat nou maar?!"

De veldwachter had zich ook gekrenkt gevoeld in zijn godsdienstige overtuiging, proces-verbaal, rechtszaak: eisch 1 maand gevangenisstraf.

✖

Langdurige werkloosheid van haar man, steeds grooter wordende zorgen in het gezin brachten de vrouw van een werklooze te Almelo in een toestand van volslagen wanhoop. De inboedel was verzekerd voor *f* 1100. En toen de man naar de werkverschaffing was, stuurde ze de kinderen de straat op, begoot alles met petroleum en stak er den brand in.

Een wanhopige vrouw voor de rechtbank. Eisch. 1 jaar gevangenisstraf. Hooger beroep. De vrouw, nu al vijf maanden in het Huis van Bewaring, smeekt om genade, vraagt terug te mogen naar haar kinderen.

De rechter antwoordt dat zij te veel aan haar getroffen gezin denkt en den ernst van het feit over het hoofd ziet. De nieuwe eisch: een jaar, waarvan 6 maanden voorwaardelijk, zonder aftrek.

De vrouw slaat bewusteloos achterover, de naast haar staande veldwachter kan haar nog opvangen.

✖

Een bejaarde man, werkloos handelsreiziger, staat terecht wegens oplichting van den maatschappelijken steun. Politierechter: drie weken gevangenisstraf. Hooger beroep. De man heeft vroeger een lijstenfabriek gehad, de zaken waren misgegaan, toen handelsreiziger, tenslotte ontslag en aangewezen op Armenzorg.

De premie van een verzekering betaalde hij door; het geld daarvoor werd geleend van de familie. Tenslotte kwam de tijd dat de verzekeringsmaatschappij uitkeerde: *f* 675.

De man betaalde onmiddellijk het van zijn familie geleende geld terug, de rest gebruikte hij om zijn manke dochtertje te laten opereeren in een kliniek te Leiden.

De procureur-generaal was iets milder dan de politierechter en eischte drie weken gevangenisstraf voorwaardelijk met een proeftijd van drie jaar.

✖

Onder tranen stond terecht een fabrieksarbeidstertje dat uit het warenhuis, waar zoo veel schoons verlokkend en voor het grijpen is uitgestald, een armbandje had gestolen van een paar dubbeltjes en een wenkbrauwenstift. Ze had geen geld om die dingetjes te koopen, vertelde ze.....

En de man-rechter vroeg wijs: „Waarom heb je ze dan gestolen?"

En het meisje zei, vrouwelijk-dom: „Omdat ik ze noodig had."

Waarop de Officier van Justitie losbarstte, de houding van het meisje onbeschaamd noemde en een maand gevangenisstraf eischte.

Tenslotte kwam toch van het meisje het ware woord: „Ik vond het zoo mooi."

En tranen. Maar het hielp weinig, het bleef gevangenisstraf, al werd die dan ook verminderd tot een week.

Het Officieren-tekort in Indië

Kunnen Oud-Onderluitenants direct in practischen Dienst worden Ingeschakeld?

Zij zouden geen lange Opleiding behoeven

Oud-Indische Onderofficieren aan het Woord

Er bestaat, zooals bekend, momenteel in Indië een niet onbelangrijk tekort aan officieren. Ten deele een gevolg van het weer op sterkte brengen van verschillende formaties, en de verbetering en uitbreiding van de technische uitrusting van het Indische leger, maar in sterkere mate ten gevolge van de afvloeiing in de laatste jaren en de beperking van het aantal plaatsen op de Kon. Militaire Academie.

„Bij al hetgeen er gaande en nog te verwachten is", zoo schreef de legercommandant in het eerste nummer van dit jaar van het „Indisch Militair Tijdschrift',' „kan een uitbreiding van het officierskorps niet uitblijven. Het is echter uiterst bezwaarlijk in deze behoefte te voorzien op zoo korten termijn, als wel vereischt wordt. Door bijzondere maatregelen, zooals het in dienst nemen van gepensionneerde officieren en van burger-ambtenaren in functies, die zich daarvoor leenen, het in dienst houden van officieren, voor wie in normale omstandigheden het tijdstip van pensionneering reeds zou zijn aangebroken, is voor een deel in de behoefte voorzien.

De bedoeling is verder, een beroep te doen op de Koninklijke Landmacht in Nederland voor de uitzending van beroeps-, c. q. reserve-officieren — of vaandrigs.

Deze mededeeling van den legercommandant en een commentaar van de „Telegraaf" zijn voor eenige oud-onderluitenants en oud-onderofficieren van lageren rang van het Ned.-Indische leger aanleiding geweest, het blad even zoovele ingezonden stukken ter plaatsing aan te bieden, waarin allen, ieder op zijn wijze, deze vraag stellen: „Waarom wordt ter aanvulling van het officierskorps van het Ned.-Indische leger geen beroep gedaan op de gepensionneerde onderluitenants en die oud-onderofficieren, die een functie zouden kunnen vervullen, welke thans wordt bekleed door een officier?

Bijzondere Tijden

De „Telegraaf" laat een dezer onderluitenants aan het woord.

„Bijzondere tijden maken bijzondere maatregelen noodzakelijk. Waarom stelt men niet een aantal gepensionneerde onderluitenants in de gelegenheid, als officier in dienst te treden? Zoowel hier te lande als in Indië, bevinden zich talrijke, op vrij jeugdigen leeftijd gepensionneerde, onderluitenants, aan wie zeker 50% bij het verlaten van den militairen dienst, de titulaire rang van 2e-luitenant werd toegekend.

Deze gepensionneerden, die gedurende hun diensttijd als onderluitenant practische officiersdiensten hebben verricht, meestal groote kennis van land en volk bezitten, dikwijls meer dan één inheemsche taal machtig zijn en bovendien de psyche van den Inlandschen soldaat door en door kennen, zouden als officier practisch beter voldoen dan uitgezonden reserve-officieren.

Immers, men kan hen direct inschakelen in den practischen dienst, terwijl dit met reserve-officieren niet mogelijk is. Vóór laatstgenoemde categorie practisch bruikbaar is, dient zij toch minstens een halfjaar, zoo niet langer, te worden opgeleid. Met heel wat minder moeite en kosten zou men een aantal gepensionneerde onderluitenants in dienst kunnen laten treden.

Vele bezwaren zullen wellicht hiertegen van officierszijde worden aangevoerd, waarvan het voornaamste wel zal zijn: „standverschil". Dit nu mag in deze voor Indië bijzondere tijden geen doorslaggevende factor zijn. Hier in Nederland zijn talrijke vroegere onderluitenants opgenomen in het reserve-officierenkorps, van wie enkelen een reserve-hoofdofficiersrang bekleeden. Men zou een tijdelijken maatregel kunnen scheppen, door b.v. weder in dienst te nemen onderluitenants een contract voor vier of vijf jaar aan te bieden, zonder continueering. Gedurende dien tijd zou men dan gelegenheid hebben het officierscorps aan te vullen, door het benoodigde aantal officieren op de K. M. A. te doen opleiden, waarna de als officier in dienst genomen onderluitenants automatisch zouden afvloeien. Een weinig kostbare en doeltreffende maatregel."

Een andere inzender, zijn brief ondertekenend met: Gepens. onderofficier van het Ned.-Indische leger, schrijft o. a.:

In de karige jaren 1918—1923, de periode, waarin ook zoo getobd werd met officieren, werd op zeer handige manier een oplossing gevonden door:

Uitzending van reserve-officieren uit Nederland;

Benoemingen van onderluitenants van het Indische leger, wat zeer goed was gezien van het legerbestuur. Immers, dit waren allen onderofficieren uit de practijk en dezen hebben zich dit besluit waardig getoond.

Op vrijwel alle buitenposten onderofficieren te benoemen tot kwartiermeester, officier van wapening, plaatselijk geniechef en meerdere verantwoordelijke posten.

Ik geloof wel, dat de onderofficieren, bedoeld in de laatste zinsnede, in alle opzichten hebben voldaan, ook al om hun kennis van land en volk en Inheemsche taal.

Vele van die posten zouden zij ook nu kunnen bezetten, waardoor officieren vrij zouden komen, die elders hun diensten konden verrichten.

De „Telegraaf" zelf wijst er tenslotte op dat wordt overwogen, wat kan worden gedaan om den overgang voor hen meer aanlokkelijk te maken. Wellicht kunnen, na selectie, eenigen definitief in de formatie van het Indische leger worden opgenomen, terwijl voor de anderen kan worden gepoogd, hier een burgerlijke betrekking te vinden.

„Wij voor ons voelen meer voor de indienstneming voor den tijdduur van enkele jaren, van flinke, geselecteerde, nog physiek-krachtige onderluitenants, dan voor die van reserve-officieren der Nederlandsche landmacht. De eersten kennen het klappen van de zweep. Hebben reeds officiersdiensten in Indië vervuld, jarenlang, kennen land en volk, spreken Maleisch, weten hoe om te gaan met Javaan, Ambonees, Menadonees, Timorees enz.

Het schijnt echter, dat de legercommandant nog geen beroep, heeft gedaan op de landmacht in Nederland. Althans, ons is bij onderzoek gebleken, dat bij het departement van Koloniën nog geen verzoek van de Indische regeering is binnengekomen tot aanvulling van het Indische officierskorps, door uitzending van beroeps- of reserve-officieren der Nederlandsche landmacht."

Filmvertooning voor Koning Leopold

De Rotterdamsche Lloyd heeft 27 Januari de eer gehad, haar door Willy Mullens opgenomen propaganda-film „Nederlandsch-Indië" in het paleis te Laeken voor Koning Leopold en een talrijk gezelschap van gasten des Konings te vertoonen. Het was de tweede maal dat er ten paleize een filmvoorstelling werd gegeven. Eenige maanden geleden liet de Koning de film van Belgisch Congo voor zich afdraaien, nu was die van Nederlandsch-Indië aan de beurt.

De Rotterdamsche Lloyd heeft van deze film twee versies laten vervaardigen, een met Nederlandschen en een met Franschen tekst, doch Koning Leopold had nadrukkelijk te kennen gegeven, dat hij die in de Nederlandsche versie wenschte te zien, meldt het „Hbl."

Onder de vele gasten, die door den Koning waren uitgenoodigd om deze filmvertooning bij te wonen, bevonden zich Belgische ministers, alle leden van het Nederlandsche gezantschap te Brussel, de heer J. B. Vink, voorzitter van de Nederlandsche Kamer van Koophandel te Brussel, de directeur van den Rotterdamschen Lloyd en mevrouw Ruys, de directeur van het Brusselsche passagekantoor Ruys & Co. en mevrouw Weeda en de heer D. Voorthuyzen, leider van de film-afdeeling van den Rotterdamschen Lloyd. De muzikale illustratie van de film werd verzorgd door het strijkje van het s.s. „Dempo" van den Rotterdamschen Lloyd, alsmede door een gamelanorkest, samengesteld uit elf Javaansche bevan het m.s. „Dempo" van den Rotterdam-

Koning Leopold bleek, naar hij na afloop van de filmvoorstelling aan de heeren Ruys en Weeda mededeelde, zeer voldaan over de Nederlandsch-Indische film, die menige oude herinnering aan zijn reis door onze koloniën had doen herleven. Deze filmvertooning ten hove is voor den Rotterdamschen Lloyd een groot succes, maar met den Lloyd zal geheel Nederland zich er over verheugen, dat Koning Leopold andermaal op zoo ondubbelzinnige wijze blijk heeft willen geven van zijn belangstelling voor onze prachtige overzeesche bezittingen.

Inbraak op Feestavond

Inbrekers gingen er met Veertienhonderd Gulden van door

Met een ongeloofelijke dosis brutaliteit en raffinement hebben te Soerabaja inbrekers — het kan ook zijn, dat één man een en ander heeft georganiseerd — Maandagavond van de gelegenheid gebruik gemaakt om ten huize van ir. M. E. Keller, algemeen technisch chef der firma Ruhaak & Co., wonende Celebesstraat 8, hun slag te slaan.

De buit, bestaande uit geld, juweelen, gouden en zilveren sieraden, vertegenwoordigt een waarde van plus-minus f 1400, meldt de „Ind. Crt."

Nauwelijks hadden de heer en mevrouw Keller het blijde nieuws uit Nederland vernomen, of zij maakten aanstalten om den avond in feeststemming buitenshuis door te brengen. Om kwart over acht verlieten zij de woning. Zij begaven zich naar de Simpang Club. Omstreeks elf uur reed ir. Keller naar huis terug, teneinde zich om te kleeden.

Hij was nauwelijks de kleedkamer binnengetreden toen hij tot zijn groote ontsteltenis bemerkte, dat ongenoode gasten tijdens zijn afwezigheid van de gelegenheid hadden geprofiteerd de kasten aan een nader onderzoek te onderwerpen.

De politie telefonisch van het feit in kennis stellen, was het werk van een oogenblik. Ook mevrouw Keller was vrij spoedig ter plaatse. Vermoedde men eerst, dat de familie bij het uitgaan vergeten had de deuren goed af te sluiten, naderhand kwam men tot de ontdekking, dat de heeren via het raam van de eetkamer naar binnen waren geklommen.

Op vakkundige wijze werd de omlijsting van één der glas-in-lood-vensters omgekruld. Het raam openen bleek toen voor den dief kinderwerk. Hij klom naar binnen en zette zijn speurtocht in de kleedkamer voort. Met een scherp ijzeren voorwerp werd de kast opengebroken, de inhoud grondig onderzocht en... het lot was den man wel bizonder gunstig gezind. Hij trof een plaatijzeren geldcassette aan, die eveneens — het werkje moet ongeveer een half uur in beslag genomen hebben, aangezien de kist van degelijke constructie was — werd opengebroken.

Bankpapier, zilvergeld, juweelen, gouden en zilveren sieraden bleken een begeerenswaardige buit. Spaarbankboekjes en andere waardevolle papieren bleven onaangeroerd.

Veiligheidshalve werd de deur van de badkamer op een kier gezet, zoodat bij het eerste teeken van onraad, via den tuin, waar een wilde vegetatie welig tiert, naar buiten kon worden gevlucht.

Ook alle damestaschjes werden nagesnuffeld en wat zich daarin aan waarde werd aangetroffen, is eveneens verbeurd verklaard. Voorts brak men een bridgepotje open. Het behoeft geen betoog, dat het bridge-geld evenzeer verdween.....

De politie heeft evenwel den indruk gekregen, dat de heeren, of wie het ook zij, in hun arbeid zijn gestoord, de wijk namen na het voornemen te hebben gekoesterd nog even terug te komen. Op de toilettafel althans vond men een paarlen halssnoer, een gouden en een zilveren cigarettenkoker en een zilveren poederdoosje.

Begrafenis J. M. van IJzeren

Op Nieuw Eik en Duinen te Den Haag is het stoffelijk hulsel van den heer J. M. van IJzeren, assistent der Deli Mij., ter ruste gelegd.

Van hun belangstelling gaven daarbij op het kerkhof o.m. blijk de heeren dr. W. Emmens, ondervoorzitter en F. Dekker Hissink, secretaris van het Verbond van Nat. Herstel, Ph. Ledeboer, proc. houder Deli Mij., P. C. Kasteleyn, P. J. Lucardi, directeur Hoboken en Co's Bank, J. S. C. Kasteleyn, dir. Cultures, S. de Lang, directeur van „Het Vaderland", J. N. Kruisinga, planter, J. H. Hendrik, Van Muysen, ambtenaar Deli Mij., J. C. Waander, jhr. C. F. J. Quarles van Ufford, directeur Java-China-Japan-lijn Amsterdam, G. L. Tichelman, assist.-resident, D. Q. R. Mulock Houwer, directeur N. V. Zandbergen te Amersfoort, N. J. de Moet en vele dames.

Aan de groeve heeft de heer Ph. Ledeboer namens de directie der Deli Mij., die tot haar spijt bij deze droeve plechtigheid niet aanwezig kon zijn, uiting gegeven van haar waardeering jegens den ontslapene.

Vervolgens heeft dr. Emmens namens het Verbond van Nat. Herstel, waarvan de overledene in Indië een actief deelnemer was, den ontslapene dank gebracht voor hetgeen hij voor dit Verbond in Medan heeft gedaan.

Hierna heeft de heer G. L. Tichelman, ass.-resident, namens de Verg. van Oud-Landbouwers op Sumatra, namens het Deventer Landbouwcorps „Nji Sri", en namens de vrienden op Deli met enkele hartelijke woorden afscheid genomen van den overledene. Een familielid dankte voor de belangstelling.

De Parelvisschers van Broome

Goede Betaling maakt Dienstneming zeer Populair

Op 23 Januari j.l. ankerde ter reede van Koepang de blauwpijper „Gordon" van de Burns-Philip-lijn voor de ontscheping van 110 Timoreezen, Rotineezen en Savoeneezen, die bij de parelvisscherij in Broome hun tweejarig werkcontract beëindigd hebben. Voor Koepangers, die geen andere schepen te zien krijgen dan de witte boot en de twee K. P. M.-stoomers, die uit Soerabaja en Makasser op Timor varen, is het verschijnen van een vreemde vlag reeds voldoende om veel nontonners te trekken. De terugkeer van 110 contractanten uit Australië had zooveel familieleden en belangstellenden op de been gebracht, dat speciale maatregelen van de politie noodig waren om het verkeer te regelen, meldt het „Soer. Hbl."

Het s.s. „Gordon" doet na terugkeer uit Singapore Koepang weer aan — op 9 Februari a.s. — en dan vertrekken 130 nieuwe contractanten naar Broome. Tot op dien datum is het gedaan met de rustige rust van Koepang, geen huis dat geen last heeft van mankeerende bedienden en kebons, die, tot de werving is afgeloopen, geen andere gedachte hebben dan om voor Broome aangenomen te worden.

Vrijwel allen melden zich aan, zelfs timmerlieden en metselaars dingen mee en de kans om te slagen is zeer gering. Want het zijn in de eerste plaats oud-gedienden die in aanmerking komen; van de 130 nieuw aan te werven menschen zijn er ruim honderd, die reeds in Australië gediend hebben en nu door hun vroegeren werkgever opgevraagd zijn. Voor de overige dertig plaatsen zal de werver keus hebben over ongeveer twee duizend die zich aanbieden.

Dat de dienstneming voor deze parelvisscherij zoo populair is, ligt in de goede betaling. Het loon wordt bij contract gegarandeerd f 10.— 's maands te bedragen, maar is altijd hooger, tot 20 en 30 gld. voor iemand van de gewone bemanning.

Een duiker maakt gemakkelijk f 4.000 in de twee jaren van zijn diensttijd, zelfs 5 en 6 duizend zijn geen uitzonderingen. Het is begrijpelijk dat deze hooge loonen trekken, al is het werk zwaar; twee, soms drie maanden is men op zee op een kleinen schoener, wel is waar met zeer goede voeding, maar zonder eenige afwisseling en comfort.

De beste reclame is de bepaling van verplicht sparen en de uitbetaling in Koepang van de opgespaarde gelden is wel geschikt om een grootst mogelijk aanbod te krijgen. Zoo wordt aan dit teruggekeerde transport uitbetaald f 11.500.—, gemiddeld dus f 100.— per man. Het is wel gebeurd dat aan een duiker f 3.000 uitbetaald werd.

De vertrekkenden krijgen natuurlijk ook voorschot. Ieder heeft recht op 30 gld. voorschot. Oud-gedienden, op wier terugkeer de werkgever prijs stelt, kunnen veel meer krijgen, zooveel als zij waard geacht worden. Zoo krijgt o.a. een op 9 Februari a.s. vertrekkende duiker een voorschot van 50 pound.

Heel Koepang profiteert van deze Broomegelden. Gedurende deze twee weken worden door de Broome-menschen ruim 20.000 gld. in omloop gebracht.

Het is maar goed, dat deze werving, die zeven jaar geleden zou worden stopgezet vanwege een moord, gepleegd door een der contractanten op den werver, gehandhaafd bleef. Er komt jaarlijks wat geld binnen en enkelen hebben een baan.

Uitkomst bij GRIEP

Wacht niet tot de koorts oploopt, als Gij hoest, transpireert, U rillerig en als geslagen voelt: dit is het moment, om Abdijsiroop te gebruiken, omdat Abdijsiroop snel en grondig werkt. Vanaf den eersten lepel zult Gij de taaie slijm kwijt raken, die bezwangerd is met millioenen ziektekiemen. Gij ondervindt een buitengewone verlichting, Uw hoest verdwijnt. Gij kunt dan de koorts meester worden en slapen zonder uitputtende hoestaanvallen. Gebruik daarom altijd bij:

Hoest-Griep-Bronchitis-Asthma

AKKER'S **ABDIJSIROOP**

Bij Apothekers en Tokohouders

Thans f. 1,35 per koker per groote koker f. 2,50

Om den hoek

„Het is wel een beetje ruw weer vandaag om te gaan roeien. Kan de juffrouw er goed tegen?"

„Nee, maar ik wil haar eens op het beroerdst zien, voordat ik haar ten huwelijk vraag."

Nico: — En is de vader van je vrouw jullie achterna gegaan, toen je met z'n dochter wegliep?

Frits: — Jawel, en ik ben 'm sindsdien niet meer kwijt kunnen worden.

TAN KAIJ TEK
Senen 147. Tel. 2802 Weltevreden
Verkrijgbaar alle soorten
Ledikanten met toebehooren
Levert eerste kwaliteit matrassen
Billijke prijzen
87Z Beleefd aanbevelend.

SCHOMMELSTOELEN
ZEILMAKERIJ EUROPA-AZIË
Goenoeng Sahari 37-66
Tel. WI. 924

RESTAURANT E. A.
POSTWEG N. 63 —:— TELEFOON WELT. 3753
Het adres voor heerlijke Chineesche gerechten. Hygiënische bereiding, matige prijzen. Gratis bezorging.

OPLEIDING EXAMEN M. O. BOEKHOUDEN K. XII & Q.
ACCOUNTANTSEXAMENS
E. F. Jahn, Lid van het Ned. Inst. van Accountants,
Leeraar M. O. Boekhouden. 393 Z
Kebon Sirih 94 — Batavia-C. — Tel. 3288 WI.

Restaurant TAY TONG
Laan Holle — hoek Kebon Sirih Tel. 5156 en 5173 Welt
Heerlijke Chineesche gerechten in een specifiek Chineesch Restaurant. Populaire prijzen. Thuisbezorgen gratis
Hedenavond Muziek

GESLAAGDE VERKOOPSCAMPAGNE

Een Amerikaansch fabrikant van een reinigingsmiddel voor de huishouding (Oakite) had jaren geleden reeds getracht een grooteren afzet voor zijn product te vinden. Na zeven jaar lang met allerlei reclamemiddelen geëxperimenteerd te hebben, had hij nochtans geen bevredigenden omzet verkregen. In 1935 nam hij de proef met courantenreclame; in een gelimiteerd aantal plaatsen ging hij met kleine advertenties in couranten adverteeren. Het resultaat was dadelijk zoodanig, dat hij het volgend jaar courantenreclame op groote schaal ging toepassen en voor dit jaar nog meer advertenties in couranten op zijn verkoops-programma plaatste. Reeds in het eerste kwartaal van 1937 was de verkoop daardoor zoo groot, dat alle vorige verkooprecords werden geslagen.

Ook U wacht Succes door geregeld te adverteeren in
HET NIEUWS VAN DEN DAG v. N. I.

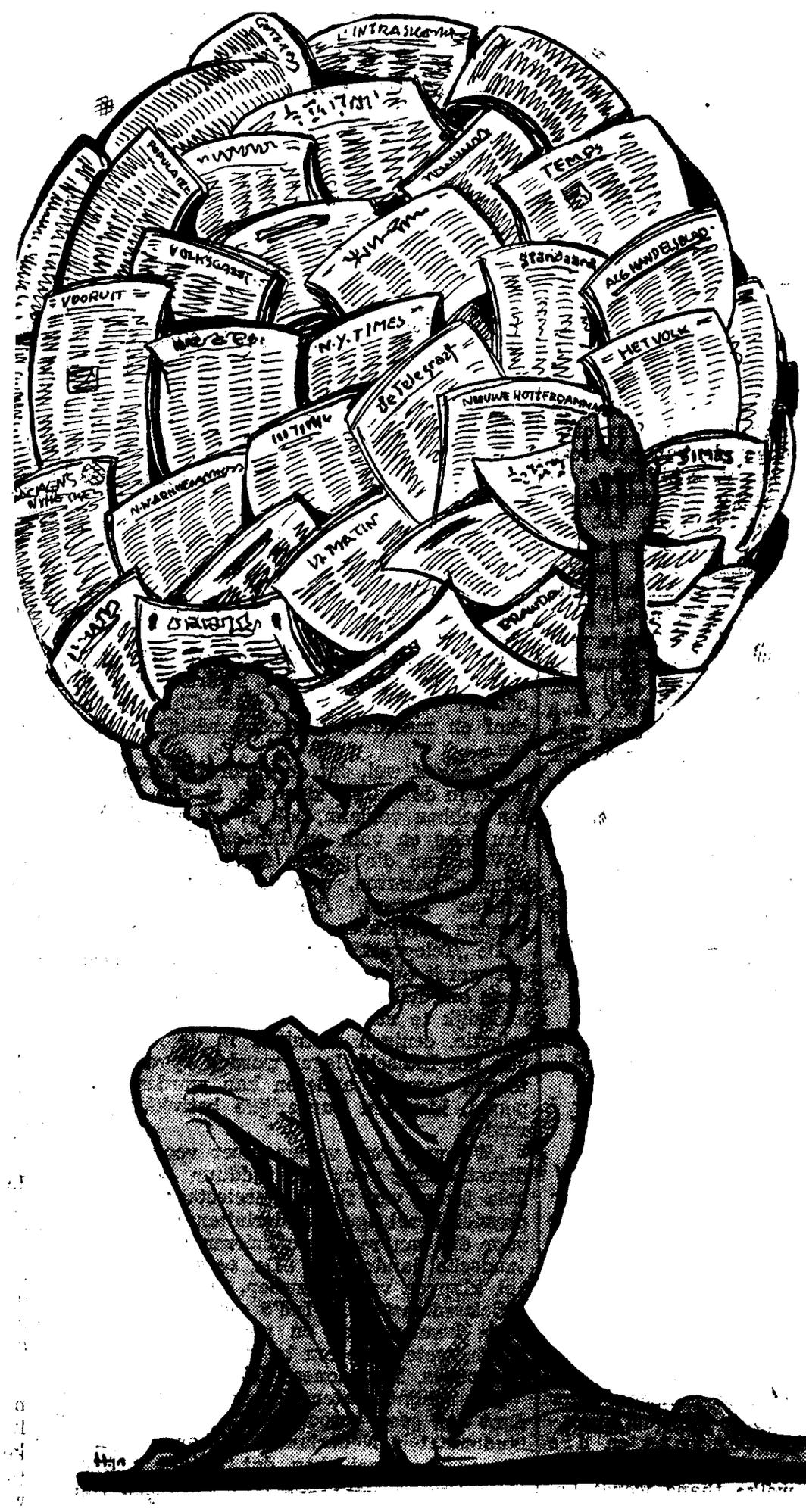

Ieder ontwikkeld mensch moet meerdere dagbladen lezen, maar behoeft niet gebukt te gaan onder de last van het feitenmateriaal, dat hij onmogelijk kan meesleepen Keesings Historisch Archief is de ontbrekende schakel tusschen Uw krant en Uw hersencapaciteit.

BEOORDEELINGEN

Secretaris van den Raad van State, Den Haag:
Het is mij aangenaam te kunnen verklaren, dat „Keesings Historisch Archief" mij in alle opzichten heeft voldaan en ten volle aan mijn verwachtingen heeft beantwoord

Middenstands-vereeniging, Soerabaia:
„Keesings Historisch Archief" voldoet volkomen aan de eischen, welke men daaraan stellen kan en de nieuwe index vergemakkelijkt ten zeerste het spoedig opzoeken van het een of andere onderwerp.

BON N. v. d. D.

Aan den hoofdvertegenwoordiger van
KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF
den heer D. W. F. 't HART, Bromostraat 24 A.,
MALANG.
(Verkrijgbaar in 2 uitvoeringen: f 30.— en f 15.—)
Verzoeke nadere kennismaking met KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF.

Naam .....
Adres: .....
Woonplaats: .....

BRUINE MAANDAG en DONDERDAG
Telefoon Batavia 1821 en 1823.
KOOTJES

VOOR DEN ZATERDAG-AVOND

't Is maar hoe men het ziet!

Dit woeste Zwitsersche berglandschap ....

is niets anders dan een bepaalde „ziens-wijze" op een bordje met gebak ....

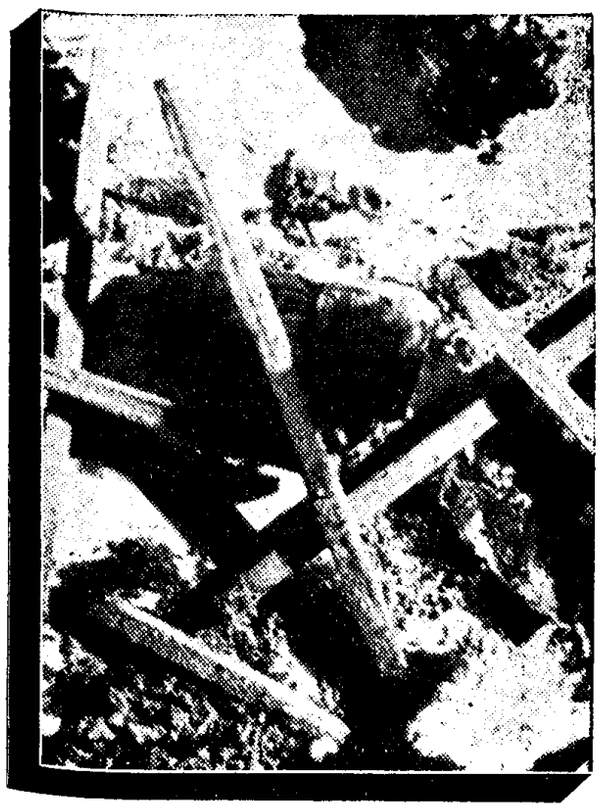

en deze chaos als na een aardbeving of een vulkanische uitbarsting ....

kan men zien bij aandachtige beschouwing van een aschbakje.

Kris-Kras

Vrouwen Prefereeren „Vijf-Vrouwen"-Systeem

Polygamie is nog steeds „zeer sterk gevestigd" in Fransch Kameroen (West Afrika). En..... de vrouwen daar zijn er zeer op gesteld.

Dit blijkt ten duidelijkste uit de verslagen van de Mandaten-commissie van den Volkenbond, welke onlangs werden gepubliceerd.

Mej. V. Dannevig uit Noorwegen, stelde over dit onderwerp een vraag tot den Franschen vertegenwoordiger, M. Besson.

Deze gaf het volgende bescheid: „De vrouwen zijn niet gekant tegen polygamie om reden dat, wanneer een man er vier of vijf vrouwen op na houdt, dezen ieder voor zich veel minder werk hebben te presteeren, dan wanneer zij geheel alleen allen arbeid zouden moeten verrichten".

Werkloozen Verdienen aan Sneeuwstorm

Tweehonderd jongelieden, allen werkloos, kwamen op het idée om de zware sneeuwstormen, welke de laatste weken over Hongarije woedden, in geld om te zetten.

Op den weg van Boedapest naar Weenen, richtten zij op verschillende plaatsen, barrikaden van sneeuw op.

Zoo gauw er nu een auto kwam aangereden, welke natuurlijk in die sneeuw-barrikade bleef steken, schoten er helpers toe, die een weg door den huizen-hoogen sneeuw-berg begonnen te graven.

Voor hun hulp vroegen zij een vergoeding van 10 sh. tot £ 1, hetgeen afhing van de grootte van den wagen.

Zoo gauw de auto uit het gezicht was verdwenen, werd fluks de barrikade weer hersteld.

Lang duurde helaas de pret niet. De Hongaarsche politie kwam er achter en ieder der ondernemende jongelieden werd tot £ 1 boete veroordeeld.

Een Glimlach draaide hem de Nor in

Mr. Claud Mullins, magistraat aan de South Western Politie-rechtbank, wees zekeren dag op een man, die op de publieke tribune zat.

„Ik wensch dat die man daar wordt ingesloten", zeide mr. Mullins. „Hij heeft daar den geheelen dag gezeten en zich al dien tijd zitten te vermaken met te glimlachen."

De heer Francis Dark oud 52 jaar, werklooze smid, die zat te wachten om voor een volgende zaak te verschijnen werd naar een cel gebracht.

Vijf minuten later, werd hij voor mr. Mullins geleid. De behandeling der zaak, waarvoor hij moest verschijnen, werd voor twee maanden uitgesteld.

„Toen na slechts vijf minuten de celdeur weer werd geopend, voelde ik mij geheel opgelucht, want ik voelde, dat ik terug zou keeren naar mijn vrouw en elf kinderen", zeide de glimlachende.

Gouden Kroon Gestolen

Toen Lord Vestey, de vleesch-„koning"-millionnair genoot van de zonneschijn aan de Zuidkust van Frankrijk, werd zijn gouden adellijk kroontje en eenige ivoren beeldjes uit zijn woning te Dulwich (Londen S. E.) gestolen.

De dieven gebruikten een ladder, waarmede zij door een raam op de eerste verdieping klommen. De bedienden die achter waren gebleven, sliepen rustig in de bedienden-verblijven welke gelijkvloersch zijn gelegen.

Slechts één kamer was over hoop gehaald. De dieven lieten de antiquiteiten en cursiosa kalm staan en namen alleen het kroontje en de ivoren beeldjes mede.

Toen het nieuws aan Lord Vestey werd getelefoneerd, die toen in zijn villa te Mentone verbleef, was het laconieke antwoord.

„Wel, dat is jammer — en dat nog wel met Kerstmis. Maar jammer als ik het vind, zal het toch mijn kerstfeest niet in de war sturen. Het kroontje is een imitatie van het officieele, dat ik pleeg te dragen.

Ik bewaarde deze imitatie samen met de ivoren, beeldjes in een glazen kast op de eerste verdieping. Ik had van deze laatste ongeveer een twintig stuks, en elk was ongeveer £ 40 waard.

Dat zijn mooie beeldjes en jaren heb ik er over gedaan om ze te verzamelen.

Negen Babies ge-„Mixed"

In het County Hospital te Dartford (-Kent), werden onlangs negen babies binnengebracht, die afkomstig waren van een polikliniek te Chattam. Alle babies hadden een papiertje om den pols met hun naam.

In het hospitaal te Dartford gingen zij direct het bad in en — toen gebeurde het dat de papiertjes door elkaar kwamen te liggen.

Om de zaak nog ingewikkelder te maken, werden er in de badkamer slechts acht papiertjes gevonden. Het negende scheen tijdens het vervoer reeds verloren te zijn gegaan.

De directrice werd onmiddellijk geroepen, maar wat had zij aan die papieren met de namen: David, Michael, Brenda, Bryan, Richard, Ronald, Kathleen, Peter.

Toen werden de verpleegsters uit Chattam er bij geroepen. En ten laatste konden zij den knoop ontwarren.

Twee babies, een jongen en een meisje, waren gelukkig ongeveer twee jaar oud en gemakkelijk te identificeeren.

Twee anderen telden eenige maanden en waren eveneens tamelijk gemakkelijk te herkennen.

De andere babies waren van één tot vijf maanden oud, maar na min en meerdere moeite, wisten de verpleegsters ook van hen te zeggen, wier kinderen zij waren.

Zoodat deze kwestie welke zich aanvankelijk ernstig liet aanzien, een happy end mocht boeken.

Reiziger op Cynische Wijze Vermoord

Onlangs is te Quemmper in Frankrijk het proces begonnen van de zoogenaamde „Roode Herberg".

Het vorig jaar stapte op zekeren avond in deze herberg een reiziger af, die een kamer bestelde. In de benedenzaal bevonden zich vier personen, inwoners van het dorp, die besloten, net als in de middeleeuwen, den reiziger te berooven.

Het eigenaardige van het geval was echter, dat het initiatief tot deze daad uitging van den herbergier. Deze werd in den oorlog verminkt en had er een houten been van overgehouden.

Toen de reiziger zich ter ruste had gelegd, drongen de vier misdadigers zijn kamer binnen.

De herbergier schroefde zijn houten been af en sloeg er den gast de hersens mee in. De buit bedroeg slechts 700 francs. De mannen deelden dit geld en namen vervolgens de vlucht.

De politie slaagde er evenwel in, de onverlaten te arresteeren.

„Aangeschoten" Verpleegsters

Vier zusters en drie leerling-verpleegsters, die gedurende een week waren geschorst, omdat zij een „drank-partijtje" hadden gegeven in het High Teams' Hospital, te Gateshead, werden door de „Commissie van Discipline" van verdere vervolging ontslagen, daar er „geen bewijzen van dronkenschap" waren gevonden.

Twee verpleegsters, van wie een haar één-en-twintigsten geboortedag vierde, besloten een partijtje te geven in de slaapkamer van een der leerling-zustertjes.

Het rapport zegt, dat de twee jongste leerlingetjes niet gewend waren alcoholica te gebruiken, zoodat zij al heel gauw onder den invloed kwamen."

Tevens werd bekend, dat een der zusters het een kapitale grap vond om een hoeveelheid wiskey met sherry te vermengen.

Bijna alle verpleegsters waren in pijama gekleed. De dranken raakten op en een der verpleegsters vroeg om een glas water. Zij ging daartoe naar de badkamer en draaide de kraan open.

Ondertusschen dachten twee andere zusters dat het een pracht-idée zou zijn om de verpleegsters, die zoo graag een glas water wilde hebben, maar heelemaal in het bad te stoppen. En zoo gedacht, zoo gedaan.

Weet U het Zeker?!

1. Wat hebben de volgende namen gemeen:
   George Fox — William Penn — Robert Barclay — J. Rendel Harris
2. Kan in Nederland het Koninklijk Gezag worden waargenomen?
3. En zoo u bovenstaande vraag bevestigend beantwoordt: door wie? en indien ontkennend, waarom niet?
4. De verzameling van alle Lutherse belijdenisschriften wordt genoemd:
   Augsburgsche Confessie — Formula Concordiae — de Schmalkaldische artikelen — het Konkordienboek.
5. Het bekende Noorsche dramatische werk „Peer Gynt" is een schepping van:
   Björnsterne Björnson — Aasmund Olafsson Vinje — Camilla Collett — Selma Lagerlöf — August Strindberg — Hendrik Ibsen — Sigrid Undset — Knut Hamsun — Edvard Grieg.
6. Wanneer u na een diner het menu bekijkt en leest:
   Potage Parmentier, Bouchées au Salpicon, Queu du cabilland au Gratin, Gigot de mouton à l'anglaise, Pouding froid à la semoule — wat heeft u dan volgens onze Hollandsche benamingen gegeten?
7. Panchromatisch is:
   een trillingvrije eigenschap van gepreparéerde kurk
   een bepaalde lichtgevoeligheid
   een ontsteking van de alvleeschklier.
8. Water in vasten agregaattoestand noemt men ook wel:
   ijs — waterstofperoxyde — helium — waterstofgas.
9. De vroegste datum waarop Paschen kan vallen is:
   1 April — 22 Maart — 25 Maart — 20 Maart — 12 Maart — 18 Maart.
10. Macaronische verzen zijn:
    Italiaansche keerrijmen
    Speeches, welke worden uitgesproken bij een macaroni-diner
    Verzen, waarin men woorden van verschillende talen dooreenmengt.
    Lofliederen voor den uitvinder van macaroni

(Voor antwoorden zie pag. 3.)

Streep-Raadsel

Vul op de plaats van de streep een woord in, zoo, dat dit woord met het eerste en het laatste woord weer woorden vormt:

Lippen	—	*dames*
dames	—	*smaak*
smaak	—	*macht*
macht	—	*deur*
deur	—	*auto*
auto	—	*slag*
slag	—	*feit*

(Voor antwoorden zie pag. 3.)

Mysterie der Onzekerheid

Via een Dwaas Psychologisch Bod naar een Groot-Slem, dat Geredoubleerd Gemaakt werd

Denk Altijd Goed Na Voordat U Uitkomt

Zoo nu en dan moet men wat wagen om te winnen

door

Ch. L. Charlouis

Beauté des jeux d partenaires.

Vous vous trouvez contre certain joueur, qui est de première force et d'un naturel assez rusé. Il ne vous épargne aucun vilain tour. Vous vous rendez compte qu'il vient d'agir avec vous comme le chat avec le souris: vous le détestez.

Dans un nouveau robre, il est votre partenaire. Votre visage s'illumine: vous vous sentez soudain pour lui la plus grande sympathie. — Bellanger.

Bridge is en blijft een kansspel: zekerheid heeft men slechts zelden. Het mysterie van geluk en tegenspoed zal altijd een belangrijke rol blijven spelen aan de kaarttafel en het is dan ook geen wonder, dat het ongewisse zoo nu en dan zijn stempel drukt op het bieden en het spelen.

Het wonderbaarlijke, dat rondom de bridge-tafel plaatsgrijpt, is voor mij altijd de groote attractie van dit boeiende spel geweest. Elk spel opnieuw bekoort mij, omdat ik niet bij machte ben het mysterie der onzekerheid te doorgronden. Ik zal U mee laten genieten van twee uitzonderlijke spellen, die ik deze week zelf heb uitgedeeld.

Ziehier het eerste wonderlijke geval:

	♠ 10 8 7 6 4 ♥ A V B 9 7 5 ♦ — ♣ A 5 N	
♠ A V 9 ♥ H 10 8 6 ♦ A H B 9 7 ♣ B	W	O ♠ B 5 2 ♥ 4 2 ♦ 10 8 5 4 3 2 ♣ 7 2
	Z ♠ H 3 ♥ 3 ♦ V 6 ♣ H V 10 9 8 6 4 3	

Oost-West stonden 60 op den robber.
Noord-Zuid stonden niet-kwetsbaar schoon.

Oost, die gegeven had paste. Zuid bood 2 S. A., uit psychologische overwegingen: in de eerste plaats zat de bedoeling bij hem voor de tegenpartij van het bieden af te houden en voorts hoopte hij 4 Klaveren gedubbeld te mogen spelen en halen. Men kan dit bod afkeuren op de tweede hand; de een zou het doen, de ander zou het laten.

West begreep direct, dat Zuid's openingsbod zeer waarschijnlijk niet reëel kon zijn; hij paste dan ook. Noord, een zeer voorzichtige speler, bood 3 Harten. Als Noord direct Klein-Slem Harten geboden had, zou zijn partner hem niets hebben kunnen verwijten.

Na passen van Oost, bood Zuid 4 Klaveren. West paste wederom. Noord antwoordde met 4 Schoppen; in deze situatie zeker het beste bod. Zuid hoopte nog steeds, dat zijn partner hem zou begrijpen en bood 5 Klaveren.

West paste, daar hij vermoedde, dat de tegenpartij na al deze krachtbiedingen wel hooger op zou gaan. Zulks geschiedde inderdaad, want hoe voorzichtig Noord ook overigens biedt, in dit bizondere geval had hij zijn partner niet „door": hij nam Zuid au sérieux en bood Groot Slem Klaveren. Men kan zich de schrik begrijpen, die Zuid beving; hij aanvaardde echter blijmoedig de consequenties van zijn dwaas openingsbod. West achtte toen het moment gekomen om te dubbelen en Noord bleef consequent: hij redoubleerde.

Bekijkt u thans de vier handen eens aandachtig lezer; noteert dan op een stukje papier met welke kaart u, in West's geval zou uitkomen en hoeveel punten Noord-Zuid met dit spel verliezen... en leest dan verder.

Ik zou in West's plaats gedubbeld hebben en met den Klaveren Boer zijn uitgekomen om de tegenpartij de gelegenheid te ontnemen door introeven extra-slagen te maken.

En toch gaat het contract maar 2 down indien leider Klaveren Boer in eigen hand neemt, over Harten snijdt, het Aas natrekt en hierop in Zuid een Schoppen of een Ruiten wegwerkt; hij kan dan nog een verliezende Ruiten in Noord aftroeven met Klaveren Aas.

West was echter blijkbaar zoo zeker van zijn zaak, dat hij n i e t met Klaveren Boer, doch met Ruiten Heer uitkwam. En kijkt u nu eens, wat er toen geschiedde.

Leider troefde in met Klaveren Aas (!) en speelde zijn acht troeven achter elkaar uit. Hij wist, dat West Ruiten Aas moest hebben; als West daarnaast nog heeft Schoppen Aas en Harten Heer is Groot-Slem voor het neerleggen, aldus redeneerde Zuid. Dit plan-de-campagne had succes: toen leider zijn laatste troef uitspeelde was de situatie aldus:

	♠ — ♥ A V B 9 7 ♦ — ♣ — N	
♠ A ♥ H 10 8 ♦ A ♣ —	W	O ♠ B 5 2 ♥ 4 2 ♦ — ♣ —
	Z ♠ H 3 ♥ 3 ♦ V ♣ 3	

Leider speelt dus Klaveren 3; werpt West een kleine Harten af, dan is de rest na een keer snijden over Harten Heer voor leider. Werpt West Schoppen Aas weg, dan speelt leider Schoppen Heer na; wordt hierop in West Ruiten Aas geëcarteerd, dan trekt leider Ruiten Vrouw na, waardoor West gedwongen is toch een Harten af te werpen. Leider maakt dus in deze situatie altijd Groot-Slem Klaveren.

Kijk lezer, hier heeft het wonderbaarlijke weer plaatsgehad: alleen als West met Ruiten uitkomt is dit uitzonderlijke contract te maken. Wie van U heeft zulks mogelijk geacht?

Dezelfde Zuid-speler, die blijkbaar sterk op zijn enorme veine vertrouwde, kreeg nog geen uur later, met een anderen partner de volgende kaarten in handen op dezelfde plaats (Zuid).

	♠ B 10 6 ♥ V B 7 6 ♦ A H 10 9 6 ♣ 5 N	
	W	O
	Z ♠ A H V 3 ♥ A H 9 ♦ B 3 ♣ A 9 7 6	

Zuid had gegeven en opende het bieden met 1 Ruiten! Hij hoopte 3 S. A. te mogen spelen en bood toen maar Ruiten (volgens het overbekende gevaarlijke recept) om de tegenpartij ervan te weerhouden met Ruiten uit te komen. West paste en Noord deed toen een wonderlijk bod, namelijk 4 Ruiten. Het beste bod ware voor Noord 1 Harten. Doch laat ik bij de realiteit blijven: na 4 Ruiten bood Zuid 4 S. A., waarop Noord met 5 S. A. antwoordde. Zuid bood toen Klein-Slem S. A., waarop Noord na eenig nadenken (!) Groot Slem Ruiten bood.

Om kort te gaan: West kwam uit met Klaveren Heer. Leider nam met het Aas, sneed met succes over Ruiten Vrouw, die tweede bij West zat en legde de rest neer.

Een gevaarlijk en verkeerd openingsbod, een totaal onjuist eindbod en toch extra-winst. Gelooft U nog, dat bridge geen kansspel is?

Ik hoop niet, beste lezer, dat deze voorbeelden U op het verkeerde pad zullen brengen en U zullen aanmoedigen om ook dergelijke tours de force uit te halen. Biedt U maar liever normaal, daar komt U het verst mee.

Ik zal U thans laten zien, dat diezelfde spelers van zooeven tot betere dingen in staat zijn. Ziehier een fijn staaltje van defensie:

	♠ 10 9 8 7 5 ♥ 9 2 ♦ H B 9 7 4 ♣ B N	
♠ H B 4 3 2 ♥ V 10 6 ♦ 8 5 ♣ 9 7 3	W	O ♠ A V 6 ♥ H B 8 5 4 ♦ V 10 6 3 ♣ V
	Z ♠ — ♦ A 7 3 ♥ A 2 ♣ A H 10 8 6 5 4 2	

Oost-West stonden kwetsbaar schoon.
Noord-Zuid stonden schoon in de eerste manche.

Met Oost als gever ging de bieding aldus:

O	Z	W	N
1 Ha.	double	1 Sch.	2 Ru.
2 Sch.	6 Kl.	pas	pas
double	redouble	pas	pas
pas			

Zuid's gok-bod (als men het zoo noemen wil) was gebaseerd op Heer Vrouw vijfde van Ruiten bij zijn partner.

West kwam met Schoppen uit en leider troefde den slag in eigen hand in. Harten spelen, in de hoop den ontbrekenden slag door aftroeven te „stelen" is bij behoorlijk tegenspel af te raden; want ongetwijfeld spelen de tegenstanders direct troef na. Daarom besloot leider zijn resteerende zeven troeven uit te spelen. West hield 3 Harten, den Schoppen Heer en 1 Ruiten aan en Oost 3 Ruiten en 2 Harten.

Leider trachtte het spel te winnen door Oost op het juiste moment aan slag te brengen. Hij speelde Ruiten Aas en vervolgens Harten Aas. Zijn opzet was om Oost met Harten Heer aan slag te brengen; Oost zou dan in de Ruiten-vork terug moeten spelen. Zoo dacht de leider er tenminste over. Oost verijdelde dit plan echter door den Harten Heer onder het Aas bij te spelen. Desondanks speelde leider Harten na, daar hij door het afwerpen van Ruiten in West ervan overtuigd was, dat Oost de Ruiten Vrouw had.

West was echter op zijn qui vive en nam den slag met Harten Vrouw! Had West de 10 bijgespeeld, dan zou Oost toch nog gedwongen zijn den slag met den Boer over te nemen! West's Harten 10 bracht leider den downslag toe en bovendien incasseerde West nog een slag in Schoppen.

Oost en West boekten door hun uitmuntend tegenspel winst inplaats van een groot verlies.

Ook uit het volgende spel valt het een en ander te leeren.

	♠ V 9 5 2 ♥ B 5 3 ♦ A 10 6 2 ♣ H B N	
♠ 7 6 ♥ V 8 7 2 ♦ H 5 4 ♣ 9 6 3 2	W	O ♠ 10 3 ♥ A 9 4 ♦ V 9 8 ♣ V 10 8 5 4
	Z ♠ A H B 8 4 ♥ H 10 6 ♦ B 7 3 ♣ A 7	

Beide partijen stonden schoon op den robber. Zuid had gegeven en het bieden verliep als volgt:

Z	W	N	O
1 Sch.	pas	2 Ru.	pas
2 Sch.	pas	3 Sch.	pas
4 Sch.	pas	pas	pas

West kwam uit met de Harten 2; Oost nam den slag met het Aas en speelde Harten na.

Laat eerst eens Uw gedachten gaan over dit spel, alvorens verder te lezen. Hoe zoudt gij verder spelen?

Onze leider speelde als volgt: hij nam den tweeden slag met den Heer en haalde vervolgens de troeven eruit. Hierop speelde leider twee keer Klaveren en bracht West met Harten aan slag. Beide zijden, Noord en Zuid, waren dus ontdaan van Harten en Klaveren. West was dus gedwongen Ruiten te trekken en leider maakte dan ook twee slagen in deze kleur. Speelt West een van de andere kleuren inplaats van Ruiten, dan kan leider den slag in Noord introeven en in Zuid een Ruiten opruimen. Ook dan is het contract safe gemaakt.

Als U de kaart-combinatie in Ruiten bestudeert lezer, zult U spoedig tot de ontdekking komen, dat leider altijd twee slagen moet verliezen als hij deze kleur zelf aanspeelt. Daarentegen maakt leider a l t i j d twee slagen met deze combinatie als hij de tegenpartij dwingen kan — hetzij vanuit West, hetzij vanuit Oost — deze kleur aan te spelen. In bovenstaand spel kon leider de tegenpartij dwingen in zijn kaart (Ruiten) te spelen door te weigeren over de Harten Vrouw te snijden in den tweeden slag.

Tot slot nog een voorbeeld van agressief bieden.

	♠ V 7 6 4 ♥ V 10 9 6 3 2 ♦ V 8 ♣ 3 N	
♠ H 9 2 ♥ A H 4 ♦ 9 5 2 ♣ 7 6 5 4	W	O ♠ A B 5 ♥ 8 7 ♦ A H B 7 4 ♣ B 8 2
	Z ♠ 10 8 3 ♥ B 5 ♦ 10 6 3 ♣ A H V 10 9	

Oost-West stonden schoon in de eerste manche; de tegenpartij was kwetsbaar.

West had gegeven en het bieden ging aldus:

W	N	O	Z
pas	pas	1 Ru.	pas
1 S.A.	pas	2 Ru.	pas
3 S.A.	pas	pas	pas

West maakte niet direct zijn 2½ vaste honneurslag bekend; hij wachtte eerst op een herbieding van zijn partner alvorens het forsche, doch daarom nog niet onjuiste bod te plaatsen van 3 S.A. West hoopte waarschijnlijk op een slag in Klaveren bij zijn partner. Doch ook indien Oost niets heeft in Klaveren, doch wel drie kleintjes, kan het contract nog gemaakt worden bij een 3 : 3 verdeeling. Het eind-contract is dus niet zoo gek als het lijkt; weinigen zullen het echter in West's plaats uitbieden.

Noord, die slechts een singleton Klaveren had, kwam natuurlijk niet in deze kleur uit, zoodat leider zijn contract makkelijk binnen kon brengen.

Ook bij bridge geldt: wie niet waagt, die niet wint. Men moet echter niet *altijd* wagen!

Onze Wekelijksche Problemen

Bridge Probleem No. 10

Hier volgt het tiende probleem onzer serie:

	♠ — ♥ V 6 ♦ A H 3 2 ♣ A 10 8 N	
♠ — ♥ B 10 9 ♦ V 10 9 ♣ V 9 7	W	O ♠ 9 8 7 ♥ — ♦ B 8 7 ♣ B 6 5
	Z ♠ B 6 ♥ — ♦ 6 5 4 ♣ H 4 3 2	

Ruiten is troef. Zuid komt uit en maakt tegen de beste verdediging a c h t van de negen slagen.

Oplossing van het vorige Probleem

Ons vorig probleem luidde aldus:

	♠ — ♥ 3 2 ♦ 3 2 ♣ 5 4 3 2 N	
♠ H ♥ H 10 9 ♦ H 10 9 8 ♣ —	W	O ♠ V B 10 9 ♥ V B ♦ V B ♣ —
	Z ♠ A 4 3 2 ♥ A 4 ♦ A 4 ♣ —	

Klaveren is troef.
Zuid komt uit en moet tegen de beste verdediging a l l e s l a g e n maken.

De Oplossing

Uw probleem komt mij bekend voor, schreven ons meerdere oplossers. Inderdaad is dit niet zoo verwonderlijk, want no. 9 is de oervorm, dus a.h.w. het frame — Culbertson zou het de matrijs noemen en de Weensche school "die schematische Uhrform" — van een bepaald type dubbele dwangstellingen. Door het aanbrengen van een voorspel hadden wij den hoofdinhoud van dit probleem nog wat kunnen camoufleeren, maar voor hen, die nog niet zoo vertrouwd zijn met de „double squeeze", het elimineeren en het tempospel, was dit romp-probleem al lastig genoeg. Het probleem heeft slechts één goede uitkomst, namelijk een kleine Schoppen. Het voorspelen van Schoppen Aas zou Noord immers dwingen een van zijn roode kleuren aan te breken, waarna geen dwangspel meer mogelijk zou zijn. Om dezelfde reden mag Zuid niet met Harten- of Ruiten-Aas uitkomen. Noord wint den eersten slag en speelt troef na. Oost moet nu of Harten- of Ruiten-Heer bijspelen. Speelt hij namelijk een Schoppen bij, dan wordt in Zuid een Schoppen vrijgespeeld. Zuid elimineert nu dezelfde kleur, die Oost bijspeelde, en Noord vervolgt op den derden slag in dezelfde kleur. Zuid wint den slag met het Aas en speelt thans zijn Schoppen Aas, waarop Noord zijn laatsten troef voor, waardoor nu Oost voor de keus gesteld is Zuid's Schoppen 4 vrij te geven of zijn roode kleur te verbreken. Besluit hij tot het laatste, dan ontbloot Zuid zich van zijn Schoppen. En nu staat West voor het dilemma den Heer sec. bij te spelen of den anderen Heer sec. te zetten.

Geen moeilijke opgave, maar toch wel harmonisch in afwikkeling.

Het bijspelen van Schoppen 10 op den tweeden slag blijve als zwakke verdediging buiten beschouwing. Hier volgt de volledige oplossing.

	Z.	W.	N.	O.
1.	Sch. 2	Sch. H	*Kl. 2*	Sch. 9
2.	Ha. 4	Ru. 8	*Kl. 3*	Ha. B
3.	*Ha. A*	Ha. 9	Ha. 2	Ha. V
4.	*Sch. A*	Ru. 9	Ru. 2	Sch. 10
5.	Sch. 3	Ha. 10	*Kl. 4*	Sch. B
6.	Sch. 4	?	*Kl. 5*	Ru. B

Rest voor Noord-Zuid.

De Prijs

De eenige goede oplossing ontvingen wij van den heer W. F. d e M u n c k M o n t i e r te Bat.-Centrum, die dus den prijs van f 2.50 won.

Correspondentie

C. Th. d. B. — B. C.:
Oost had:

♠ A B 10
♥ A B 10 9
♦ 8 4
♣ A V B 8

Onze Oranje-Puzzle

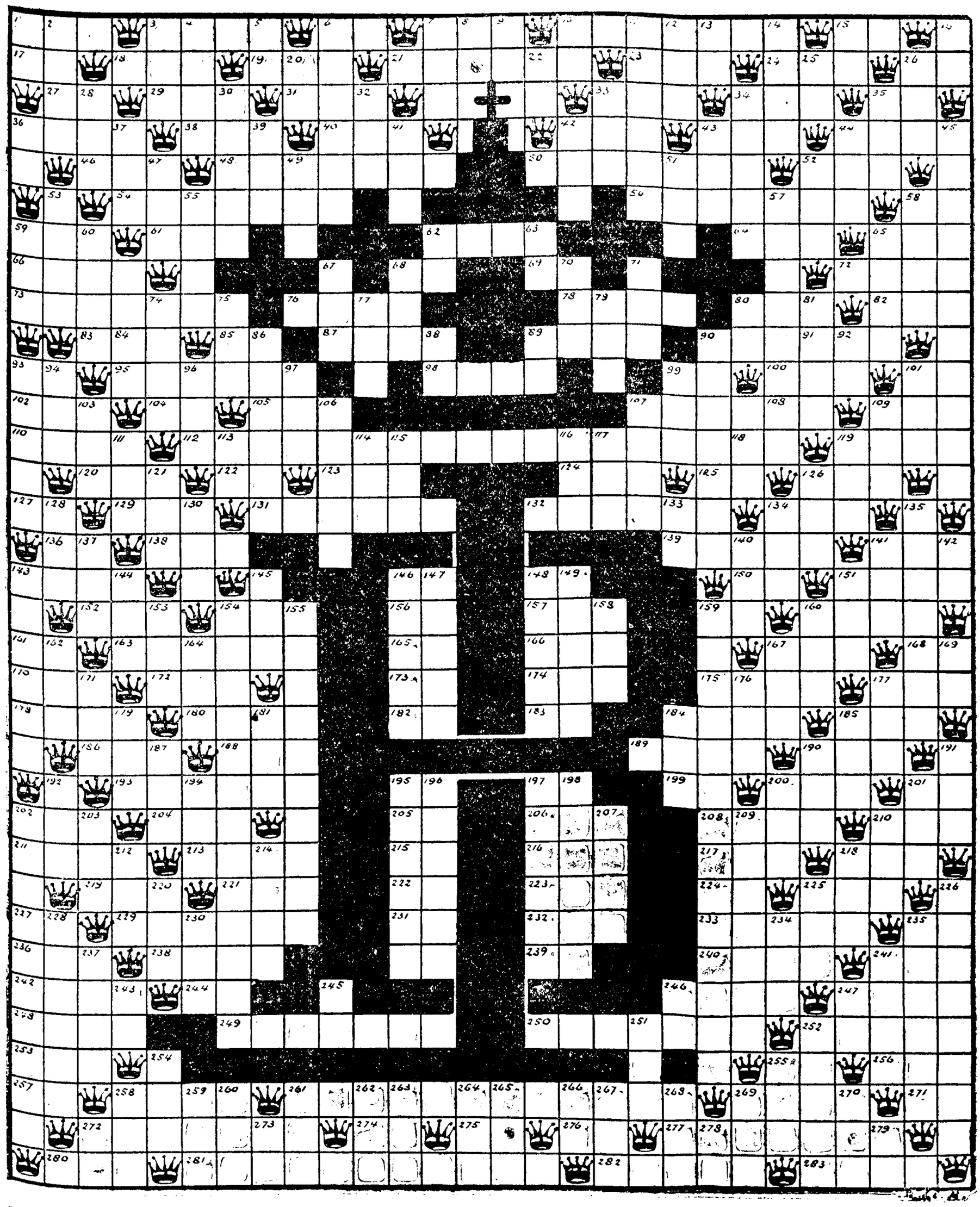

De puzzle bevat een randschrift bestaande uit twee zinnen, betrekking hebbende op de heugelijke gebeurtenis.

De eerste zin wordt gevormd door de woorden:

Horizontaal: 1—3—6—7—10—15 en
Vertikaal: 16—45—142—169—191 en 226, zijnde een tekst uit Jesaja 9.

Terwijl de tweede gevormd wordt door de woorden:

Vertikaal: 1—36—59—93—143—202 en
Horizontaal: 280—281—282—283.

Verder is in de puzzle nog verwerkt een gedeelte van den stamboom van het koninklijke huis, welke in de tekst aangegeven wordt als:

„Lid van de koninklijke familie" en zijn de woorden, welke een titel bevatten aaneen geschreven, zooals bijv: Prinswillem!

De beteekenis der woorden is:

Horizontaal.

1. Lidwoord. 3. Jong wezen. 6. Werkwoord. 7. Bezittelijk voornaamwoord. 10. Voortgekomen. 15. Voegwoord.

17. Rijksgrond. 18. Onbeschaafd. 19. Riviertje in Nederl. 21. Lid van de koninklijke familie. 23. Buitenverblijf. 24. Aanzien. 25. Bijwoord. 26. Titel. 27. Getij.

29. Plaaggeest. 31. Badplaats. 33. Dunne draad. 34. Telwoord. 35. Voorzetsel.

36. Hoogland in Voor-Azië. 38. Ontkenning. 40. Ieder. 42. Bijbelsche figuur. 43. Loot. 44. Maar.

46. Bergpas. 48. Denkbeeldige lijn. 50. Gemaal. 52. Bontwerk.

54. Mogelijkheid. 56. Gelegenheid, waar men thee drinkt. 58. Lidwoord.

59. Belofte. 61. Roofdier. 62. Lid van de koninklijke familie. 64. Plaatwerk. 65. Afgelegen.

66. Vulkaan op Flores. 68. Slede. 69. Bergplaats. 72. Verhardeningsrol.

73. Dwaas. 74. Deel van een rivier. 76. Figuur uit den 80-jarigen oorlog. 78. Bedelaar. 80. Deel v.e. blad. 82. Let wel!

83. Energie. 85. Landbouwwerktuig. 87. Mand. 89. Bijbelsche figuur. 90. Persoonlijk voornaamwoord. 91. Onbepaald voornaamwoord. 93. Bevestiging.

95. Vorstendom. 98. Kaartspel. 99. Bergplaats. 101. Familielid.

102. Neutraal. (afk). 104. Rivier in Italië. 105. Opwaarts (Gr). 107. Huurrijtuig. 108. Werkwoord. 109. Klap.

110. Draaikolk. 112. Lid van de koninklijke familie. 119. Knolgewas.

120. Godin. 122. Kosteloos (afk). 123. Inzinking. 124. Tijdperk. 125. Toon. 126. Oogenblik.

127. Maat. 129. Hoofddeksel. 131. Stad in Engeland. 132. Mineraal. 134. Sluiting.

136. Uitgeput. 138. Kleverige stof. 139. Leenman. 141. Godin.

143. Voedsel. 146. Ter gedachtenis (afk). 148. Geldstuk (afk). 150. Middelpunt. 151. Oud-zwemmer.

152. Dier. 154. Amphibie. 156. Nog meer (afk). 157. Maat. 159. Krachtmaat. 160. Verbinding.

161. Godheid. 163. Hoog in prijs. 165. Titel. 166. Onaanzienlijk. 167. Vrouwennaam. 168. Jaar.

170. Afgeloopen. 172. Waar Prins Bernhard werkzaam was (afk). 173. Voedsel. 174. Toekomstig. 175. Vogel. 180. Viervoetig dier. 182. Muntstuk (afk). 183. Deel v.d. bijbel. 184. Handvatsel. 185. Afwassching.

186. Drank. 188. Sportartikel. 189. Plaats in de Betuwe. 190. Veerkracht.

193. Meisjesnaam. 195. Titel. 197. Oostkust (afk). 199. Voornaamwoord. 200. Lichaamsdeel. 201. Scheepsterm.

202. Boom. 204. Voor. 205. Lidwoord (Fr). 206. Strook grond. 208. Jammer. 210. Zuster.

211. Persoonsaanduiding. 213. Behoeftige. 215. Reeds. 216. Plaats in Overrijsel. 217. Vaartuig. 218. Voorzetsel.

219. Gewicht. 221. Onaangename verblijfplaats 222. Overzeesche bezitting (afk). 223. Ontkenning. 224. Noot. 225. Kom.

227. Heilige (afk). 229. Afsluiting. 231. Voornaamwoord. 232. Profeet (afk). 233. Steensoort. 235. In het jaar onzes heeren.

236. Voor. 238. Open plein. 239. Maat. 240. Deel v.h. oog. 241. Uitroep.

242. Brandewijn. 244. Titel. 246. Post. 247. Op de laatse dag.

248. Rivier in Duitschland. 249. Bewys. 250. Nederlandsch dichter. 252. Vaarwel.

253. Voorzetsel. 255. Nu (afk). 256. Oude maat.

257. Daar. 258. Munt. 261. Lid van de koninklijke familie. 269. Stad in Zwitserland. 271. Noot.

272. Edelman. 274. Noot. 275. Voegwoord (Lat). 276. Spijs. 277. Titel.

280. Voorzetsel. 281. Hollandsch. 282. Bejaard. 283. Geslacht.

Vertikaal.

1. Voornaamwoord. 2. Rivier in Duitschland. 3. Liefkoozing. 4. Russische naam. 5. Lidwoord. 6. Kolosaal. 7. Afstammeling. 8. Zooals (afk). 9. Te zijner plaatse (afk).

10. Afstandsmaat. 11. Waait. 12. Orgaan. 13. Volgens ambt. (afk). 14. Klinknagel. 15. Bijwoord. 16. Lidwoord.

20. Rivier in Friesland. 22. Toon. 25. Voegwoord. 26. Zonder toevoeging. 28. Straf.

30. Opeenvolging. 32. Groente. 33. Afgeschoten ruimte. 34. Ingang. 35. Bijdehand. 36. Werkwoord. 37. Nieuw (Eng). 39. Schortje.

41. Voertuig. 42. Vrij. 43. Tijdperk. 44. Kerk. 45. Bewind. 47. Vochtig. 49. Bekrompen.

51. Grondsoort. 52. Plant. 53. Sterrebeeld. 55. Ziek. 57. Jongensnaam. 58. Deel van Sumatra. 59. Lidwoord.

60. Kleine gemeenschap. 62. Bijwoord. 63. Onbepaald telwoord. 65. Zeker. 67. Zwemvogel. 68. Bloeiwijze.

70. Bevelhebber. 71. Daarom. 74. Dakbedekking. 75. Gebruiksvoorwerp. 77. Roofdier. 79. Boom.

80. Dakbedekking. 81. Onvriendelijk. 84. Binnen. 86. Aan de hand. 88. Muziekterm. 89. Jongensnaam.

90. Herinneringsfeesten. 92. Kleine stroom. 93. Nieuws. 94. Plaats in Overijsel. 96. Kleedingsstuk. 97. Vereeniging. 99. Belegeringswerktuig.

100. Meisjesnaam. 101. Voornaamwoord (Lat): 103. Watervlakte. 106. Gebergte in Amerika. 107. Familiestam. 109. Omslag.

111. Kleedingstuk. 113. Voorzetsel. 114. Opening. 115. Door zee omringd (Fr). 116. Onderwereld. 117. Draaikolk. 118. Achter. 119. Grafschrift.

121. Vocht. 126. Bedekking. 128. Bosch.

130. Vlies. 133. Met Gods wil (afk). 134. Dier. 135. Lid van de koninklijke familie. 137. Met.

140. Deel v.e. kleedingstuk. 141. Muntstuk. (Fr). 142. Werkwoord. 143. Uitlooper. 144. Weg. 145. Huisdier. 146. Elkeen. 147. Nederlandsch schilder. 148. Lid van de koninklijke familie. 149. Schreeuwt.

151. Bidt. 153. Inhoudsmaat. 154. Lid van de koninklijke familie. 155. Kleinwerk. 158. Jaargetijde. (Fr). 159. Lid van de koninklijke familie.

160. Vrucht. 162. Noot. 164. Duitsche filmmaatschappij. (afk). 167. Deel v.e. bloem. 169. Niet meer voorradig.

171. Saai. 176. Visch. 177. Houw. 178. Zijrivier v.d. Donau. 179. Koor.

181. In orde. 184. Nederlandsche onderneming. (afk). 185. Muil. 187. Boom.

190. Huisdier. 191. Voornaamwoord. 192. Nagerecht. 194. Papegaai. 195. Kleur. (oude vorm). 196. Steun. 197. Kleur. 198. Specerij

200. Kaart. 201. Bijbelsche figuur. 202. Uitgekomen. 203. Dof. 207. Hond. 209. Openbaar ambtenaar.

210. Vlokje. 212. Herrie. 214. Schroef. 218. Stapel.

220. Heuvel. 225. Holte. 226. Lichaamsdeel. 228. Reizend handelaar. Eng).(

230. Jong dier. 234. Medicijn. 235. Speler. 237. Verfstof.

241. Vroeger. 243. Titel. 245. Maatstok. 246. Voornaamwoord. 247. Nuttig en aangenaam. (afk).

251. Schoolbehoefte. 252. Aanduiding. 254. Scheikundige oplossing. 255. Achting. 258. Puntig voorwerp. 259. Mythologische vrouwenfiguur.

260. Bier. 261. Stoot. 262. Bergtop op Kreta. 263. Ontkenning. (Lat). 264. Kiel. 265. En zoo voorts. 266. Lidwoord. 267. Rivier. 268. Klein paardje. 269. Mand.

270. Vischtuig. 272. Uitroep. 273. Voornaamwoord. 278. Lidwoord. 279. Dierengeluid.

WEET U HET ZEKER ? !

(Antwoorden)

1. Het zijn namen van bekende Quakers.
2. Ja.
3. De Raad van State.
4. Konkordienboek.
5. Hendrik Ibsen. Edvard Grieg is de componist van de Peer Gyntsuite!
6. Groentesoep, vleeschpasteitjes, gestoofde kabeljauwstaart, gekookte lamsbout, griesmeelpudding.
7. Bepaalde lichtgevoeligheid.
8. IJs.
9. 22 Maart.
10. Verzen, waarin men woorden van verschillende talen dooreenmengt.

Onze Schaakproblemen

Probleem No. 94

Eindspel.

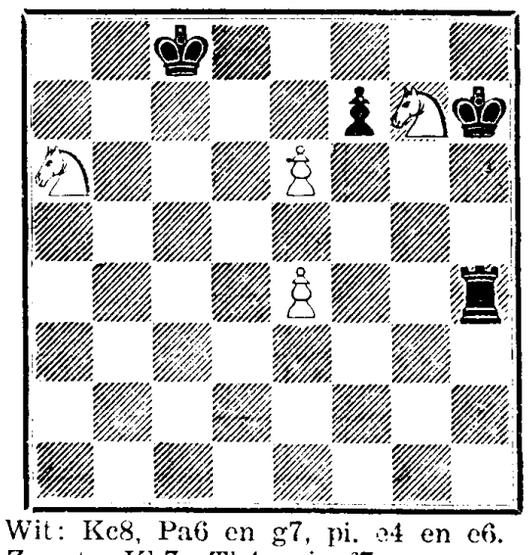

Wit: Kc8, Pa6 en g7, pi. e4 en e6.
Zwart: Kh7, Th4, pi. f7.
Wit speelt en wint.
Goede oplossingen 2 punten.

Inzendingen tot Woensdag a. s. 3.30 uur n. m. Op de enveloppe te vermelden „Schaak-probleem".

Probleem No. 92

J. Kohtz u. C. Kockelkorn

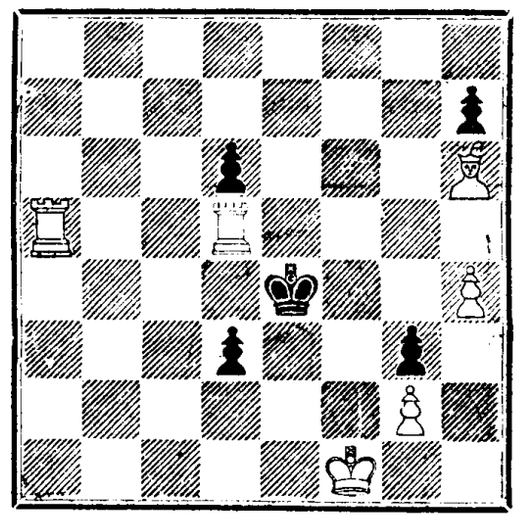

Wit: Kf1, Ta5 en d5, Lh6, pi. g2 en h4.
Zwart: Ke4, pi. d3, d6, g3 en h7.
Wit geeft in 4 (vier) zetten mat.
Goede oplossingen 3 pnt.

De Oplossing:

1. Lh6—c1, h7—h5; 2. Kf1—e1 d3—d2+; 3. Ke1×d2, Ke4—f4; 4. Ta5—a4 mat.

1. Lh6—c1, d3—d2; 2. Td5×d2 onv.; 3. Td2—d5 onv.; 4. Td5—d4 mat.

Goede Oplossingen:

Er werden deze week geen goede oplossingen ontvangen.

Streep-Raadsel

De in te vullen woorden zijn:
stift — mode — vol — middel — post — maat — wapen.

Onze Puzzle van deze Week

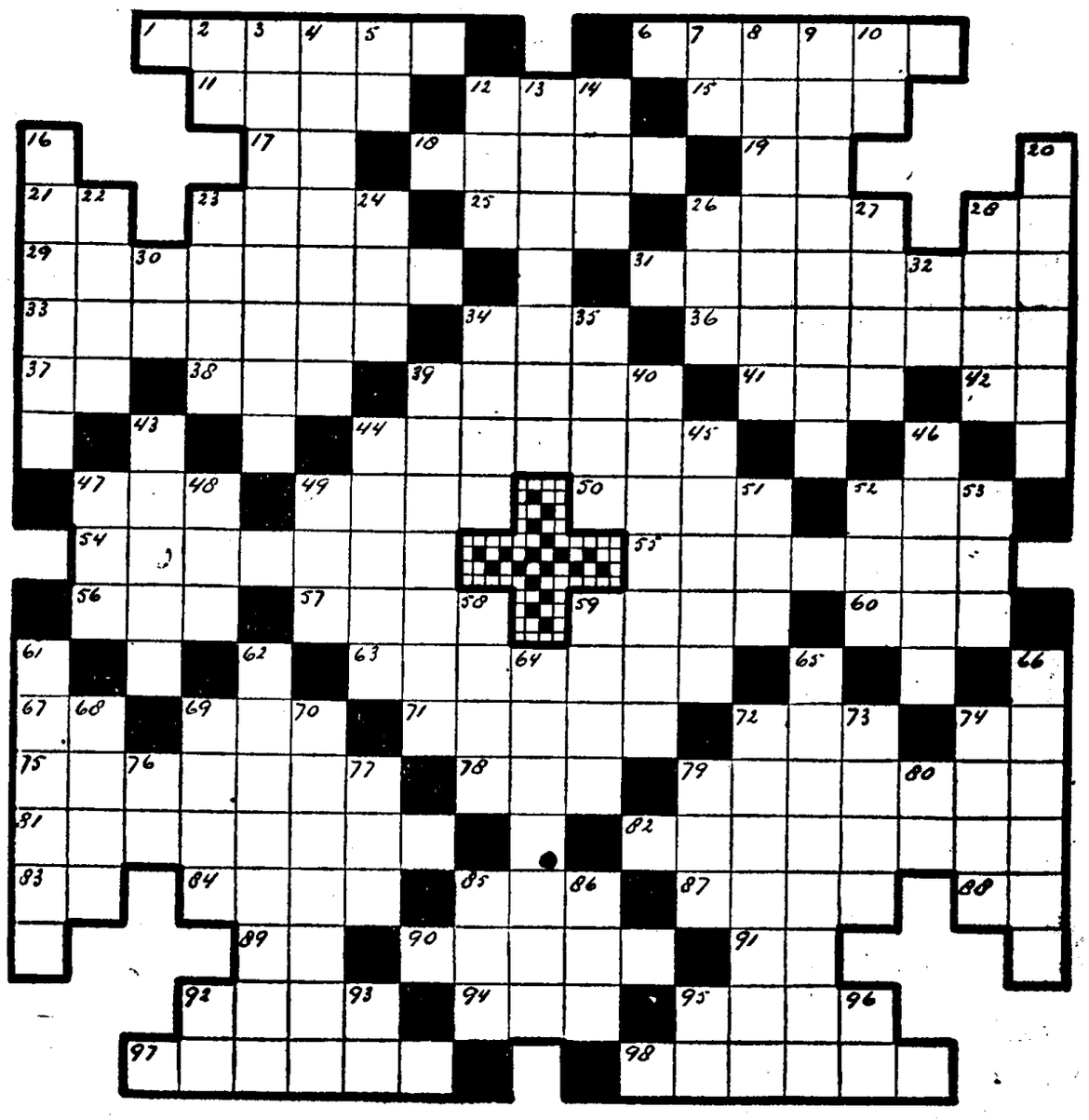

HORIZONTAAL:
1. zich onthouden
6. lijn
11. vlaktemaat (Fr.)
12. lidwoord
15. hulde
17. uitroep
18. hard
19. reeds
21. uitroep
23. toer
25. lichaamsdeel
26. Turksche heeren
28. rivier in Italië
29. begaafden
31. schrandere
33. aardigheidjes
34. sukkel
36. besturen
37. voegwoord (Fr.)
38. lidwoord
39. bijtijds
41. dier
42. voorzetsel
44. kuchen
47. groet
49. goedgeefsch
50. wond
52. maat
54. denk
55. manieren
56. telwoord
57. ordinair
59 soort schaatsen
60. klap
63. zoo maar, in eens
67. voegwoord
69. bezit
71. Europeanen
72. om te rusten
74. uitroep
75. ontnemen
78. tasch
79. beliep
81. besturen
82. verklaren
83. voegwoord
84. etensbak
85. bijl
87. gezicht
88. voorzetsel
89. meisjesnaam
90. gooide
91. muzieknoot
92. jongensnaam
94. beurt
95. ongeschonden
97. handvat (Eng.)
98. plaats in Limburg

(Nadruk verboden).

VERTICAAL:
2. riviertje in N.-Brabant
3. vrek
4. vaartuig
5. water in Friesland.
7. voorzetsel
8. bied weerstand
9. verwerven
10. zie 5 verticaal
12. spoedig
13. laag
14. vertraag
16. slik
20. schrobben
22. dier
23. raakt nog juist
24. schrijfgereedschap
26. houding
27. plaats
28. plezier
30. achter
32. maat
34. stap
35. meisjesnaam
39. tevreden
40. benaderen
43. veredelt
44. baatte
45. jongensnaam
46. gil
47. wees gegroet (R. K.)
48. stuk grond bij woning
49. koekje
51. boom
52. behoeftig
53. boom
58. speelgoed
59. voedsel
61. weefsels
62. bespeuren
64. wijnen enz.
65. verminder
66. componist
68. ontkenning
69. warm
70. zonder geld en goed.
72. kalmeeren
73. telwoord
74. hap
76. Noord-Holland (afk.)
77. zelfkant
79. soort kraag
80. opdat (afk.)
85. vriend (Fr.)
86. tennisterm
92. uitroep
93. Nederland (afk.)
95. uitroep
96. muzieknoot

Inzendingen tot Woensdag a. s. 3.30 u. n. m. Op de enveloppe te vermelden „Kruiswoordraadsel".

Oplossing Puzzie der vorige Week

De oplossing van de puzzle der vorige week is als volgt:

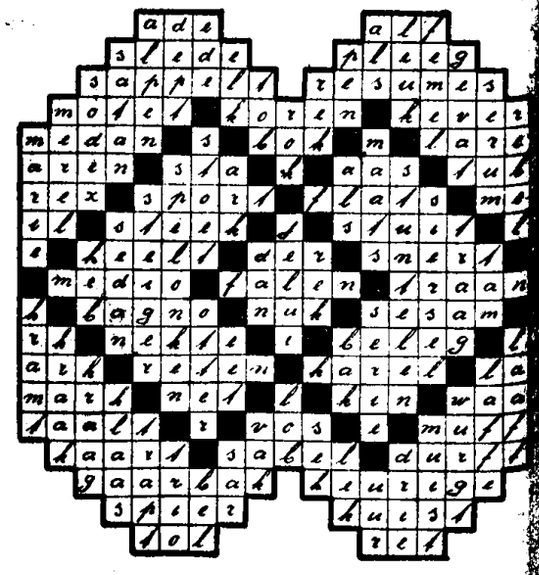

De P

De prijs van ƒ 2.50 werd deze week gewonnen door den heer A. H. Winter, Tandjongkaan 12, B.-C.

WIE **EZEKIEL** VOOR OOGEN HOUDT

Houdt d' oogen sterk, al wordt hij oud

„Niet alleen het **BESTE**, maar ook het **GOEDKOOPSTE ADRES**", zeggen onze klanten.

Gaat dus naar Noordwijk 35A **EZEKIEL** **Batavia-Centr. Tel. Wel. 4598**

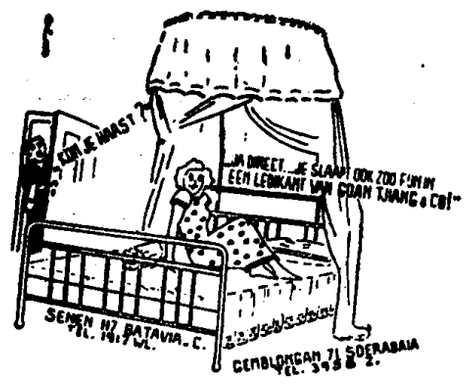

LEDIKANTENFABRIEK
GOAN TJIANG & Co.
Senen 117 Batavia-C.-Telefoon 1917.
Gemblongan 71 — Soerabaia, Tel. 3958 Z.
Groote sorteering prima **STAALBUIS LEDIKANTEN** practische **modellen** voor 1 en 2 personen compleet, Prijs **f 37.50** en **f 55 —**.
Informeert U omtrent de **gemakkelijke afbetalingsvoorwaarden.**
Zendingen buiten Batavia-Soerabaia onder Rembours. 31Z

MAGGI's BOUILLON

is zoowel economisch als smakelijk!

Met behulp hiervan maakt men op de voordeeligste en vlugste wijze krachtige bouillonsoepen; verder bereidt men er verschillende gerechten mede, als ook verscheidene sauzen enz.

Uitgeput? Denkt U eraan: MAGGI's Bouillon verkwikt en wekt op!

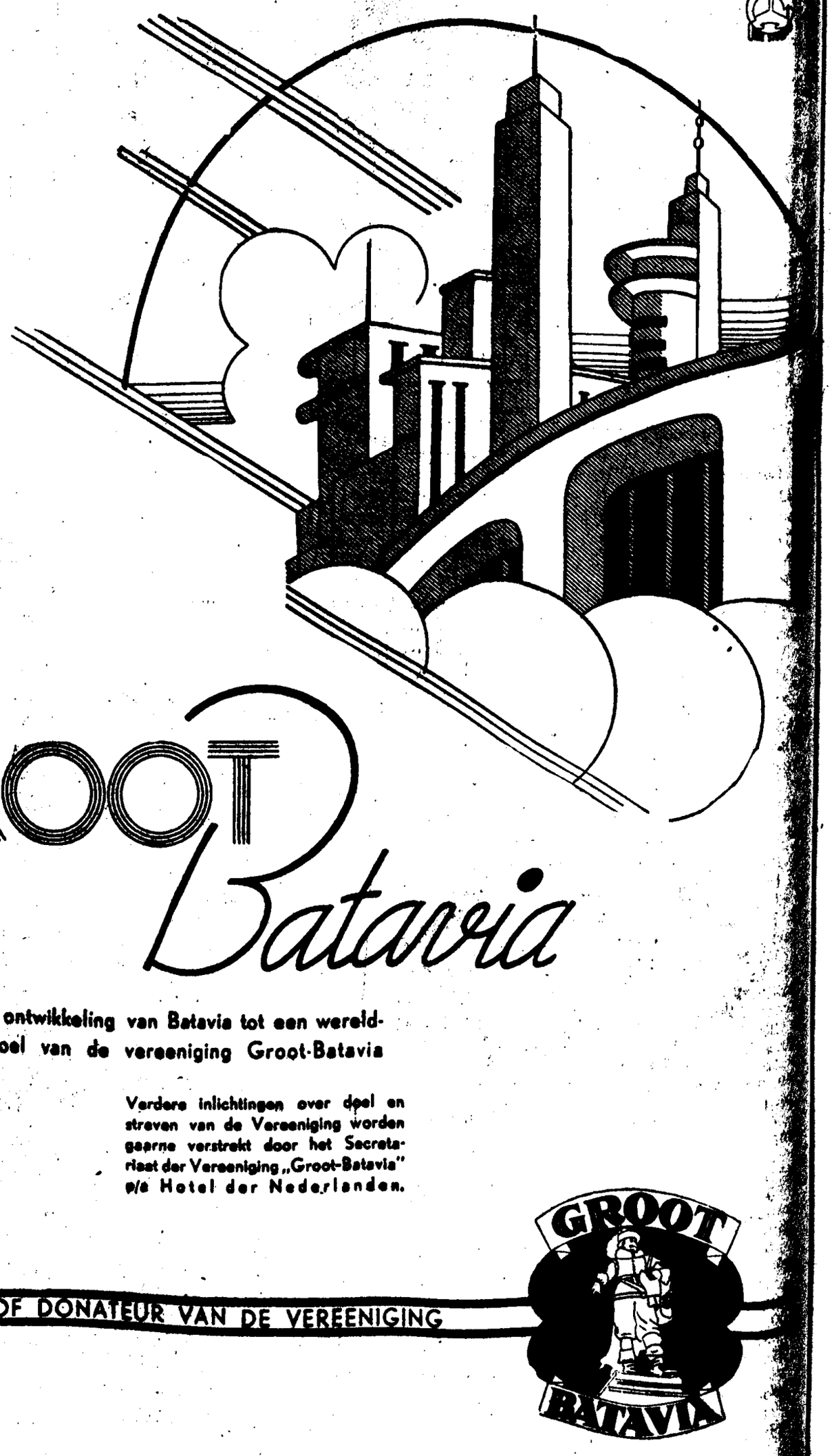

GROOT Batavia

De groei en ontwikkeling van Batavia tot een wereldstad is het doel van de vereeniging Groot-Batavia

Verdere inlichtingen over doel en streven van de Vereeniging worden gaarne verstrekt door het Secretariaat der Vereeniging „Groot-Batavia" p/a Hotel der Nederlanden.

WORDT LID OF DONATEUR VAN DE VEREENIGING

GROOT BATAVIA

Uit de Wereld van het Boek

Een Bezoek aan Selma Lagerlöf's Woning

Een vredige reis door „Gösta Berling-Land". „Marbaka", het Landgoed der Lagerlöfs

„A shady place in the sun ..."

door

Liesbeth Dill.

Het is niet zoo eenvoudig er te komen, ook wanneer men in Zweden woont en het land goed kent. „Marbàka", het oude heerenhuis, dat de schrijfster Selma Lagerlöf heeft aangekocht, toen zij den Nobelprijs verwierf en dat zij grondig heeft laten restaureeren, behoorde eenmaal aan haar voorouders, doch de familie verarmde, moest de bezitting verkoopen en het huis kwam in vreemde handen. Ditzelfde huis, in Värmland gelegen, heeft Selma Lagerlöf aangekocht en daarmee ging haar liefste wensch in vervulling.

Maar om naar „Marbàka" te reizen moet men van Stockholm of Gotenburg uit bijna een dag in den trein doorbrengen. De trein gaat door Karlsstad, de hoofdstad van Värmland. Van hier uit brengen autobussen U door „Gösta-Berling-Land".

Ik kwam van de Westkust, van een badplaatsje aan de klippen, dat, door een smaragdgroene zee omspoeld, aan de mooie Westkust van Zweden ligt, een stukje idylle aan het water. Daarom was ik teleurgesteld, toen ik door het eentonige, door de natuur misdeelde Värmland reisde. Toch was dit Värmland eenmaal het zonnigste, vruchtbaarste land, dat Zweden vroeger kende en tevens het meest romantische. Värmland immers heeft vele genieën en kunstenaars voortgebracht en de vreemdelingenbureaux benutten Värmland's glorierijk verleden op hun affiches, die de wereld worden ingezonden en vreemdelingen moeten trekken.

Vanuit Karlstad, het stille provinciestadje aan het Värmermeer, maakt men dagreizen met auto's door geheel Värmland.

Ik had een vriendelijk schrijven ontvangen van de Zweedsche schrijfster, hetwelk mij vrijen toegang tot haar woning verschaft. Zij zelf vertoefde in een Deensche badplaats.

Deze „Gösta-Berling-reisjes", welke in hoofdzaak gedurende den zomer worden gemaakt, zijn goed georganiseerd. En als men een kamer bespreekt in een der bekende hotels, heeft men het zoo comfortabel mogelijk. Men behoeft zich dan om niets te bekommeren. De wagen haalt U van het hotel en zet U des avonds weer voor de deur af. Het reisje is echter vrij eentonig. Groote stille meren, door dennenbosschen omgeven, vindt men aan weerskanten van de eindelooze straatwegen, waarop men vaak een half uur lang geen mensch ziet wandelen of rijden. Hier en daar verraadt een felroode vlek in het groen, dat men een landhuis nadert. Hier in Värmland zijn de huizen meestal felrood geschilderd.

Interessant wordt de reis eerst in „Frykstal", waar de eerste oude landhuizen uit de Gösta Berling-sage opduiken! Hier hebben de figuren van den beroemden roman geleefd, toen Värmland nog dreunde onder de hamerslagen, welke in lang niet meer worden gehoord. Hier leefde de gesnorrebaarde Majorin, de rijkste vrouw van Värmland, met haar „cavaliers", de schoone Marianne en de verdronken predikant, die voor zijn hem vijandige gemeente zijn laatste predikatie hield.

In al deze huizen, de voorname „Ekkeby" met zijn „cavaliersflygeln", in „Rottnors", het landgoed „Sundsberg", daarin wonen thans vreemde menschen. „Ekkeby" het mooie huis, is niet land geleden door brand vernield.

„Mabàka", het landgoed van de schrijfster, is omringd door een liefelijk park, waarin vele soorten bloemen en planten groeien. Het huis bezit een galerij aan de voorzijde. Op mijn naderen begint een groote herdershond te blaffen en twee trotsche pauwen, verwaand door den voortuin stappend, zien mij verwonderd aan.

Een zonnewijzer staat op het grasveld, overal bloemen er om heen. Ik treed langzaam naderbij. Wat helder en zonnig is het hier! Op mijn bellen opent een oude, helderuitziende vrouw de voordeur; zij noodigt mij dadelijk uit binnen te komen en alles op mijn gemak te bezien. Alles is in dit huis van Selma Lagerlöf vriendelijk en stralend helder. Op de vloeren, helder en glad geboend, liggen geen tapijten. De frisch geboende meubels wedijveren met de vloeren; alles doet helder en spiegelglad aan.

In een hoek van de zitkamer staat een modern radiotoestel. Op den hoogen schoorsteenmantel staan portretten; Selma Lagerlöf's voorouders waren predikanten, officieren en farmers. Selma zelf was leerares en begon eerst met schrijven op rijperen leeftijd.

Het huis „Mabàka" heeft zich zoo modern mogelijk doen restaureeren, maar van de antieke meubelen heeft zij geen afstand willen doen. Ondanks het feit, dat zij in het najaar haar tachtigsten geboortedag viert, beheerscht zij het geheele landgoed nog zooveel mogelijk alleen. Zij houdt toezicht over de stallen met honderd koeien. Zij houdt de boeken bij van een havermoutfabriek, die een deel van haar eigendommen is. Zij heeft geen secretaresse, schrijft haar romans zelf en laat ze dan typen in Stockholm.

Sinds 1609 is haar familie in het Värmland woonachtig. In de buurt van „Mabàka" is een klein houten huis, waarin Selma vroeger met haar ouders heeft gewoond. Dit huisje wordt door haar goed onderhouden en de armzalige meubelen, die er in staan, zien er nog even schoon en proper uit als in den tijd, dat haar moeder het huisje schoon hield.

Ik geloof in het groote huis alleen te zijn, en toch voel ik me er niet eenzaam. Op alle tafels vind ik bloemen. Rozen geuren op Selma's grooten vleugel. Hij staat geopend. Ik speel iets uit „Tristan"; het klinkt hier weemoedig en lieflijk. Selma Lagerlöf is muzikaal en speelt ook zelf. Zij krijgt vaak bezoek, veel gasten. Haar huishouden wordt, wanneer zij afwezig is, bestuurd door haar bij haar wonende zuster; drie dienstboden heeft zij op „Mabàka".

Ik open de deur van de bibliotheek, een smalle, lange kamer. Langs de muren vele, vele boeken. Een groote schrijftafel, helder en smetteloos, in het midden van het vertrek. Aan het venster een chaiselongue. Daarnaast een Oostersche rooktafel, waaraan de schrijfster, over haar notitieboek gebukt, werkt.

In het salon treft mij dadelijk een groote foto, in zilveren lijst. Het is het portret van de schrijfster. Het haar is grijs en dik. Zij draagt een donkergrijze japon. In de linkerhand houdt zij haar notitieboek, in de rechterhand een vulpenhouder. Het is schijnbaar haar laatst genomen foto.

Een fijn sneeuwlandschap van den Zweedschen schilder Gustaf Fjastaf, hangt in de zitkamer boven de sofa. Een oude klok tikt rustigjes, maar niemand schijnt hier op den tijd te behoeven letten. Ik kijk naar den open haard, waarin houtblokken liggen. Centrale verwarming zou in deze omgeving niet passen. Selma heeft overal kachels en haarden laten neerzetten. In den winter, wanneer de sneeuw rond het stille huis ligt, moet het hier sprookjesachtig zijn. Het moet goed zijn hier te mogen werken, ver van de wereld en toch zoo nauw met haar verbonden..... De post immers brengt dagelijks brieven uit alle deelen der wereld. Netjes geordend in kastjes liggen zij, brieven uit Engeland, Duitschland, Holland, Indië, Japan Turkije en andere landen! De brieven, welke Selma van de kinderen ontvangt, hebben een apart kastje. Mooie medailles hangen achter glas en hierboven diploma's, waaronder de „Nobelprijs"..... Rond de boeken hangen voorwerpen uit de Gösta-Berlingsage. Op de schrijftafel ligt de post, bij stapels!

Ik verlaat „Mabàka" noode. Het is er zoo vredig! Een gelukkige oude dag heeft Selma Lagerlöf; zij geniet datgene, wat onlangs een Engelsche dichteres zeide en het als het hoogste van alle aardsche geluk beschouwde: „A shady place in the sun....."

Selma Logerlöf in gezelschap van Pirandello.

Revue der Boeken

„Weten, Begrijpen, Handelen" door dr. Th. van Schelven. Uitgave Radio Volksuniversiteit en N. V. Mij. „Kosmos", Amsterdam. (Tweede Druk.)

Het boek, bedoeld als noodzakelijke aanvulling op de radiovoordrachten en -lezingen, die dr. Van Schelven voor verschillende volksuniversiteiten in Nederland heeft gehouden, is bestemd voor diegenen, die het besef in zich omdragen, dat de mensch van brood alleen niet leven kan. Uit het laatste der drie deelen, waarin de schrijver het boek heeft verdeeld, t.w. het weten, begrijpen en handelen, te beschouwen als een samenvoeging van hetgeen de beide vorige deelen bevatten, citeeren wij het ondervolgende:

„De mensch, die zich met zijn intellect en goeden wil aan zijn taak zet, heeft op velerlei teleurstellingen te rekenen. Treedt hij in de wereld, zoo krijgt hij het eerst te doen met de betrekkelijkheid van alle dingen. Waarin hij zich onmiddellijk ziet verwikkeld is het eerste dilemma; zijn onvrijheid. Hij is onvrij door allerlei verhoudingen, welke zijn voorouders hebben gemaakt en die hij zelf in stand houdt. Hij is vrij te trouwen, maar onvrij te scheiden. Hij is vrij zich op te werken, maar onvrij in de afgifte van zijn lasten en zijn wettelijke plichten. Overal is een of andere wet. — Wat het recht betreft: Wie onbevangen het leven tegemoet treedt, ziet dat het recht hem soms helpt, hem soms ook ombrengt. — De hoogste bevrediging vindt hij eerst in het uitgaan boven zichzelf en boven de menschheid. De werkelijk aesthetische mensch, in spaarzame oogenblikken onttogen aan zijn lichaam bij het beleven van kunst, valt telkens weer terug in het plattegrondsche en alledaagsche. De religieuze mensch draagt zijn geloof met zich mee over alle toppen en door alle dalen van zijn levensweg, omdat religie de absolute vorm is van idealisme en daarom onsterfelijk is. Zoo zal de volkomen ontwikkelde mensch het lage niet verachten, dat zich dagelijks aan hem opdringt, noch het overschatten en evenmin het hoogere. Hij komt tot het besef, dat de harmonische samenwerking van al de functies in zijn lichaam en ziel zijn ware menschelijkheid is, die hij nu eens philosophisch, dan wetenschappelijk, vandaag religieus en morgen aesthetisch beleeft, en dat alles steeds uitingen zijn van zijn allerwonderlijkst gecompliceerde natuur."

Ons dunkt, wie zich bovenomschreven levensopvatting eigen heeft kunnen maken, mag zich alleszins gelukkig achten!

Martin Luis Guzman: „In de schaduw van den Leider" (Boucher, 's-Gravenhage).

In de Mexicaansche politiek is het parool „Sla toe, anders doet je tegenstander het." Om dat thema draait dit verhaal van Guzman, die nog eens belicht hoe de leiders der partijen de „volksbelangen" dienen bij verkiezingen voor het presidentschap en zoo. Ontstellend kan men deze onthullingen moeilijk noemen, want we weten wel zoo ongeveer hoe het daar toegaat. Inmiddels heeft Guzman de verdienste dat hij klaarblijkelijk Mexico goed kent en dus de noodige „local colour" aan het verhaal kon geven.

Een strijd tusschen twee generaals om het presidentschap, beiden met hun aanhang van politici, generaals en kolonels, die „hoogerop" willen en die hopen op het goede paard gewed te hebben. Blijkt tijdens de verkiezingscampagne dat het wel eens anders zou kunnen loopen, dan is er geen enkel bezwaar om te zwaaien en verraad te plegen.

Het boek is dan ook een aaneenschakeling van de laagste omkooperijen, het zwartste verraad, en de ontstellendste onbetrouwbaarheid.

Guzman schrijft geen opvallend proza maar hij vertelt vlot. De vertaling van Slauerhoff en dr. Geers is goed.

Dichters rond Oranje

Het is vreemd, dat Constantijn Huygens, die in zoo nauwe betrekking stond tot het Hof in Den Haag, zich over de eerste geboorte van een Oranjekind, die hij beleefde, in dicht zoo spaarzaam heeft uitgelaten. In zijn verzamelde gedichten vinden wij niets, dat ook maar in de verte kan halen bij Vondel's prachtige „Geboorteklock", een dichtwerk van bij de duizend versregels, op de geboorte van den lateren stadhouder Willem II op 27 Mei 1626.

Toch heeft Huygens herhaaldelijk de vorstelijke familie bezongen en in die liederen ons het onsterfelijke „Scheepspraet" op den dood van Prins Maurits nagelaten. Men vindt ook verschillende gedichten aan Frederik Hendrik, meest in het Fransch en Fransch hoofdsch. In een daarvan smacht hij van verlangen, den Prins te ontmoeten.

In een ander zwijmelt hij van zaligheid, omdat de Prins wel zoo goed is geweest, zijn verzen te lezen. Dit lange gedicht draagt het opschrift „Monseigneur le Prince Henry de Nassau m'ayant faict l'honneur de lire quelques miens escrits"; elk vers eindigt met het refrein „Un Prince a veu mes vers" — „Een Prins heeft mijn verzen gezien!"

Aardiger is, volgens het oordeel van het „Vad.", het begin van een brief, dien de dichter zich denkt door Prinses Amalia geschreven aan Frederik Hendrik, toen die voor Den Bosch lag. De Prinses zit met den vierjarigen Prins op haar schoot en verzoekt haar man, de Bosschenaren eens even met rust te laten en om haar en zijn zoon te denken:

..... staeckt dat gedurigh krijgen
En laet den bangen Bosch een' klinck te minder krijgen
Dewijl ick met u spreeck: Wilm kleine Wilm en ick
Verdienen 't uytstel licht van eenen oogenblik
En soo veel min gevechts.

Het kan den dichter van Hofwyck niet aan moed ontbroken hebben; Graaf Jan Nassau las hij vinnig de les, toen die roomsch geworden en in Spaanschen dienst getreden was: „Waer vlucht ghy onbedacht des Hemels korte wraken?" — maar hij schijnt op andere tijden niet bedacht te hebben, dat de hoofsche pluimstrijkerij ook een van die Fransche modeartikelen was, welke hij in zijn „Kostelick Mal" zoo vinnig wist te hekelen.

Uit den tijd der blijde verwachting van Prinses Amalia dagteekent een lang Fransch dichtstuk „Pour l'Enfantement de la Princesse" van 21 Mei 1626, waarin het algemeene ongeduld zich uitspreekt:

Viens donq quel que tu sois, ou belle prisonnière
Ou gentil prisonnier, rien ne te tienne arrière
Viens prendre en liberté le monde pour maison
Mais garde bien surtout de rompre ta prison.

Overigens heeft onze dichter zich bijzonder weinig moeite gegeven om bij de heuglijke gebeurtenis een beetje feestelijk voor den dag te komen. Vondel kleedde zich, naar men weet, in een kleed van geleerdheid en haalde de mooiste juweelen van zijn klassieke symboliek voor den dag toen hij zijn Geboorteklok luidde. Hij schilderde het dagelijksch leven der Prinses, hij bezong Den Haag, hij vertelde van de feesten op den blijden dag, toen watergoden spelemeiden op den Hofvijver en vergat noch de herten in het Bosch, noch de zwanen in het Spui. Huygens wachtte tot het oogenblik waarop de klokken al begonnen te luiden en rijmde toen, meer dan hij zong:

Oragnen heeft een kind; Wat draeght het Broeck of Rock?
Dat's nu te laet gevraeght, men hoort het aen de Klock.

Want toen, als in de thans voorbije weken, werd allerwegen gegist naar het geslacht van het prinselijke kind, dat zulk een belangrijke plaats zou innemen in het land en de harten van het volk.

Nieuwe Uitgaven

Voor liefhebbers van ontdekkingsreizen noemen wij een zoojuist verschenen boek van Albert Herrlich over „Nuristan" (de titel is „Land des Lichtes") dat bij Verlag Knorr und Hirth te München het licht zag. Het boek handelt over „het laatste raadsel van West-Azië", het land Nuristan, dat in het Westelijk deel van den Himalaya ligt en door de Duitsche Hindukusch-expeditie met veel succes bereisd werd. Het boek geeft op levendige en ook geïllustreerde wijze een waardevol verslag der expeditie.

Liéramont, het Dorp waar men niet sterft

Helft der Bevolking over 60 Jaar

Reeds sedert verschillende Jaren is de Poort der Begraafplaats van dit Stadje niet geopend

Want .... de Menschen worden er oud!

Liéramont is een lieflijk gelegen dorpje aan de Somme. De huisjes zijn van baksteenen opgebouwd en het dorp rosachtig getint. Vergeefs zal men er zoeken naar wat mos bij de fonteinen, naar wat distels bij den klokketoren.

Liéramont dateert van gisteren. Liéramont heeft het „croix de guerre". Liéramont maakt deel uit van die weder opgebouwde steden, waarvan de leemen muren het „nieuwe vleesch" vormen van Noord-Frankrijk, het „nieuwe vleesch", dat steeds weer terug doet denken aan de wonde!

Vermandois, land van graf-monumenten, van bedreigde oogsten. Men ziet er passeeren over de vlakke wegen, zware vrachten met suikerbieten.

Men ziet er kinderen spelen, de mutsen op het hoofd, men ziet er het blinkend staal der ploegijzers schijnen als evenvele waterplassen.

En elke akker in dien omtrek werd een slagveld en het was hier in Liéramont, waar de meeste dooden vielen. Dat is de reden, waarom men hier niet meer sterft, misschien wel, omdat de aarde genoeg dooden in haar schoot bergt.

137 Grijsaards

Ik kwam er op zekeren avond aan, schrijft Gaston Bonheur in de „Paris Soir". Het was bitterkoud.

De stijf bevroren vlakte raissonneerde als een trom. De zachtste fluistering werd een uitroep en men zou kunnen hebben gezegd, dat de woorden zich vervormden tot stalagtieten. Alles maakte leven.

De onderwijzer, M. Lalaux ontving me op klompen.

„Als u mij maar volgen wilt naar het Stadhuis. Wij hebben daartoe slechts de straat over te steken.....".

O die straten in Noord-Frankrijk, vier maal te breed. Een geheel regiment militairen zou er gemakkelijk kunnen defileeren en dat is toch ook weer goed, wanneer somtijds een grijsaard er zich op waagt.....

Het gehucht ligt als verdwaald, links en rechts omgeven door deze grenzenlooze esplanades en aan het eind der rekening komt men tot slechts alleen-liggende woningen.

Er is wind, veel wind, veel meer wind dan beschuttingen er tegen..... 312 zielen wonen er en zij moeten er zich wel als verloren gevoelen temidden van al die luchtstroomingen.

Het stadhuis. Ik had er mij een voorstelling van gemaakt Lommerrijk gelegen, een hemel veranderlijk als de weersomstandigheden, fijne nuanceeringen.

Maar het heeft geregend op die aquarel mijner verbeelding. Verwaterd is het lommer, als schimmel zijn de nuanceeringen.

Het huidig stadhuis..... Het lijkt veel op een paviljoen van een tentoonstelling welke gesloten is. En het is er koud, zóó koud, dat tijdens de Raads-zitting de leden rondom de raads-tafel gezeten, met de voeten op den grond trappelen, als zij niet willen dat na een tijdje zij denken geen voeten meer te hebben.

M. Lalaux slaat de registers op, onderwijl in zijn handen blazende.

„Als er geen menschen meer in Liéramont sterven", zoo begint hij, „ is dat niet te danken aan de slechte tijden. Waarlijk zou ik niet kunnen zeggen waaraan het ligt, maar na het laatste sterfgeval zijn er ettelijke jaren verloopen, waarin ik slechts geboorten had in te boeken.

En daar het eene jaar na het andere verloopt, precies als het voorgaande is men wel verplicht daaruit te concludeeren, dat de lieden hier zeer oud worden.

Kijk, bij gelegenheid van de jongste volkstelling, heb ik ze eens geclassificeerd.

En hier is het resultaat: Van 90 tot 100 jaren zijn er zes. Van 80 tot 90 jaren: 21. Van 70 tot 80 jaren: 53. Van 60 tot 70 jaren 57..... Is dat niet iets buitengewoons?

Recapituleerende zijn er dus op de 312 inwoners niet minder dan 137 grijsaards.

Daartegenover..... ook bijna geen kinderen. Ik heb nooit meer dan 15 leerlingen. Geen sterfgevallen, zeer weinig huwelijken, nog minder geboorten. Mijn functie van gemeente-secretaris bepaalt zich slechts tot het verleenen van eenige hulp.

Ik heb er geen berekening van gemaakt, maar ik ben er niet ver naast als ik het totaal aantal jaren hier in Liéramont, ondanks zijn nieuwe huizen, schat op 15.000.

Het oudste dorp in het meest nieuwe kader. U zult mij toegeven hoe dat niet gewoon is.

— „En de burgemeester?"

— „De burgemeester is M. Duflot. Hij bewoont de groote woning aan den ingang van het dorp."

— „Hoe oud is hij?"

— „O, hij is nog jong. Maar zijn vader leeft nog, de oud-burgemeester en die telt reeds 74 jaren, maar deze oude heer Duflot kan u eigenlijk meer over Liéramont vertellen."

En zoo moeten wij opnieuw den kouden boulevard over.

„U heeft slechts den weg af te loopen, dan rechtsaf slaan en dan naar links. Het is een twee-verdieping-woning. Ik moet naar mijn school...."

Ik loop den weg af, sla eerst rechts af, dan links. „Aan den ingang." Gemakkelijk gezegd. De huizen liggen zóó verspreid, dat men telkens den indruk krijgt aan den ingang te staan. Waar de dorpsstraat in den landweg overgaat, men merkt het niet. Men loopt gewoonweg in een cirkeltje rond. Ha, daar is een kerkje. Een seriekerkje, want zooals dit gebouwtje heb ik er overal gezien in de nieuwopgebouwde dorpjes en stadjes in Noord-Frankrijk.

Het haardvuur in de woningen weerspiegelt zich als blinkend koper in de ruiten. Het is, alsof de zon zich achter elk der vensters te slapen heeft gelegd.

Somtijds bemerkt men een gerimpeld gezicht, onbewegelijk — iemand die opgehouden heeft te leven om zich echter terug te houden van den dood.

En wij komen langs de woning van M. Marchandise, den zadelmaker, M. Laverdure, den timmerman, en eindelijk kom ik bij den ouden Duflot, den oud-burgemeester. Zijn venster kijkt uit op de verlaten straat en hij verdisconteert de vermoedelijke voorbijgangers.

Men hoort rumoer in de keuken, waar de jonge Duflot en de boerenknechts hun maal beëindigen.

Men hoort het lawaai van den hof, de kippen, de varkens.

— „Toen ik hier burgemeester werd", zoo vangt de oude Duflot aan, „was alles anders dan nu". Hij spreidt zijn armen uit en omvat daarmede als het ware de straat, de huizen, de kerk.

„Neen, toen waren er boomen, hoog, in volle natuurlijke gratie. Niet van die salade plantjes als er thans staan. Toen waren er bronnen met loover, in plaats van de geprojecteerde fontein. En daarna, toen kwam de oorlog, en dat was toch niet mijn schuld.

De boomen zijn gevallen, door granaten getroffen. De bronnen geven geen water meer.

Toen ik na den wapenstilstand terugkeerde, heb ik lang door de vlakten geloopen, maar nergens meer kon ik de plek terugvinden, waar eens Liéramont had gelegen.

Overal hetzelfde beeld van verwarring van ijzerdraad, verroeste etensketeltjes, graven.....

Eindelijk leek het mij alsof het hier moest zijn en ik heb mij te slapen gelegd op den grond met het gevoel dat ik weer thuis was.

En den volgenden dag begon ik te ploegen. De eene meter na den anderen.

Geduldig, heel geduldig ging ik verder. Een loods was mijn woning. Die loods werd het stadhuis en om zoo te zeggen groeide zij later uit tot het huidige Liéramont.

En toen die oogst van '19. Hij was niet overvloedig, maar nooit te voren heb ik een mooieren gezien.

Toen druppelsgewijs, kwamen ook de andere bewoners terug. Daar waarheen zij gevlucht waren, hadden zij vernomen dat Liéramont bezig was herboren te worden en weldra waren er een twintig loodsen, rondom die van mij opgericht. Het waren enkel de ouden die terugkwamen.

De jongeren? Zij hadden een betrekking gevonden bij de Spoorwegen of elders. En dan, Liéramont zeide hun zoo weinig, zonder nog te rekenen hen die voor hun vaderland waren gevallen.

Maar u heeft er geen idee van, wat ge zoo al vindt in de vooren: bommen, granaten, kartetsen ..... En elken keer als het ploegijzer door den grond sneed, riskeerde je een ontploffing.

O, toen Liéramont uit den doode verrees. Men bouwde schuren van planken. De waggelende karren kraakten en kreunden onder de eerste vrachten bietworteln.

De slagvelden werden weer akkers.

En toen op zekeren dag kwamen er heeren om de straten op te meten en zij gaven ons de rose huizen die u hier thans ziet en ons kerkje.

Liéramont heeft er nog nooit zoo feestelijk uitgezien. En als ik mij beklaag over de stuntelige boompjes en over de geprojecteerde fontein, dan komt dat enkel, omdat ik aan reumathiek lijd.

Want uiteindelijk zullen die salade planten hun schaduw afwerpen en wie weet, misschien ook de bronnen weer gaan vloeien.

Dat alles, ziet ge, toont dat Liéramont een nieuw dorp is en een oud dorp tevens.

Slechts de ouden — zei die den bodem als het ware in hun bloed hebben — wanhopen er niet aan, om Liéramont weer te maken tot het dorp van hun jeugd.

Toen zij gevlucht waren naar Normandië en elders, waren hun gedachten slechts bij dat kleine plekje grond ten Noordwesten van de Péronne, waar zij geboren waren en waar hun dooden liggen begraven.

Hun dooden — vooral na den oorlog. Er zijn er meer dan men kan tellen ..... En sedertdien..... zou men zeggen dat de bodem geen dooden meer wil ontvangen, niet meer k a n bergen.

En de lieden te Liéramont houden niet op voort te leven."

*

Bij mijn vertrek uit het dorp, ging ik voorbij het kleine kerkhof, geheel opgeknapt, waarvan de deur echter reeds verroest is, en toch weigert zich te openen.

Filmavond in Engelsche Kathedraal

De kerken in Engeland hebben al heel wat merkwaardige dingen wat betreft den godsdienst beleefd om toch maar een zoo groot mogelijke Gemeente te verzamelen.

Maar het is de eerste keer in de geschiedenis, dat in een der oude Kathedralen een geheel film-program werd vertoond om de preek van den geestelijke te vervangen.

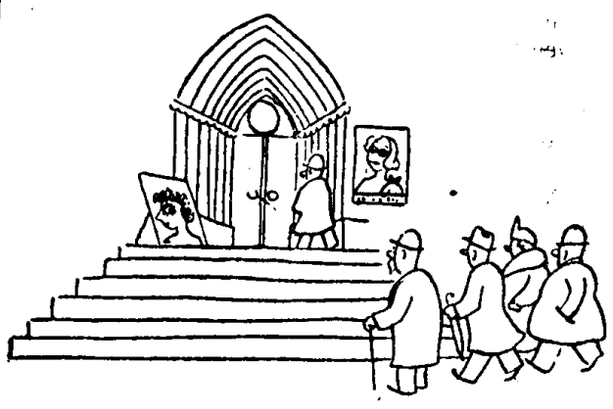

Toekomstig Kerk-voorportaal met transparanten van film-diva's.

Deze nieuwe vorm van godsdienst werd kortgeleden in de Kathedraal van Chichester en in een kerk te Liverpool ingevoerd.

Reeds een half uur, vóór de avond-dienst begon, moesten in Chichester de deuren van de eerwaardige Kathedraal gesloten worden, nadat meer dan 2.000 personen alle beschikbare plaatsen hadden ingenomen.

Voor de deur was politie opgesteld, ten einde te voorkomen dat de geheime filmdienst zou worden gestoord.

De Kerkdienaren waren met zaklantaarntjes voorzien, ten einde zich in de absoluut in duister gehulde kerk, te kunnen bewegen. Voor het koor-gestoelte, dat het Hoogaltaar van het middenschip der Kathedraal scheidt, was een geweldig groot witlinnen doek gespannen.

Toen de orgel-klanken waren weggestorven, betrad de Deken der Kathedraal den kansel en verzocht allereerst alle lichten uit te doen. Het daarop volgende filmprogramma, zou een deel van den dienst uitmaken, „Menschen leeren zoo veel meer door hun oogen dan door hun ooren." Natuurlijk moet het film-scenario in den geest van den dienst geschreven zijn. Want de film zal in de plaats van de predikatie moeten komen.

De toepassing van de Heilige Schrift in het dagelijksche leven kan daarbij het beste geïllustreerd worden.

De eerste film was de tekst van een gebed en de heele gemeente stond op om mee te bidden. En terwijl daarop psalmgezang klonk, werden pastorale scènes uit het Engelsche landelijke leven op het doek vertoond.

De eerste hoofdfilm droeg den titel: „Het Zaad".

Daarin werden verschillende phasen van een ontluikend gerste-zaadje getoond, voorzien van den noodigen commentaar.

Toen kwam de groote geluids-film „Waar Liefde woont, is God", naar een roman van Tolstoi, welke film overigens reeds in wereldlijke cinema's was vertoond.

Als „bij-programma" werd gegeven natuur-opnamen, weergevende een kerk-gang op Kerstmis ergens in Zweden.

Gelijkertijd werd in de St. Katharinakerk te Liverpool een geluidsfilm gegeven, waarin de beroemde Amerikaansche ster Robert Taylor, het ideaal van elke jonge vrouw in Amerika, optrad. Titel van deze film was: „Heerlijke Verschijning".

Het spreekt van zelf, dat zoowel onder de Engelsche geestelijkheid als onder de kerkgemeenten, sterke meeningsverschillen bestaan over deze vernieuwing van den godsdienst, ofschoon reeds meer dan duizend Anglikaansche en vrije kerken in Groot-Brittannië reeds gedurende langen tijd de film gebruiken voor propaganda-doeleinden.

De Bisschop en de gezamenlijke geestelijkheid der kerken waren uitgenoodigd, om de uitwerking van de film op de kerkbezoekers gade te slaan.

Vele stemmen van kerkvorsten, onder wie de Bisschop van Winchester, verdoemen deze „mechaniseering van den godsdienst", terwijl anderen slechts te bedenken geven, dat men straks vergeefs naar een afwisseling van het film-programma voor kerken zal omzien, daar het moeilijk is aan te nemen, dat de industrie voldoende films zal kunnen produceeren, die gelijkertijd „eerwaardig en goed" zullen zijn.

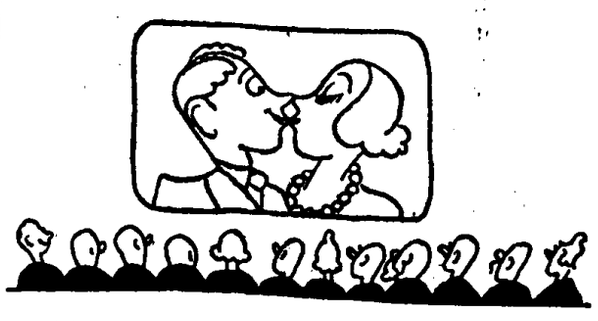

Als per ongeluk de film verwisseld is. . .

Ongetwijfeld moet de opleiding voor een Anglicaansch geestelijke geheel worden gewijzigd, als straks zijn voornaamste werk zal zijn geëigende film-stof voor zijn predikatie bij elkaar te sleepen, in plaats van, zooals voordien die preek uit te werken.

Van den „Nieuws"-correspondent te Londen

Desdemona sterft zonder Repetitie

Een jaar televisie in Londen, doch meeste Londenaars weten er weinig of niets van

Tijd-, Geld- en Plaatsgebrek in Alexandra-Palace

Londen, Jan. 1938.

Het eenjarig bestaan van den geregelden televisiedienst in het Alexandra-Palace te Londen was voor onzen correspondent aanleiding, aan dit jonge zendstation een bezoek te brengen. Wij twijfelen er niet aan, of zijn beschrijving van het werk bij dezen jongsten tak van het groote omroepbedrijf zal ook in ons land veel belangstelling wekken.

Twaalf maanden geleden besloot een commissie van advies voor de televisie, dat het systeem van Marconi boven dat van Baird de voorkeur verdiende en dat het gewenscht was, televisie-uitzendingen slechts volgens één en hetzelfde systeem te doen plaats hebben. Ofschoon Londen sindsdien tot de weinige steden behoort, die een geregelden televisie-dienst onderhouden en onder deze steden een vooraanstaande plaats inneemt, geniet het station in Alexandra Palace van de zijde der Britsche omroepmaatschappijen en van den Britschen staat geenerlei noemenswaardigen steun. De meeste Londenaars weten weinig of niets van het bestaan van dezen dienst af en men meent vrij algemeen, dat het bedrijf nog geheel in de kinderschoenen staat. Hieruit is het te verklaren, dat de televisie-maatschappij voortdurend met geld-, tijd- en plaatsgebrek heeft te kampen en dat zij slechts met groote moeite en langs omwegen tot stand kan brengen, datgene, waartoe de technische ontwikkeling van het gevolgde procédé haar reeds in staat stelt.

De grootste Hinderpaal

De grootste belemmering ondervindt het zendbedrijf van zijn volslagen onvoldoende huisvesting in Alexandra Palace in het Noorden van Londen. Voor men in de televisie-studio's komt, moet men door een groote hall, die volgepropt staat met een allerwonderlijkst mengelmoes der meest uiteenloopende voorwerpen, die hier als op een rommelzolder bewaard worden: een opgezette leeuw, een bar, een standbeeld van Lincoln, enz., enz. Een kleine grijze deur in den hoek met een bordje „Verboden toegang!" verleent toegang tot de overvolle lokaliteiten van de maatschappij. Tot de voornaamste behooren de ondergrondsche opname- en geluidshal. Daarboven liggen twee studio's. Aan den overkant van een smalle gang, die niet alleen als doorgang, maar tevens als magazijn gebruikt moet worden, bevinden zich de kleed- en schminkkamers. Een kleine cantine is hier ook nog aanwezig. In den Noordwesthoek van het gebouw, van de genoemde vertrekken door een wintertuin gescheiden, liggen de kamers voor de decorateurs en de werkplaatsen van de timmerlieden en een oud theater, waar de maatschappij de hand op heeft gelegd, om op alles voorbereid te zijn en zoo noodig later eens te kunnen uibreiden.

Steeds Jachtend Bedrijf

Twee maal per dag staat het bedrijf onder hoogspanning: om 3 uur 's middags en om 9 uur 's avonds. „O tijd, hoe snel vergaat ge, o snelle loop des tijds, die nooit zijn gang vertraagt", — deze uitroep van Peele, is het meest van toepassing op de omstandigheden, waaronder de technici en spelers in Alexandra Palace moeten werken. De pianist kan altijd pas s'avonds om zeven uur beginnen, omdat er eerder geen plaats voor hem is. De morgen en de middag worden in beslag genomen door repetities van radiopropagandafilms en enkele tooneelrepetities, die den spelers gelegenheid moeten geven, zich te bekwamen in de techniek van het spelen voor den televisiezender. Voor tooneelrepetities hebben de artisten overigens ook de beschikking over lokaliteiten in het Broadcasting-House en in Maida-Vale. Doch repetities op een ander dan het eigenlijke televisietooneel hebben geen al te groot nut. Toen kort geleden „Othello" zou worden opgevoerd, kon er slechts een enkele repetitie van twee uur op het televisietooneel worden gehouden. Daarvan gingen nog drie kwartier heen met het aangeven van de plaatsen der spelers met krijtstrepen op den vloer, zoodat er voor de eigenlijke repetitie voor de camera maar vijf kwartier overbleven, — en dat voor een stuk, dat een uur duurde bij de voorstelling. De actrice, die de rol van Desdemona vervulde, had nog nooit tevoren een televisiecamera gezien en had nog absoluut geen ervaring op het gebied van de kunst, zich in het twee-dimensionale beeld op het linnen venster natuurlijk en aantrekkelijk voor te doen.

In de Studio's

Het best leert men de eigenaardigheden van het zendstation kennen als men zich in de studio's ophoudt. De „productieleider" zit voor het televisiescherm en kijkt naar twee beelden; het een is het reeds uitgezonden beeld, het andere het beeld, dat de camera juist bezig is op te nemen. Naast hem staat de productiemanager, een soort spelleider. Tegenover hem zit de geluidsmeester en geluidsmenger, de „sound-mixer", achter hem de z.g.n. beeldmenger. Tot den staf van technisch personeel behooren buitendien nog eenige assistenten, zooals de man, die de gramofoon bedient. Deze staf van acht menschen staat geheel alleen, zonder eenige vreemde hulp, voor een geweldige taak. Hij houdt als een hecht geheel onverbrekelijk stand en vormt een bewonderenswaardige arbeidsgemeenschap. Slechts twee maal is het voorgekomen, dat een post door een ander moest worden bezet. Het werk van dezen staf vereischt veel technisch begrip, dat niet zoo gemakkelijk is aan te leeren. Deze acht menschen zeggen van hun werk: „Wij werken niet in den eigenlijken zin van het woord; wij worden betaald voor een hobby, voor een zaak waar wij ons heele hart aan verpand hebben en die dag in, dag uit nieuwe experimenten van ons verlangt, waarvoor geen voorschriften of precedent bestaan."

De Ontvangst

De televisie-uitzendingen werken met buitengewoon korte golven en hebben een rijkwijdte van ongeveer 40 mijl (65 à 70 km). Aangeslotenen in Brighton en Oxford kunnen de beelden opvangen. Zij loopen daarbij echter nog gevaar, dat een voorbijrijdende auto het beeld komt verstoren en den dood van Desdemona in een sneeuwstorm of een met kogels doorzeefde schietschijf verandert. Daaruit zou men dus concludeeren, dat feitelijk elk dicht bevolkt deel van een groote stad een eigen zender noodig zou hebben. Het is begrijpelijk, dat dit onbetaalbare kosten met zich mede zou brengen. Het zendbedrijf in Alexandra-Palace heeft alleen al aan installatiekosten 112.000 pond noodig gehad. De loopende uitgaven voor de dagelijksche uitzendingen die twee uur duren, bedragen gemiddeld over de 20.000 pond in de maand. Men vraagt zich daarom reeds af, of niet een betere oplossing gevonden zou kunnen worden in den aanleg van speciale kabelverbindingen of telegraaflijnen door de Posterijen, waarlangs alle groote steden van Engeland hun televisieprogramma's zouden kunnen ontvangen.

De programma's zijn zoodanig samengesteld, dat ieder er wat van zijn gading in vindt. Zij beginnen op het vastgestelde uur met een bepaald lichtsignaal. Dan volgt er tien minuten „journaal" en eerst daarna begint het „hoofdnummer". Films zijn zeer gewild. Maar nog meer opgang maken uitzendingen van actueele gebeurtenissen, zooals de wedrennen in Epsom of de plechtige viering van Wapenstilstandsdag. Met de uitzending van een voetbalmatch, opgenomen door twee camera's aan de zijlijnen van het veld en een camera die van een hooggelegen punt het geheele veld kon overzien, heeft men vooral veel succes gehad.

(Nadruk verboden).

Het Raadselachtig Meer Lop-nor

Vanaf zijn Jeugd reeds heeft Sven Hedin zich tot Taak gesteld dit Probleem op te lossen

Vreemd Natuurverschijnsel

Een meer trekt! Het is Lop-nor, het meer waarin de groote Centraal-Aziatische rivier Tarim uitmondt.

Het gebied is omgeven door de grootste woestijn ter wereld.

Zes eeuwen geleden hoorde Europa voor het eerst van de Lopwoestijn en het meer Lop-nor, door den wereldreiziger en koopman uit Venetië, Marco Polo.

In den loop der eeuwen is dit meer vele kilometers zuidwaarts getrokken; thans is het weer op zijn oude plaats teruggekeerd!

Hoe wordt dit raadselachtig natuurverschijnsel veroorzaakt?

Reeds vanaf zijn jeugd heeft Sven Hedin zich tot taak gesteld, dit raadsel op te lossen. Tientallen jaren zijn voorbij gegaan. In zijn laatste boekwerk „Het Trekkende Meer" schildert Hedin de belevenissen van zijn avonturen, bij de laatste expeditie opgedaan. Hieruit het volgende:

„..... Het wordt tijd, dat wij eenige woorden wijden aan de waterhoeveelheid van de Kontsje-darja in het voorjaar 1934. Met groote zorgvuldigheid en nauwkeurigheid werden de metingen door Parker Chen uitgevoerd, die zich daarbij bediende van de electrische stroommeter van Lyth. De kaaidu-gol, die ontspringt in het Huldusdal en uitmondt in het meer Bagrasj-köl, vervoerde bij Kara-sjar op 20 Februari 45,26 kubieke meters water per seconde! Dat de Kontsje-darja in Korla op 5 Maart slechts 25.77 kubieke meters vervoerde, bewijst, dat de kanalen boven Korla aan de rivier een zeer beduidend deel der waterhoeveelheid onttrekken. Van groot belang is het resultaat van de meting bij Jar-tsjeke op 7 April, waar de rivier 94.65 kubieke meter vervoerde, waaruit volgt, dat zij veel water van de Tarim ontvangt.

Bij Sai-tsjeke bedroeg de waterhoeveelheid op 12 April 96.87 kubieke meter en verraadde daarmee nog een, zij het kleinere, bijdrage van de Tarim. Hier was de rivier 67.10 meter breed en 5.50 meter diep, terwijl de grootste stroom snelheid 1.099 meter per seconde bedroeg; 96.87 kubieke meters per seconde was de grootste hoeveelheid water, welke wij hebben gemeten.

Naar de hoogwaterlijn aan den oever te oordeelen en volgens de mededeelingen, welke wij kregen is de waterhoeveelheid in September en October veel grooter dan in het voorjaar en bereikt waarschijnlijk eenige honderden kubieke meters per seconde, voor het grootste deel afkomstig uit den bovenloop van de Tarim.

Water voor den Landbouw?

Al dat kostbare water gaat verloren, want onder Sai-Tsjeke verdwijnt het in den woestijngrond. Het was onze taak, vast te stellen, of men het kon opvangen en voor de menschelijke welvaart nuttig maken. De bevolking van Oost-Turkestan is bijna uitsluitend aangewezen op het water, dat van de gebergten rondom, nl. Kun-lun, Pamir en Tien-sjau, afstroomt en door ontelbare kanalen over akkers en tuinen wordt verdeeld.

Als die hoeveelheid water, die door de Kontsje-darja en haar voortzetting, de sinds 1921 opnieuw ontstane Kum-darja, door de woestijn naar Lop-nor wordt geleid, zou ze aan duizenden menschen ten nutte kunnen worden gemaakt.

Wij verlieten op 13 April Dai-Tsjeke, de schilderachtige stad tusschen de duinen aan den oever van de Kontsje-darja, en dreven met den stroom mee, naar de woestijn. Lange, met riet begroeide eilanden, volgen elkaar op. Langs de oevers bevinden zich eveneens groote rietvelden. Vaak vliegen wilde ganzen, eenden en andere watervogels op, met suizenden vleugelslag en schrille kreten. Bij een der kleine eilandjes, waar wij voorbij drijven, springt een roeier aan land en komt met een half dozijn eendeneieren terug; als er een eendenwijfje met luid gesnater uit het oeverriet vliegt, kan men aannemen, dat het van een nest met eieren komt.

Uit het dichte struikgewas hooren wij een paar schoten van Erasjin's buks. Hij heeft een wild zwijn verwond; het is hem ontkomen.

De Dorpelingen begroeten ons.

Vóór ons stijgen zwarte rookwolken op, van een brandend rietveld waarschijnlijk. Ik schrik even, want ik denk aan de benzinekano's, die mogelijk in brand kunnen staan. Neen, geen gevaar, die liggen achter ons. Ik geef streng bevel, deze zoo brandbare schepen aan de loefer van het kampvuur en op behoorlijken afstand daarvan te meren.

Soms is de lucht stil en de rivier zoo glad als een spiegel. Dan dansen duizenden muggen om ons heen. Wij verdedigen ons met muskietengaas en sigarettenrook. Tusschen armzalige boomen en gevallen stammen slaan wij, in de schemering, onze tenten op. Chia-kwei maakt een oventje en spoedig knettert het vuurtje onder de ketels met avond-eten. In onze tent brandt een sterke lamp. Chen en ik werken onze aanteekeningen uit. De rivier is dieper dan wij dachten! Wel acht meter!

De spechten kloppen ijverig op de boomstammen, als wij, op 14 April, weer verder trekken. Met een behoorlijk gangetje glijden wij tusschen de beboschte oevers door, weer langs langgerekte riet-eilandjes. Bij Seppe Niasigi meren wij aan den rechteroever en worden den volgenden morgen begroet door Koelloe, den „Bek" of oudste dorpsbewoner van Tsajra. Hij brengt 260 gin boekweitmeel, vijf nieuwe roeiers en vischnetten mee, als geschenk. Koelloe noodigt ons op een maaltijd uit, bestaande uit thee, brood en eieren, welke wordt gebruikt in een Sattma of herdershut. Na afloop schenkt hij ons een schaap. Eenigen van zijn begeleiders herinneren zich nog ons vorig bezoek aan hun land. Vier-endertig jaren van armoede en strijd om het bestaan hebben die herinnering niet kunnen uitwisschen. Onder de bezoekers waren Oerdek's vrouw en de vrouw van zijn zoon. Ik moet mezelf bekennen de menschen niet meer terug te kennen, doch 't zou een teleurstelling voor de arme lieden zijn, dit hardop te zeggen.

Een mijl verder stroomafwaarts ontmoeten wij, bij het dorp Koejoesh nog een bekend dorpshoofd, Joesoep Bek, die ons uitnoodigt tot een „sjislik". Onder zijn begeleiders bevindt zich de oude Chodai Koeloe, die aan mijn reis door de droge rivierbedding in het voorjaar van 1900 deelnam! Hij begroet ons, als waren wij oude schoolvrienden, hartelijk en ongedwongen. Ik herkende hem dadelijk; hij is alleen wat krommer en meer gerimpeld dan vóór 34 jaar. Natuurlijk moesten alle herinneringen van 1900 worden opgehaald en aan belangstelling voor onze verhalen ontbrak het niet!....."

Zeep uit Koffiedik

De invoer van koffie naar Duitschland bedroeg in den laatsten tijd 150.000 ton per jaar. De ingevoerde koffie diende natuurlijk bijna uitsluitend tot de vervaardiging van den koffiedrank, terwijl het koffiedik werd weggeworpen. Wat zou men er ook mede moeten beginnen? Een onderzoek heeft thans echter aangetoond, dat de koffieboon nog een aantal bestanddeelen bevat, waarvan men, zoo men wil, een verder gebruik kan maken. Wat men tot nog toe wegwierp, bevatte 16 gewichtsdeelen vet, verder was en hars en vooral celstof.

Een bizonder voor dit doel gestichte onderneming heeft nu in Berlijn een chemische fabriek geopend, waar het koffiedik zal worden verwerkt. Koffiedik staat in groote hoeveelheden ter beschikking en, wat het belangrijkst is, het product kost niets, daar alle koffieverwerkende bedrijven, vooral dus de groote café's blij zijn van het lastige koffiedik verlost te worden. Moeilijkheden doen zich alleen bij het inzamelen van het dik voor. Om deze moeilijkheden zooveel mogelijk te beperken, haalt men het dik voorloopig slechts bij de groote verbruikers, dus café's, restaurants en hotels op. De „opbrengst" schat men op ongeveer de helft van het verbruik. In Berlijn is dat ongeveer 9 ton per dag.

Het koffiedik wordt in drie verschillende phases verder verwerkt. Na het drogen wordt een groot deel van het vetgehalte, ongeveer 12%, met behulp van benzine uitgewasschen. Door een nieuw procédé wordt er dan nog eens 8% vet, was en hars afgescheiden. Dan blijft er tenslotte een bruin pulver over, dat bijna uitsluitend uit zuivere celstof bestaat. Dit product is uitstekend geschikt om in de plaats van houtmeel voor de opvulling van verschillende voorwerpen gebruikt te worden.

Het belangrijkst van de verwerking van koffiedik is natuurlijk de vetwinning. De gewonnen oliën en vetten worden hoofdzakelijk voor de vervaardiging van zeep gebruikt. Het is overigens niet noodig met het koffiedik al te zorgzaam om te springen, want daar het nog niet meer dan als menschelijk voedsel dienst doet, kan er rustig ander afval, zooals b.v. theebladeren, onder gemengd worden.

Europa en het Verre Oosten

Streven naar Vrijheid lag niet bij nomadiseerenden Arabier die geen territoriale Grenzen Kende

Irak en Pan-Arabische Beweging

Bagdad, December 1937.

Men kan Irak wel de voorvechter van de Arabische vrijheidsbeweging noemen. Mesopotamië — het tegenwoordige Irak — heeft een geschiedenis, die tot duizenden jaren voor Christus' geboorte teruggaat, maar overigens in geen enkel verband met het gebeuren van de laatste jaren staat. Het is het land, waarin volgens de Bijbel melk en honig vloeide. Doch deze heerlijkheden behooren tot het verleden. Op het oogenblik vloeit er in Irak nog slechts olie en nog eens olie. De Turken, die Mesopotamië aan Perzië ontroofden, bestuurden het reusachtige gebied, waarin hoofdzakelijk bedoeïnen van het Mohammedaansche geloof woonden, met straffe hand. Dat het daarbij nog al eens tot strijd kwam, is begrijpelijk. Want de gewapende stammen stonden van oudsher op het standpunt, dat het land groot en de kalief ver was.

Reeds omstreeks 1750 trachtten de gouverneurs van Mesopotamië, zelfstandigheidsbewegingen in het leven te roepen, die soms ook gelukten. Maar dit eerste streven naar vrijheid was meer het 'deeëngoed van een sterken, oorlogszuchtigen gouverneur en zijn geslacht dan van het Arabische volk, want de nomadiseerende Arabier stond niet achter een dergelijke beweging. Hij kende geen territoriale grenzen, geen wereldlijk heerscher. Hij kende slechts Allah en zijn kalief. En of deze nu Turk, Arabier of Berber was, speelde voor de geloovige Mohammedanen absoluut geen rol.

Het Verval van het Turksche rijk

Eerst bij het begin van het verval van het Ottomaansche rijk en de groote nederlagen van het Turksche leger in Europa, begon het volk, voor zoover het handel met de buitenwereld dreef, ook politiek te denken, wat tot gevolg had, dat kort voor den wereldoorlog in Mesopotamië de eerste nationalistische vereenigingen werden opgericht. Deze ontplooiden langzamerhand een groote activiteit en te Bagdad werd het eerste orgaan der Arabische vrijheidsbeweging, de „Nahda" uitgegeven. Toen brak de wereldoorlog uit. Turkije koos de zijde der Centrale Mogendheden, nadat Italië in 1915 uit het verbond met Duitschland en Oostenrijk was getreden. De Turken hoopten op deze wijze het door Italië veroverde Tripolitanië — zuiver Mohammedaansch gebied in Noord-Afrika — terug te kunnen winnen. De toenmalige sultan Abdoel Hamid greep, om zijn doel sneller te bereiken, naar het twijfelachtige middel der proclamatie van den Heiligen Oorlog, d.w.z. dat alle geloovige Mohammedanen tegen de „ongeloovigen", dus de Christenen, de wapens op moesten nemen.

Van deze „ongeloovigen" waren intusschen de bondgenooten van den kalief, de Duitschers en Oostenrijkers, uitgezonderd. Dat was echter een poging, die volkomen mislukte. De Mohammedaan in zijn primitiviteit begreep wel, dat het zwaard van den Islam tegen de ongeloovigen gericht moest worden, maar dat er twee soorten „ongeloovigen" zouden zijn, wilde er bij hem niet in, want daarvan staat ook in den Koran, dien hij anders blindelings volgt, niets geschreven. De 70 millioen Indische Mohammedanen namen dan ook in het geheel geen notitie van den oproep van den sultan.

Daar kwam nog bij, dat de Engelsche agenten van den Intelligence Service hun werk in het Arabische land uitstekend wisten te verrichten. De beroemde overste Lawrence heeft in zijn boek „De opstand in de woestijn" beschreven, hoe men de Arabieren niet slechts tegen de Centrale Mogendheden, maar ook tegen het Kalifaat ophitste. In den Oriënt spreekt naast de Koran geld de duidelijkste taal en Lawrence was met Engelsch goud niet karig. Maar ook met nog iets anders werden de Arabieren gewonnen, namelijk met de belofte, dat — wanneer Engeland den oorlog gewonnen zou hebben — de Arabieren bevrijd zouden worden en zelfstandige staten mochten stichten. Reeds op 15 October 1916 koos koning Hoessein van den Hedsjas de zijde van Engeland en verklaarde den Turken den oorlog. En korten tijd later, in Maart 1917 moest ook Irak door de Turksche troepen, die onder bevel van Duitsche officieren stonden, opgegeven worden. De Engelschen trokken Bagdad binnen, verklaarden daar als bevrijders, niet als veroveraars gekomen te zijn, prezen de eeuwenoude cultuur van Mesopotamië en beloofden het land een eigen regeering — wanneer de bevolking bereid zou zijn, met de Britten samen te werken. Doch het was slechts een belofte en maandenlang gebeurde er niets. De Arabieren werden onrustig. Toen verrasten de Engelschen de Arabische bevolking in November 1918 met een nieuwe proclamatie, waarin gezegd werd, dat de Arabische landen Irak, Syrië en de Libanon wel een eigen regeering konden krijgen, maar dat dit slechts onder bescherming en toezicht van Engeland en Frankrijk zou kunnen gebeuren. Maar van vrijheid hoorde men verder niets en op 25 April 1920, dus bijna twee jaren na de bezetting, werd Irak tot een Britsch mandaat. De Arabieren voelden zich bedrogen.

Nog in Juni van hetzelfde jaar brak er een groote revolutie uit en wel arresteerde men de leiders, maar in Engeland had men genoeg van den strijd en men gaf Irak zijn eigen regeering. Een half jaar later kwam te Caïro op initiatief een conferentie bijeen, waarop besloten werd aan Irak de volledige vrijheid te geven. Emir Faissal, zoon van Hoessein, werd koning van het land, dat tijdelijk in een Engelsch protectoraat werd veranderd. Dit protectoraat is intusschen in 1930, toen Irak lid van den Volkenbond werd opgeheven.

Amerika heeft Gebrek aan Tankschepen

New York, 13 Dec. 1937.

Als begin van de moderniseering der Amerikaansche koopvaardijvloot — waarbij strategische overwegingen in den laatsten tijd een belangrijke rol spelen — hebben de autoriteiten een groote uitverkoop in oude schepen gehouden. Sinds midden Juli zijn er niets minder dan 39 oude koopvaarders verkocht, die in totaal 1,93 millioen dollar opgebracht hebben. Het grootste deel der schepen werd daarbij voor buitenlandsche rekening opgekocht. Japansche en Britsche reederijen waren de grootste koopers.

De verkoop had plaats onder twee voorwaarden. De schepen moeten gesloopt worden, waarbij het onverschillig is, of het sloopen in de Vereenigde Staten of in het buitenland plaatsvindt. Gaat men echter niet tot sloopen over en wil men de schepen na herstel weer in de vaart brengen, dan mag men dit slechts doen onder voorwaarde, dat de schepen in de eerstvolgende tien jaren geen Amerikaansche haven aandoen. Dit natuurlijk met het oog op eventueele concurrentie op de Amerikaansche markt.

Voor twee Amerikaansche koopers werd echter een uitzondering op dezen regel gemaakt. Zoo kreeg een Amerikaansche reeder verlof twee vrachtschepen voor de kustvaart en reizen door het Panamakanaal te gebruiken. Nog belangrijker is een andere concessie der Amerikaansche autoriteiten. De National Bul Carriers te New York kocht vier schepen onder voorwaarde, dat zij deze in tankschepen zou laten veranderen. Deze tankschepen mogen de Amerikaansche havens dan wel aandoen. De autoriteiten zullen dit verlof wel gegeven hebben, wijl Amerika groot gebrek aan tankschepen heeft. Dit gebrek is zoo groot, dat men eenige maanden geleden besloot, de uitvoering van het bouwprogramma voor tankschepen zooveel mogelijk te bespoedigen.

Het grootste schip, dat voor slooping verkocht werd, is de „Leviathan", de vroegere „Vaterland" van de Hamburg-Amerika Lijn, die na den wereldoorlog aan de regeering der Vereenigde Staten kwam.

Naar aanleiding van een onderzoek in zake de verkeerstoestanden op het Muntplein te Amsterdam zullen B. en W. den Raad voorstellen het plein te verbeteren. De veranderingen komen in hoofdzaak hierop neer: Op het middenplateau, dat door opheffing van het trottoir langs den Munttoren verruimd wordt, zullen in plaats van vier, vijf haltesporen voor de tram komen, die op het Rokin in drie — thans twee — lijnen uitloopen. Men denkt hiermede het tramverkeer aanmerkelijk te kunnen versnellen. Ook aan den voetganger is gedacht. Het voetgangersverkeer zal om den Munttoren geleid worden. Hiervoor zal het aan den toren aansluitende deel van het Muntgebouw vervangen worden door een lager gehouden overdekten doorgang. Aan de Singelzijde om den toren zou dan een trottoir aangelegd worden door een verbreeding van de overkluizing over den Singel. De voetgangersstroomen over het plein zullen door lichtsignalen bij de oversteekpunten (zie witte lijnen) beschermd worden, terwijl bovendien voor hun veiligheid éénrichtingverkeer voor voertuigen van Munt naar Rembrandtplein wordt ingesteld. Het rijverkeer ten slotte zal gebaat worden door een verruiming van enkele rijwegen over het plein, verkregen door wijziging van de voetpaden.

12 Jaargang No. 51. Zaterdag, 5 Februari 1938.

DE KINDERCOURANT

VAN HET „NIEUWS VAN DEN DAG VOOR NED.-INDIË"

De eerste Schooldag na de groote Vacantie.

Eppie neemt zich voor niet meer zoo driftig te zijn.

„NOU daar gaan we dan weer", zei Jopie. „Ik vind het fijn," zei Eppie.

„Ik ook." Jopie tilde haar zware schooltasch onder haar arm, maar Eppie was natuurlijk nog niet klaar. Nou, het was al tien minuten over halfnegen, moest ze haar boeken nog inpakken.

Gelukkig lag alles klaar in de serre. Daar had Jopie voor gezorgd. Ze vond het een gezellig werkje, en nu zag alles er keurig uit. De étui's met puntig geslepen potlooden, nieuwe vlakgommen en blanke pennen. Een nieuwe agenda, zes schriften in verschillende kleuren en schoon gekafte boeken, rood voor Eppie en groen voor Jopie.

Tot gisteren had ze de heele zaak voor Eppie verstopt, want die sloddervos zou anders alles door elkaar gegooid hebben; ze had zeker de potlooden gebruikt om te teekenen en blaadjes uit de nieuwe schriften gescheurd.

„Schiet nou op", waarschuwde Jopie.

„Loop maar vast vooruit". Eppie stoof nog even naar binnen, want ze had een schoon schort vergeten. Juf moest toen weer naar boven hollen, enfin, weer een drukte van belang.

Met een vuurrood hoofd van het hollen, kwam Eppie op het laatste minuutje op school. Natuurlijk stond Jopie nog buiten te wachten. In den gang rook het naar verf, de muren waren geschilderd.

„Afschuwelijk leelijk", zei Eppie hardop.

„Zoo Eppie, bevalt het je niet?" vroeg de directeur, die net langs liep.

Daar begon het dan mee. Eppie schrok zich naar, en kreeg van de weeromstuit een lachbui.

Het was toch wel dol-gezellig om weer op school te zijn. Ze moesten naar een ander lokaal, want nu zaten ze in de vijfde klasse, eenig was dat en dan zagen ze weer alle luitjes, die ze gedurende de vacantie niet gezien hadden. Ieder had een boel te vertellen. Het was een geroezemoes van je welste. De juffrouw had ook een nieuwe japon aan, trouwens, enkele kinderen een andere jurk. De tweeling had nu de ruitjes aan, die voor de vacantie alleen op Zondag droegen.

Ze babbelden en ruimden haar kastjes in. Jopie en Eppie zaten gelukkig naast elkaar.

De bel was al gegaan en nog was niet iedereen klaar. Inruimen en opbergen, dat waren dingen, die vooral Eppie niet bar goed kon. Ze scharrelde in haar kastje en schoof het boeltje van links naar rechts; er was niks meer van haar te zien. Zoo diep was ze weggedoken.

Opeens merkte ze, dat er gelachen werd, ze kwam boven de bank uit en zag, dat iedereen op haar had gewacht, zelfs de juffrouw met de les en dat ze nu om haar houding en gescharrel moesten lachen. Ook Eppie schaterde het nu uit. Ze kon geenszins niet tot bedaren komen, de juffrouw waarschuwde al eens, Jopie gaf haar een duw, maar het hek was van den dam.

„Ga maar in de achterste bank zitten, naast Amelietje, Eppie, jij hebt de vacantie nog in je bol", zei de juffrouw ten slotte.

Nou, dat begon goed. Amelietje was een erg zoet kind, of misschien was het omdat ze niet was overgegaan. Het leek Eppie niets gezellig naast haar te zitten. Ze kende Amelietje niet erg goed, maar toch leek ze haar niet aardig. Waarom, dat begreep ze zelf niet.

De les begon, Nederlandsche taal, een fijn vak. Eerst legde de juffrouw wat uit en daarna moesten ze een dictee maken. Dat kende Eppie niet zoo goed, ze schreef nog al eens taalfoutjes.

Na de eerste zinnen merkte ze, dat Amelietje haar schrift aan den buitenkant van de bank had gelegd en met den rug naar haar toe zat, terwijl ze bovendien nog haar arm om het schrift legde.

Eppie was eerst erg verbaasd, stel je voor, dat kind dacht, dat ze wilde afkijken.

„Ik zal heusch niet afkijken, hoor, wees maar niet bang", fluisterde ze.

Amelietje keek, maar ze gaf geen antwoord.

„Waarom doe je zoo raar?" fluisterde Eppie.

„Niet praten daar achteraan, natuurlijk Eppie weer. Je begint het nieuwe schooljaar goed hoor", riep de juffrouw.

Eppie kreeg een kleur. Wat vervelend nou en ze kon het echt niet helpen. Amelietje draaide haar schrift nog verder weg, het viel haast van de bank.

„Ik zal niet afkijken", fluisterde Eppie. Ze werd er warm van. Bah, wat een spook was dat.

De juffrouw had het alweer gehoord. „Eppie .....! nu moet ik je toch den eersten dag al schoolhouden."

Daar had je het. Wat zou vader wel zeggen. Jopie keek ook al woedend om. En het was de schuld van Amelietje. Maar wat deed ze nu?

Ze stak de tong tegen Eppie uit en zei „lekker".

O wat gemeen. De tranen sprongen Eppie in de oogen. „Naar kind", fluisterde ze.

„Met wie praat je nu toch?" De juffrouw kwam naar achteren geloopen. „Met Amelietje? Wat beteekent dat?"

„Ze kijkt bij me af, juffrouw", zei Amelietje, „en nu zegt ze, dat ze het niet doet."

Voordat de juffrouw er op bedacht was, sprong Eppie omhoog in de bank en tot verbazing en schrik van allemaal begon ze op Amelietje los te slaan. „Ik kijk nooit af, Ik zal je leeren zoo te jokken, hier ..... hier .....!" huilde Eppie driftig.

De juffrouw trok haar uit de bank en nam haar mee naar haar tafeltje.

„Ben je nou mal, kind", zei ze, „je lijkt wel een straatjongen! Wat bezielt jou, zeg?"

Eppie veegde met den rug van haar hand over haar gezicht, maar de juffrouw duwde haar een zakdoek in de hand.

„Hier, veeg je tranen af en vertel nu eens kalm, wat dit allemaal beduidt. Ik ben al héél verbaasd, Eppie. Foei, foei, ben jij nu een meisje? Je slaat er op los, alsof je een kwajongen bent. Heb je heusch afgekeken bij Amelietje?"

Opeens sprong Jopie op in de bank en riep: „Eppie kijkt niet af, Eppie is veel te eerlijk!"

Nu werd de juffrouw erg kwaad. Ze sloeg met haar hand op het tafeltje.

„Het is heel lief van je om Eppie te verdedigen, Jopie, maar dat is niet noodig. Ik vertrouw haar ook en Amelietje, ik geloof dat je heel leelijk gehandeld hebt. Ik moet na schooltijd eens ernstig met je praten. En jij Eppie, hebt je ook schandelijk gedragen. Als je driftig bent en er maar gewoon op los slaat, dan hoor je niet in de vijfde klas, meisje. Denk daar maar eens over na. Je kunt nu weer naast Jopie gaan zitten. We gaan verder, waar was ik gebleven, Liesje....."

Dat was het einde van dit nare geval. Maar later thuis vertelde de tweeling alles in geuren en kleuren aan vader en moeder. Vader schudde zijn hoofd, maar zei niets, want het was voor Eppie toch wel een heel akelige eerste schooldag geweest.

Maar ook zonder dat vader nog iets zei, nam ze zich voor, voortaan niet zoo driftig te zijn.

„Alsjeblieft", zei Jopie, „want ik ben me naar geschrokken."

D. d. J.

Hotelgewoonten in ouden Tijd.

Je zult het wel eens hebben meegemaakt, dat je met je ouders op reis was en dat ze dan in een hotel in het gastenboek hun naam en beroep moesten inschrijven, de plaats waar zij geboren waren, waar zij vandaan kwamen en waar zij heengingen.

In den ouden tijd, dat wil zeggen in de vorige eeuw, hadden de gasten in Amerika de gewoonte om niet alleen hun namen in het vreemdelingenboek te schrijven maar ook allerlei bizonderheden over hun leven, gedichtjes, grappige verhalen en alles wat hun zoo maar eens te binnen schoot. En als ze weggingen, schreef de hotelhouder vaak een aanteekening er bij: „aardige menschen," of: „vervelende kerel," of: „zijn rekening niet betaald" en zoo voort. De hotel-boeken uit die jaren zullen wel interessante lectuur hebben opgeleverd voor den geschiedkundige, die een onderzoek van het leven uit dien tijd willen maken.

De Pannekoek van Prins Maurits.

Toen prins Maurits vergeefs Den Bosch belegerde, kreeg hij op zekeren morgen voor zijn ontbijt een pannekoek, waarin drie eieren gebakken waren.

Maurits zou juist smakelijk gaan eten, toen plotseling een vijandelijke kogel langs hem heen floot, die... zijn pannekoek medenam.

Onmiddellijk stuurde Maurits een bode — gedekt door een witte vlag, ten teeken, dat hij met vreedzame bedoelingen kwam — met een briefje naar Grobbendonck, den verdediger van Den Bosch. — „Oorlog is oorlog", schreef Maurits, „maar mijn heerlijke pannekoek, waarin drie eieren gebakken waren, heeft u niets gedaan en gij hadt hem dus met rust moeten laten".

Na verloop van eenige uren keerde de bode ongedeerd terug, met veel verontschuldigingen van Grobbendonck èn... met een nieuwe pannekoek, waarin zes eieren gebakken waren!

Bescheiden Antwoord.

Baco, groot-zegelbewaarder van koningin Elizabeth, kreeg eens bezoek van zijn vorstin op zijn landgoed Herfortshire. Toen vroeg koningin Elizabeth: „Waarom hebt u uw huis zoo klein laten bouwen?"

En Baco antwoordde bescheiden: „Mijn huis was niet te klein, maar uwe majesteit heeft mij te groot gemaakt voor mijn huis."

Edo vangt een jongen Ekster.

Snoetje begreep niet wat zijn Baasje nu aardig vond in het kale schreeuwende Vogeltje.

Kennismaking met Gijsje.

„Gijsje? Wie is Gijsje?" hoor ik jullie al vragen. Nu, dat zal ik je eens vertellen. Gijsje is een brutaal, jong,...,... of wacht, ik zal vooraan beginnen.

Op een zonnigen morgen kwam Edo Bijlsma de serre binnen. Vroolijk blaffende rolde een kleine witte wollige foxterrier op hem af. Hij sprong uitbundig tegen 't baasje op, likte zijn handen en bloote knieën en deed of hij Edo in geen dagen had gezien. Maar ja, 't was ook al weer een heele tijd geleden, sinds Edo den vorigen avond om 8 uur naar bed was gegaan. Dus je kunt wel begrijpen hoe blij het hondje was.

„Dag snoetje," en liefkoozend klopte Edo zijn hondje op den rug. „Kom, ga je mee naar den tuin!"

Roef..,... vloog Snoetje de serredeuren uit! En omdat hij vier voetjes had en Edo maar twee, was hij ook tweemaal zoo vlug aan het eind bij de rhododendrons.

Maar in plaats dat Snoetje, zooals gewoonlijk, vroolijk blaffend terug kwam rennen, bleef hij nu met kwaadaardig gegrom in het hoekje staan. Met zijn vier pootjes groef hij een holletje in den bos rhododendrons en toen Edo kwam zag hij een woest kwispelend staartje. Hij hoorde in de struiken nijdig gegrom maar ook een angstig gepiep.

„Kom hier Snoet!" gebood Edo. Maar toen het hondje geen aanstalten maakte om voor den dag te komen, greep het baasje hem bij zijn achterpootje en trok hem uit het boschje. Toen glipte Edo zelf onder de struiken en zag... een jongen vogel, die hem met angstige oogjes en wijdopengesperde snavel ontving. Voorzichtig nam hij hem in beide handen, kroop op zijn knieën uit de struiken en holde naar huis. Snoetje rende luid blaffend vooruit.

„Vader! Moeder! Kijk eens! Ik heb een vogel gevonden!" hijgde Edo, toen hij de huiskamer binnenkwam.

Vader boog zich over het diertje, dat schuw tegen Edo's blouse kroop.

„Wel dat is een jonge ekster! Die is stellig uit het nest gevallen. Waar heb je hem gevonden?"

„Bij de rhododendrons. Mag ik hem houden, vader?"

„Maar jongen, het zal zoo'n last zijn. Wat moet zoo'n beestje eten!" mengde Moeder zich in het gesprek.

„O Moeder, ik zal goed voor hem zorgen en wormen en kevertjes voor hem vangen. Och toe, mag het?"

„Laten we 't dan maar eens probeeren!" stemde vader toe. „Maar ga eerst je handen wasschen en dan ontbijten."

't Vogeltje werd zoolang in een ouderwetsche stoof gezet en keek met angstig-nieuwsgierige kraaloogjes rond. Maar nauwelijks stak Edo een hapje in zijn mond of 't diertje zette een keel op, dat het klonk door de kamer en ze er allen van schrokken.

„Och de stumperd! Hij heeft natuurlijk honger!" riep Moeder. „Geef hem eens een stukje brood."

Edo brak een brokje van zijn boterham, weekte het in melk en liet dat in het wijdgeopende bekje glijden. Dadelijk schrokte het vogeltje het gulzig door en schreeuwde al weer om meer. Telkens voerde Edo het diertje nu met een stukje brood en ook een stukje worst vond het heerlijk.

Snoetje zat met afgunstige oogjes aan den anderen kant van 't baasje en jankte zachtjes. Wat vond de baas nu aan dat kale schreeuwende mormel. Maar toen 't baasje hem over den kop streelde en vriendelijk toesprak, was 't ook al lang weer goed.

Toen Edo klaar was om naar school te gaan bracht hij 't vogeltje met stoof en al in de schuur. Opeens schoot hem iets te binnen.

„Weet u, hoe ik 't ekstertje noem, Moeder? Gijsje! Want hij is net „Holle-Bolle-Gijs!" In dat versje, die ook zoo veel kon eten! En 't ekstertje heeft ook nooit genoeg."

Moeder vond het een mooien naam.

Er werd nog wat hooi in de stoof gelegd en toen moest Edo naar school.

Ziezoo, en nu weten jullie dus, wie Gijsje is.

M. L.

ROEL MOET THUIS BLIJVEN.

Met een Hoepelstok moest hij visschen naar Potjes en Pannetjes uit Leentjes Poppenhuis.

Poes Spelbreker.

ROEL had griep. Natuurlijk, wie kreeg die nu niet? Poes! Nou ja, maar dat was ook een kat! Trouwens, ze lag de laatste dagen maar erg stilletjes achter den kachel, vertelde moeder. Misschien miste ze haar kameraadje!

Leentje had ook griep.

„Ze knapt anders al aardig op," zei haar moeder over het hekje van den voortuin.

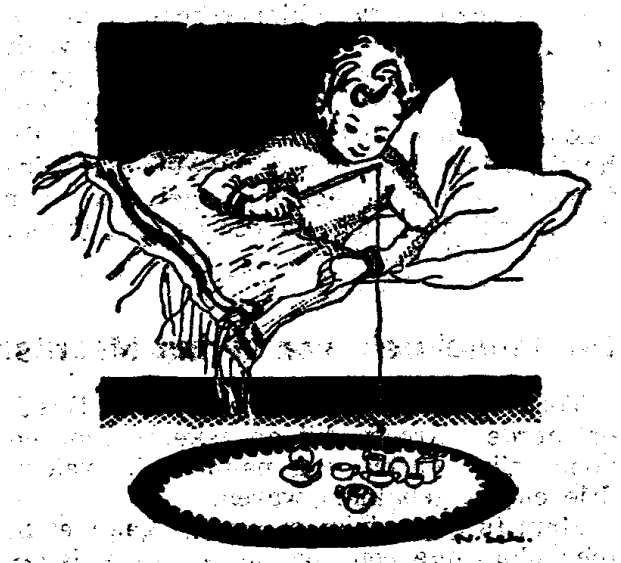

„Roel is ook op weg naar beterschap," lachte vader. „Het begint hem al te vervelen in bed dát is altijd een goed teeken!"

„Dan weet ik een aardig spelletje," zei Leentjes moeder weer, „ik zal het vanmiddag eens sturen. Leentje heeft er veel plézier mee gehad."

's Middags na de dut kwam moeder bij Roel boven met een doos, die ze op de dekens zette. Nieuwsgierig lichtte Roel de deksel op.... Daar lag in een bedje van watten een heele hoop leuke, kleurige potjes en pannetjes met kleine oortjes, kris kras door elkaar. Er waren allerlei verschillende modelletjes. Roel pakte ze voorzichtig uit en zette ze een voor een op zijn speelplank.

„Die zijn uit Leentjes poppenhuis," zei moeder en Roel knikte van ja, dat wéét ik.

„Ze heeft er wel twintig," vertelde hij, „maar ik heb ze nog nooit zoo van dichtbij bekeken."

Er was een klein wit melkkannetje met een dik buikje en een geel steenen potje, waar een echte roos op geschilderd was. Dat vond Roel het allermooiste. Néé, dat groen porceleinen vaasje met een fijn oortje aan weerskanten was nog mooier en dat blauwe trekpotje was leuk en dan die echte bruinaarden waterkruik en.... „O moeder, kijk eens, een bierpul met een klapdeksel, nèt zoo een als vader heeft!"

Ja, nu had Roel ze allemaal bekeken en op een rijtje gezet, maar wat moest hij er nu mee gaan doen?

Moeder wist het. „Nu moet je gaan hengelen," zei ze, „dat heeft Leentje ook gedaan".

Roel keek verbaasd. „Hoe dan hengelen?" vroeg hij nieuwsgierig.

„Met een hoepelstok," zei moeder en ze ging den stok uit de gangkast halen.

Ze bracht ook een touw en een stukje ijzerdraad uit de rommella van vader. Het touw bond ze aan de punt van den stok vast. „Met den paalsteek" zei moeder, ze was vroeger padvindster geweest en kende allerlei knappe knoopen. Van het stukje ijzerdraad boog moeder een haak en die maakte ze aan het andere einde van het touw vast, met den platten knoop, die kon je altijd makkelijk weer losmaken.

„Ga nu maar vischen," zei moeder, terwijl ze de potjes en pannetjes op het kleedje voor het bed uitstalde en nu begreep Roel het best! Hij ging scheef over den rand van zijn ledikant hangen en trachtte het haakje van zijn hengel door het oor van het dikbuikige melkkannetje te krijgen. Makkelijk was het niet!

Moeder kwam met een trui voor over zijn pyama. „Anders word je koud," zei ze. Ongeduldig wurmde Roel zich door de halsopening en door de mouwen. Hij wilde nu niet gehinderd worden, want hij moest vischen. Ha, daar haalde hij opeens een vaasje op, waar hij heelemaal niet op loerde. Zijn haakje slingerde maar wat heen en weer en ineens had hij beet!

„Meer geluk dan wijsheid!" plaagde moeder. Nu, het leek er wel wat op, want hij ving voorloopig niets meer. Roels tong hing uit zijn mond van inspanning. Hij zuchtte er van toen hij eindelijk, na veel tobben, het rozenknoppannetje omhoog haalde. „Goed zoo!" riep moeder, „góéd zoo!" want nu hengelde Roel opeens twee vischen achter elkaar op. „Je krijgt er den slag al van beet, hoor!"

Prrt, prrt, daar belde beneden de telefoon. Gauw ging moeder Roels kamertje uit. In de haast liet ze de deur op een kier staan.... Prrrrt! Daar werd die kier wijder en slipte poes naar binnen!

„Je mag hier niet," zei Roel, „maar nu ik toch aan het vischen ben, moet je maar blijven."

Verbaasd keek poes naar de uitstalling op het beddekleedje. Maar ze sprong verontwaardigd op zij toen de hengelhaak zich in haar linkeroor wou vastbijten! Ze sloeg er naar, terwijl ze sissend achteruit week. Toch vond ze het eigenlijk wel een grappig ding. Het schommelde zoo gek. Ze sloeg er nog eens naar en nog eens.... toen sprong ze omhoog en trachtte het haakje, dat juist voor haar neus bungelde, tusschen haar voorpootjes te pakken te krijgen. Maar ze miste, plofte neer en gooide bijna alle potjes en pannetjes omver.

Roel, die eerst het onhandig gehengel van poes wel leuk gevonden had, werd nu kwaad.

„Ga je gauw weg!" schreeuwde hij, „plagerd dat je bent!"

Juist kwam moeder binnen. „Maar poes, wat is dat nou?" riep ze, nog hijgend van het trappenklimmen. „Marsch, de kamer uit, hier hooren geen katten!"

Poes maakte dat ze weg kwam, want ze had ontzag voor moeder. Deze zette de omgevallen spulletjes weer goed. Gelukkig was er geen enkele gebroken. Roel mopperde nog wat na.

Toen ving hij zoo maar opeens de echte bierpul en vergat de heele plaag-poes!

B. ROODENBURG-VAN DER HARST.

Een Teekenoefening.

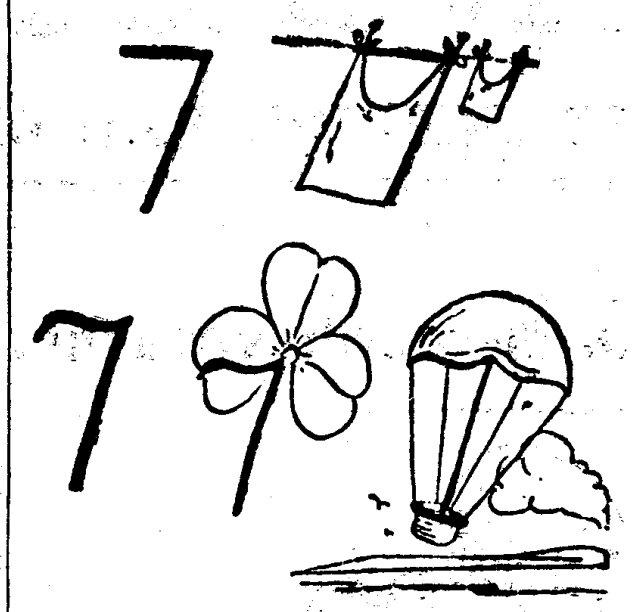

Wat je van de zeven al niet kunt maken, dat had je vast niet gedacht. Daar maken we van de schoone wasch die aan de drooglijn hangt. En van die andere zeven, met de kromme vlag komt een klavertje drie, die je zooveel in het gras vindt en een parachute met een mandje er onder aan, waar je rustig in zou kunnen, als je naar beneden zweeft.

Robbie verdiende Straf.

Het was voor Vader en Moeder een moeilijk Geval.

Een straf bedenken voor Robbie valt niet mee. En toch verdient hij soms straf. Robbie is lief, Robbie is flink, maar soms is Robbie stout.

Dat is nu eigenlijk niets bizonders, want ieder kind is wel eens stout, maar wat Robbie nu uitgevoerd had, dat was toch wel wat al te erg. Weten jullie wat hij gedaan had? Neen, natuurlijk niet en omdat jullie het toch nooit zouden raden, vertel ik het dan maar. Robbie had stil een doosje lucifers uit de keuken gepakt en in den tuin had hij wat couranten en droge takjes in brand gestoken. Hij had 't weer uitgetrapt en niemand zou iets gezien of gemerkt hebben als Moeder niet, toen het baasje naast haar aan tafel zat, een raar brandluchtje had gesnoven. „Ruik jij eens", zei ze tegen Vader en Vader snuffelde ook eens met z'n neus langs Robbie's blonde haren en z'n blauwe bloesje. „Zal ik je eens wat tellen", zei Vader, „dat jonk heeft vuurtje gestookt. Zoo ruik je als je vuurtje gestookt hebt." „Wat weet jij goed", zei Moeder, terwijl ze heel even chend naar Vader keek. Maar hiervan te Robbie niets en Vader zei maar dat hij vroeger padvinder geweest Robbie zat met een kleur als vuur op stoel en toen Vader zei: „Vooruit wat heb jij uitgespookt?", ja, toen kwa er uit. Hij had een vuurtje gestookt.

Nu, jullie begrijpen, dat daar een op moest volgen. Vader legde hem uit, gevaarlijk dergelijke spelletjes zijn jongens die nog geen padvinder zijn en goed en gelukkig dit nu toevallig was loopen.

„Om te beginnen", zei Moeder, „e je boterhammen maar eens zonder ie op. Geen koek, geen jam, geen hagel ziezoo brood met boter."

Als een held droeg hij deze straf, spier op z'n gezicht vertrok en toen h halve boterham op had, was hij zoove kalmeerd, dat hij met een doodonsch gezicht zei: „Ik wist niet, dat brood m ter zoo heerlijk was; het smaakt echt geef me nog maar een boterham". en Moeder zeiden niets en Moeder ga nog een boterham.

Zeven uur sloeg de klok. „Ziezoo Moeder, „ga naar je kamer en onmidd naar bed". Weer slikte Robbie iets maar toch zei hij: „O, dat treft ech want ik ben zoo moe; ik ben blij, dat zeven uur naar bed mag."

Vader en Moeder keken elkaar a ziet wel, het was niet gemakkelijk een voor Robbie te bedenken, maar wat was dat? „Tingelingeling, tinge ling, tingelingeling, de ijsman". „Ha Vader, „dat zal lekker zijn, wil jij e een, Moeder". „Hè ja, heerlijk, daar nu echt weer voor." „Hè ja", zei ook bie. „Neen baasje, geen ijs voor stoute gens" en toen... toen hield Robb koppigheid niet langer vol; hij huilde beloofde, dat hij het nooit meer zou do

Droge boterhammen, vroeg naar b alles had niet geholpen, maar een ijsj spelen, dat was te erg voor Robbie, kon hij niet onverschillig bij blijven. Vader en Moeder hielden vol. Robbie dien avond geen ijsje, want zoo een straf had hij toch wel verdiend!

R. Asscher-van der Mo

Poppen in nationale Kleederdrach

Het Meisje uit Elzas-Lotharingen.

Het meisje uit Elzas Lotharingen heeft ook een heel aardig costuum aan, dat ze ook meestal draagt op feesten. Vooral de

hoofdtooi valt ons direct op. Het zijn mutsen in den vorm van een strik, maar dan een heel groote. Ze zijn van een stijf uitstaande zware zijde gemaakt en soms zwart, soms wit, ook wel gekleurd. Bij

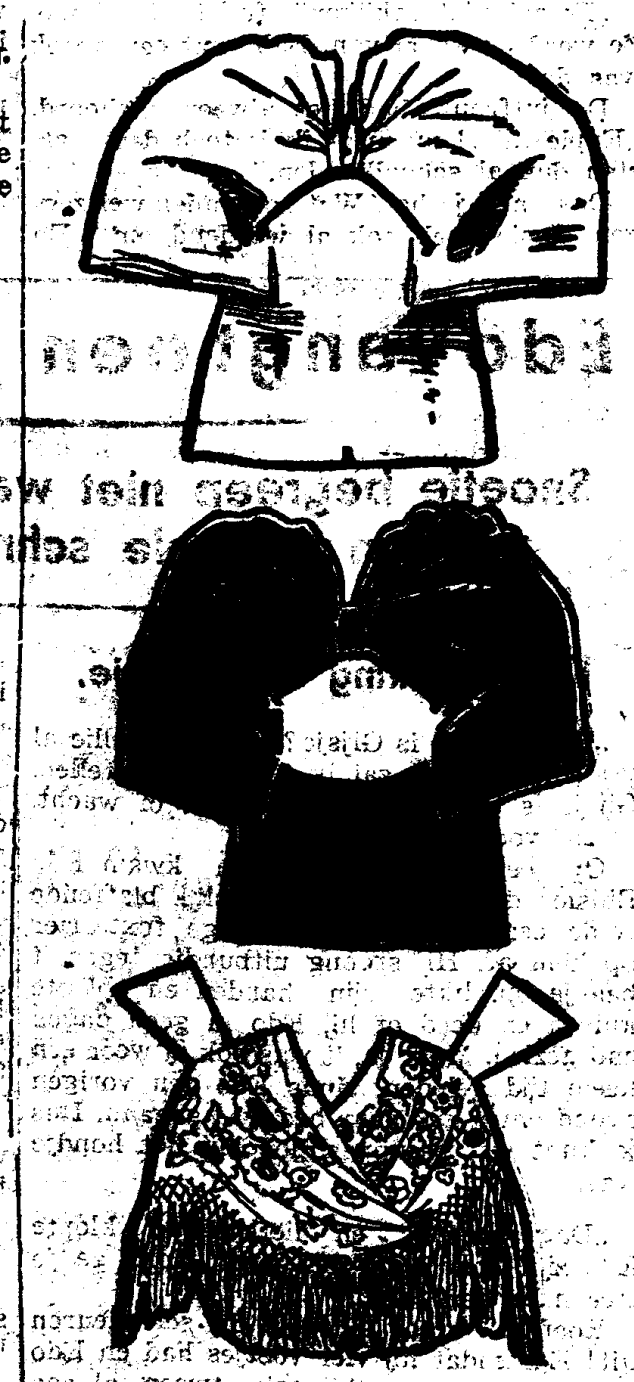

extra-groote plechtigheden krijgen de meisjes de kanten muts op, die als een waaier om hun hoofd heen staat. Het jurkje, dat het meisje draagt, bestaat uit een wit blousje en een blauw rokje. Om de mouwtjes en het halsje zijn gekleurde lintjes. Het jakje met de vetersluiti van zwart fluweel, het schortje is h rood of hardblauw, met allerlei kle geborduurd in de hoeken. Ze heeft kousen aan. Het andere costuum juist een licht rokje, en een donker of zwart schortje, dat ook weer met lijk gekleurde bloemetjes is gebord De mouwtjes die onder den groote slagdoek uitkomen zijn in dezelfde als het rokje. De groote omslagdoe bij het extra-mooie costuum hoort i

dofgroen met lichtere strepen. Het kle doekje, dat ze om het andere jurkje heeft allerlei kleurtjes.

Het Tiendrecht op de Veluwe.

Hoe de Boeren de beste Schapen voor zichzelf wisten te behouden.

Lastige, doch loonende Taak.

De belasting „in natura", zooals Utrecht die in vroeger tijden aan de regeering in Den Haag had te „betalen", werd ook elders geheven; niet alleen van steden of dorpen, maar evenzeer van particulieren.

Op de Veluwe bestond eertijds het „schapentiende". De gehate tiende-penning van Alva uit den tijd der Spaansche overheerscching, herinner je je natuurlijk wel van de geschiedenisles, maar van 't tiendrecht van vee zul je hoogstwaarschijnlijk nog niet eerder hebben gehoord.

De schapen, die je nu in den allerlaatsten tijd weer in kleine kudden op de Hilversumsche heide kunt aantreffen, en ook nog wel hier en daar op de Veluwe, waren eertijds met de vaalgrauwe heidelandschappen onverbrekelijk verbonden. Elk Veluwsch dorp had zijn herder, de „scheper", die 's morgens zijn rondgang langs alle schaapskooien maakte, waarin de deur openstond, zoodat de dieren in een lange rij te voorschijn kwamen, den scheper en zijn getrouwen hond volgend naar de heide, waar zij onder hun toezicht den geheelen langen dag konden dartelen en grazen. Doch daar behoeven we niet uitvoerig over te vertellen, je kent natuurlijk — al heb je er misschien nimmer een gezien — den scheper met zijn hond uit de vele boeken en verhalen, waarin hij een voorname rol vervult, of van de ouderwetsche prenten, waarop hij is afgebeeld, zittend op een kleine verhooging onder eenig struikgewas, druk bezig met zijn onafscheidelijke breikous of spelend op zijn fluit.

Eens per jaar, kort nadat de lammeren geboren waren, kwam er evenwel ook iemand anders zijn rondgang langs de schaapskooien maken, de „tiender". Ook hij kwam, evenals de herder, schapen halen; hij nam ze echter niet alle mee, doch slechts een tiende gedeelte van de jonggeborenen. Wat evenwel het ergste was, door hem werden ze 's avonds niet meer thuisgebracht. Hij kwam ze opeischen voor de belasting, en de boer zag ze nimmer weer. Zijn komst werd dus niet met zoo heel veel vreugde tegemoetgezien, ofschoon er niets aan te verhelpen was. Het tiendrecht was wet, en daar moest elkeen zich aan houden.

Maar nu hadden de boeren in enkele plaatsen een bepaling weten te bedingen, die hen in staat stelde, althans de beste en gezondste dieren voor zich te behouden en het aantal lammeren, dat in beslag genomen werd, somtijds met één te verminderen. Zij hadden nl. gedaan weten te krijgen, dat geen tiendrecht verschuldigd zou zijn over die schaapjes, welke gedurende den tijd dat de tiender zijn keus bepaalde, met alle vier pooten van den grond konden worden gehouden. Behalve de boer zelf, mochten ook zijn vrouw en zijn oudste zoon hun krachten hierop beproeven.

Spartelende Lammetjes.

Zoodra nu de tiender kwam, gingen boer, vrouw en zoon hem voor naar de schapenstal, om vast de beste beesten voor zichzelf uit te kiezen. De boerin nam er één onder elken arm, de zoon deed zijn best, behalve onder elke arm, tevens nog een spartelend lam tusschen zijn knieën te wringen en zoo van den grond op te heffen. De boer zelf, met zijn groote en sterke knuisten, spande dikwijls de kroon. Menigmaal zag hij kans, vijf lammeren tegelijk omhoog te tillen; onder elken arm één, daarenboven nog één in elke hand, bij het nekvel, en ten slotte net als zijn zoon deed, één tusschen zijn knieën. Zoo stonden zij dan met zijn drieën, hijgend en puffend, worstelend tegen de wild wordende dieren, die zich wrongen in alle bochten en terdege met hun pooten spartelden om zich uit hun benarde positie te bevrijden. Uit het overgebleven gedeelte kon de belastingman dan zijn keuze gaan bepalen.

Het zal ongetwijfeld een komisch gezicht zijn geweest, den boer en zijn gezin daar te zien staan met hun onhandelbaren last, net zoo lang als de tiender op het erf aanwezig was. Voor henzelf was het evenwel allesbehalve komisch; het was een lastige taak, maar één die de moeite loonde, daar op deze wijze de beste dieren dikwijls konden ontkomen aan den greep van de belasting, die, hoe noodig voor het land, toch niet zeer gewild was bij degenen die haar moesten opbrengen.

Wat een verdriet!

Een zonderling Regiment.

Tegen het einde zijner regeering kreeg koning Lodewijk XIV van Frankrijk een vreemden inval. Hij gelastte namelijk één zijner generaals een regiment te vormen uit menschen, die allemaal in hun leven eenige bijzondere dwaasheden begaan hadden. Men noemde dit regiment dan ook: het regiment der narren.

„Wanneer denkt u", vroeg Lodewijk eens aan den commandeerenden generaal, „het regiment door de straten van Parijs te laten marcheeren?"

„Och Sire", antwoordde de generaal fijntjes lachend, „dat zou ik al lang gedaan hebben. Maar ziet u, ik ben bang, dat er in héél Parijs niemand te vinden is om het regiment te zien marcheeren, want uwe Majesteit heeft immers bevolen, dat alléén maar lieden naar het regiment kijken mogen, die er niet in thuisbehooren."

De koning begreep den wenk, en gaf twee dagen later bevel om het dwaze regiment te ontbinden.

Smalste Huis van Amsterdam.

Legende.... en Historie.

Eenige eeuwen geleden....

Aan de Oostzijde van den Kloveniersburgwal te Amsterdam staat een groot en deftig, in Bentheimer steen opgetrokken gebouw. De eigenaar moest wel erg rijk zijn om zoo'n paleis tot woning te kunnen hebben.... en dat was mijnheer Trip — zoo was zijn naam — dan ook; als leider van een groot handelshuis had hij zich door de jaren een groot kapitaal verworven en zoo was hij alleen reeds wegens zijn voorname positie verplicht zijn gasten, onder wie vele hooggeplaatste, een ontvangst te bereiden, die hun waardig was. En hoe kon dat zonder een schitterende woning?

Het Trippenhuis, zooals het al spoedig naar den bewoner genoemd werd, trok steeds veel kijkers; als er iets nieuws te zien valt, zijn de Amsterdammers er steeds als de kippen bij! Onder de tallooze nieuwsgierigen op den Kloveniersburgwal bevond zich een oud mannetje, die zijn oogen uitkeek aan al dat moois. Rijk was hij niet, dat zag je dadelijk aan zijn afgedragen kleeren en aan zijn moegewerkt vrouwtje, dat haar man vaak op zijn dagelijkschen tocht naar het Trippenhuis vergezelde. Iederen dag stonden ze daar en iederen dag zei de oude man tegen zijn vrouw: „Hadden we maar een huisje, dat zoo breed was als de deuren van dat paleis, wat zouden we dan gelukkig zijn". Zijn vrouw begreep wel, dat er van een vervulling van dien wensch nooits iets zou komen en trachtte hem weer gauw weg te tronen, maar het mannetje bleef gelooven in deze laatste kans.

Op een dag, dat zij weer getweeën stonden te kijken en het mannetje zijn wensch voor de zooveelste maal mompelde, klonk er plotseling een stem achter hen, die zei: „Zouden jullie dan werkelijk gelukkig zijn?" Bedremmeld draaide het tweetal zich om en keek.... recht in het gezicht van mijnheer Trip! „Als dit je eenige verlangen is", ging deze voort, „dan zal ik van de steenen, die van den bouw van mijn huis zijn overgebleven, aan den overkant van den burgwal een huis voor jullie beiden laten bouwen en het zal zoo breed worden als mijn deuren." Zoo gezegd, zoo gedaan. Het smalle huisje verreesen de oude menschen verwisselden hun vunzige kelderwoning voor een geriefelijker verblijfplaats..... sindsdien is het smalste huis van Amsterdam op den Kloveniersburgwal te vinden, tegenover het Trippenhuis, dat eens het breedste huis van de hoofdstad was.

Deze legende is, met soms een kleine variatie bij de meeste Amsterdammers bekend. Maar nu komen de historici, die gaan onderzoeken, hoeveel er van dit verhaal werkelijk waar kan zijn: de jaartallen komen „op de proppen". Welnu: in 1665 stierf Hendrik Trip, 20 jaar later zijn broeder Louis, terwijl het jaartal onder den topgevel het jaartal 1696 vertoont. Hieruit blijkt al, dat deze twee broers geen van beiden een rol in deze geschiedenis hebben kunnen spelen. Als bouwheer komt wel een zoon van Hendrik, Matthias Trip, in aanmerking.

Men is tot de conclusie gekomen, dat het kleine Trippenhuis wel door denzelfden bouwmeester zal zijn gebouwd als het groote, nl. door Justus Vinggoons. Voordat later de winkelpui gebouwd werd, is er zeer zeker veel overeenkomst in bouwstijl geweest, ondanks alle verschil in grootte.

Hengelen naar .... gekookte Visch.

In het beroemde Yellowstone Park in Amerika ligt in een van de vele meren een cirkelrond eilandje, dat niet grooter is dan enkele vierkante meters. Dit miniatuur-eilandje wordt gevormd door den top van een onder water liggenden vulkaan. In het midden vindt men een rond gat, dat altijd gevuld is met kokend water: een vulkanische heetwaterbron.

Het meer is heel vischrijk en voor de toeristen is het altijd een bijzonder vermaak, hier te hengelen. Want zonder de gevangen visch van de haak af te nemen, behoeft men die slechts even onder te dompelen in het kokende water van de bron, om ze eenige oogenblikken later weer op te halen als ... gekookte visch.

Twee Droppels.

Twee droppels aan de regenruit,
Die glijden naar beneden;
De eene is al haast vooruit
De andere gegleden;
Ik weet niet wie het winnen zal:
De één passeert de ander al;
Maar kijk, daar komt de tweede
Die haalt de eerste weder in
En is door niets te stuiten;
Het wordt een wedstrijd naar mijn zin,

Daar aan de vensterruiten;
Maar o, daar is de zonneschijn
En is het droog, dat vind ik fijn;
Nu ga ik gauw naar buiten!

Het Bijenvadertje,

Nanny en Ot kregen een Potje Honing voor hun Hulp.

Nanny en Otto logeerden in de vacantie in een dorp in de bergen bij hun oom en tante. Ze wandelden er veel rond en al gauw hadden ze tegen een der hellingen aan, een grappig huisje ontdekt. Het was omgeven door berken en jonge essen en het leek háást een kabouterhuisje uit een boek. Toen ze tante Lieze vroegen wie daar woonde, antwoordde ze glimlachend: „Bijenvadertje. Maar denk er om, dat je hem niet stoort, daar houdt hij niet van!"

Bijenvadertje! Het klonk zoo geheimzinnig. Nan en Ot dwaalden dikwijls in de buurt; één keer gluurden ze door de heg, die het huisje omgaf. Ze zagen een ordelijk, net tuinje en verder bijenkorven op stellingen, àl maar bijenkorven. Alleen Bijenvadertje zagen ze nooit.

Kort voor ze weer naar huis moesten, besloten ze er nog eens te gaan kijken. Het anders zoo zorgvuldig gesloten tuinhek stond open. Toen ontdekten de kinderen een ouden man, met een langen sneeuwwitten baard, die gebukt over den grond liep te zoeken, alsof hij iets had verloren!

Nanny, de minst-verlegene van de twee, liep op hem af en zei: „Kan ik u helpen? Hebt u iets verloren?" De oude baas keek op en zag haar onderzoekend aan. „Verloren? Neen, dat niet. Maar helpen kun je me misschien tóch!" Hij deed zijn hand open en daarin zag Nanny tot haar verbazing een paar bijtjes liggen doodstil...

„Bent u Bijenvadertje?" vroeg ze, met oogen groot van verbazing.

„Ja, die ben ik. En ik zamel mijn bijtjes op..."

„Kunnen die dan niet vliegen?" vroeg Ot, die nu ook dichterbij gekomen was.

„Gewoonlijk wel, ventje. Maar, zie je, nu niet! Als ik ze niet haal, komen ze niet thuis..." En toen vertelde Bijenvadertje: „Kijk, de zon schijnt 's middags aardig sterk. Dat voelen mijn bijtjes. Hup, zij de korf uit en naar buiten. Op de heuvels bij het meer groeit van allerlei. Maar dan moeten ze in den namiddag terug; dan is het koud boven het meer. Ze verstijven en dan vallen ze, na een eindje doorgevlogen te hebben, toch neer. Ik ga ze dan zoeken en draag ze naar huis!"

„En steken ze u niet?"

„Wel neen, ze kennen mij!"

„Zullen we óók helpen, Nan? Als we ze nu op een dor blaadje schuiven en dan zóó aan Bijenvadertje brengen?" Ot was één en al ijver.

En zoo verzamelden ze een heeleboel van die neergevallen bijtjes op en brachten ze aan Bijenvadertje.

Het láátste bijtje wilde Ot in zijn hand houden. Eerst lag het verstijfd, toen voelde het de warmte van de jongenshand door zijn kleine lijfje gaan, het bewoog de pootjes, krabbelde overeind... „Zou hij me nu steken?" dacht Ot, tóch een beetje bang. Maar neen hoor, de bij deed hem niets. Daar was hij wát trotsch op.

Nanny en Otto kwamen dien dag bij oom en tante thuis met een potje honing. Dat hadden ze voor hun hulp van Bijenvadertje gekregen.

Slimmie, de slimme Poes uit de Hoefsmidse.

Toen het Veulen zijn Poot bezeerde, wist Slimmie Raad.

Een Flesch Room als Dank.

„Ting, ting, ting," zeide de zware hamer als hij het roodgloeiende ijzer op het aambeeld raakte en dan een regen van vonken rondjoeg. Het heldere geluid klonk door de open deur den dijk op en iedereen, die de hoefsmidse passeerde, keek even naar binnen en genoot van dat aardige tafereeltje.

De hoefsmidse was al een heel oud gebouw, dat met zijn vele kleinruitige raampjes als met evenveel verwonderde oogen den dijk op keek. Het dak met zijn bemoste pannen had het als een bakkersmuts wel een beetje te diep over de ooren getrokken. En zoo kwam het, dat de baas als hij zich even uitstrekte de dakgoot met zijn hand kon aanraken. Want hij was een groote, zware man, die zelfs de dikke boerenpaarden gemakkelijk baas kon als zij onrustig werden en zich niet een paar nieuwe schoenen wilden laten aantrekken. Zoo groot nu als de smid, zoo klein en teng er was zijn vrouwtje, die den heelen dag druk in de weer was om het huishouden te doen en wanneer men haar gouden coorbellen niet zag blinken, dan hoorde men haar blijde stem wel ergens van achter het huis, waar zij in de groote boomgaard de wasch ophing. Zij was nu in haar keukentje bezig en plotseling streek iets met een zacht miauwen om haar rokken.

„Lieve tijd, wat heb ik nu aan de hand!" riep zij verbaasd en kijk, daar zag zij een klein, grijs poesje, dat naar smeekend aankeek.

„Ach, arm beestje", zei de vrouw, „heb je dorst?" „Miauw", antwoordde het poesje en het rose tongetje had in korten tijd het schoteltje met melk dat de vrouw haar voorzette, schoongelikt.

„Wel, wel!" lachte de vrouw, „dat is me toch ook een brutaaltje. Maar enfin, als zij blijven wil is 't mij best, want een poes kunnen we wel gebruiken, want die rakkers van muizen worden me den laatsten tijd wel een beetje brutaal".

En zoo gebeurde het, dat de hoefsmidse een nieuwen bewoner kreeg en een nieuwsgierige ook. Overal waar niemand haar verwachtte dook het rose neusje van Slimmie, zoo had de leerjongen haar genoemd, omdat zij zoo slim was, op. Met een scheef kopje keek zij bijvoorbeeld aandachtig toe hoe de baas de poot van een paard optilde en het oude hoefijzer er afhaalde.

„Zoo, zoo," lachte de smid dan, „wat zit jij te kijken, moet je het ook leeren poes?" „Miauw", zeide Slimmie en dat beteekende „misschien wel".

Begon Slimmie zich in de werkplaats te vervelen, dan liep zij wel eens den polder in en bracht de andere poesen in de buurt een visite.

Konden die haar niet ontvangen of waren zij niet op bezoek gesteld dan zocht zij op de weide van boer Dirksen Bruin de merrie met haar veulen op. „Een mooi kind heb je Bruin", opende Slimmie het gesprek. Want zij wist wel, dat Bruin erg gevoelig was voor lof over haar kind. „Ja hè", hinnikte de merrie dan ook vriendelijk. „Zij groeit al zoo flink en loopen dat zij kan. Willen wij eens om het hardst doen?"

Hè ja, dat was lèuk. Slimmie mocht bij het slootje gaan zitten en opletten wie het eerst daar was. Daar kwamen de paarden al aan galoppeeren; de manen fladderden in den wind en de hoeven van de merrie deden den grond dreunen. Bruin was er natuurlijk het eerst.

„Nog een keer", bedelde het veulen en de moeder gaf Slimmie een knipoogje. Dezen keer zou zij haar kind het eerst aan laten komen.

„Vooruit dus", commandeerde Slimmie: een, twee, drie — los. Voort stoven de twee. Maar ..... het veulen kwam niet ver. „Auw, auw," riep 't plotseling, terwijl het met een pijnlijk trekkend pootje bleef staan. „Auw, auw, o ik heb mijn poot bezeerd, auw." Hevig geschrokken kwam de moeder aanloopen. „Laat eens zien!" hinnikte zij angstig. Maar aan het pootje was niets te bemerken en Bruin wist niet wat te doen. Wat nu?

„Probeer eens of je langzaam loopen kunt", sprak Slimmie. Dat ging gelukkig. „Nu dan weet ik wel raad", sprak poes verder. „Ik neem jullie mee naar mijn baas die kan jullie wel helpen. Kom vooruit wees nu eens flink", riep ze tot het nog steeds jammerende veulen. „Wacht even Bruin, ik ga op je rug zitten, dan komen wij vlugger vooruit", sprak Slimmie. Bruin vond alles goed, als haar kind maar beter gemaakt zou worden. De paarden stapten over het slootje, dat de wei van den weg scheidde en langzaam, want het veulen had nog al veel pijn, stapten zij naar de smidse.

De leerjongen zag hen het eerst. „Kom eens kijken baas, daar heb je Bruin van boer Dirksen met het veulen en onze Slimmie zit op Bruin's rug." De baas, die net z'n thee stond te drinken, kwam naderbij „Wat zullen we nu hebben!" riep hij verbaasd uit. De drie naderden de smidse meer en meer. Elken keer als het veulen wilde blijven staan gaf de moeder het met haar grooten kop een duwtje. „Je moet nog even volhouden hoor, we zijn er zoo."

De smid begreep al dat het veulen iets mankeerde. Hij bond het dier dan ook vlug aan de ijzeren ring vast en beurde voorzichtig het pootje, dat nog niet beslagen was omdat 't veulen nog alleen maar in de wei bleef, op. Voorzichtig zocht hij met duim en wijsvinger in de hoefspleet en... daar had hij 't gevonden. Het veulen had in een roestigen spijker getrapt. „Allemenschen!" 't was nog een geluk dat die niet heelemaal in het vleesch is gedrongen.

„Gerrit", zei de baas tegen den leerjongen: „Stap op je fiets en breng de paarden naar boer Dirksen en zeg hem dat de poot natte omslagen moet hebben. Hier neem die spijker mee". „Ja, baas." antwoordde Gerrit. Maar Slimmie, jonge jonge wat een verstandig beest is dat om 't veulen hierheen te brengen."

Dat vond de boer ook en Slimmie kreeg van hem een heele flesch room als dank: nu en die lustte poes wel.

Marcel L. A. Arts.

Pluimgraaf.

In de middeleeuwen was het lang niet iederéén vergund om zwanen te hebben.

Zelfs de edellieden vonden het een hooge onderscheiding wanneer hun toegestaan werd in de grachten, die gewoonlijk om hun burchten gegraven waren, zwanen te mogen houden.

Iemand, die zwanen begeerde te bezitten, moest dit den koning of den keizer eerbiedig verzoeken, en de man, die namens den landsheer de toestemming verleende of weigerde, werd pluimgraaf genoemd.

Ook heden ten dage is deze naam nog bekend. De matroos bijvoorbeeld, die op het schip met de verzorging der dieren belast is, wordt pluimgraaf geheeten.

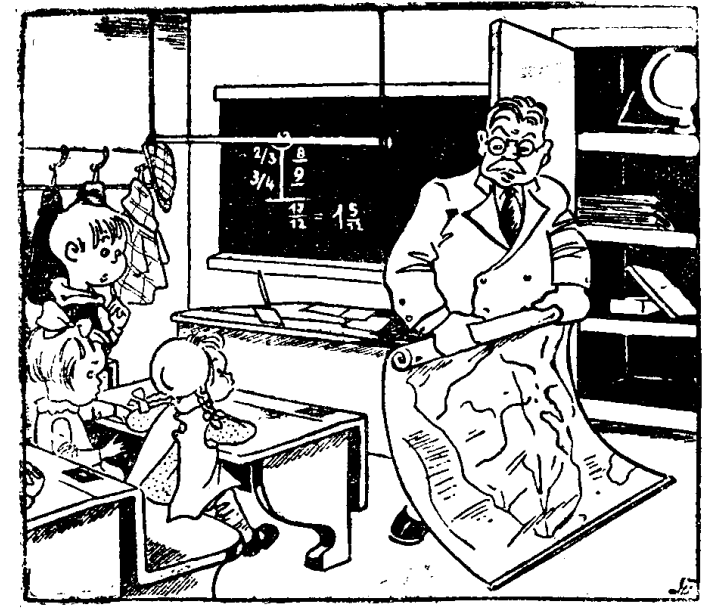

Marietje wist er niets van af.

„Zeg eens gauw," zei onze meester
En hij deed de kaart al dicht.
„Kom, vertel me gauw, Marietje
Waar de Orinoco ligt."
„'k Weet het heusch niet," zei
Marietje
En ze keek nogal bedeesd.
„'k Heb hem echt niet opgeborgen
'k Ben niet in die kast geweest."

De kleine Klauteraar.

Een Stuk Speelgoed voor kleine Broer of Zus, dat je zelf kunt maken.

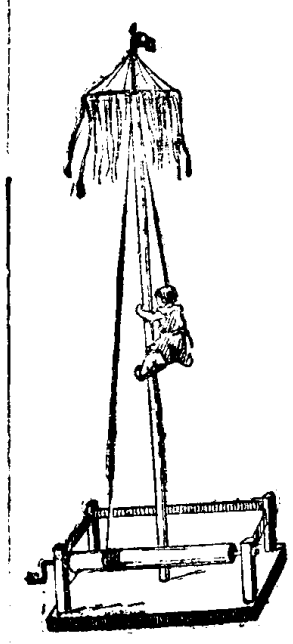

Je neemt een mooi recht stokje zoowat 60 centimeter lang en met een doorsnee van 1½ centimeter. Dat ga je eerst netjes glad maken en dan maak je het midden op een vierkant plankje vast met een paar kleine spijkertjes. Zoo maak je ook op alle vier de hoeken van het plankje een klein paaltje, dat zoowat 10 centimeter hoog is. In twee van die stokjes, die van sterk hout moeten zijn, omdat ze anders splijten maak je een gaatje, waarin een lange spijker past. Dien spijker steek je er doorheen en dien zelfden spijker sla je daarna in een rond eindje hout, aan den kant. Zoo ook aan de andere zijde, je kunt het op het plaatje zien. Boven in den hoogen paal wordt ook een gaatje gemaakt. Om den ronden klos wind je nu een stuk touw, waarvan je het uiteinde door het bovenste gaatje haalt. Nu maak je het eindje vast aan het hoofd van een poppetje dat armen en beenen om den paal heenslaat. Als je nu gaat draaien aan het klosje, zal het touw afrollen en het poppetje zakt naar beneden, draai je den anderen kant op, dan wordt het touw korter en de klauteraar klimt weer omhoog. Je kunt den paal nog versieren met een vlaggetje en wat franje, zoodat het lijkt of het een wedstrijd is op een feest.

(Nadruk verboden.)

Eerste stalen Pennen.

De kunst om papier uit linnen en lompen te vervaardigen, is vermoedelijk door de Moren uitgevonden die zich destijds ook in Spanje genesteld hadden. Zoodoende kwamen ook de Spanjaarden van de uitvinding op de hoogte, waardoor geleidelijk geheel Europa aan het vervaardigen van papier toog.

Vooral beroemd werd het in Nederland vervaardigde papier, dat nog altijd als Oudhollandsch papier vermaardheid geniet. Utrecht, Alkmaar, Dordrecht en Hattem bezaten tal van papiermolens.

Zooals jullie natuurlijk weet, schreef men vroeger met ganzepennen. De eerste stalen pennen werden in Engeland gemaakt. Tegenwoordig kun je al voor minder dan één cent een schrijfpen koopen, doch die eerste stalen pennen kostten ruim... tien gulden per stuk!

Wetenswaardigheden.

Visschenhersens

Een Engelsch geleerde, James Gray, die professor is aan de Cambridge-Universiteit, beweert, dat van alle dieren de hersens van een visch het meest lijken op menschenhersens. Deze professor is ook van meening, dat de mensch heel vroeger een soort waterdier is geweest.....

Een voor-historische Beer met Kiespijn.

In Hongarije heeft men in een hol overblijfselen gevonden van een voor-historische berensoort, die nu al lang uitgestorven is. Uit den bouw van den kaak, die nog gaaf bewaard was gebleven, meenen men te moeten opmaken, dat deze beer een ziekte aan zijn tanden en kiezen moest hebben gehad.

Kangoeroes als Waakhonden.

Het lijkt, alsof de kangoeroe in Australië geleidelijk de plaats van den hond gaat veroveren. Men houdt daar namelijk sinds korten tijd kangoeroes als huisdieren en leidt ze net als een hond aan een touw door de straten.

Het dier wordt zelfs 's nachts door rijke menschen als waakhond gebruikt, daar het buitengewoon gespitst is op geluiden en dadelijk laat merken, of het iets verdachts hoort. Bovendien zijn de kangoeroes in staat met hun gespierde, krachtige ledematen, flinke slagen uit te deelen. Ze blijken dus uitstekend geschikt te zijn voor het baantje van waakhond.

Het eenige bezwaar, dat men nog tegen deze dieren kan hebben, is, dat één kangoeroe net zooveel kost als vijftig waakhonden tezamen.

Bij de Legpuzzle.

Evenals in de fabrieken en allerlei andere bedrijven wordt ook bij de visscherij meer en meer gebruik gemaakt van machines. Niet zoozeer op de kleine loggers en botters, die in de nabijheid van de kust op de vischvangst gaan, maar wel op de groote schepen, die naar Groenland en IJsland varen.

De groote netten worden niet meer als vroeger met de hand ingehaald, maar machinaal, en als vanzelf werpen zij hun inhoud op het daarvoor bestemde dek. Daar staat de bemanning klaar om de visch uit te zoeken en in kisten te bergen, anderen halen de deelen eruit, die gebruikt worden voor de traanbereiding, daarna worden de visschen in ijskasten verpakt. En dit alles kan niet machinaal gebeuren, maar wordt door de mensch zelf gedaan. Als je al deze stukjes uitknipt en op karton plakt, krijg je een legkaart, waarop je de mannen op zoo'n groote boot bezig kunt zien.

